

Fol. 09.0796 Be

Berlingske Tidende

Jubilæumsnummer

1749-1924

hs07.6
Be 80
a

København
København Be

22
09.07.96
Be

Berlingske politiske og Avertissements-Tidende

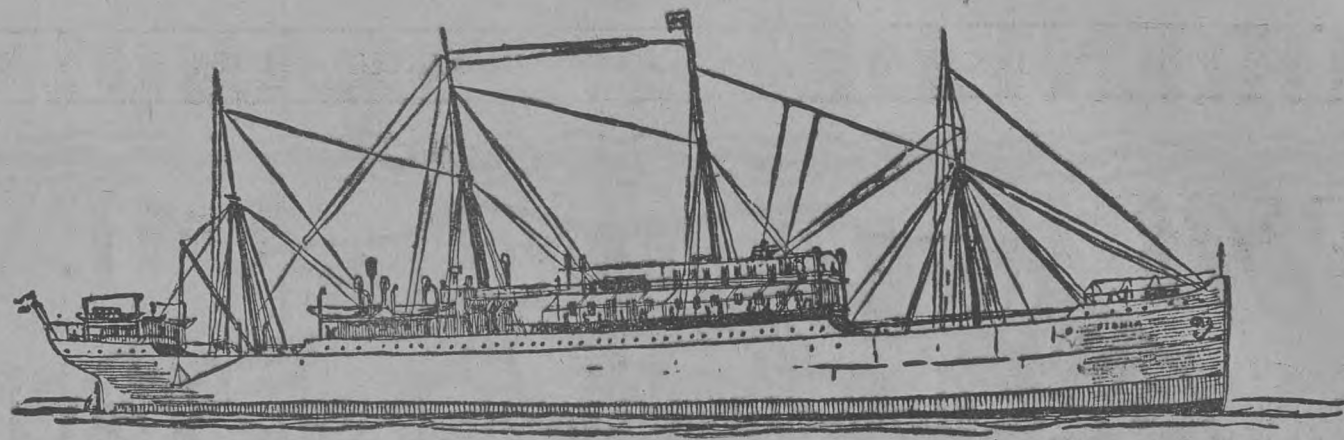
176. Aargang. Nr. 3.

TORS DAG MORGEN DEN 3. JANUAR 1924

176. Aargang. Nr. 3.

AKTIESELSKABET
DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI
 (THE EAST ASIATIC COMPANY, LIMITED)
 KØBENHAVN

TELEGRAM ADRESSE:
 ORIENT

C. K. HANSEN

KORRESPONDERENDE RHEDER FOR DAMPSKIBSSELSKABET
DANNEBROG

AKTIEKAPITAL: 15.000.000 KR.

BALTICA SYD AMERIKA LINE

*Regelmæssig Forbindelse mellem Danmark, de balliske Lande,
 Brasilien, Uruguay, Argentina og vice versa.*

*Dampskibs - Havari - og Assurance - Agentur. Be-
 fragtning og Køb og Salg af Damp- og Sejlskibe.*

KØBENHAVN, Amaliegade 29 B
 Telegram Adresse: H A N S E N

Filial Kontor i HELSINGØR
 Agentur i FREDERIKSHAVN

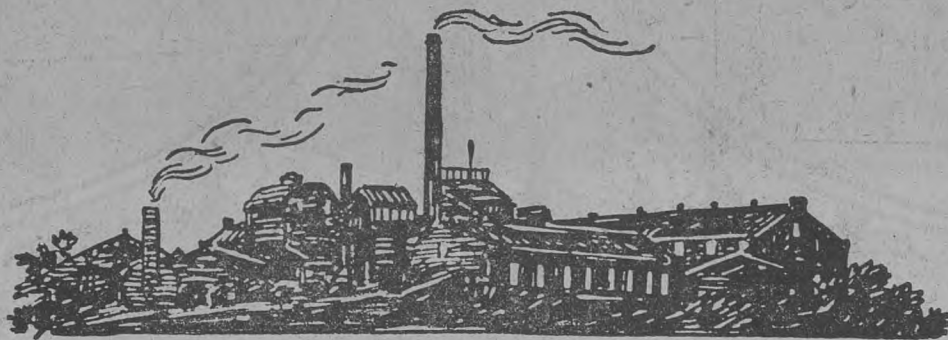

DET FORENEDE
DAMPSKIBS-
SELSKAB.

SKANDINAVIEN-
AMERIKA
LINIE.

POUL E. O.

AKTIESELSKABET
DE DANSKE SUKKERFABRIKKER
SLOTSHOLMSGADE 22 · KØBENHAVN · K

STIFTET 1872

AKTIEKAPITAL: Kr. 22.500.000

EJER AF FØLGENDE SUKKERFABRIKKER OG RAFFINADERIER:
Nakskov Sukkerfabrik i Nakskov. * Højbygaard Sukkerfabrik pr. Holeby.
Maribo Sukkerfabrik i Maribo. * Saxkjøbing Sukkerfabrik i Saxkjøbing.
Assens Sukkerfabrik i Assens. * Sukkerkøgeriet „Odense“ i Odense.
Stege Sukkerfabrik i Stege * Lyngby Sukkerraffinaderi i Lyngby.
Sukkerraffinaderiet „Phønix“ i København.

PRODUCENTER AF
SUKKER · MELASSE OG MELASSEFODER

CARLSBERG BRYGGERIENE

ER EN SELVEJENDE INSTITUTION HVIS OVERSKUD TILFALDER:

CARLSBERGFONDET

stiftet af Brygger J. C. Jacobsen

HVIS FORSKELLIGE FORMAAL OMFATTER
FØLGENDE AFDELINGER:

CARLSBERG LABORATORIUM
VIDENSKAB I ALMINDELIGHED
DET NATIONALHISTORISKE MUSÆUM PAA FREDERIKSBORG

NY CARLSBERGFONDET

stiftet af Brygger Carl Jacobsen

HVIS MIDLER ER HELLIGEDE KUNSTEN OG
ISÆR VIRKER TIL BEDSTE FOR GLYPTOTHEKET
SAMT FOR KUNSTINDUSTRI OG HAVEKUNST.

SAMFUNDETS
UDVIKLING
HVILER PAA
SAMARBEJDE
MELLEM
VIDENSKAB
OG PRAXIS

NAAR

CARLSBERG BRYGGERIENE

HAR

STØRSTE SALG AF LAGERØL

STØRSTE SALG AF PILSNER

STØRSTE SALG AF PORTER

STØRSTE SALG AF EXPORT ØL

STØRSTE SALG AF PORTER II
(ALKOHOLSVAGT)

STØRSTE SALG AF NY PILSNER
(ALKOHOLSVAGT)

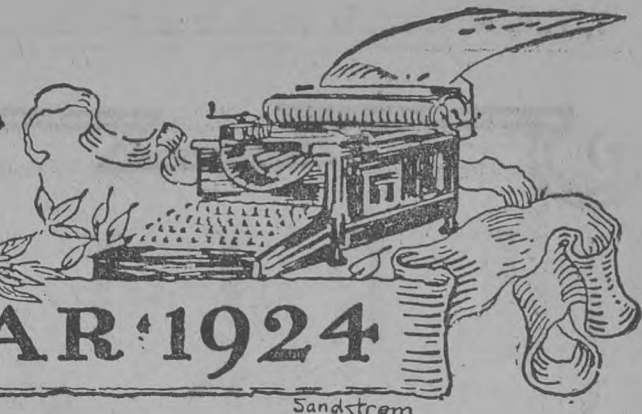
SKYLDES DETTE KVALITETEN

Berlingske Tidende

3 JANUAR 1749

3 JANUAR 1924

DAGENS BOG

A/ HELGE RODE

I.

Naar Ørnen flygter hjemad med sit Bytte til fjerne, stejle Tinder, hvor den bor, da finder Hyrden udenfor sin Hytte en Smule Fjer og Uld. Det er dens Spor.

Hvad ved vi om de Ting, som altid flygter. Bedst kendes Kloen i dit eget Ar. Vi gaar og leder efter Spor med Lygter. Lidt Fjer og Uld fortæller, hvad der var.

Aarvaagen Mand skal spejde skarpt og lytte. Den rappe Pen optegne alt i Ord. Naar Dagens Rovngl flygter med sit Bytte, staar der lidt Sort paa Hvidt, som Dagens Spor.

Følg ogsaa Natten, naar den mørk forborgten flygter for Dagen, som den jager frem. Følg Døgnets Spor og stands først ved Imorgen og pres saa paa, til Porten slaar paa Klem.

Lidt Sort paa Hvidt — alt hvad vi kunde sanke af Fjer og Uld — saaledes blev der stridt, Se ogsaa Dagens Daad og Dagens Tanke. Et Glimt af Lysets Glans — i Sort paa Hvidt.

Der dirrer Traade. Selve Rummet taler. Aarvaagen Mand staar paa sin Lyttepost. Se Uhrets Viser gaar, Guds Mølle maler og Brød skal bages nu til Dagens Kost.

I fire lange Aar kom Verdenskrigen (som dagligt Brød til Kaffe og til The) med Jern, Ild, Giftgas. Alle Rædsler Stigen. Vi ved tilfulde nu, hvad der kan ske.

I Smaat og Stort udformes Dagens Billed. Fest, Pest, Lig, Leg, og Hungersnodens Skrig, Fru Nogens Kjole! — sælsomt sammenstillet, som det nu er den gale Verden lig.

Og med sin Pen af Guld udpeger Fama. Grine- og Graadsucces (Tak Tak! og Buk) i samme Nattens Nu, hvor Yokohama telegraferer ud sit sidste Suk.

II.

»Kærlighedsdrama i Gothersgade!« skreg en Hornbækdreng i vilden Sky. (Fremmedord gør selv en Voksen kry) og han solgte ud de friske Blade, som udbredte Nattens røde Ry. Gamle Gothersgade blev som ny mellem Marehalm og Bølgebade.

»Stormen hærger Hornbæk Havn paany!« raabte Sælgeren i Gothersgade, og vi saa et Hav, som graablaaet Bly (mens vi læste i de friske Blade) vælte ind imod en Husfacade, mellem Trapper i den gamle By.

Slig udveksler Landet Sorg og Skade, som det veksler Glæde, Kraft og Ry. »Kærlighedsdrama i Gothersgade!« »Stormen hærger Hornbæk Havn paany!« »Allersidste Nyt i Dagens Blade!«

III.

Der holdes Taler og der tømmes Skaaler (og glad var den, som drak sin egen Skaal.) Ak! Vanitas! Dit store Marked straalere, belyst af tusind Smerters Flammebaal.

En Smule Sort paa Hvidt. Her ser I Sporet af disse Tidens lange Mareridt af Dagens Vaner, og dens Daad og Ordet, dens Lys og Mørke — Se det Sort paa Hvidt.

Tag mod den Verden da, som Bladet favner. Dens Sum af Smaat og Stort og vælg din Del. Du finder hele Jorden fuld af Avner, men underfuldt er dog Guds Mølles Mel.

De sorte Tegn i disse hvide Spalter er Skyggers Skyggespil, som kommer, gaar, og dog et Rids — smaa Aftryk — Strimler — Pjalter af Dagens Bog, som hist i Dybet staar.

I den Bevilling af 27. December 1748. fra hvilken „Berlingske Tidende“ har sin Herkomst, skrev Hof-Bogtrykker Ernst Heinrich Berlings allernaadigste Monark, Hans Majestæt Kong Frederik den Femte, efter at have opfyldt sin allerunderdanigste tro Arveundersaats Bøn om at maatte trykke og med Posten forsende afdøde Cancelliraad Wielands Enkes Aviser, som følger:

„Dog skal han være tilforbunden, ei at lade noget usømmeligt i saadanne Aviser indflyde, men saaledes indrette dem, som han det agter at forsvare.“

Ordene var at forstaa efter Tiden. De kom fra oven, og hvad var Avisen — Bladet — i Danmark for 175 Aar siden? Hvad kunde den være i et Samfund, der folte sig lykkelig ved at turde kline sine Hytter i Læ af Enevældens Trone? Der skulde gaa Menneskealdrer, inden den offentlige Mening folte sig stærk nok til at tage Bladet fra Munden i Avisen. Men lytter man til Sproget i den Leveregel, som den kongelige Bevilling tilforbandt Hof-Bogtrykker Berlings Avis at følge, har det Klang og Mening af en Tid, der hviler roligt i sin Form, og hvis Forhold mellem Monark og Undersaat, mellem Autoritet og Disciplin udtrykker en for Tiden almengyldig Samfundstilstand. Monarken byder, men han byder som en Fader, uden Skygge af Brutalitet, blot paa Husordenens Vegne, ja, kunde man fristes til at sige, blot for en Ordens Skyld. Thi der er den mest ubetingede Overensstemmelse mellem Monarken og Undersaatten om, at Berlings Avis skal være en sømmelig Avis, indrettet saaledes som Udgiveren det agter at forsvare overfor Statens og alle Borgernes Fader. Monarken er det borgerlige Ansvars Udspring, men Borgeren, som anerkender denne fundamentale Forudsætning for sin Tilværelse, foler den ikke som et forkuende Trællemærke; han er fri i Opfyldelsen af sit Ansvar, han har sin, ogsaa af Monarken anerkendte Værdighed: hvad han agter at forsvare, er det ogsaa hans borgerlige Ret at gøre.

Det er denne Harmoni mellem Pligt og Ret, der, idet den præger Sproget, giver Ordene i Berlings Avisbevilling Rang af en til alle Tider gyldig Grundlov for Dagspressens Virksomhed — en Grundlov, som Pressen aldrig kan være pligtigere at opfylde, og hvis Opfyldelse aldrig kan være Pressen til større Ære, end naar Bladet staar med alle Pressefrihedens Rettigheder og med det fulde deraf flydende Ansvar overfor Samfundet. Da er Bladets Leveregel ikke kapitalfæstede i en Bevilling, og ingen anden Magt end Pressens egen Samvittighed kan sikre, at den skrives sømmeligt, og som den det agter at forsvare.

HUNDNEDE Aar efter Grundlæggelsen af den Berlingske Avis faar Danmark sin første frie Forfatning som Resultat af en Udvikling, under hvilken de politiske Frihedskrav atter og atter fandt deres Brændpunkt i Principet om Pressens Frihed.

Det vilde være et historisk Falsum at sige, at „Berlingske Tidende“, medens disse Brydninger stod paa, samlede den folkelige Bevægelse omkring sin Stander. Ved sit Privilegium som ved sine Udgiveres og Redaktørers Opfattelse af Bladets særlige Formaal maatte det, naar en Krise i Forholdet mellem Statsmyndigheden og den borgerlige Opinion indtraadte, føle sig saavel bunden som forpligtet til at vælge Statstjenesten.

„Berlingske Tidende“ blev Statstidenden i den danske Presse. Saa sent som i 1832 skriver C. N. David, som den Gang var Bladets Redaktør, at en Statstidende „skal vægled mellem de forskellige Anskuelse, som de andre Aviser fremsætte, og den skal lede Publikum til fra et fædrelandske Synspunkt at betragte de Verdensbegivenheder, som enhver anden Avis betragter fra et mere egoistisk, af dets Udgiver valgt Standpunkt“. De andre Avisers Virksomhed medfører efter Davids Opfattelse, at Publikum gives til Pris for „Vildfarelser og halve Sandheder“, medens det „maa være en Statstidendes Opgave at lede Omdømmet, at gøre op-

mærksom paa det ugrundede og vække Mistillid til upaalidelige Efterretninger“.

Gennem dette Program taler en af den betrængte Statsmagts Institutioner, et Blad, der befinder sig i et principielt, af kollegiale Fornemmelser uplettet Mødsætningsforhold til Aviserne i almindelig Forstand. Men ikke desto mindre et helt andet Blad end Hof-Bogtrykker Ernst Heinrich Berlings, i hvilket man vel kunde finde Avertissemens om oprigtige friske Lyneborger Negendegen, men forges vilde søge en Linie om Statens Anliggender. Davids „Berlingske Tidende“ er, ganske vist som Statsmagts Organ, traadt ind i Kampen om den offentlige Mening, og naar vi, næsten hundrede Aar fremme i Tiden og Udviklingen, ser tilbage paa Bladets Bestræbelser for at hævde fædrelandske Synspunkter og lede Omdømmet, er det at steds Ansigt til Ansigt med en Tradition, som „Berlingske Tidende“ haaber og ønsker at kunne være tro under alle Omskiftelser og paa saadan Maade, som Bladet det agter at forsvare.

MEN medens „Berlingske Tidende“ varetog sine statstjenstlige Opgaver, antog Meningskampen om Statens rette Styremaade, da det kortvarige Godvejr under Forfatningen af 1849 var forbi, sta dig bitrere Former. De forskellige Anskuelse fyldte Landet med voldsomme politiske Rystelser, som sandt at sige ikke var „Berlingske Tidende“s Temperament behagelige.

Da Bladet i 1899 fejrede sit halvandet Hundrede Aars Jubilæum, citerede det Davids Program for Statstidenden og føjede til Citatet følgende Bemærkninger, som ikke er uden et vist Vemod i Tone: „Der ligger i disse (Davids) Ord en Antydning af det Program, som stedse har foresvævet „Berlingske Tidende“; thi det har paa sin lange Løbebane uopværet sig bestrebt sig for at bevare Ligevegt og Upartiskheden, udbrede Oplysning og Kundskab om Fædrelandets Anliggender

og støtte Regeringens Grundsætninger uden derfor at miskjende eller ringeagte, hvad der rørte sig i Tiden.“

Ja, men trods Bestræbelsernes Oprigtighed og Uophørlighed lover Udsigterne ikke godt. Kun Regeringens Grundsætninger frembyder endnu — endnu — et nogenlunde fast Punkt med Tilknytning til Statstidendes Forudsætninger. Og naar „Berlingske Tidende“ slaar Paraplyen op for at skærme Ligevegt og Upartiskheden mod de forskellige Anskuelse Uvejr, saa pifter baade det unge Demokrati og det gamle Højre i Fingrene ad Tante Berlingske!

Saaledes træder Bladet over det nye Aarhundredes Tærskel, og den første Begivenhed, der møder det, er et politisk Systemskifte, der ikke netop er egnet til at bestyrke det i Troen paa Regeringens Grundsætninger.

Vi er her ved et Vendepunkt i „Berlingske Tidende“s Tilværelse. Det engang saa haandgribelige statstjenstlige Program er blevet noget foresvævende. Tidens Rørelser slaar sig ikke længere til Taals med, at de ikke miskjendes eller ringeagtes. „Berlingske Tidende“ staar med en Fortid, som ikke kan fortsættes, og foran en Fremtid, som skal erobres.

Men under denne Usikkerhed havde Bladet sin faste Grundvold. Tilliden til dets redelige Principer gav det, skønt det ofte var forsagt i Opræden, en sikker Stilling indenfor Pressen. Det var ikke tomme Ord, at „Berlingske Tidende“ havde bestrebt sig for at yde det upartiske og ærligt prøvende i sin Omtale og Vurdering af Problemerne, at indrette sig saaledes, som Bladet det agtede at forsvare.

En Fortid klang ud i hint Suk ved Aarhundredskiftet. Men ikke tyve Aar efter var „Berlingske Tidende“ et Blad af det tyvende Aarhundredes Type, bragt i Form af en moderne Journalistik og Teknik, klar til at jage Døgnets i Flugten og til at tage sin Tørn i den Kappelstrid, som

tvinger den moderne Dagspresse til at optage i sig og assimilere sig med alle Ytringer af Samfundets, af Samfundenes, af Samfundsmylrets Vitalitet.

DET turde være hævet over al Tvivl, at det moderne Blad, som ikke netop er bundet af en stedlig Opgave, og hvis materielle Forudsætninger samtidig maa søges indenfor Lokaliteten, har Betingelser, som maaske ingen anden Samfundsfaktor for at hæve sig til en Uafhængighed, der giver den offentlige Mening i dens Haand.

Spurgte man den offentlige Mening, som er den eneste Magt, der kan give sig tilkende med suveræn og alment anerkendt Myndighed i et demokratisk Samfund, hvorledes Vilkaarene for Udfoldelsen af en saadan Myndighed former sig, vilde Svaret sandsynligvis falde meget mistroligt ud. Vor Tids gennem- eller overorganiserede Samfund med dets Villenis af Interessegrupper og Partidannelser har i mere end eet Tilfælde maattet se sin demokratiske Selvbestemmelsesret bukke under, fordi det ikke længere med Retten forenede Evnen til at bestemme sig. Man er i disse Tilfælde Vidne til en Militarisering af Samfundsordenen, og det viser sig, at de politiske Partier drager Pressen, som de havde knyttet uøseligt til sig, med i deres Fald. Naar den offentlige Mening, i hvis Navn Bladene saa gerne udtaler sig, i Virkeligheden mindre paakaldes end usurperes, naar Befolkningen som skal levere Mening, aldrig ved sig sikker paa, at denne ikke konfiskeres i Partiojemmed eller til Fordel for andre Særinteresser, saa kan det ikke undre, at man istedetfor offentlig Mening faar offentlig Virvar.

Større Klarhed vilde ganske vist opnaas, hvis Bladene fuldstændigt og officielt underordnedes Partierne, ejedes, udgaves, brugtes og misbrugtes af Partierne uden nogen som helst Selvbestemmelsesret. Man vilde da se den gamle Stats-

tidende genopstaa som Partitidende, og som bekendt har vi ogsaa her i Landet en Presse af denne Type. Men det første Blik vil overbevise om, at den gamle Læderflaske er for god til at blive fyldt med denne nye Vin, og at den offentlige Mening, for saa vidt den skulde blive sig bevidst gennem Pressen, vilde være stillet som en Hermann von Brömmelfeld, ikke mellem to, men blandt et halvt eller et helt Dusin bestilte Advokater.

Den offentlige Mening, som dybest set er et Demokratis Livsnerve og praktisk taget det eneste Middel, hvorved en demokratisk Statsform i det lange Løb kan hævde sig, har en selvstændig Pressebehov. Thi den offentlige Mening hverken opstaa eller vedligeholdes af sig selv, mindst i et nutidigt Samfund, hvor Livet leves impulsivt, spredt og glemomt, og hvor Aarsager og Virkninger filtrer sig næsten uigennemtrængeligt ind i hverandre. Den offentlige Mening er kun sin Idé og sin Mission værdig, naar Folket gennem den udtrykker det bedste i sig selv, det sande, varige, det overbeviste Ja, det utvetydige Nej. Den offentlige Mening er Moralens i Landet, men derfor springer den heller ikke som en Hund for et Stykke Sukker. Den vindes kun ved ærlig og trofast Bejlen, og tiest maa den vindes i Kamp.

Ingen vil vel bestride, at Pressen er uundværlig for den Mand eller den Sag, der skal have den offentlige Mening med sig. Der gives ingen Kraft, der saa hurtigt og saa mangfoldigt som Pressen kan meddele, oplyse, paavirke, samle de enkelte til Masse. Det moderne Blad har paa sin Maade omskrevet Antikens: Intet menneskeligt er mig fremmedt til et; Ingen Læsers Interesser er mig ligegyldige! Farerne ved et saadant Motto ligger lige for. Det kan forsimples til et: Noget for enhver Smag! Og det kan gennemføres paa en saadan Maade, at Bladets Individualitet lider en ynkelig Kvælningsdød i Bladets Stof. Men overvinder Bladet disse Farer, hævder det sig, med sine Anskuelse Betoning, som Samler og Vejleder af den offentlige Mening, saa bliver selve dets Formaalets Mangfoldighed og det Kræfternes Sammenspil, som deres Udførelse forudsætter, et Værn for den offentlige Menings største Klenodie, for Pressens Frihed.

Det hedder sig vel, at denne Frihed alligevel maa bukke under, og ikke her tilfaldt, saa for Kapitalen. Om Partiet er der talt; et Blad, der af egen fri Villie og Overbevisning støtter et politisk Parti, vil aldrig sælge sin Frihed til Partiet. Og hvad Kapitalen angaar: der skal andet og mere til end Penge — ikke for at sætte et Blad i Verden, men for at holde et Blad i Live og gøre det til en levende Kraft. Det vil ikke være muligt, hvor saadanne Blade overfor sig har en teknisk og administrativt højt udviklet Presse, hvis Ejere, Ledere og Medarbejdere er sig bevidste, at et Blad skal dyrkes som en Videnskab og tjenes som en Lidenskab, og at de, hvis Hjerner og Hænder skaber det forbyrder sig mod deres Kald, dersom de ikke saaledes indretter Bladet, som de det agter at forsvare.

Hvad er da Bladet inde fra Bladet set? Det er en Samvittighedssag. Medens det øser Døgnene i Tidens Danaidekar, saa hurtigt som Rotationspressen kan slænge dem fra sig, kredser dets ideelle Tilværelse bestandig om det samme Ansvar.

Vi har intetsteds fundet dette Ansvar simple og fuldstændigt udtrykt end i Hof-Bogtrykker Ernst Heinrich Berlings Bevilling. Vi vover at haabe, at „Berlingske Tidende“ paa sit Sted i Pressen vil holde den Leveregel, som det har taget i Arv fra sin Grundlægger, i Hævd. Vi hører os, uden at ville kaste uægte Glans over „Berlingske Tidende“s Fortid, for det ærlige Arbejde, hvis Traditioner rækker tilbage til den danske Presses første Dage, forpligtende ogsaa os, der i Nuets og med Fremtiden for Øje samles om „Berlingske Tidende“ med den Opgave at bevare for vort Blad en anset Stilling i den danske Presse, dets Læsekreds og øvrige Forbindelser til Nytte, et besindigt og fordrageligt Samfundsliv til Fremme.

BERLINGSKE TIDENDE OG DANSKE PRESSE

af Dr. phil. Eiler Nystrom.

TIDEN gaar bort, og vi har ikke læst Aviserne endnu. Henrik, lad os faa de sidste Aviser!

Det er Herman von Bremen, der opløfter sin Røst, Kandestøberdrengen iler paa Mesters Atter, og snart er Collegium Politicum atter dybt inde i at regulere Europas Politik.

Hvad er det for Aviser, der sigtes til?

Komediens Handling er jo henlagt til Hamborg, der *mutatis mutandis* er at forstaa som København, og Fristadens Aviser var ogsaa Hovedstadens. Hamborg var Danmarks aabne Vindue mod Syd, derigennem slap Efterretningerne udefra ind til os.

Hamborgaviserne var paa dette Tidspunkt de hyppigst raadspurgte ogsaa herhjemme, de danske var afhængige af dem og mindre righoldige. Da Holberg skrev sine første Komedier, var den danske Presse nede i en Bølgedal, men der var netop fremtraadt en Mand, som havde Betingelser for at løse Opgaven paa en alsidig Maade.

De første Spirer til en dansk Presse maa søges i det 16. og 17. Aarhundredes Flyveblade, udsendte i Ny og Næ, naar der skete noget, som antoges at kunne interessere Offentligheden, eller en Bogtrykker fandt Regning ved at lade et saadant Lejlighedsstryk flage ud i Verden. Det var Nyheder af højst forskellig Art, som paa den Vis publiceredes, hyppig var det blot en Spekulation i Tidens Overtro Meddelelser om Jordskælv, Pestilens og Misfoster, der udlagdes som Forsynets Vrede over den syndige Menneskehed, og Flyvebladene fik saaledes ofte en moraliserende eller opbyggende Karakter.

I sidste Halvdel af det 17. Aarhundrede, da Anders Bording skabte den første danske Avis, blev der Fasthed i den publicistiske Virksomhed. Bording er Grundlæggeren af den danske Presse, „Den danske Mercurius“ aabner Rækken af periodiske Blade i dansk Sprog. Og Begyndelsen er artig nok. Avisen var paa Vers, og den indeholdt i Modsetning til Hamborgaviserne et ræsonnerende Moment, ikke blot et tørt Referat.

Bordings Mercurius begyndte at udkomme 1666, og lykkeligvis forlangte man ikke i hine Tider sin Avis daglig. Selv om Redaktøren var Digter, endda en af sin Tids ypperste, havde det været haardt at faa Pegasen til adstadigt at trave sine Aleksandriner-Pedes Dag ud og Dag ind i de elleve Aar, Avisen bestod. Den udkom kun een Gang om Maanedens og bragte inden- og udenlandske Efterretninger, Hofnyt og hvad der ellers horte til.

Redaktørens Personlighed og den ri-

mede Form gav et Særpræg, som faa af dens Efterfølgere — de tørre Efterretninger fik Farve under hans Pen, fik en Slags naiv Rimkronike-Stil over sig:

*En Hær af Nederland sig tvrd i Franskens Rige
Skal have trængt, og der ret Lige gør for Lige
Med Plyndring, Brand og Skat. Ja bruger
samme Skik,
Som Scipio det før mod Hannibal angik.*

*For Keiserinden nu frugtsommelig er bleven
Stor Glædeskab til Wien af alle vorder dreven.
Man med al Kostbarhed sig haver lavet til
Og lagt en sindrig Komedielig og Spi.*

Snart skildres Kongens Færd paa Krigsskuepladsen i Skaane:

*Ej nogen Vinternat sig teer saa kold og bister,
Han sine Vagter jo besøger selv og frister.
Han med altingest selv tilseer og giver Agt,
At intet vorder glemt som paa kan ligge Magt.*

Snart prises Sommerens Komme og det gode Vejr:

*Hvor streng med Kuld og Sne sig Faaremaaned
teede,
Majmaanedes Flora dog var derpaa straks til
rede
Med Blomster, Lov og Græs udi mangfoldig
Tal,
At nu vor Norden staar ret som en Brudest.*

Endnu før Bordings Mercurius gik ind, tog Boghandler Dantel Paulli 1672 Opgaven op — ikke med en poetisk Avis, men med hele to prosaiske, en paa Dansk og en paa Tysk. Bording havde brudt Isen, Paulli udformede videre Tanken om en hjemmegjort Avis, der vel ikke fik Forgængerens Iklædning, men til Gengæld et Præg, der i højere Grad pegede fremefter. Paulli skabte en virkelig Dagspresse efter Samtidens Behov, dets tyske „Extraordinaire Relationes“ udgik tre Gange ugentlig, den danske „Advis“ kom i Begyndelsen maanedlig, senere hver Uge.

Paullis Aviser gjorde Fyldest paa en hel Række Omraader, indeholdt ikke blot de tilvante inden- og udenlandske Nyheder — de første endda i usædvanlig stor Maalestok — men ogsaa Veksel- og Bankokurser paa fremmede Børser, Handels- og Skibsefterretninger, selv en aarlig Fortegnelse over nyudkomne Bøger.

Ligesom Bordings Mercurius var i den franske burleske Genre, var Paullis Aviser nærmest gjort over de franske Gazetters Læst. Trods den stærke tyske Indflydelse, der ogsaa gjorde sig gældende paa Pressens Omraade, er allsaar vore første Aviser ligesom vore første Komedier mærket af gallisk Aand og Smag.

Mens Paulli levede, var der Grøde i den nyskabte danske Presse. At Idéen toges op fra anden Side, med en dansk Posttidende, der tydelig konkurrerede med Paullis, avlede kun ædel Kappestrud. Men efter hans Død 1684 kom Tilbagegangen, der fortsattes ind i det nye Aarhundrede. Der vedblev at udkomme en „Post-Rytter“ lige til 1730, men Indholdet var tyndt og ikke altid paalideligt. I Peder Paars siger en af Personerne:

*Jeg ser ej meget hvad
man lærer af Aviser,
Det meste er jo Løgn,*

og noget var der om det. Heller ikke de tyske Aviser, der nu havde faaet Indpas og Raaderum, var altid vel underrettede. Deraf profiterede vo-

re Gesandter ude ved de europæiske Hof-fer, som sammen med de politiske Depêcher sendte skrevne Aviser hjem; hyppig bødede en fed Avis paa en mager Depêche. Men det var Mester Hermans Aviser, vi kom bort fra.

„Altonaer Mercurius“ og navnlig Hamborgbladet „Hollsteinischer unpartheyischer Correspondent“ havde den Gang det førende Ord, det sidste var et af de mest udbredte Organer i Nordeuropa. Det havde en Slab af flittige Korrespondenter overalt. Her maatte man ofte søge de danske Nyheder, som vore egne Aviser forbigik i Tavshed. Den danske Postrytter interesserede sig navnlig for Hofnyt, paa andre Omraader var den kun slet underrettet. Nolitser f. Eks. om den første danske Skueplads, den som Holberg oprindelig skrev sine Komedier for, findes i størst Fylde i Hollsteinischer Correspondent, vi maa gaa Omveje ad Hamborg for at faa noget at vide om dette særlig københavnske Anliggende. Ikke saaledes at forstaa, at man anmeldte eller omtalte Stykkerne — sligt laa ganske udenfor Hensigten med Datidens Aviser — kun bragte man af og til Smaanolitser om, at Tilstrømningen var stærk at Skuepladsen for Tiden var lukket og lign. Holbergs Navn nævnes aldrig i den Forbindelse.

I denne Fornedrelsestid var det, at Litteraten og Bogtrykkeren Joachim Wielandt atter knyttede Traaden med en mere gloriøs Fortid, og i Fortsættelse og Udvikelse af Paullis Virksomhed gav den danske Presse et mægtigt Stød fremad.

Han begyndte med at udgive nogle Uge- og Maanedsaviser paa Fransk, fik dernæst Paullis Privilegium paa Extraordinaire Relationer fornyet (1720) og skaffede sine Aviser portofri Forsendelse mod en Afgift til Postvæsenet — en Foranstaltning, der betød overmaade meget for Avisernes Udbredelse.

Til disse egentlige Efterretningsblade føjede han et litterært-kritisk Organ „Nye Tidender om lærde og curieuse Sager“ — et nyt og fortjenstfuldt Foretagende, der havde saa megen Livskraft i sig, at det under vekslende Navne bestod i over hundrede Aar. Var han end i Almindelighed sin egen Redaktor, saa tog han ogsaa mere litterære Penne i sin Tjeneste; i nogle Aar var Historikeren Andreas Højer saaledes Leder eller Medarbejder ved hans Aviser.

Wielandt skabte en dansk Presse, der tog Spørgsmaal fra alle Lejre op, politiske — hvilket i denne Periode vil sige udenrigspolitiske —, merkantile og litterære. Kun lykkedes det ham ikke at faa sat et moraliserende-satirisk Ugeblad i Verden, som hans Tanke var. Men derfor sørgede andre, Tidsrummet kan ogsaa opvise den danske Presses første Vigtighedsblad „Den forkerte Mercurius“, udgivet (rimeligvis ogsaa skrevet) af Holbergs Bogtrykker og senere Eftertrykker Povl Phønixberg, var ganske vist ikke noget smagfuldt Organ. Vel krævede Tiden stærk Kæst og skrappe Virkemidler, men Bladets Niveau laa saa dybt, at Udgiften med den bedste Ret kunde betegne det som egnet for Krostuer og Kipper.

Wielands Enke fortsatte hans Virksomhed ned gennem Kristian den Sjettes Tid, der almindeligvis opfattes som Pietismens mørke Tidsalder, helt og aldeles præget af Hykleri og Pøntens. Intet er mere fejlagtigt. Tiden har et stærkt kulturelt og aandeligt Tilsnit, næsten paa alle Kanter af Kultur og Aandsliv gror nye Tanker frem, der bundfældes og afflejes i de næste Tidsrum.

Det blev for dansk Presse en frodig Voksetid. Mindre for de politiske Aviser, thi de Wielandske Blade savnede efter Udgifternes Død (1730) hans

kræftige Initiativ og den konkurrerende Postrytter et naturligt Incitament. Men desmere for de litterære Organer, Dagens moralske og humane Spørgsmaal sattes under Debat i Spectator-Litteraturen med Jørgen Riis som Grundlægger og Førstemand. Og Pressen vandt forøget Udbredelse. Aviser og Tidsskrifter fik i denne Periode et stort og interesseret Publikum i alle Samfundsklasser.

II.

Denne kort skitserede Udvikling danner Baggrund og Forudsætning for Ernst Heinrich Berlings Virksomhed, og med den begynder — som Rasmus Nyerup har sagt — „en ny Periode i de danske Avisers Historie“.

Den unge Mecklenborger, der 1731 var kommen til København som Bogtrykkersvend hos Postrytterens Udgifter, Hofbogtrykker Høpfner, gjorde en hastig Karriere. Det næste Aar ægtede han Principalsens Steddatter, det næste igen havde han eget Bogtrykkeri, hvorfra der udgik smukke og smagfulde, i Datiden højt beundrede Bøger.

Han blev Svigerfaderens haardeste Konkurrent, og da Wielands Enke besluttede sig til at afhænde sit Avisprivilegium, opstod en heftig Kappestrud mellem dem om dette værdifulde Aktiv; men den snarværende Berling gik af med Sejren.

Den 27. December 1748 fik han for sig og Arvinger et Privilegium, der ligesom Wielands gjaldt danske, tyske, franske og lærde Aviser med dertil hørende „Notificationer“ og tillige Eneret til at forsende dem med Posten efter Kontrakt med Postvæsenet.

Berling opnaaede saaledes i et heldigt Øjeblik alle Forgængernes Fordele og gjorde Brug af dem i fuldt Omfang.

Paa de tyske og franske Ugeaviser lagde han i rigtig Erkendelse af deres forholdsvise ringe Udbredelse mindst Vægt, og Maanedsavisen „Nye Stats-Tidender“, det egentlige officielle Blad, gik af sig selv og fordrøede ikke noget større redaktionelt Apparat. I de Lærde Tidender bragte han nyt Liv, navnlig ved at give den offentlige Diskussion Plads i Spalterne, og den danske Hovedavis, som han kaldte de „Københavnske Danske Posttidender“ viste sig for Publikum i fuldstændig ny Skikkelse baade i Form og Indhold.

Den udgik paa de to Postdage, Tirsdag og Lørdag, i Reglen ledsaget af et særskilt Avertissementsblad, oprindelig i Oktavformat, fra 1750 i Kvart med Rigsvaabenet og de to Vildmænd, der endnu pryder Berlingske Tidendes Forside. I Form og Tilrettelæggelse var Posttidende et afgjort Brud med Fortiden og nærmede sig stærkt det moderne Blad: spaltet, med forskellig Skrift, der antydede Arten af Efterretninger, og en hensigtsmæssig Ordning af Stoffet.

Den 3. Januar 1749 — idag for 175 Aar siden — udsendte Berling de første Numre af sine Aviser. Som det sømmede sig for en kgl. privilegeret Bladudgiver, rettede han i Posttiden-

den først en Tak (paa Vers) til Monarken for det „Naade-Brev“, der var forundt ham, og som den omsigtsfulde Mand han var, glemte han heller ikke Kancelliet (hvorigennem man fik Privilegier), Økonomi- og Kommercekollegiet (der kunde give vigtige Meddelelser til Aviserne) eller Postdirektionen (som raadede over den eftertragtede Eneret). Endelig heller ikke Læserne (som han skulde leve af):

*Tag gunstig op, hvad jeg dig sender,
Paa det, naar jeg dit Bifald kender,
Min Presse udi dette Aar
Derved en ny Opmerking faar.*

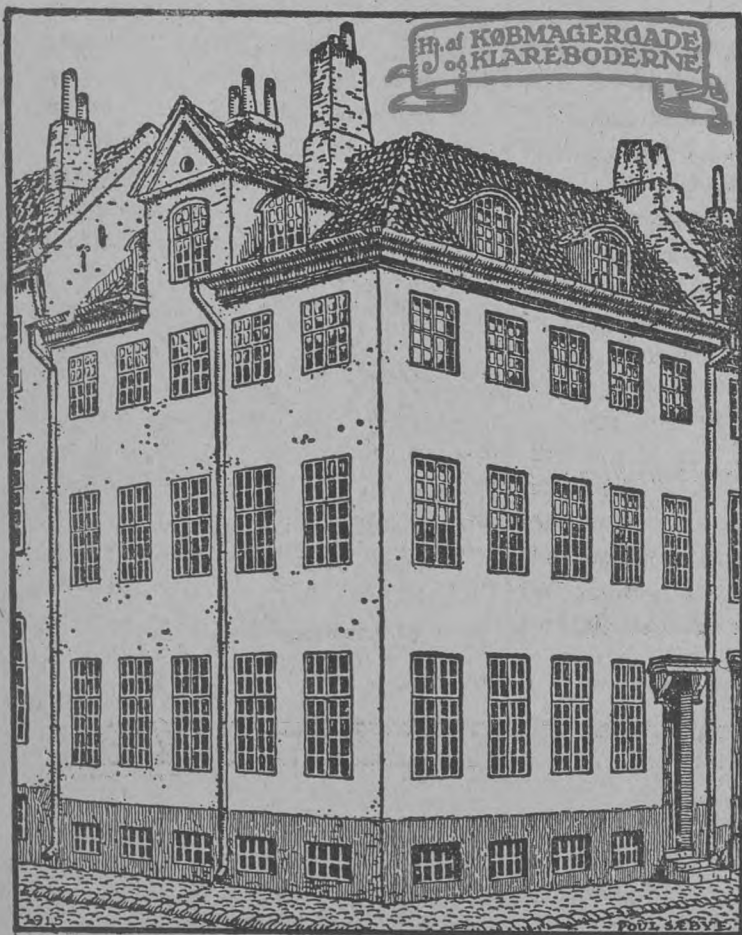
Hvad Berling sendte Læserne var virkelig al Ære værd. Allerede de første Aargange udviste en Stofmasse, saa rig og omfattende som ikke før var set, og navnlig Københavns-Artiklen var af en paafaldende og velkommen Fylde. Her var ikke blot det sædvanlige Hofnyt, ogsaa merkantile og industrielle Meddelelser, Efterretninger om Skibsfart, om Livrentesocieteter og Assistenshus — Oplysninger, som et større Publikum netop havde Brug for. Retssager af mere almindelig Interesse refereredes, der gaves Lister over ind- og udgaende Rejsende, senere ogsaa over Fødtte og Døde etc. End ikke de nu saa skattede Notitser om Familienyt og Smaarejser indenfor den fashionable Verden savnedes i Berlings Posttidender.

Byens Vækst og Trivsel laa Posttidenden stærkt paa Sinde. Om Byggeforetagender findes jævnlig Artikler, om Pælærne, der til Byens Forskønnelse voksede op i Frederiksstad, om Asiatick Kompagnis monumentale Pakhuse paa Kristianshavn, om Frelseres Kirkespir, endda med Billedet af Kirken.

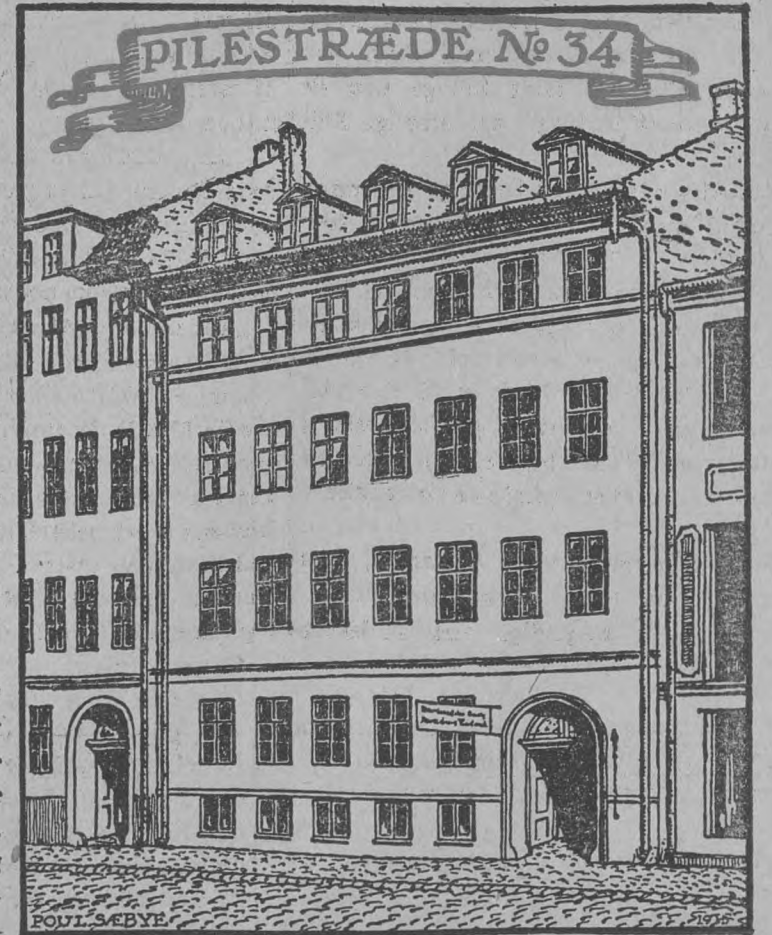
Posttidenden ikke blot refererede, den ræsonnerede ogsaa, hvad de tidligere Aviser i Reglen havde afholdt sig fra. „Hvor prægtig en Sirat denne Hovedstad udi afvigtige Vinter har erholdt udi det store Kongens Nye Torv“, hedder det 1750, „falder nu først ret udi Øjne, da denne magnifique Plads er bleven fuldkommen ryddelig, et Torv, som der næppe findes Mage til udi nogen Stad i Europa“.

Netop de fyldige indenlandske Efterretninger var Posttidendens Styrke, og bidrog mægtig til den danske Presses Udbredelse paa Bekostning af de fremmede Aviser. Posttidenden bevirkede en rivende Nedgang i deres Afsætning og gjorde det tillige af med de skrevne — d. v. s. haandskrevne Aviser.

Gennem Rækker af Aar havde det svært udmærket Regning at sammenflikke saadanne haandskrevne Nyhedsblade, der

Da det Berlingske Officin laa paa Købmagergade.

Det Berlingske Officin i Pilestræde Nr. 34.

sendtes rundt til en Kreds af Postmestre, som atter i Afskrifter distribuerede dem paa Landet og i Købstæderne. En meget anset „Nouvelleskriver“ var den berygtede Postbedsmand og Storbedrager Chr. Erlund. Disse haandskrevne Aviser forsvandt ganske ved Berlings Virksomhed.

I Reglen var det solide og tilforladelige Oplysninger, Posttidenden bragte, men det kunde hænde, at ogsaa den løb med Limstangen. Der var navnlig en slem Historie om en levende Havfrue, fanget af Harboøre-Fiskere i Jylland, som Bladet hvade ladet sig binde paa Ærmet af en pseudonym Spøgefugl, og som løb den europæiske Presse rundt. Postrytteren havde naturligvis et godt Øje til Konkurrenten, der saa øjensynlig havde Heldet med sig, og saa den nøje paa Fingrene. Snart efter kunde den bringe en Korrespondance fra St. Petersborg, om den „Jetroende Nouvellist“, som man til at begynde med havde skænket Tiltro, da Efterretningen „kom fra et Land, hvorfra man ikke førend nu paa en kort Tid — nemlig efter at Berling havde begyndt at udsende Aviser — er bleven bedragen med falske Beretninger“.

Naa — den Slags hænder ogsaa velunderrettede Blade nu om Stunder, og Berlings Poststidender kunde taale Stødet.

Eneretten til at sende Aviserne med den ridende Post, var en af Grundpillerne i Berlings publicistiske Virksomhed. „Den til Forsendelse med de kgl. Brevposter privilegerede“, som er bibeholdt paa Bladets Forside, er nu kun et Fortidsminde, men har en Gang — og det gennem lange Tider — været en Realitet af uvurderlig Værd. Derpaa beroede Avisernes hurtige og omfattende Udbredelse udenfor Hjemstedet.

„Adresseavisen“, der 1759 stiftedes af den bekendte Agent Holck, havde paa et noget senere Tidspunkt flere Abonnenter i Hovedstaden, men til Gengæld havde Berlings „Københavnske Tidender“ — som Bladet kaldtes fra 1762 — et stort Opland i Provinsen, hvor Adresseavisen ikke naaede hen. Postrytteren opnaaede heller aldrig denne ivrig eftertragtede Forret, og den bestod dog indtil 1798. Den sprængende Postrytter med det gjaldende Horn, som Bladet ogsaa før Hopffners Tid havde ført som Vignet, kom aldrig retmæssig til at ride ud gennem Stadens Porte. Undertiden lykkedes det at smugle Bladet med — videre drev Postrytteren det ikke.

Selv da der 1794 blev aabnet Avisernes Adgang til at forsendes med Ageposten, var dette kun en ringe Fordel mod Berlings Ret til at faa sine Aviser i selve Brevsækkene.

Udviklingen i den ældre danske Presse skete i Ryk med lange Mellemrum, en kort og stærk Opgangstid ledsaget af en længere Stilstand. En jævnt skridende Fremgang er ikke til at spore. Det laa i Avisernes privilegerede Stilling. Naar en ny Mand kom til, indtraadte Reformerne pludselig, men enten døde han snart efter, og Eneretten kom i Hænder paa Arvinger, der ikke havde det rette Greb, paa Tingene, eller han faldt tilbage paa de vundne Laurbær, tryk i sin urørlige Stilling.

Saaledes ogsaa med Berlings Tidender. Stifteren levede netop saa længe, at han fik indledet en Nytid i dansk Presse. 1750 døde han i sine bedste Virkeaar, og Bladet blev Aarhundredet ud — og endda en Stund til — staaende paa det Udviklingstrin, han havde ført det frem til. Der indtraadte tilmed en kendelig Afslappelse i Redaktionen, Tiden blev efterhaanden en anden og Berlings gamle Avis sakkede agterud.

Berling savnede ikke Arvtagere, blot mangledes de hans journalistiske Sans. Sønerne var umyndige ved Faderens

Død, men tiltraadte efter et kort Interregnum Bladets Styre.

Brødrene Berling var dygtige og vindskibelige Mænd, der med Avisudgivelsen forenede Bryggervirksomhed, og installerede Bedriften i den gamle Gaard i Pilestræde. Men de slog sig til Ro med et godt og rigeligt Udkomme, og tilførte ikke Aviserne nye Impulser. Og af deres Enker, som stod for Styret indtil Aarhundredets Udgang, var Fremskridt end mindre at vente.

Det 18. Aarhundredes sidste Halvdel trængte næppe heller stærkt til en For-

se under faste Rubrikker som Hus-Post, Pige-kammer-Post, Frier-Post og Fabel-Post, og derved vandt sig et trofast Publikum blandt Stadens Tjenestepiger og Kældermænd, der skønnede paa let og pirrende Underholdning.

Heller ikke Klavs Seidelins „Politivenen“ (fra 1798) kom den Berlingske Ti-

ter og Proklama — det var alt. Dertil en politisk Tidende paa Tysk, lutter Eftertryk, der ligesom Hovedavisen kom to Gange om Ugen, men efter Nyerups Udsagn næsten ikke læstes af noget Menneske.

At Berlings Aviser kunde holde sig oppe beroede paa deres hævdvundne Stilling og paa Retten til Forsendelse med Rideposten. I Provinsen havde de flest Holdere. Ogsaa der var opstaaet nye Efterretningsorganer, 1772 Fyns Stifttidende, senere meget udbredt under Søren Hempels Ledelse, og 1780 Iverssens Fynske

Berlings gamle Avis er kommen op af Bølgedalen og staar nu som en Klippe midt i Brændingens Brus, dybt plantet i Fortiden, men nyskabt og ung igen. Lidt gammelmog og forsigtig, ganske vist. Den er højst anstændig, Tegnet paa det bestaaende, en Magt, der regulerer og holder igen.

Nedgangstiden har været lang, der er skudt nye Organer op, som i formastelig Ungdommelighed har været ved helt at tage Luven fra det gamle privilegerede Blad. Det 18. Aarhundredes Idyl med litterære Pennesfejder og Teaterkrig er afløst af stærke politiske Strømninger, det syder og gærer i alle Folkeslag. Kampens Bølger har gæret højt, Censur har efterladt hvide Blade rundt om i de nye Organers Aargange, Pressedomme er kommet over Redaktørernes Hoveder.

„Dagen“ (1803—43), der nys er gaaet til Hvile, har sammen med „Københavnsposten“ (1827—59) været den første Stændertids førende Blade, i deres Spalter har man tidligst fornemmet de politiske Luftningers Sus, „Fædrelandet“, endnu ung og kampberedt, staar midt i Striden, en bitter og uforsonlig Fjende af det fra Fortiden nedarvede Organ.

Berlings Avis, som fra 1808 kaldtes „Dansk Statstidende“ og 1833 fik sit nuværende Navn, kom først sent med i Oplobet. I Tyverne udkom det fire Gange ugentlig, fra 1831 i Reglen daglig. Det lille trespaltede Blad havde ved Slutningen af Trediverne kun ca. 1500 Abonnenter over hele Landet. Adresseavisen havde mange Gange flere, men den havde ogsaa 1825 faaet Hurtigpresse.

Kun disse to Blade havde Ret til at modtage Avertissementer for Betaling. Det var en Guldgrube for Adresseavisen, der intet politisk Hverv havde at røgte, for Berlingske Tidende et Middel til at holde Livet oppe. Retten til de offentlige Kundgørelser var endnu ikke det indbringende Aktiv, som det senere blev.

Da M. L. Nathanson i 1838 overtog Redaktionen, var Trængselstiden omsider til Ende. Det lille trykte Ark, fattigt af Udseende som af Indhold, voksede hastig under hans Hænder, baade i Størrelse og Indhold, kom fra 1814 punktlig hver Dag, 1844 endog to Gange, Morgen og Aften; dette, at et Blad kunde udsende to Numre om Dagen, var en saa utænkelig Reform, at den næsten tog Vejret fra Publikum. Og naturligvis udvidedes Kredsen af Abonnenter — i 1848 var Tallet op mod 5000, hvoraf Halvdelen i Provinsen.

Fortjenesten var dog ikke Nathansons alene. Den unge Joh. Berling, den senere Kammerherre og Privatskretær hos Frederik VII., havde netop i disse Aar tiltraadt Bladets Styre og havde ved en vidtskuende og omsigtsfuld Administrationsdygtighed bidraget stærkt til den hurtige Opgang.

Men Bladets Ansigt udadtil var Nathanson.

Han var allerede en gammel Mand, da han kom til, ikke langt fra de tre Snese, og han havde et omskifteligt Liv bag sig. En Altonaer-Jødes Son, der i Drengesaarene kom til København, tidlig modnet, Medindehaver af et stort og rigt Handelshus, Fallent, derpaa en flittig og kyndig nationalekonomisk Forfatter, hvis bindstærke Værker man endnu med Udbytte tyer til. Og det til Trods for, at han ikke i sin Ungdom havde tilegnet sig ordentlige boglige Kundskaber.

Han var netop den rette Redaktør for et Blad, der betragtedes som Regeringens officielle Organ. Han havde Ungdommen bag sig, var en sat Mand, man kunde stole paa. Aandrig eller vittig skulde han ikke være — han skulde efterleve Bladets

(Fortsættes Side 17.)

KAMMERHERRE JOHAN CARL ERNST BERLING

nyelse. Hovedinteressen i Tiden laa paa det litterære og dramatiske Omraade, mindre paa det politiske, som Publikum alligevel ingen Indflydelse havde paa, og Efterretningerne udefra flød efterhaanden af rigere Kilder end de politiske Aviser kunde byde paa.

Stilstanden tiltrods beholdt Berlings Avis og den lidt yngre Adresseavis stadig den førende Plads i Dagspressen. Postrytteren betød kun lidet, kom endda kun en Gang om Maanednen.

„Københavns Aftenpost“, der begyndte at udkomme ved Hoffrevolutionen 1772 under Redaktion af den moralpædagogiske Litterat Emanuel Balling, künde ikke gøre Berlings Avis noget Afbræk — den var beregnet paa en anden Læsekreds. Bladet var let og kvikt skrevet, fri for den ældre Dagspresses tunge Adstadighed. Det var „moralisk“, hvilket vil sige, at det tog Umoralen op til pædagogisk Drøftel-

dende paa tværs, skønt Bladets Udbredelse stod i omvendt Forhold til dets Lidenhed. Alle læste det, først og fremmest Landsfaderen, Sjette Frederik. Det bragte Anker og Henstillinger om Forhold, hvis bedre Indretning var af Interesse for Almenheden, oftest Smaating, som man nu vilde finde latterlige. At Bladet kunde bestaa — det levede meget længe — og vinde Indgang laa i, at det var et famlende Udtryk for Tidens Psyke, den vaagnende Borgeraad.

Disse nye Stjerner paa Dagspressens Himmel fordunklede ikke Berlings Aviser, der dog nu ikke mere lyste med egen Glans som i Stifterens Tid. De udenlandske Nyheder i den Københavnske Tidende var laant fra Hambørgaviserne, de indenlandske, sparsomme nok, var kun et Udpluk af andre Indenrigsavisers, nogle Anmeldelser om Dødsfald og udkomne Bøger, stundom et Ark med Avertissemen-

Avis. Men største Delen af Landet savnede endnu en lokal Presse, og Berlings Aviser havde herude en grundfæstet og betrygget Position.

Paa et højere Standpunkt stod de Lærde Efterretninger — som de nu hed — og som stadig var paa Familien Berlings Hænder. De var mere i Kontakt med Tidens æstetiske Rørelser. Et straalende, allfor kortvarigt Forsøg som Rosenstand-Goiskes Dramatiske Journal kolliderede ikke med de gamle lærde Tidender, der uanset de mange opdukkende litterære og recenserende Tidsskrifter holdt sig livskraftigt oppe.

III.

Men Clara! Hvorfor rødmer du ved Berlings Avis?

Den er jo dog ellers anstændig.

MED Heibergs Vise er vi i Treaarsskrigens Aar, ved det 19. Aarhundredes Midte. Tiderne har ændret sig,

BLADET OG STABEN

Af CHR. GULMANN

ET Blads Jubilæumsnummer er inderst inde en Selvmodsigelse. Bladet er Nu. De mange Aars Historie tilhører netop det svundne, *Historien*.

Det egentlige Jubilæumsnummer vilde være et Billede af Bladets faste organiserede Arbejde, dets Spænding, dets Tempo — paa Baggrund af den beskedne og tilsyneladende saa stillfærdige Begyndelse.

Det vilde i pludselig fremstigende Stemmning være Modsigelsen mellem det jævnheden ridende Brevbud, „det til Forsendelse privilegerede“ overfor Telegrafer, traadløs eller pr. Kabel, Automobil, i en snæver Vending Flyvemaskinen. Den jagende Uro, som muligvis for Effekts Skyld fortættes en Smule, naar Pressen fortæller om sig selv, men som inderst inde rummer Sandhed, er Bladets Puls. Paa en Gang Journalistens Fortvivlelse og hans Lidenskab.

Naturligvis er dette kun den ydre Form for Bladets Væsen. (I sig selv er det kun Mekanik og Tomhed i Stedet for netop Liv). Men gennem den elektriske Spænding strømmer Dagens og Tidens Higen og Kamp og Villie. Det er Samfundets dybe Brydning samtidig med Døgnets muntre eller krasse Krusninger, Kunstens Liv saavel som Politikens. Dette strømmende Liv er det, der indfanges som Bladets særegne Tone — og er denne Tone ikke netop og rigtigst, nutidslevende i Dagens Numer, fra Telegrammer til Leder.

Uimodsigeligt er det saadan. Men det er dog ikke hele Sagen. Ingen, som har syslet blot en Smule med de gamle Aviser, vil være i Tvivl om om det. De svundne Tidens Liv og Stemning staar underligt nærværende ud af de gulnede Ark Papir. Og medens man fanges ind af denne Stemning, gribes man efterhaanden dybere og dybt af den Følelse, i hvor høj Grad det svundne Liv i hine Blade er Forudsætninger for og de nødvendige Betingelser for det Dagens Arbejde, vi nu er saa stolte af.

Hvor mange Gange i disse mangfoldige svundne Aar har hine dygtige Berlingske Bladledere sat deres nye, *moderne* Presser i Gang for helt ud at hævde Bladet, være paa Højde med eller et Stykke forud for Tidens Krav. Med hvor ivrige Hænder har de ikke grebet det første Numer for at se Prægningens Renhed, Typens Kraft, Inddelingsens Virkning?

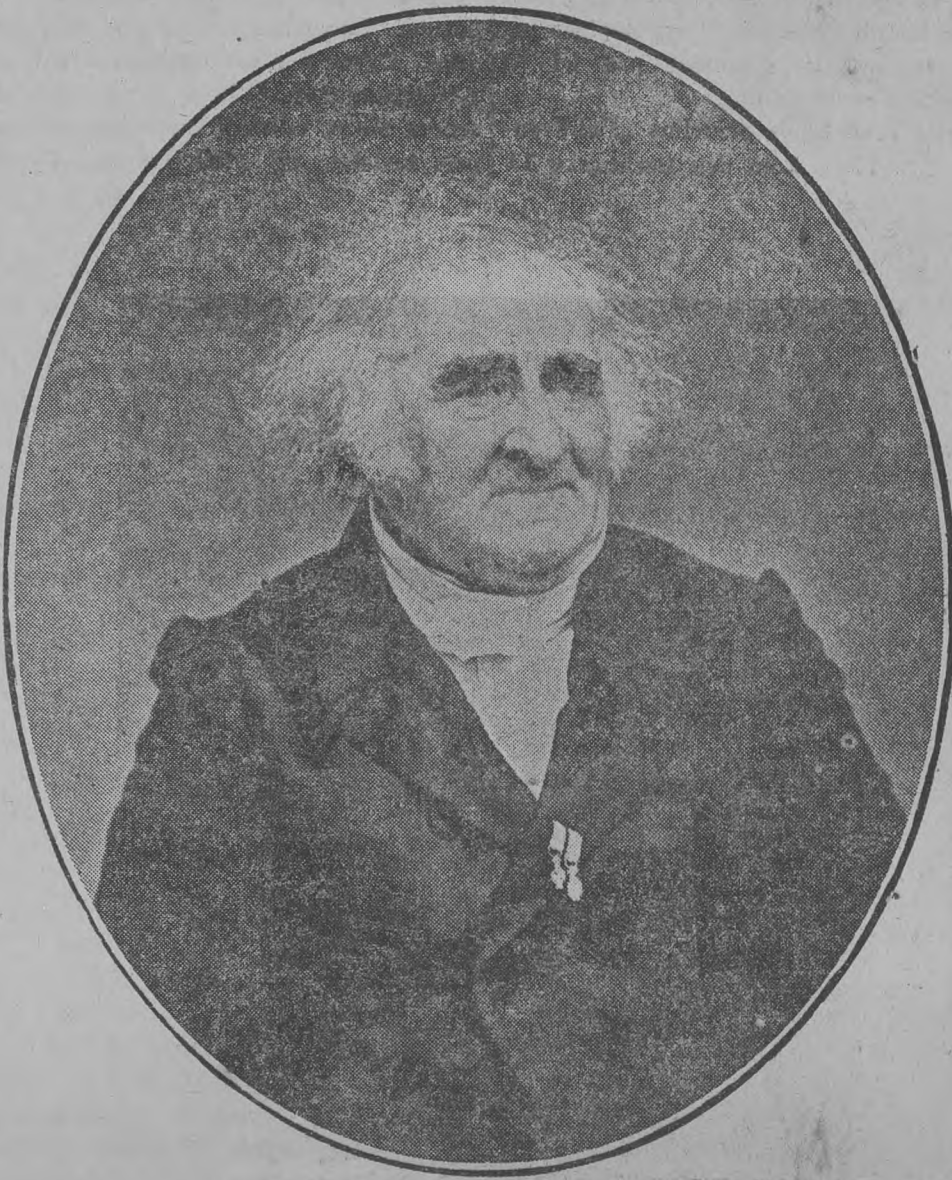
Hvor optaget har saa ikke Redaktøren tænkt og gennemprovet Bladets indre og ydre Udformning, dets Anlæg, dets Idé. En Række af Redaktører, hvis Navne mere eller mindre er glunne, men som alle har ydet deres Indsat, givet deres Bidrag til Bladets Viderevækst, dets Atmosfære dets Egenart — Mest og tydeligst en Mand som *M. L. Nathanson*, hvis Tiltrædelsesartikel den Dag idag, bortset fra dens nu noget ubehjælpssomme Formning, virker som et værdifuldt Program. „Ved at have sørget for at komme i Besiddelse af de bedste engelske, franske, tyske og andre Uge- og Dagblade vil Red. være i Stand til, saa vidt muligt, at benytte selve Kilderne til de politiske Efterretninger. Den Berlingske Tidende vil derfor ikke blive en Genklang af blot hamborgske, forøvrigt meget vel redigerede, Aviser.“ De direkte selvstændige Efterretninger — og direkte til Kilderne — det er fuldt moderne Principer for Bladledelse den Dag idag. Men gamle Nathanson var ganske vist ogsaa praktisk Mand. Købmand, forfaren i Livets Skole og oplært i engelsk Verdenssyn, for saa vidt adskillige Slægtled forud for dansk Bladsyn.

For Resten var han lige saa interessert i det indenlandske Stof, og særlig fremhæver han *Nyhederne*: „Hvad de indenlandske Efterretninger og Nyheder angaar, da skal Red. anvende Alt, hvad der staar i dens Magt, for at give disse saa betids og fuldstændigen som muligt.“ Og i klog Forstaaelse af, hvad den nære Forbindelse med Bladets Læsere og Venner betyder, fortsætter han: „Da det imidlertid vel kan blive Tilfældet, at eet og andet ikke kommer Red. saa hurtigt til Kundskab, som den kunde ønske,“ saa vil enhver betimelig og paalidelig Meddelelse om Alt, hvad der kan interessere Bladets Læsere vorde modtaget med Taknemmelighed.“ Han siger ikke noget om Kunst og Bøger og Teater, som han holdt af og forstod sig paa og gerne selv skrev om. Han var iøvrigt let Kverulant og diskuterede ivrigt populære Spørgsmaal som Brødets Vægt og Pris. Han skrev ærligt talte ikke videre godt, men han var en glimrende Redaktør.

Han var Redaktøren — iøvrigt altsaa en af Rækken, der senere skal blive omtalt. Det var de Tider, da Redaktøren endnu var Bladet, som han ikke blot satte sit Præg paa, men skrev uden meget betydende Assistance. Allerede den Gang holdt Bladet dog gerne Forbindelse med Litteraturens fremtrædende Mænd. Der er ikke mange af Guldalderens store Navne, som ikke i Tidens Løb har ydet deres Bidrag til Berlingske Tidende. Siden var Holger Drachmann en Aarrække fast knyttet til det. I den nyere Tid har saa at sige alle vore betydende Digtere været Bladets hædrede Gæster fra Henrik Pontoppidan til Gustav Wied, fra Jo-

forveksle med den store og afgørende Læsekreds. Hvor mange af os kendes af den — selv om vi tror det. Netop for alle disse, hvor Bladets Betydning i Grunden vokser netop ved Fjernheden, er Artiklen Bladet: Det staar i Berlingske....

Og dermed er vi naturligt kommen til alle de mange flere Medarbejdere som i Aarenes lange Løb har givet deres Liv og Gerning til Bladets meget krævede Tjænest. Den navnløse Soldat. Alle de fordringsløse og betydningsfulde Medarbejdere, som Dag ud og Dag ind er Bladet. De har alle været med i det, har skabt Forventningerne til det, Tilliden til det, Trygheden overfor Bladet, det egentlige, Luften om Berlingske Tidende. Alt det, der hører med til netop dette Blad, og som er det fortsættende, det bærende. Undertiden kan det tynde en Le-

REDAKTØR M. L. NATHANSON

hannes V. Jensen til Helge Rode og Johannes Jørgensen for ikke at tale om dem, der er knyttede til vor faste Stab.

Thi efterhaanden er det store Blad jo bleven ikke en eller nogle Redaktører, men en Redaktion, en Stab. Netop her, ved dette Jubilæums Lejlighed vil der være god Grund til at understrege Værdien af den Række betydende Journalister, som gennem Aarene har baaret Dagens Byrder i Bladets Redaktion. En Del af dem i det mindste mellem Fagfæller Navne den Dag idag. Mænd som *Carl Bruun, Mariager, Chr. Hansen, Irminger, Besthorn*.... Det er kun nogle faa af dem og tilfældigt valgte. Adskilligt flere kendtes og kendes maaske af de faa Tusind, som er *Inderkredsen* om Bladverdenen, som Bladfolk er tilbøjelige til at

delse, men Traditionen *maa* fortsættes, vi kommer ikke udenom det uden at sprænge Bladet: Det er Bladet.

Alle disse Medarbejdere og Fæller fra de mange Aar og nu, *alle de navnløse* skal vi netop nu og her fastslaa Betydningen af. Og hører vi — i Arbejdet fremefter — i Grunden ikke alle til dem i vor Gerning! Haardt med i Dagens levende Arbejde, takket i Skaaltale ved Indvielse og hurtigt glemte. Men ogsaa de, ogsaa vi lever videre i Bladets Liv fremefter, som en lille Part af Bladets besynderlig stærke og tilsyneladende uopslidelige Organisme. Dette navnløse Arbejde bærer overalt i Verden mere og mere netop det moderne Blad, som det i Grunden altid de 175 Aar igennem har baaret Berlingske Tidende.

DA EMIL MANICUS VAR REDAKTØR —

Af ANDREAS BUNTZEN

FOR omtrent en Menneskealder siden lod jeg en Redaktion, hvor der trods al Aldersforskel havde hersket en lystig og ungdommelig Tone, og traadte ind i „Berlingske Tidende“s Redaktion. Her var der med Præget fra den ældre Tid megen Alvor tilhuse, Dannelsens Ro og Besindighed, streng Holden paa det Formelle i alle Henseender, udadtill som indadtill. Der var 12 Medarbejdere, mest ældre Mænd, med Dr. E. Manicus og Redaktionssekretær M. Nathansen i Spidsen. I 3 smaa Værelser vogtede Nathansen skinsyg over, at der ikke kom nogen ind til Manicus uden gennem ham, og han tog for saa vidt nok en Del Arbejde fra Redaktøren, men erhvervede samtidigt selv en meget stor Indflydelse. Af de ældre Medarbejdere maa først nævnes den kloge og overordentlig gode og elskelige Hans Nansen Larsen. Han var Højres Generalkorrespondent og havde tidligere skrevet Bladets indenrigspolitiske Artikler. Nu var han Chef for Korrektoren, som i den formeit korrekte Redaktion spillede en uhyre Rolle. Thi Korrektoren beskæftigede sig ikke alene med Stavemaaden, men ogsaa med Stilen, ja ogsaa mod Rangforordningen. Titler og Rang skulde være plinligt i Orden. Baade Manicus, Nathansen og Larsen var Mestre heri, og Chri-

stian Hansen og Lantow, der refererede, var solide nok.

Manicus var Ansvarhavende „ligeoverfor Presseloven“, en Affattelse som gav Anledning til Brevudskifter fra Tyskland: „Dr. M. Pile stræde, gegenüber Presseloven“. I det tredje lille Værelse sad Manicus' Broder, Kaptajn Georges M., der var Boganmelder *en gros*. Især ved Juletid fik han Stabler af Bøger, og da jeg engang skar en Bog op, spurgte han forbauset hvorfor, man behøvede jo blot at læse Fortællingen, der stod, hvad Forfatteren vilde. Og Dr. M. sagde, at man i en Artikel skulde læse Slutningen; var Artiklen god, saa skulde der staa, hvad det var Forfatteren vilde. Men det maa dog siges, at M. læste alle Artikler heit igennem. Kun engang i en lille Artikel, M. yderst flygtigt saa, havde jeg bl. a. været med til at kalde en politiserende Jernstøber for „den politiske Jernstøber“. Manden blev rasende og Dr. M. fik et Sagsanlæg. Forligskommissionen spurgte M., om han ikke med en Undskydning vil tage Ordene tilbage, men Nej: „Hvad Berlingske skrev, det skrev den.“ Saa vidt jeg husker, fik M. — der her stævnedes for første Gang — en Frifindelse, men hvad jeg husker godt er, at jeg med en vis Skræk kom op til Justitsminister Nellemann.

BERLINGSKE TIDENDE OG UDLANDET

Af SVENN POULSEN

NAAR Læsere idag folder „Berlingske Tidende“ ud, vil Efterretningerne fra Udlandet som sædvanlig findes fremme i Bladet.

De fandtes paa samme Plads i det Blad, Hofbogtrykker E. H. Berling begyndte at udgive den 3die Januar 1749.

I de mellemliggende 175 Aar har „Udlandet“ altid haft en fremtrædende Plads i „Berlingske Tidende“s Spalter.

De politiske Nyheder fra Udlandet har hørt til det bærende Stof og i høj Grad givet Bladet dets Karakter.

Fra allerførste Færd lagde de Berlingske Aviser den største Vægt paa at skaffe paalidelige og hurtige Efterretninger fra Udlandet. Den samme Udsvikling, som prægede Datidens Blade i England, Frankrig og Tyskland, lod Berling faa Raaderum i det nye danske Blad.

DETS FØRSTE NUMER bringer allerede velordnede og daterede Beretninger bl. a. fra Stockholm, Danzig, Petersborg og Paris.

Blader man videre i den første Aargangs smukt trykte Spalter, finder man fyldige Meddelelser baade fra London, Berlin, Hamborg, Madrid, Rom, Bryssel, Dublin, Amsterdam, Wien. Selv fra Konstantinopel og fra Alger findes gode og oplysende politiske Meddelelser.

Var det ikke for det gamle Tryk og Fraværelsen af Betegnelsen Telegrammer, ligner disse Korrespondancer i høj Grad Nutidens Meddelelser fra Udlandet.

De tog længere Tid om at naa frem. I Stedet for Timer, tog det Dage, Maaned, ja Aar, inden Nyheden indløber fra Udlandet til København. En iøvrigt meget oplysende Korrespondance fra Ostindien er saaledes 14 Maaned undervejs. Fra Rom tog det en Maaned, fra Konstantinopel lidt længere, men fra Paris og London kommer Nyhederne regelmæssigt paa 12—14 Dage og fra Berlin paa 5—6. Men man var den Gang ikke bedre stillet i Udlandet, i Postvog- nenes og Sejlskibenes Tid.

Den Berlingske Avis holdt sit københavnske Publikum vel underrettet om Tidens Begivenheder, og forbedrede Aar for Aar sin udenlandske Korrespondance. Men det var ogsaa nødvendigt, hvis Bladet skulde holde den førende Stilling, som Grundlæggeren havde tænkt sig.

København var den Gang Midtpunktet i et Rige, der strakte sig fra Elben til Nordkap i Norge med Kolonier baade i Ostindien og Vestindien og Skibsfart og Handel langt ud over Østersøens og Nordøens Grænser.

Den københavnske Købmand og Skibsreder saavel som Landets Autoriteter forlangte at blive holdt underrettet. Man maatte følge Begivenhederne baade i og udenfor Europa saa nøje som mulig baade af Hensyn til Rigets politiske Stilling og for ikke at tabe nogensomhelst Chance paa Handelens og Skibsfartens Omraade.

At blade de første 50 Aargange af „Berlingske Tidende“ igennem, hvor Aarhundredet betegnes med Tallet 17, giver et ejendommeligt og intimt Indblik i de forlængst svundne Tider, da Grunden lagdes til det 19de og 20de Aarhundredes europæiske Udsvikling.

Frederik den Stores 7 Aars Krig. Maria Theresias Skæbne. Den nordamerikanske Frihedskrig. Englands og Frankrigs Kampe i Kolonierne. Polens Deling. Catharina den II's, Potemkins, Suvorovs Rusland. Og saa Frankrig, Ludvig den XV og Ludvig den XVI og Maria Antoinettes Tronbestigelse. De oprækkende politiske Uvejrskyer Stormen paa Bastillen, Revolutionen, Ludvig den XVI's og Marie Antoinettes Henrettelse, Konventet, Robespierre, Danton, Marats Opførelse. Republikens Kamp mod de fremtrængende allierede Hære, Direktoret, Konsulatet og Napoleon Bonapartes Fremtræden. Det er alt sammen skildret i disse gamle Aargange, Dag for Dag, i hvert Fald Uge for Uge, Maaned for Maaned, Aar for Aar i regelmæssige daterede Meddelelser fra Paris, London, Berlin, Petersborg, Moskva, Wien, Rom og Europas øvrige politiske Brændpunkter.

STOFFET er ofte affattet og gengivet med hel dansk Tankegang. Lidt tørt lidt forsigtigt, men tit ogsaa saaledes, at Korrespondentens egen Opfattelse og Syn bryder kraftig igennem.

Skildringen af Pariserpøblens Opførelse i de kongelige Sovegemakker, da Kong Ludvig faar en rød Jacobinerhue sat paa Hovedet, medens Marie Antoinette staar grædende med den lille Dauphin ved Haanden, da Jacobinerføerne tordner om Frihed, Lighed og Broderskab, medens deres Kvinder stjæler de kongelige Sølvnatpotter, er næsten helt moderne i sin Realisme.

Korrespondancen fra Paris om Ludvig den 18des Henrettelse er mindst lige saa vel skreven, som den tilsvarende The Times bragte i London. Der er en Agitation mod Kongemorderne mellem Linierne, som føles ved Læsningen den Dag idag.

Hvem var de politiske Korrespondenter, hvem samlede og redigerede hele dette Stof? Der vides meget lidt derom. Næsten alt er anonymt. Meget er taget fra fremmede Blade. Men adskilligt skyldes sikkert ogsaa direkte Meddelelser fra danske Rejsende, Købmænd, Kaptajner, danske Diplomater, som vel skulde vogte sig for at røbe deres Forbindelser med Aviserne. Der skulde gaa det meste af et Aarhundred, før Fagkorrespondenten, der med Navn stod inde for sine Meddelelseres Rigtighed, viste sig i den danske Presse.

NAPOLEONSKRIGENE gjorde alle Forbindelser i Europa vanskeliggere og usikrere. Krigen med England afskar paa mange Omraader København fra re-

(Fortsættes Side 23.)

Dog han spurgte blot leende: M. troede vel, at han straks skulde i Varetægtsfængsel?

Nellemann og Indenrigsminister Ingerslev førte nemlig det daværende Tilsyn med det officielle Blad, og det udvædes af cand. jur. Aage Duus, i hvis Sted jeg under hans Fraværelse var traadt. Jeg forhandlede hyppig med Manicus, og jeg kan kun sige, at jeg ikke alene kom til at nære den største Højagtelse for ham, men tillige til at holde meget af ham. Jeg saa i ham den fint dannede *Gentleman* af den ældre Type. Han æstetiske og musikalske Interesser var betydelige, og han skrev store og gode Anmeldelser. Medens han med største Kyndighed fulgte Udlandets Politik — særlig Preussens og Østrigs — var hans Interesse for dansk Politik alle Dage svagere. Egentlig var han vel ikke Modstander af den daværende Politik — den skarpe Provisoriepolitik — men han forstod den ikke, og vilde selv ikke have med den at gøre. Den laa i alt Fald hans mile Sind fjært. „Punch“ fremstillede ham altid i Kvindeklaeder som „Tante Berlingske“. Han lo kun deraf, men skarp Politisk passede slet ikke hans Natur. Hvem var da denne stilltilbagetrukne Mand, der trods Bladets daglige offentlige Gerning sad som en lagttager?

Mærkeligt er det, at han var af græsk Rod. Manikos eller Mainikos — altsaa af Mainoternes Stamme — skal Slægten oprindeligt have heddet. Paa en eller anden Maade maa den da engang være kommen til Angelen, hvor Faderen Claus Manicus var født. Han, en Fattigmandssøn, var med stor Anstrængelse bleven

Læge, havde i Sydslesvig med megen Patriotisme for Danmarks Monarkis Sag, udgivet tysk-skrevne Blade. Tilsidst flyttede han til Lyngby, hvor han døde i 1878, stadig med levende Haab for Slesvig, hvilket han udtrykte i adskillige Skrifter.

Emil Manicus var født 8. Marts 1823 i Thorshavn paa Færøerne, opdraget i Angelen, og kunde derfor oprindeligt kun tale Plattysk og Tysk. Han blev Student og tog i Kiel filologiske Eksamen samt erhvervede sig 1847 Doktorgraden. Han gik nu, stadig uden ret at kunne tale Dansk, til København, men han medbragte en varm anbefaling fra Garsten Hauch, der da var Professor i dansk Sprog og Literatur i Kiel, en anbefaling, som skaffede ham baade Adgang og livsvigtigt Venskabsforhold til J. N. Madvig, H. C. Ørsted, Japetus Steenstrup og J. L. Heiberg. Et godt Vidnesbyrd om, hvad der boede i den stillfærdige Mand! Han lærte sig nu at tale og skrive Dansk som en Indfødt, smagfuldt og fint Guldalderdansk, som blev skrevet med hans smukke og sikre Haandskrift, i Almindelighed med Blyant — et Manuskript, som selv i hans høje Alder var en Fryd for Bladets Sættere.

Sine filologiske Kundskaber havde han faaet Anvendelse for som Lærer ved den lærde Skole i Haderslev og som Konrektor ved Domskolens i Slesvig, men i 1864 blev han fordrevet af Preusserne og tog til København.

(Fortsættes Side 17.)

Bogtrykkerlægten Berling og Berlingske Tidende af H. Boesgaard

ED Nytaars-tid 1749 begynde Typerne at springe i Vinkelhagerne til Nr. 1 af „Kiøbenhavn-
ske Danske Posttidende“, som senere blev „Berlingske Tidende“. Naturligvis formede de sig først og fremmest til en Hyldest til Kongen: „Monark af Nordens Tvilling-Rige . . .“

Det foregik i det Berlingske Trykkeri i Store Kannikestræde i en Ejendom, der laa omtrent, hvor nu Metropolitanskolens Sidefløj ligger. Her havde 15 Aar tidligere den unge Bogtrykkersvend *Ernst Heinrich Berling*, som Direktøren for det

Georg Christopher Berling.

kgl. Bogtrykkeri og Universitetsbogtrykker Johan Jørgen Höpfner i 1731 havde kaldt ind fra Hamborg, fra Spierings Enkes Bogtrykkeri, begyndt en selvstændig Virksomhed som Bogtrykker og Forlægger. Han havde i disse Aar vundet sig Anseelse for godt og omhyggeligt Bogtrykkerarbejde og som Forlægger af mange opbyggelige og lærde Skrifter, blandt hvilke Laurids Thuras monumentale Værk „Den danske Vitruvius“ indtager

Anna Marie Berling, f. Frick.

den fornemste Plads. Ernst Heinrich, der var Søn af kgl. Skovridder i engelsk-hannoveransk Tjeneste *Melchior Christian Berling* og Hustru *Catharina Hennigs*, havde lært Typografien i sin Fætters, *Albrecht Pfeiffers*, Bogtrykkeri i Lauenborg, var efter en fireaarig Læretid blevet „løsgivet“ Mortens Aften 1727, var blevet „postuleret“, optaget i Faget som „Kunstvervand“, var saa efter Tids og Fags Skik gaaet paa Vandring, „paa Val-sen“, og var, efter en Tid at have arbejdet i Stralsund, havnet i Hamborg. En yngre Broder, *Carl Gustav Berling*, der ogsaa var blevet uddannet i Bogtrykker-faget, kom til Lund, hvor han blev Uni-versitets-Bogtrykker og grundlagde en

endnu blomstrende Bogtrykker-Slægt og Virksomhed.

I København blev Ernst Heinrich Berling i Overensstemmelse med Skik og Brug optaget i sin Mesters Husstand, men da han Aaret efter ægtede hans Steddatter, den 19aarige *Cecilie Christine Godiche*, huede det ikke den stræbsomme og selvstændige unge Berling at blive boende som gift Svend i Svigerfaderens Hus, og han begyndte da sin egen Virksomhed. Om hans faglige Dygtighed og Flid vidner endnu hans Arbejder, men meget tyder iøvrigt paa, at han i det Hele har været en klog og idérig Mand, der vilde frem. Og Vejen frem til de Maal, Berling havde sat sig, maatte nødvendigvis møde det Utal af Vanskeligheder, som Datidens Regerings- og Administrationsforhold medførte. I 1745 ansøger han om at maatte udgive en Adresseavis; kort efter beder han — med Henvi-sning til paa egen Bekostning og Forlag at have „til Publici Tjeneste hazarderet og trykt mange og adskillige Bøger og Skrifter“ — om et Almanak-Privilegium. Han opnaar ingen af Delene, og bedre Held har han ikke da han i 1746 søger om Eks-pectance paa det Privilegium, som Bogtrykker *Joachim Wielandts* Enke havde paa Udgivelse af tyske og danske Aviser og danske og tyske ekstraordinære Relationer.

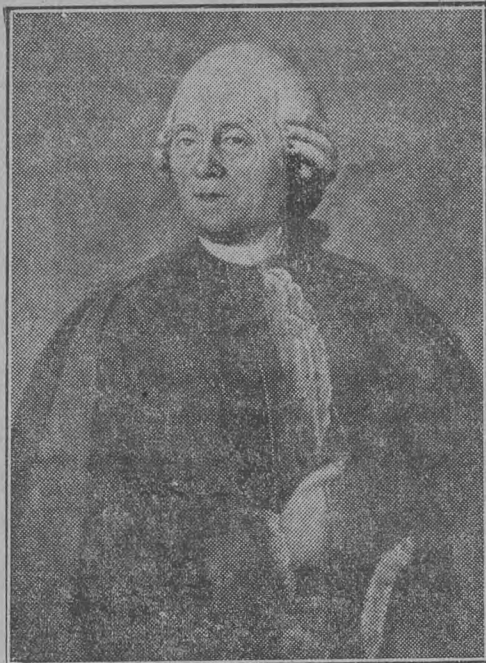
Aaret efter begyndte Lykken dog at tilsmile Berling. Han opnaaede Prædikat af kongelig Hof-Bogtrykker, og samme Aar tilkendtes der ham Eneberettigelse som Skriftstøber. Samtidig havde Berling indledet Forhandlinger med *Wielandts* Enke om Overtagelse af hendes Bladvirksomhed, og der opnaaedes Overenskomst om, at naar Berling havde faaet det kgl. Privilegium paa Udgivelse af Aviser med tilhørende Bekendtgørelser og Eneret til (mod en aarlig Afgift af 1 Rigsdaler pr. Eksemplar) at forsende Aviserne med den kgl. Ridepost, skulde Berling yde *Madame Wielandt* en Sum af 200 Rdlr. aarlig, saalænge hun levede, og derefter 50 Rdlr. aarlig til hendes Søn af første Ægteskab.

Den 27. December 1748 gik Sagen i Orden, og allerede den 3. Januar 1749 udsendte Ernst Heinrich Berling da det første Numer af „Kiøbenhavn-
ske Danske Posttidende“. En ny Periode i de danske Avisers Historie indledes hermed, „Berlingske Tidende“ begynder at udkomme — omend Bladet først senere antager dette Navn.

DET første Numer af Berlings Avis er stærkt præget af, at Bladet er kommet i dygtige Fagmands-Hænder. Formatet var det samme som i *Wielandts* Tid, men — som det paapeges i Faktor *Emil Selmars* smukke Mindeskrift i Anledning af 150 Aars Dagen for Berlingske Officins Henflytning til Pilestræde — den grove Korpuskrift er blevet afløst af en Bourgeois Fraktur, der baade bedre passede til Papirformatet og tillod en forholdsmæssig Udvidelse af Stoffet. Berlings ordnende Haand viste sig i det Hele straks i Bladet: hele typografiske Arrangement; Nyhedsstoffet blev foretaget med Korrespondancer om Forhold i Provin-sen, der er Oplysninger om ind- og ud-gaaede Skibe, Torvepriser, Døde, Ægte-viede m. m. Bladet, der udkom 2 Gange ugentlig, gik da ogsaa i det første Aar saa stærkt frem, at Formatet fra Oktav udvidedes til tospaltet Kvart. Foruden „Post-Tidender“ udgav Berling ogsaa — i Fortsættelse af de *Wielandtske* Publikationer — et Maanedssblad, „Nye Statstidender“, nogle paa Tysk og Fransk af-fattede Særtidender, samt „Kiøbenhavns nye Tidender om lærde Sager“, der fik ikke ringe Betydning, og hvis Udgivelse i Forbindelse med „Berlingske Tidende“ fortsattes lige til 1808.

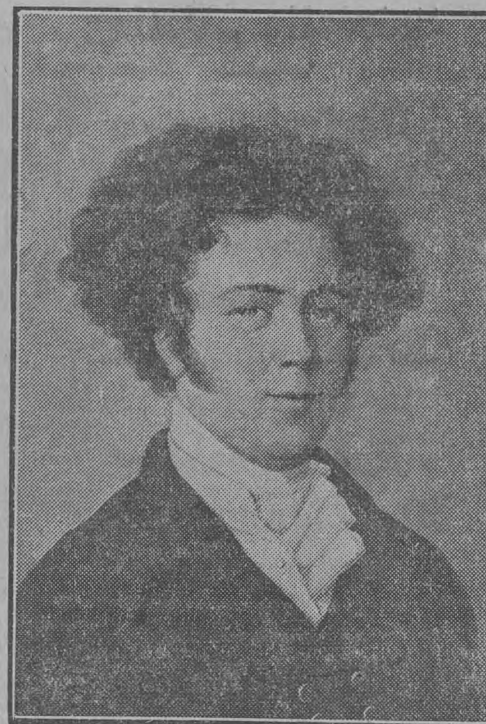
Det blev dog ikke forundt den stræbsomme og dygtige Ernst Heinrich Berling at fortsætte sin Virksomhed ret længe; endnu medens han stod i sin fulde Mand-doms Kraft, kun 42 Aar gammel, døde

han i Oktober 1750. Nogle Maaneder forinden havde han mistet sin Hustru, og de fem efterlevende Børn, der alle var mindreaarige, var i en vanskelig Stilling.

Carl Gustaf Berling.

Boet blev foreløbig bestyret af to Kom-missærer, Raadmændene *Rasmus Holm* og *Hans Nicolai Nissen*, medens Faktor *L. H. Lillie* med Dygtighed styrede Bogtrykkeriet, Skriftstøberiet, der nærmest var blevet vanrøgtet af en af Berling an-taget Bestyrer, Wahl, blev i 1754 af Kom-missærerne solgt til en Skriftstøber

Ernst Andreas Hartvig Berling. 1774—1812.

Poetsch fra Leipzig. Bladet lededes iøvrigt efter Berlings Død ganske i det af ham angivne Spor, og Faktor *Lillie* synes at have været Mand for baade at tilføre Forretningen Arbejde og for at afslaa Forsøg paa Indgreb i dens Rettigheder.

Carl Christian Berling. 1777—1824.

DET blev Ernst Heinrich Berlings to ældste Sønner, *Johan Christian Berling*, f. 19. Okt. 1733, og *Georg Christopher Berling*, f. 9. Okt. 1737, der kom til at fortsætte Faderens Virksomhed, og da særlig hvad Trykkeriet og Avis-Ud-givelsen angaar. *Johan Christian*, som d. 1. Marts efter udstaaet Læretid var bleven

højtidelig optaget i Bogtrykkersvendenes Tal. Da han 1758 blev fuldmyndig, har han sikkert overtaget Ledelsen baade af Bogtrykkeriet, Forlaget og Avisen. Samme Aar havde E. H. Berlings Arvinger købt Kommerceraad *Peter Boertmanns* Ejendom paa Hjørnet af Købmagergade og Klareboderne, og i dette Hus, hvor der var Trykkeri i Kælderen under hele Huset, medens de Berlingske Børn iøvrigt beboede en stor Del af det, blev Virksomheden drevet indtil 1765. I Slutningen af Aaret 1764 blev Huset paa Købmagergade imidlertid solgt til *Isenkræmmer P. O. Liunge* (for 4660 Rdl. Courant), og samtidig købte *Johan Christian* og *Georg Christopher Berling* den gamle *Bryggergaard Pilestræde 34*, som tillige havde Façade ud mod Gammel Mønt. Hertil henflyttede nu de to Brødre deres Virksomhed, saaledes at *Johan* styrede Forlag og Trykkeri i Huset ud mod Pilestræde, medens *Georg*, der havde taget Borgerskab som Brygger, drev Bryggeri i den Del af Ejendommen, der vender ud mod Gammel Mønt. Mellem Brødrene var oprettet Interessentskabskontrakt, og ved *Christian VII's* Tronbestigelse fik de Bekræftelse paa Privilegiet. I 1762 var Avisens Navn blevet forandret til „De til Forsendelsen med Posten alene privilegerede kjøbenhavnske Tidender“, men allerede dengang gik den almindeligvis under Benævnelsen „Berlingske Tidende“ eller „Berlingske Tidender“.

Baade *Johan* og *Georg* synes at have arvet deres Faders Virksomhedstrang og Dygtighed — bl. a. kendes et Tilfælde, hvor de optraadte meget resolut overfor den bekendte Agent *Holck* med „Adresse-comptoiret“ — men de døde begge i ret ung Alder, *Johan Christian* i 1771 og *Georg Christopher* i 1778; hvorefter Ledelsen af den blandede Forretning gik over til deres efterladte Enker og forblev hos disse, til *Georg Christophers* Enke, *Elisabeth Christina*, døde i 1801.

Om det Berlingske Trykkeris indre Forhold i sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede er Oplysningerne kun spredte og ufuldstændige; Antallet af Svende har vistnok svinget mellem 11 og 6. Forretningen udviklede sig stadig, men dog mere for Bladudgivelsens end for Forlagsvirksomhedens Vedkommende. Udadtill er Tiden præget af store Begivenheder — for den danske Presse bl. a. Trykkefrihedens Indførelse under *Struensee* og dens skrappe Indskrænkning under *Guldberg*. I 1788 maa Værgerne for Brødrene Berlings umyndige Arvinger kæmpe for Haandhævelsen af deres Privilegium overfor Universitets-Bogtrykker *Schultz*, der havde begyndt at udgive en Uge-Tidende, „Kjøbenhavn“, men Høje-steret — hvortil Sagen om denne „For-nærmelse“ blev ført — kendte, at Brd. Berlings Privilegium gav dem Eneret til i Trykken at meddele ugentlige politiske Nyheder.

EFTER *Elisabeth Christina Berlings* Død i 1801 førtes Virksomheden videre af hendes og *Georg Christophers* to Sønner, *Ernst Andreas Hartvig* og *Carl Christian*, og af *Johan Christian Berlings* Søn af samme Navn, idet Fætrene delte den imellem sig paa den Maade, at *Carl Christian* og *Johan Christian* ledede Bogtrykkeri og Forlag, medens *Ernst Andreas Hartvig* tog sig af Bryggeriet. Ved kgl. Resolution af 23. April 1802 fik Arvingerne, efter Ansøgning, Tilladelse til under Firma „Brødrene Berling“ at fortsætte deres afdøde Forældres Bogtrykkeri.

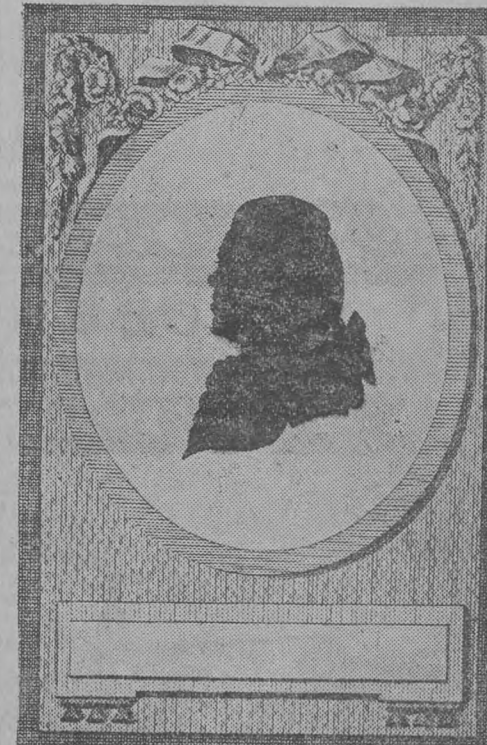
I de bevægede Tider, hvor de politiske Forhold i Evropa var under Omformning, undgik „Berlingske Tidende“ ikke nu og da, trods al Forsigtighed, at faa en Reprimand af Regeringen, men Tilholdene medførte ikke alvorligere Konsekvenser, og selv om det ikke lykkedes Udgiverne under Henvi-sning til deres Privilegium, at slaa en opdukkende Konkurrent, Bogtrykker *K. H. Seidelins* Avis „Dagen“, helt til Jorden, levede „Berlingske Tiden-

de“ under en nogenlunde skyfri Himmel indtil 1808. Da Ud-giverne nu ved *Frederik VI's* Tronbestigelse indsendte Ansøgning om Stadfestelse af Avisprivilegiet — med Anbefaling fra General-Postamtet — viste det sig, at et Uvejr var under Op-træk. I Stedet for Svar paa Ansøgningen, fik de nemlig at vide, at *Frederik VI* — som vistnok var utilfreds med Bladet paa Grund af en Indiskretion vedr. Krigsbegivenhederne — havde udstedt et Privilegium for sin Yndling, Sekretær ved Ordenskapitlet, Legationsraad *Daniel Manthey*, til Udgivelse af en offentlig politisk Tidende. Udgiverne af „Berlingske Tidende“ viste sig imidlertid at være fuldt paa Højde med Situationen overfor denne ret faretruende Eventualitet; de fik i Lø-

Fru Elisabeth Christine Berling, f. v. s. ægte.

bet af 14 Dage ordnet sig saaledes med *Manthey*, at de mod en aarlig Afgift (1000 Rdl. saa længe Abonentantallet holdt sig ved 6500, derefter procentvis stigende) overtog hans Rettigheder som Privilegie-Indehaver. Kongen billigede Overenskomsten, Uvejret var trukket over, og Bladet, der endnu officielt bar Benævnelsen „Post-Tidender“, skiftede Navn og kom til at hedde „Den til Forsendelse med de kongelige Rideposter privilegerede

Joh. Chr. Berling.

Statstidende“. Samtidig udvidedes Formatet til 2-Spaltet Folio, og Abonnementsprisen forhøjedes til 4 Rdl. I 1810 maatte „Brødrene Berling“ iøvrigt paany ansøge om Stadfastelse af deres Privilegium, hvilket bevilgedes, omend med en Række Betingelser.

1812 døde *Ernst Andreas Hartvig Berling* som ugift, hvorefter *Carl Christian* overtog Ledelsen af Bryggeriet, medens *Johan Christian* alene styrede Trykkeriet og Forlaget, hvilket sidste iøvrigt var svundet noget ind. Da *Carl Christian* døde i 1824, overtog hans Enke, *Sofie Hede-vig*, Styret sammen med den hidtidige Parthaver *Johan Christian*. Denne døde som

DANSKE OLIEMØLLER OG SÆBEFABRIKKER

AKTIESELSKAB

Fabrikerer:

Ren Linolie
 Ren Linoliefernis
 Gulvfernis
 Raffineret Rapsolie
 Raa Sojaolie
 Vegetabilsk
 Bageriolie
 Spiseolie „Dosa“

Hørfrokager og
 Andre Oliekager
 Sojaskraa
 Krystalsæber
 Brune og grønne
 Oliesæber
 Marseillesæber
 Husholdningssæber
 Sæbespaaner
 Textilsæber
 Mejerisæber
 Toiletsæber

Vaskepulver;
 Cidol og
 Diamantstøv

Skurepulver

Bonevox
 Mop Police
 (Diagol)

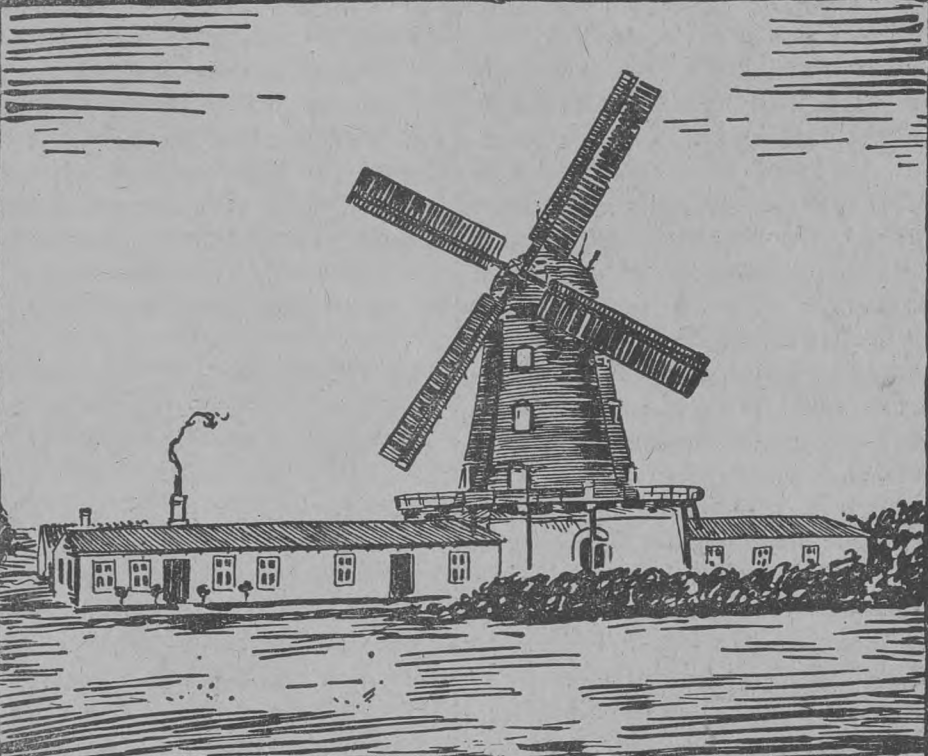
Automobil-Pudseolie
 (Autogol)

Glycerin

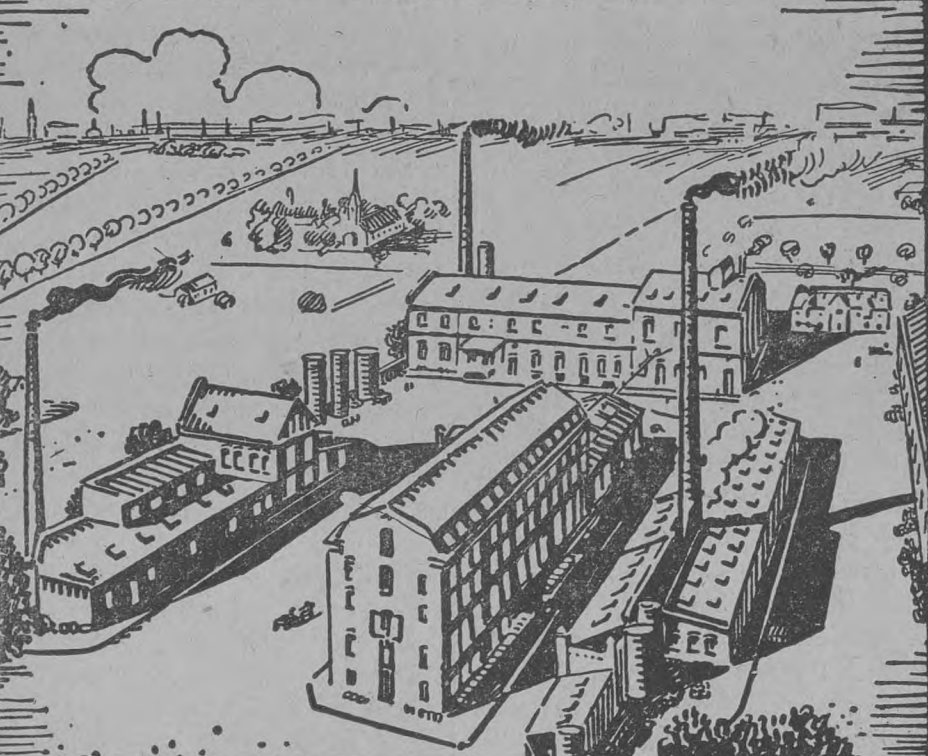
Talg

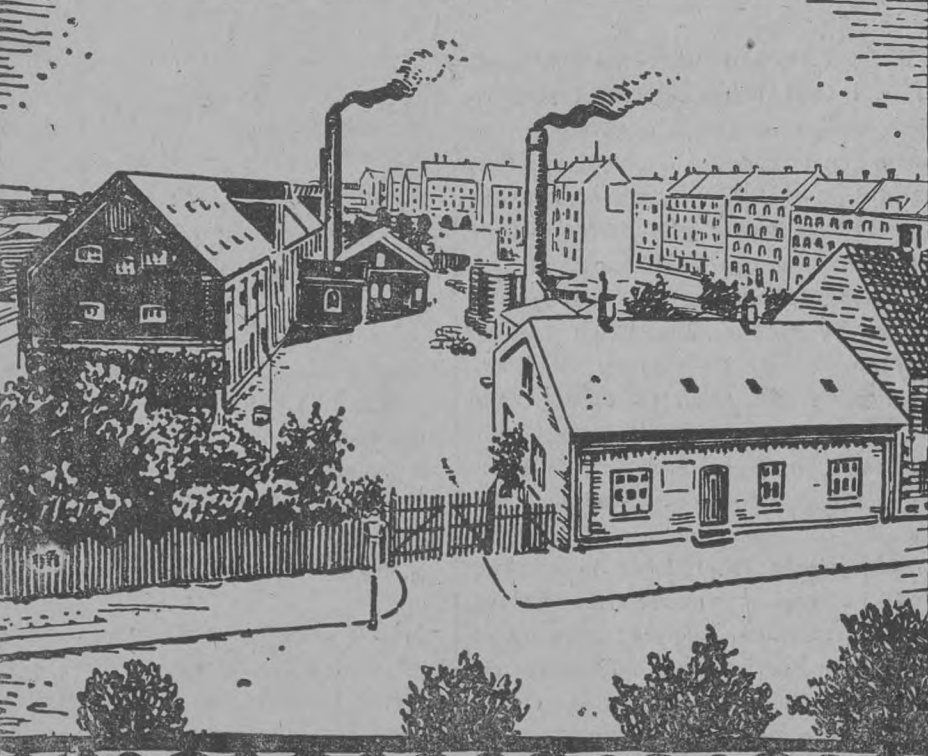
Sandstrøm

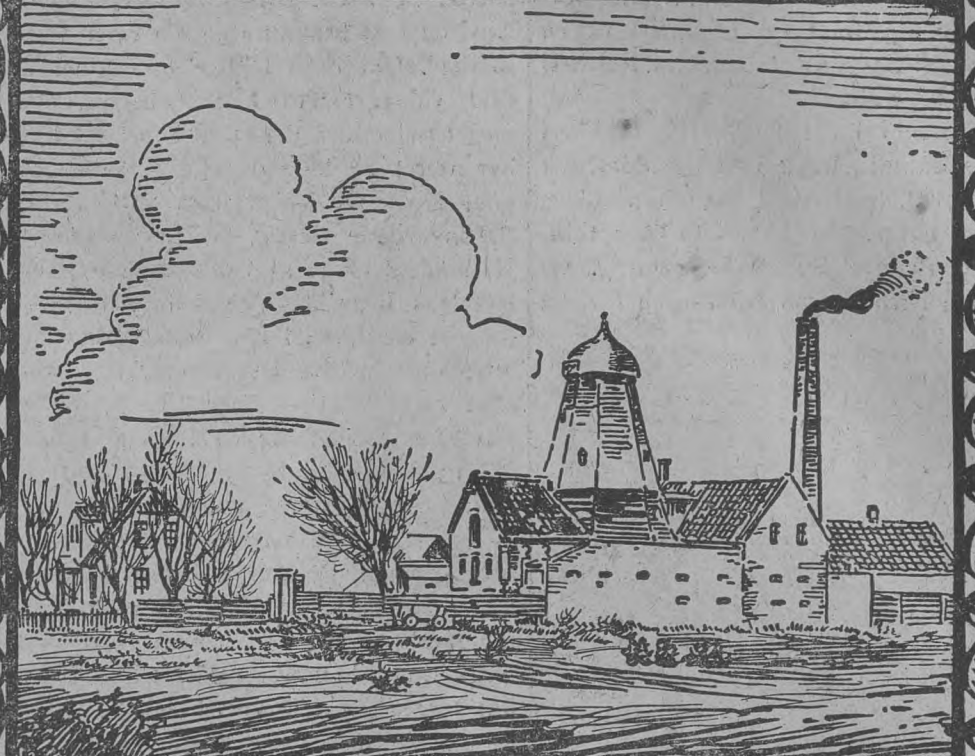
DEN GAMLE OLIEMØLLE PAA LYNGBYVEJ

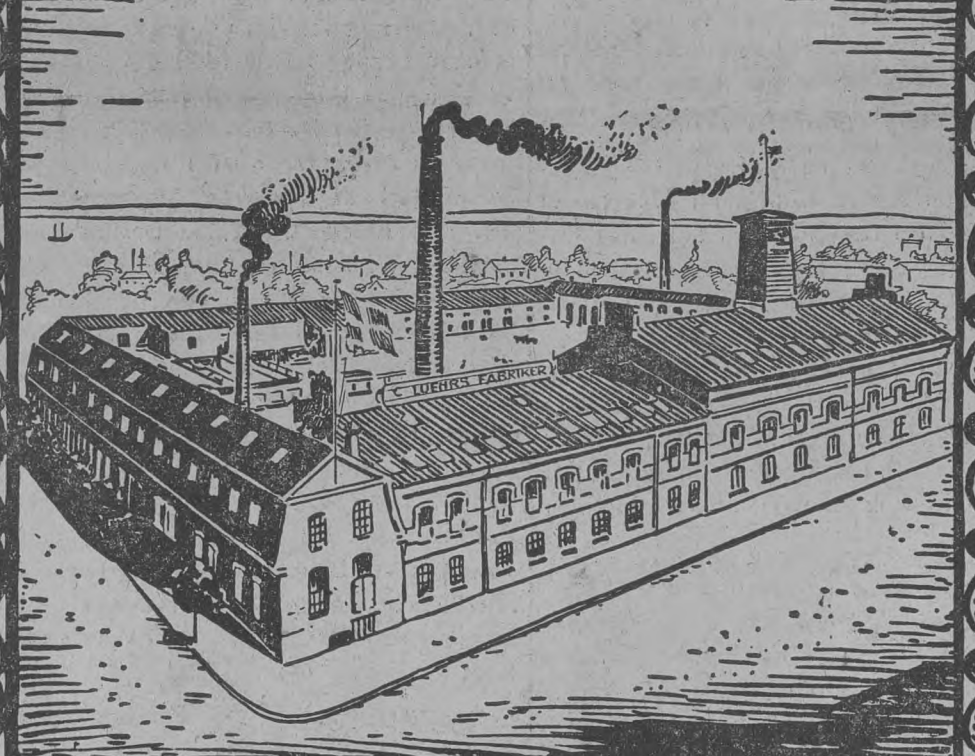
KØBENHAVN

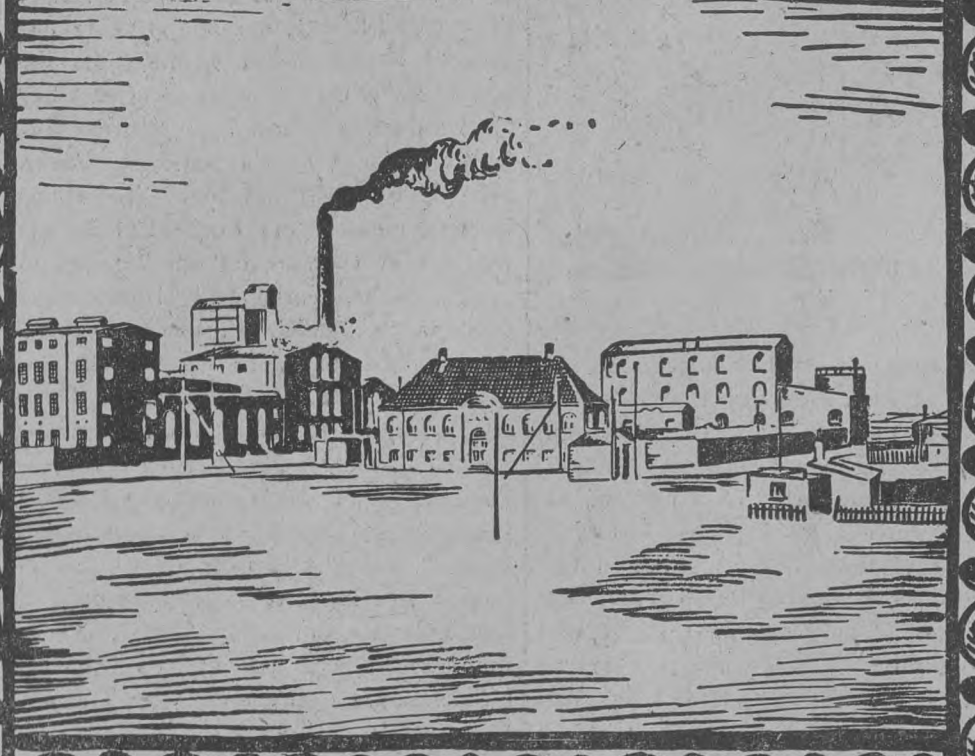
AALBORG

DEN GAMLE ODENSE OLIEMØLLE

FREDERICIA

ESBJERG

ugift to Aar senere, og hermed ophørte Bryggerivirksomheden. Men det Berlingske Trykkeri og Avis-Udgivelsen fortsattes af Enkefru Sofie Hedeveg Berling (Sønmedatter af den københavnske Bogtrykker C. G. Glasing).

De nærmest herefter følgende 10 Aar, i hvilke Fru Berling ledede Virksomheden, var ingenhunde lette. Kancelliet fremkom Gang efter Gang med Indskrænkninger i og smaalige Bestemmelser om Privilegiets Brug og Bladets Indhold og Holdning. Ved en Plakat af 27. Nov. 1833 blev der nedlagt Forbud mod at kalde Bladet „Statstidende“, hvorefter det da fra Nytaar fremkom under den siden bevarede Benævnelse „Den til Forsendelse med de Kongelige Brevposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende, og det syntes — i alt Fald for en Tid — at der var Føje for den Bekymring, Fru Berling under sine Bestræbelser for Bibeholdelsen af det gamle Navn havde givet Udtryk for, nemlig, at det vilde medføre Tab for Bladet om det mistede Betegnelse „Statstidende“. Samtidig paaførte andre Bladforetagender „Berlingske Tidende“ en ret alvorlig Konkurrence paa Annonce-Området, Forlagsvirksomheden var svundet ind til en Ubetydelighed, og det var forbundet med Vanskeligheder at holde Bogtrykkeriets og Bladets typografiske Standard paa Højde med tidligere Tiders. Under disse Forhold har Fru Sofie Hedeveg da sikkert følt det som en Lettelse, da hun i Aaret 1836 overdrog Forretningens Ledelse til sin 24-aarige Søn, Johan Carl Ernst Berling.

SAA ung denne Søn var, kunde Fru Berling med god Fortrøstning overlade ham Ledelsen af den gamle Virksomhed. Han havde faaet en grundig Uddannelse i Bogtrykkerfaget, var udlært Typograf, og havde allerede i nogle Aar været Moderen en god og kyndig Medhjælp. Dertil havde han tidligt vist betydelige administrative Evner og sund Dømmekraft, og hans Oldefaders Energi og Virkelyst syntes at være nedarvet i ham. Kort efter at han havde overtaget Ledelsen, foretog han en Studierejse til Tyskland, Frankrig og England for at foreøge sine bogtrykkermæssige Kundskaber og søge nye Impulser med Hensyn til Fornyelsen af den fædrene Virksomhed. Og han vendte hjem derfra forsynet ikke alene med ny og nyttig Viden, men ogsaa med nyt Materiale og Arbejdere, der var fortrolige med dettes rette Udnyttelse. Bl. a. havde Johan Carl Berling sat sig ind i den engelske General Sir William Congreves Metode til Fremstilling af flerfarvet Bogtrykkerarbejde og erhvervet Retten til Udnyttelsen af denne Teknik her i Landet, og efter at have opnaaet Privilegium paa at drive Skriftstøberi-Virksomhed og anlagt Skriftstøberi og Værksted for Gipsstereotypi, optog han Fremstillingen af merkantile Tryksager, navnlig Etiketter, og Blade i Relieftryk eller i Relief- og Congrevetryk i Forening. Mindeblade og Portrætryk, udførte efter disse Metoder i det Berlingske Officin, har gennem lange Tider været skattede Prydelser i mange danske Hjem i vore Bedsteforeldres Dage. Fra Skriftstøberiet fornyedes hans eget Trykkeris Typemateriel, og endvidere knyttedes som Supplement til Accidensstrykkeriet en litografisk Afdeling. Bogtrykkerpresserne fornyedes og deres Antal forøgedes bl. a. med en Columbia-Press og en Hagar-Press (der endnu er i Brug som Korrekturpresser) samt med en engelsk Napier-Hurtipresse, til Trykning af

Avisen, og derefter med en Skøn- og Vidtertrykspresse, senere endvidere med en Hurtigpresse fra Marinoni & Boulier i Paris o. m. a. Det Berlingske Officin var paa dette Tidspunkt en Mønsteranstalt og en virkelig Seværdighed. Ogsaa Forbedring og Udvidelse af Lo-

Dygtighed og administrative Evner kom til Nytte ved Bestyrelsen af den kongelige Civilliste. Og langt fra at fornægte sin borgerlige Fortid hævdede han ogsaa ved Høve med Selvfølelse sin Egenskab af jevn næringsdrivende Borger.

Da Kammerherre Berling ved et Fald paa Trappen under Frederiksborg Slots Brand den 17. December 1859 paadrog sig en Svaghed, fratraadte han ved Udgangen af 1859 alle sine Hofstillinger, og efter Helbredelsen for en alvorlig Sygdom tog han paany med Energi fat paa Ledelsen af „Berlingske Tidende“s Administration, der paa saa mange Maader har hostet Nytte af de dygtige Slegts-Egenskaber, som lige fra Ernst Heinrich Berlings Dage havde været bragt i Anvendelse for Trykkeriets og Bladudgiver-Virksomhedens Trivsel. Familiens gamle Valgsprog *ob fructus ardua scandit* („Gennem Vanskelighederne høstes Lønnen) har godt nok hævdet sin Gyldighed.

Den 30. Marts 1871 døde Kammerherre Berling under en Rejse i Ægypten, og Virksomheden blev derefter overtaget af hans Enke, Kammerherreinde Polly Berling, f. Haderup, som ledede den med Overretssagfører Henriksen og derefter Overretssagfører, Etatsraad Arthur Sally som Administrator og Justitsraad Haugaard († 1908) som Forretningsfører.

Efter Kammerherreinde Berlings Død i 1895 overgik „Berlingske Tidende“ og det Berlingske Bogtrykkeri til et Interessentskab bestaaende af hendes fem Børn Carl Berling, Volmer Berling, Hedvig, gift med Etatsraad, Kaptajn C. A. Næser, Thyra, gift med Forpagter Frantz Marcher og Dagmar, gift med nuværende Hofmarskal, Kammerherre W. Rothe, i hvis Familiers Besiddelse det er forblevet indtil denne Dag.

OM Forholdet mellem Virksomhedens Indehavere og Ledere og dens Personale op igennem Tiderne er Oplysningerne ret sparsomme, men det fremgaar dog ganske tydeligt gennem opbevarede Tableauer, Mindetavler og Festsdigte, af hvilke flere den Dag idag pryder Bladets Lokaler, at det altid har været præget af gensidig Tillid og Hengivenhed og af Pietet og Trofasthed overfor det ansete, gamle Foretagende. Om Forholdet særlig mellem Kammerherre Berling og Redaktionen og Trykkeriets Personale vides det, at det stedse var det bedste og hjerteligste, og det kan i denne Forbindelse være naturligt at citere en Passus i det tidligere nævnte smukke — med Materiel fra det Berlingske Skriftstøberi fra omkring 1840 udførte — Mindekrift, udført af en af Officinets betroede, gamle Medarbejdere, Faktor Emil Selmar. Han omtaler de Udbrud, der i de gamle med megen typografisk Kunstfærdighed og Smag sammenstillede Mindetavler o. lign. tolker Medarbejdernes dybe Hengivenhed for det Berlingske Hus og siger derefter:

„Hvad der ved festlige Lejligheder siges eller synges, er jo ikke altid sande Udtryk for de Følelser, som til daglig besjæler Deltagerne, men sammenholdt med den Kendsgerning, at Stammen i det Berlingske Personale stedse er bleven gammel, endda meget gammel, i Gaarde, giver de nævnte Lejligheds-Udbrud uforkastelige Vidnesbyrd om, at Forholdet altid har været præget af Velvillie fra begge Sider. Og man tør oprigtigt haabe, at Peder Syvs: „Gamle Mærker slaar aldrig fejl“ ogsaa i Fremtiden vil være almen-gyldigt for Forholdet mellem det Ber-

lingske Bogtrykkeris Ejere og dets Medarbejdere.“

Dette Forhold er da ogsaa efter Kammerherre Berlings Død stedse forblevet det allerbedste.

— Og disse Linier om Familien Berling og „Berlingske Tidende“ skal da sluttes med et Uddrag af et i Anledning af Virksomhedens *Secularfest* forfattet Digt, der ogsaa paa denne Dag ikke blot har en mærkelig Aktualitets-Klang, men som vi, Bladets og Forretningens nuværende Medarbejdere, sikkert trostigt alle vil underskrive:

... Af alt, hvad flittigt, travlt man freer,
Et Glemfæls Stør det meste følger;

Og Tidens Starpe Plougjern Fred
 Genover Lande og Nationer
 Og pløjede i Gruset ned
 De stolte Navne, gyldne Troner.
 Men her et Træ der plantet blev,
 Som Tiden ej har villet fælde,
 Og ingen Storm dets Løv afrev,
 Og ej det bøjte blev af Væde... ”

BERLINGSKE TIDENDES REDAKTØRER GENNEM TIDERNE

Af JULIUS CLAUSEN

REDAKTØREN, der sætter sit Navn nederst paa Bladets sidste Spalte som „ansvarlig for Presseloven“, er i dansk Journalistik Historie ikke saa overmaade gammel en Institution. Knap mere end hundrede Aar gammel. Første Gang en ansvarhavende Redaktør optraedte under fulde Navn i „Berlingske Tidende“ er anno 1821. Men saalænge der har været en Avis, har der selvfølgelig været en Leder, selvom han var navnløs. Og den første — og største — af disse navnløse Ledere var selve Bladets Stifter Ernst Heinrich Berling. Hans Navn bør gaa for alles. Hans Initiativ, hans Dygtighed skyldtes det, at Berlingske Tidende idag, paa sin 175de Fødselsdag, i Anciennet ikke blot overspringer alle danske Aviser, men ogsaa saa godt som alle europæiske.

Men længe fik han ikke Lov at glæde sig over sin kære Avis. Samme Aar tog Døden den 42-aarige Mand, efterladende Enke og et Par Smaadrenge, Johan Christian og Georg Christian. Det var heldigt, at Berling i sin Faktor, Ludvig Henrik Lillie, senere Leder af Sorø Akademis Trykkeri, havde fundet en udmærket dygtig Mand, der nu ogsaa overtog Avisens Ledelse, i hvert Fald i det administrative.

I 1766 var de unge Sønner kommen til Skuldsaar og Alder og kunde selv overtage Driften som Firmaet: *Brødrene Berling*.

Imedens vandrede de Berlingske Aviser støt fremad og kunde omkring Aarhundredskiftet tælle halvsyvende Tusind Abonnenter — Norge medregnet. Efter Dattils Forhold var dette meget betydeligt. Men Bølgetop afløses af Bølgedal. Nu kom med de store Krige og med Norges Afstaaelse vanskelige Aar baade for Land og Rige og det saa en kort Tid truende ud for Berlingske Tidendes Eksistens. Frederik VI var bleven irriteret over nogle uskyldige Indiskretioner om Krigsoperationer og overdrog Sekretær i Ordens-Kapitlet Daniel Manthey Privilegiet paa at udgive en „Statstidende“. Da gjorde Brødrene Berling et Mestestykke. De henvendte sig straks til Manthey og betalte ham 1000 Rdl. én Gang for alle og 600 Rdl. aarlig for at overføre sit Privilegium til deres Avis, der fra 1808—32 saaledes kom til at føre Titlen „Statstidende“.

I en Instruks, udfærdiget af Ulenrigsdepartementet, i 1821, tales for første Gang om en Redaktør som ansvarshavende, og at denne var en Overretsprokurator Philip Knudsen.

Da Carl Christian Berling var afgaaet ved Døden i 1824 og havde efterladt sig en ung Enke og et umyndigt Barn (Johan Carl Ernst B.), den senere saa dygtige Administrator, kom der vanskelige Aar, og ikke bedre blev det, da gamle Manthey døde og man for at bevare Privilegiet maatte affinde sig med hans Døtre. En ganske kort Tid forsøgte „Fædrelandet“s senere Redaktør, Dr. C. N. David, sig som „Ansvarshavende“.

I 1829 prøver man første Gang med, hvad man kunde kalde en litterær Redaktør; det var i hvert Fald en kendt Litterat, Malthe Møller, der havde skrevet lidt om alt muligt mellem Himmel og Jord, som i fem Aar blev Ansvarshavende. Han bragte ikke Berlingske Tidende frem, og lige saa lidt hans Efterfølger, J. J. A. Schønberg, en meget fin og meget dekoreret Mand, der bl. a. havde været Hospitalsforstander i Neapel og bar den sjældne Titel „Arkiater“.

Da kom i 1838 den Mand paa Redaktørstolen, som ikke alene bragte Berlingske Tidende frelst i Havn, men som bragte Avisen til ukendte Velmagtsdage, og som fremfor alt gav Avisen det Fysiognomi, der prægede den i de to følgende

Menneskealdrer. Det var gamle M. L. Nathanson.

Gamle Nathanson blev Berlingske Tidende en god Mand. Inden Tiaaret var gaaet havde han bragt Abonnenttallet op paa 8000.

Han skabte „Gamle Berlingske“s Tradition, og paa hans Værk kunde de følgende Redaktører leve videre, da Nathanson som firsaaarig trak sig tilbage — iøvrigt for fem Aar senere at give en hjælpende Haand i et vanskeligt Øjeblik. Hans nærmeste Efterfølger var et Aarstid (1859—60) Digteren H. P. Holst; men med sine digteriske Fortrin var Holst en indolent Natur, hvilket mindst af alt passer for en Redaktør. I fire Aar regerede den senere Kommitterede ved Statsbanerne C. L. Buchheister, vist nærmest bragt ind ved Familienskab med Nathanson. Paany en Redaktør af Stjerneskuks-Karakter, Socialøkonomen Fr. C. Krebs, en meget begavet Mand, men saa udfordrende og kolerisk i sine Udfald mod politiske Modstandere, at han afgjort ikke egnede sig til Kapelmester for Berlingskes under alle Forhold douce Orkesterklange. Hertil egnede sig bedre fhv. Appellationsretsraad og Herredsfoged J. C. Knudsen, og maaske endnu bedre E. Manicus, ligeledes Slesviger, Indehaver af Redaktørposten gennem 23 Aar (1873—96.)

Manicus var værdig, vilde gerne imponere Ukyndige om sin Stillings og sit Blads Betydning. Men han var sit Blad en god og paapassende Tjener og dertil en godlidende og nobelt tænkende Mand. Berlingskes og hans egen Ære faldt sammen. Berlingskes Karakter holdt sig uforandret under hans Ledelse. Han elskede ikke Forandring. Og det gjorde hans højre Haand og trofaste Hjælper gennem mange Aar, Redaktionssekretær Moritz Nathansen, heller ikke, da Redaktørposten nogle Aar efter Manicus' Afgang — efter et Intermezzo med den fintdannede, men journalistisk utrænede Dr. C. Rothe som Redaktør — gik i Arv til ham. Thi Nathansen, der da i over tredive Aar havde arbejdet for Berlingske Tidende, var nu en træt og syg Mand. Omhyggelig til Fingerspidserne — hans Styrke, men ogsaa hans Svaghed. Alt vilde han gøre selv. Han udfærdigede Anvisninger, og han indpakkede selv Recensionseksemplarer til Medarbejderne og skrev udenpaa. Da han i 1899 første Gang betroede den, der skriver disse Linier, at recensere en Forestilling i Det kongelige Teater, tilføjede han: „Sæt intel Mærke under — jeg hader Signaturer — det er ikke Dem, men Bladet, der skriver!“ Journalistisk et uangribeligt Princip, men dog betænkeligt ved at ville identificere Skribent og Avis og ganske kvælende for ethvert individuelt Udslag.

Under den brave Nathansens langvarige Sygdom og en Tid efter hans Død varetoges Redaktionen af en Komité af Bladets ældste og prøvede Medarbejdere med Redaktionssekretær Fr. Jensen i Spidsen. Saa valgtes til Redaktør Kaptajn Chr. Blangstrup, der havde tjent sine Sporer som ypperlig Leder af „Salmonsens Leksikon“. I de ti Aar, Blangstrup forestod Berlingske Tidendes Ledelse — en ikke let Tid, da den faldt sammen med Privilegiets Afskaffelse — var alt velorganiseret og fortos saa temmelig videre i de givne Spor. Selv satte Redaktøren dog intet personligt Præg paa Bladet ved at skrive i det. Hans Virksomhed var i første Række den elskværdige og liberalttænkende Leders.

I de sidste Tiaar endelig har Chr. Gulmann haft Ledelsen som ansvarshavende Redaktør med Svann Poulsen som Medredaktør — men Regenters Historie skrives jo ikke, saa længe de regerer.

Fru Hedeveg Berling, født Glasing.

kalerne havde Johan Carl Berlings Interesse; herom vidner bl. a. et „Mindeblad tilegnet Hr. Carl Berling i Anledning af Bogtrykkeriets Indflytning i det nye Lokale den 2. November 1844“. Minde-

Kammerherreinde Polly Berling, født Haderup.

bladets troskyldige Tekst fortjener at gengives her:

Hvad Videnskab og Kunst har præget paa Papiir, Men hvad dog utrykt kun en Enkelt kjender, Det sender, smykket med den ydre Zier, Bogtrykkerkunsten til al Verdens Ænder; Thi bør Enhver, som færdes i dens Kald, Ej færdes i en snever, skummel Stue, Men syse i en klar og luftig Hal, Hvorfra han Yærkets vide Vej kan skue.

Etatsraadinde Hedeveg Næser, født Berling.

FRÅ 1848, ved Frederik VII's Tronbestigelse, delte Johan Carl Berling i væsentlig Grad sine Interesser for Forretningens Udvidelse og Drift med sine Pligter som Hofembedsmand, idet han, der ved personligt Venskab var knyttet til den unge Konge allerede fra hans Kronprins-Dage, blev udnævnt til Kongens Privatsekretær, derefter til Generalkasserer for Civillisten (senere Generalintendant) og Rejseinspektør Berling, der i 1849 blev Kammerherre og i 1855 fik Hofmarskals Rang, spillede en betydelig Rolle ved Frederik VII's Hof og havde Kongens fulde Tillid. Hans varme Fædrelandsfølelse og Frisind øvede utvivlsomt i mange Henseender en gavnlig Indflydelse, ligesom hans praktiske

Volmer Berling.

Carl Berling.

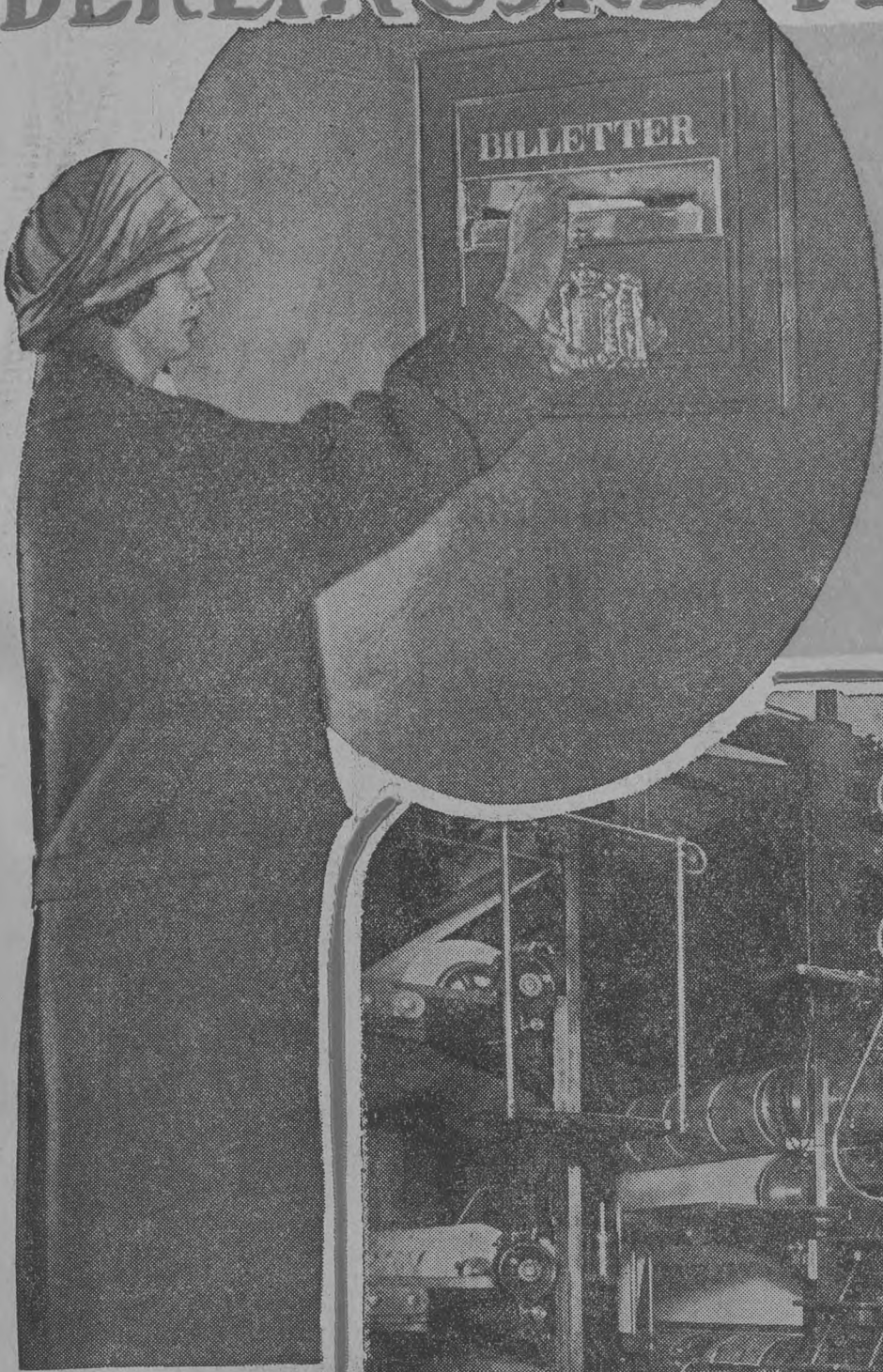
AALBORG AKVAVIT.

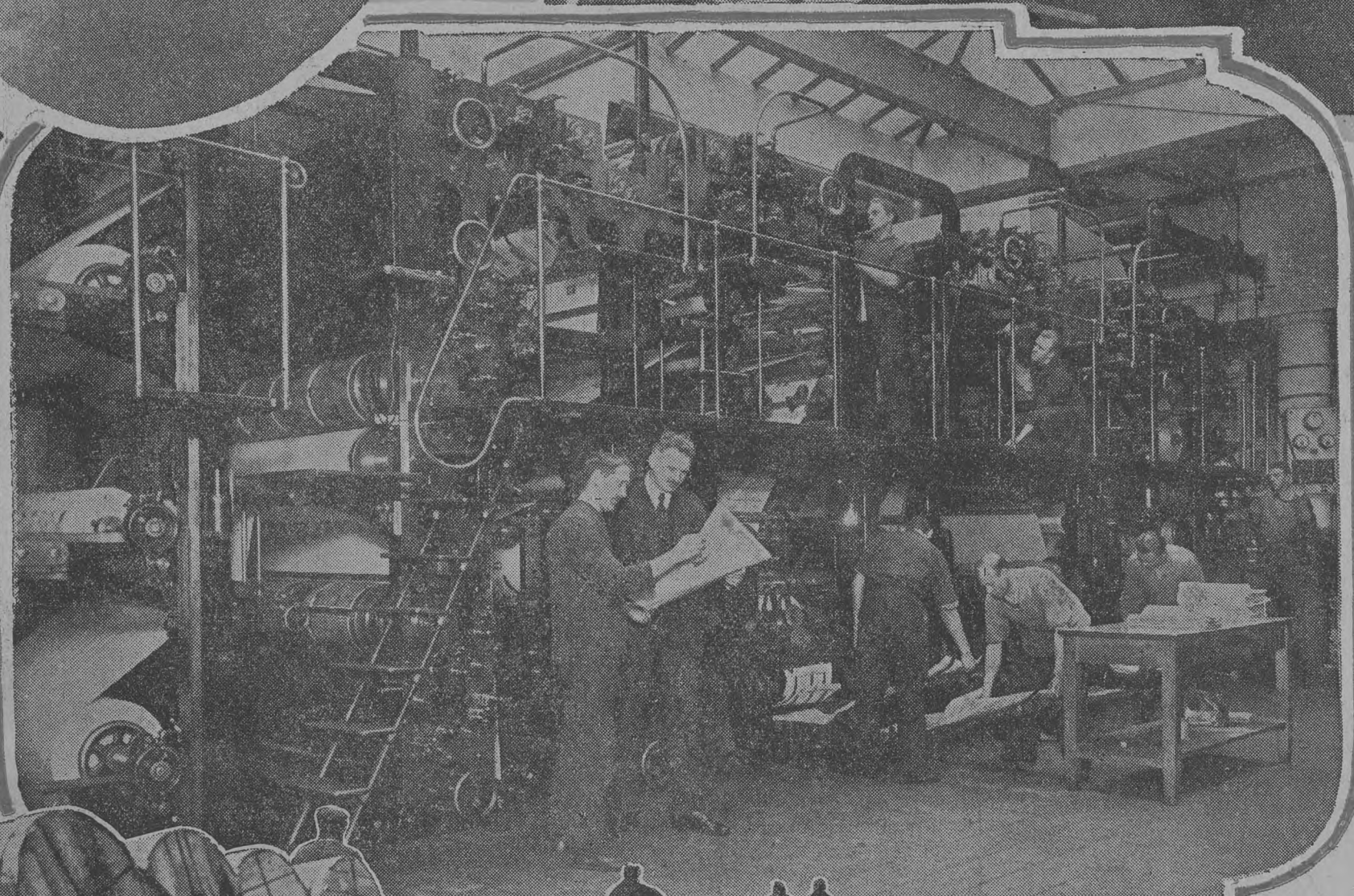
C.L.O.C. LIQUEUR.

BERLINGSKE TIDENDE i JUBILÆUMSAARET

ANNONCE EKSPEDITIONEN

eller naar der finder Sportskampe Sted, som interesserer hele Byen — f. Eks. Landskampene — stiger Antallet langt over dette Tal.

BREVENES DYNGER

HOFBOGTRYKKER Ernst Heinrich Berling begyndte sin Bladvirksomhed i Store Kannikestræde i et Hus, der laa paa samme Grund som nu K. F. U. K. Senere flyttedes Trykkeriet til Hjørnet af Købmagergade og Klareboderne og i Aaret 1765 derfra til Pilestræde Nr. 34, hvor det altsaa nu har haft hjemme i 159 Aar. Alle Københavnerne kender den gamle Bryggergaard, hvor Skiltet for Det Berlingske Officin hænger over Porten. Alle har een eller anden Gang haft et Erinde hér: Enten for at indlevere en Billet eller for at studere Annoncerne. I de tidlige Vintermorgener staar en tæt Række Arbejdssøgende under Gaardens Halvtag og kigger paa det ophængte, frisktrykte Numer, der maaske rummer den store Chance, Ca. 3000 Mennesker glider dagligt ind foran Ekspeditionens Skranke. Ca. 5000 Billetter falder dagligt gennem Brevkassens Sprække. Den 22.

(Fortsættes Side 15.)

FN AF HURTIG-PRESSERNE

PAPIRET ANKOMMER TIL TRYKKERIET

HURTIG-PRESSEN ARBEJDER

DET første Numer af de Berlingske Aviser, der udkom idag for 175 Aar siden, indeholdt ca. 35,000 Bogstaver. I 1924 indeholder et normalt Numer af Berlingske Tidende paa 32 Sider ca. 633,000 Bogstaver. Der arbejdede 7 Svende og 5 Læredrenge hos Hofbogtrykkeren i Store Kannikestræde. Om nogen Redaktion var der dengang ikke Tale: Maaske hjalp en eller anden fattig Studiosus til ved Skrivepulten, hvor de sidst ankomne Hamborger-Aviser laa opslaaet. Idag — hos Ernst Heinrich Berling's Efterkommere i Pilestræde — arbejder ca. 50 Mennesker (foruden Fagmedarbejdere) i Redaktionsstaben. Der sidder 60 Mennesker paa Kontorerne. Og i de tekniske Afdelinger kræves 140 Mennesker for at faa Bladene ud i rette Tid. 15 Sætemaskiner klapper Døgnnet rundt. Tre Rotationspresser besørger Trykningen og kan i visse Tilfælde hver for sig spy 1000 Eksemplarer fra sig i Minutet. Gennem Gammelmønt kører et uendeligt Tog af Vogne med Papir — Spoler med selve Tidens Traad — Rullernes Vægt udgør alene for et enkelt Numer 15,000 Kilo. Til at fremstille et enkelt Søndagsnummer paa 32 Sider i et Oplag af 80,000 medgaar en trykt Papirstrimmel, der er 40 Centimeter bred og — 1459 Kilometer lang. Det vil sige Afstanden i Luftlinie mellem København og Rom. Til at trykke Bladet medgaar aarligt over 100,000 Kilo Farve.

3000 TELEFONSAMTALER PR. DAG.

I Begyndelsen af 80'erne indførte Tietgen og Privatbanken Telefonen i København. Ogsaa Berlingske Tidende blev efter nogle Aars Forløb nødt til at følge Trop og anskaffede sig en Telefon. Men den anbragtes i Sætteriet og var nærmest beregnet paa Annoncørerne.... Redaktionen brugte den kun yderst sjældent. Det blev dengang anset for en Ufhøflighed at ulejligge Folk pr. Telefon. Om at henvende sig til offentlige Institutioner paa denne Maade kunde der selvfølgelig slet ikke være Tale.

Nu er det anderledes. Berlingske Tidende raader over 10 Telefonlinier (alle samlede under det samme Numer: 6571). To Damer sidder paa Huscentralen og har mere end nok at gøre med at indstille til de forskellige Lokaltelefoner, af hvilke der findes 96. Der er optaget Statistik over ud- og indgaaende Samtaler, og paa en normal Dag kredser Antallet omkring 3000. Paa Dage med store Begivenheder,

BLADENE SENDES UD

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„SKANDINAVIA“

STIFTET 1899

AKTIEKAPITAL: Kr. 20.000.000

OVERTAGEE

SØ- OG TRANSPORTFORSIKRING
SAMT GENFORSIKRING I ALLE BRANCHER

HOVEDKONTOR:

KONGENS NYTORV 6 • KØBENHAVN K.

TELEFON 9316

TELEGRAM-ADRESSE: »REASSURANCE«

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„ABSALON“

STIFTET 1905

AKTIEKAPITAL: Kr. 4.000.000

HOVEDKONTOR:

ABSALONS GAARD
RAADHUSPLADSEN 45 • KØBENHAVN B.

TELEFON 9930

TELEGRAM-ADRESSE: »ANSVAR«

AKTIESELSKABET

GRØN & WITZKE

ASSURANCE-KONTORER

GRUNDLAGT 1892

HOVEDKONTOR:

KONGENS NYTORV • 6 KØBENHAVN K.

TELEGRAM. ADR.: »KANALEN«.

TELEFON 9316

Representanter i samtlige danske Købstæder.

AALBORG-KONTOR:

DANMARKSGADE 5
TELEFON 1356

AARHUS-KONTOR:

SØNDERGADE 10-12
TELEFON 4247

ODENSE-KONTOR:

VESTERGADE 17
TELEFON: 4890

LONDON-KONTOR:

WEST INDIA HOUSE
36-38, LEADENHALL STREET, E.C. 3

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„DANSK MERKUR“

STIFTET 1914

AKTIEKAPITAL: Kr. 3.000.000

HOVEDKONTOR:

KONGENS NYTORV 6 • KØBENHAVN K.

TELEFON 9316

TELEGRAM-ADRESSE: »DANSKMERKUR«

DANSK FORSIKRINGS-AKTIESELSKAB

„PROVINCIA“

STIFTET 1916

AKTIEKAPITAL: Kr. 1.000.000

HOVEDKONTOR:

ST. VOLDGADE 1 • RANDERS

TELEFON 595 TELEGR.-ADR.: »PROVINCIA«

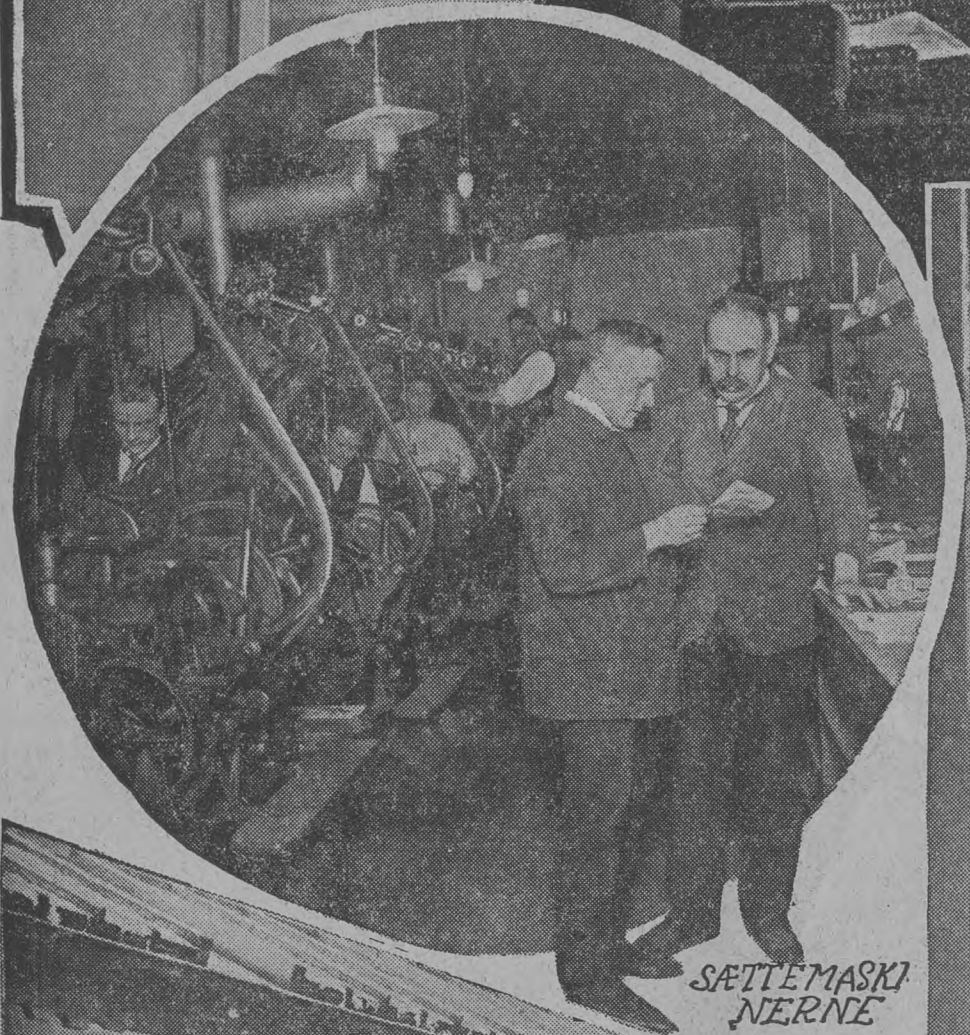

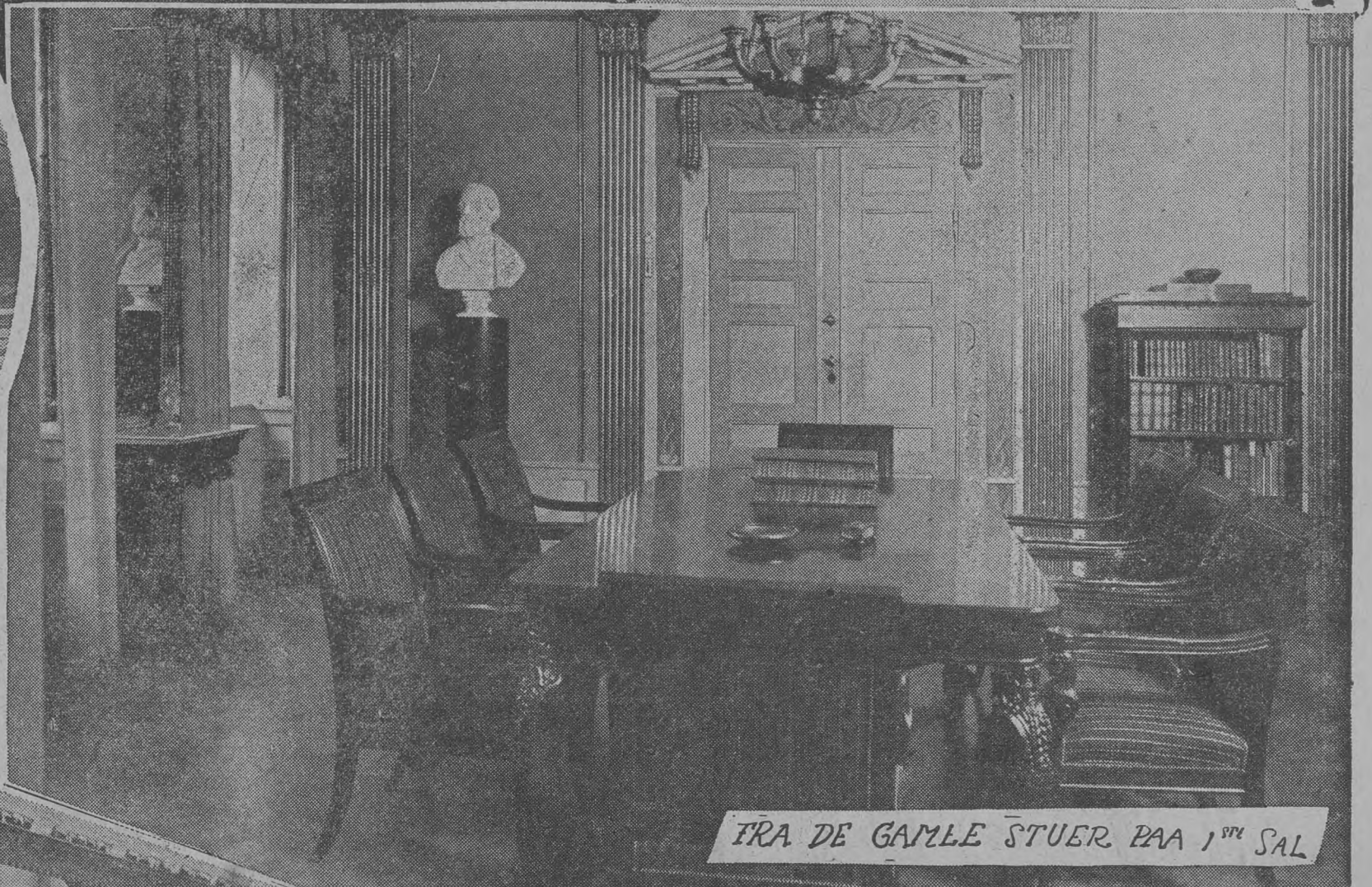
FRA REDAKTIONEN

B.T. CENTRALEN PAA RAADHUSPLADSEN

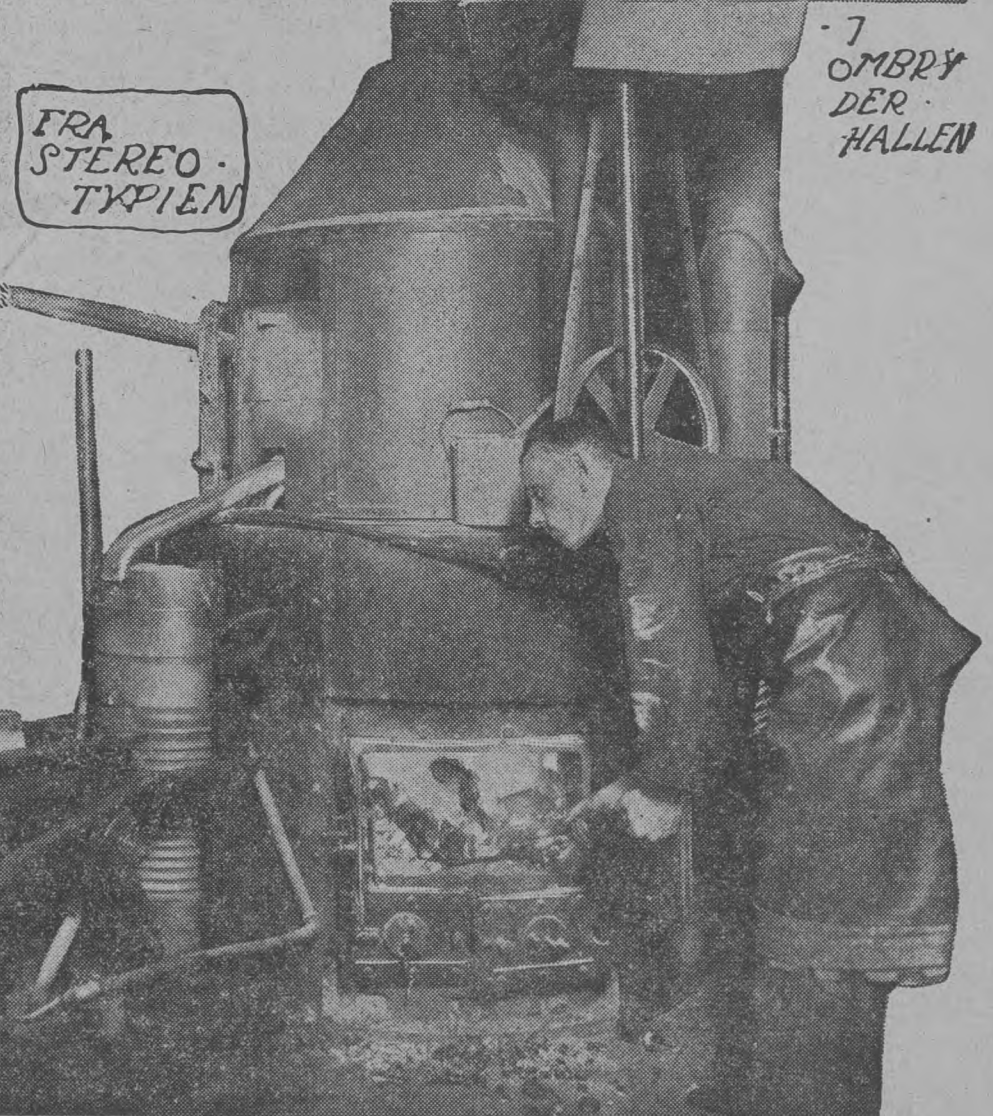
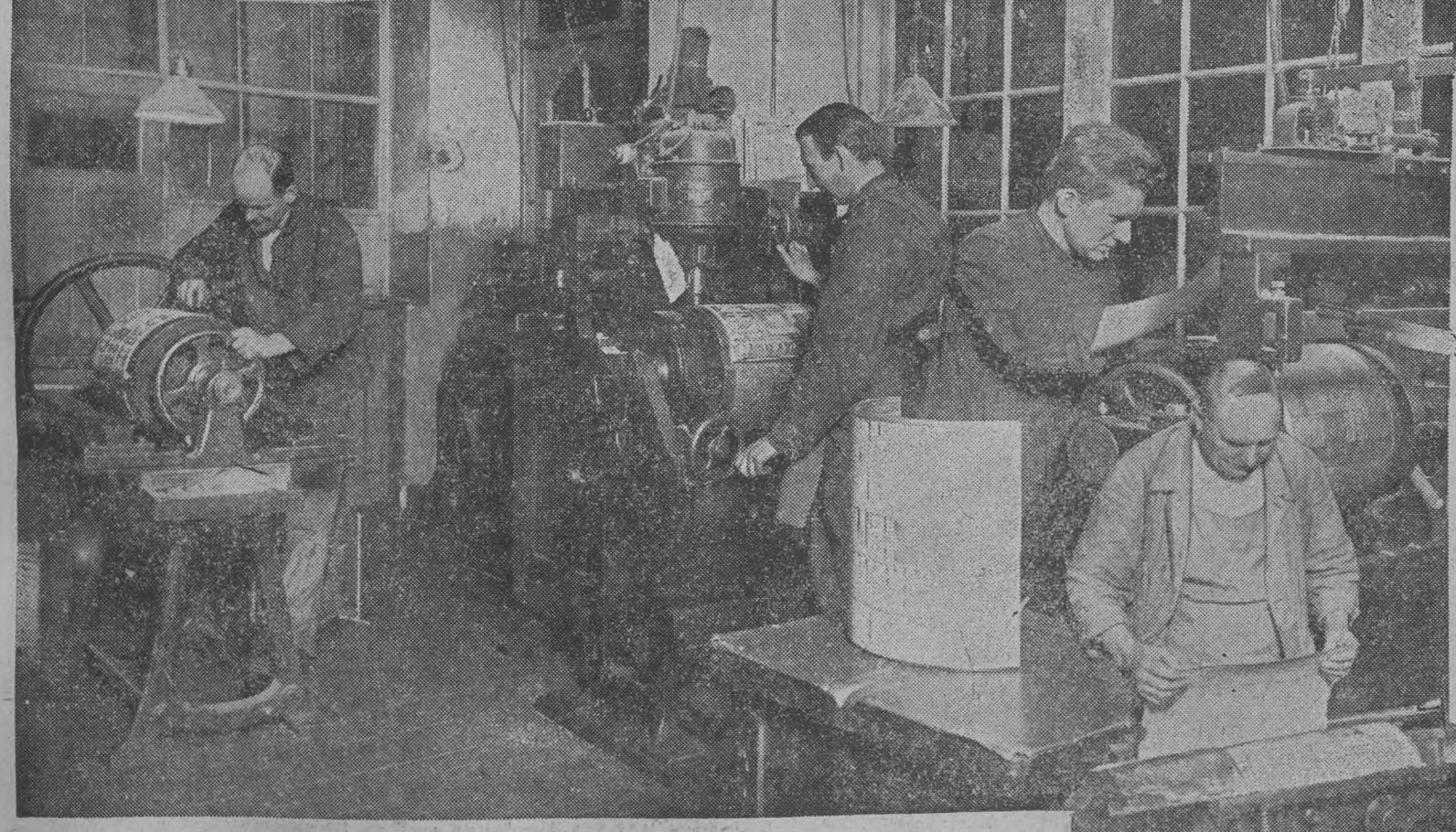
SÆTTEMASKINERNE

FRA DE GAMLE STUER PAA 1STE SAL

AVISEN STUDERES I BERLINGSKE TIDENDES GAARD

FRA STEREO-TYPIEN

7 OMBRYDER HALLEN

BERLINGSKE TIDENDE I JUBILÆUMSAARET

(Fortsat fra Side 13)

Februar ifjor blev der paa en enkelt Annonce (angaende Hjemmearbejde) leveret 585 Billetter. Det er Rekord!

DET GAMLE HUS

FORHUSET i Pilestræde er engang i længst forsvunden Tid forhøjet med en Etage, derimod er Sidehuset næppe i det Ydre undergaaet væsentlige Foran-

dringer, siden Berling'erne rykkede ind. Baghuset, hvori nu Trykkerihallen findes, er bygget 1843. Sandstensfigurerne mellem Vinduerne paa første Sal har formodentlig hørt til en tidligere Bygning paa Grunden.

Paa første Sal i Forhuset ligger de meget smukke Sale, hvori Kammerherre Berling modtog sin Ven og Velynder, Kong

Frederik den Syvende, til Frokost. Her staar nu Bissen's skønne Buste af den højt begavede, dygtige Foregangsmand,

der har skabt Traditionen for den Virksomhed, som i stadigt stigende Tempo udfolder sig i den gamle Gade. Johan Carl

Ernst Berling var Fremskridtet selv, og Fremskridtet er Berlingske Tidende's Fane.

Pioto

HANDSKER

MAGASIN
DU
NORD

PIOTO er den bedst forarbejdede Handske
fabrikeret af de fineste Gedeskind;
selv om den var dobbelt saa dyr som andre
Handsker, burde man dog købe den.

Da PIOTO Handsken sælges til samme
Pris som andre Fabrikata, bør man
kun købe PIOTO.

Naar man een Gang har købt PIOTO
Handskerne, bruger man kun dem.

BERLINGSKE TIDENDE OG DANSK PRESSE

(Fortsat fra Side 7)

højkongelige Privilegium, der paabød Udgiveren at „afholde sig fra ved spøgende, spottende eller bidende Vendinger at fremsætte de politiske Tildragelser, som efter deres Beskaffenhed alene bør foredrages i en simpel historisk Stil.“

Det var Nathanson som skabt til. Han var grundmuret konservativ, men ingenlunde uden Blik for Fremskridt; i Journalistiken blev han endog en dristig Foregangsmand, der ikke skyede Reformen.

Egentlig Politiker var han ikke.

Han havde rejst meget i England og havde lært engelske Parlementsforhold at kende, men alligevel stod Udenrigspolitikken ikke hans Hjerter nær, og denne Side af Bladets Redaktion gik han over med let Haand. Naar han — som Bille fortæller — paa sit Kontor havde lukket de ankomne Aviser op, kiggede han lidt i dem hist og her, og naar han da sad omgivet af et Bjerg af krøllet Avispapir, skrev han omtrent følgende:

„Vi have i Dag modtaget den hamburgske, rhinske, franske og engelske Post. Ved et hurtigt Gennemsyn finde vi intet af særlig Interesse at meddele. Dog synes Udsigterne til Fredens Bevarelse i den sidste Tid at have bedret sig noget. Consols 81%. Vi henvise forøvrigt til, hvad vi nedenfor under „Udlandet“ meddele.“

Det var, hvad Nathanson forstod ved en udenrigspolitisk Leder.

Hellere drøftede han nationaløkonomiske Spørgsmaal i sit Blad og gav her sine Læsere Indblik i Forhold, som Offentligheden ikke tidligere havde haft Adgang til. Han førte dem ind i Statsholdningens uvejsomme Labyrinth, vejlede dem i Bankforhold og drøftede kommunale Sager med dem. Berlingske Tidende var længe ene om at bringe løbende Referater fra Borgerrepræsentationen; det officielle Referat, som fulgte med Fædrelandet, kom først længe efter.

Smørret og det danske Sul, i det hele vort Agerbrugs kostbare Produkter, var et Emne, han gerne opererede med — han forstod, hvilken nationaløkonomisk Rigdomskilde, Landet her besad. Uforfærdet paatalte han Misbrug, der gik i Svang — ligesom Politivennen fordem. Han gik rundt til Byens Bagere, købte deres Franksbrød og vejede det omhyggeligt ud i Lod og Kvintin, for Dagen efter

at meddele, hvad Vægt det skulde holde — til Husmødrenes Glæde og Bagernes store Harm.

Det polemiske laa derimod ikke for Nathanson, og undertiden kom der et Skær af ufrivillig Komik over Bladets Optreden. Det var heller ikke let at bevare Ligevægten og holde Stand mod det brølende nationalliberale Kor, naar det med Orla Lehmann og Ploug i Spidsen drog i Leding mod ham, ivrig sekunderet af „Korsaren“, som i bidende vittige Tegninger hudflettede „Gamle Berlingske“.

Under dette Navn var Nathanson kendt over hele Byen, Korsarens Karikaturer bidrog næppe mindst til at skabe hans Popularitet. I dem var Redaktøren og det gamle Blad gaaet op i en højere Enhed — de fremstillede, som Bille siger, „Typen i et Billede, der vel havde laant en Del fra Mennesket Nathanson, men først fik sin højere Indvielse ved at gengive det specifikt Berlingske“. I Typen var noget politisk, en godmodig Elskværdighed, som virkede forsonende selv paa bitre politiske Modstandere.

Nathanson nedlagde sit Scepter 1858, en kortvarig Tilbagevenden kom ikke til at betyde noget. De tyve brydsomme Aar, han stod for Styret, havde bragt Berlingske Tidende fra en periferisk til en stærkt befæstet Midtstilling i dansk Presse.

IV.

JEG skal vel vogte mig for at komme for dybt ind paa de sidste Menneskealdres Pressehistorie. Det lønner sig ikke for en „unpartheyischer Correspondent“. Men Udviklingen maa antydes, for at Billedet kan blive nogenlunde fuldstændigt.

Billes Organ „Dagbladet“ (fra 1851) førte i en Række Aar Oppositionen mod den efter Fyrreernes Frihedstid vaagnende Reaktion. En Tid gik det jevnside med Fædrelandet, men overfløjede det hurtigt og blev under Billes livlige og overlegne Ledelse Intelligensens foretrukne Organ; under Topsee bevarede det sin fremskudte Stilling, havde endnu i Firsernes første Aar nogen Betydning, medens Fædrelandet længst havde tabt sin, da det gik ind 1882.

Mellem Berlingske Tidende og Dagbladet var oprindelig et dybt Modsætnings-

forhold — som der allerede længe havde været det mellem Berlingske Tidende og Fædrelandet. Men Afstanden mindskedes i Halvfjerdsene, da Venstre og Arbejderpartiet voksede i Styrke og satte levedygtige Presseorganer i Verden. Venstreprensens Indflydelse voksede ude paa Landet, Arbejderpartiets i Byerne — Berlingske konservative Tidende og dens gamle nationalliberale Modstandere fandt snart hinanden i Bestræbelserne for at dæmme op mod de nye og stærke politiske Strømninger. Denne konservativ-regulerende Retning fik en Allieret i de Organer, der blev Frugten af C. I. Ferslevs storelede Virksomhed som Bladudgiver, indledet allerede 1864 med „Dagstelegrafen“.

I Firsernes og Halvfemsernes politiske Kampetid fik Pressen en Magtstilling og Indflydelse paa den offentlige Mening, som næsten fordunklede Fyrreernes. Bladenes Antal øgedes, ikke i Hovedstaden, men i Provinsen, hvor der endnu 1861 kun var to egentlige Dagblade; i 1870 var Tallet steget til 12, i 1895 til 175 — hvoraf dog adskillige var Gengangere, med fælles Indhold, blot forskelligt Hoved.

Denne uhyre Opgang var Enderesultatet af Christen Bergs agitatoriske Virksomhed — med de første Bergske Blade aabnedes en ny Æra i dansk Pressehistorie. Hovedmassen af Provinsaviserne var Landbopartiets. Provinsens Arbejderparti samlede sig især om Partiets Hovedstadsorgan, der til Gengæld fik en Udvidelse, som næppe tidligere noget andet Blad. En høj journalistisk Plads indtog den radikale Venstrefløjens Hovedorgan. Over Hørups Blad var noget af Fyrreernes Frygtløshed — det mindede paa en Gang om Fædrelandet og Korsaren, var hadet og elsket, fordømt og hævet til Skyerne.

Under alt dette gik Berlingske Tidende sin støtte Kurs. Som Bladets Stilling var, maatte Regeringens Politik være Ledestjernen, men dets Optreden var taktfuld og lidet udæskende i det lange Spand af Aar, Th. Manicus sad i Redaktørstolen. Som slesvigsk Embedsmand var han i 1864 kastet ud af sin Stilling, knyttedes straks til Berlingske Tidende og stod for Ledelsen fra 1873 til 1896.

Uden egentlig personligt Initiativ, uden Nathansons Ildhu og Foretagsomhed, endede han dog i de mange vanskelige Pro-

visorleaar at bevare en korrekt og besindig Holdning som Berlingske Tidendes væsentlige Karaktermerke. Som Efterretningsorgan kunde Bladet, der havde Hensyn at tage, vanskelig hævde sig. Onde Tunger paastod, at det „lagrede“ sine Nyheder — og det var rigtigt, at de først førtes frem i afklaret Tilstand, naar Indholdet var undersøgt og Rigtigheden konstateret.

Den officielle Stilling og Avertissementsprivilegiet blev i Længden en Hæmsko paa dets Udvikling. Efter Systemskiftet med Udsigten til vekslende parlamentariske Regeringer, maatte et bestemt Blad som Regeringsorgan blive et Mon-

strum, det maatte tabe al Anseelse, naar det paa Magthavernes Bud ændrede sin Politik. Det var triste Udsigter for det gamle, privilegerede Blad, der inden for ungdommelige og mindre ufri Kollegers Kreds tilmed blev ugleset som Arvetanten, der laa inde med en svunden Tids Fordele og ikk vilde dø.

Berlingske gamle Tidende var atter ved at komme ned i Bølgedalen.

Indtil „Tante Berling“ lykkeligvis blev af med Privilegiet, strog Matronedragten af sig og i fornyet Ungpigeskikkelse traadte ind i Familiekrederen. Med andre Ord: blev et moderne Blad, der let og naturligt gled ind i Rækken af de forende.

DA EMIL MANICUS VAR REDAKTØR —

(Fortsat fra Side 8)

I 1873 ansatte den daværende Redaktør C. L. Buchheister ham som udenrigspolitisk Medarbejder ved Bladet. Og Valget var udmærket. M. skabte denne Del stor Anseelse ved den ualmindelige Ballast af Viden, ved et klart og sundt Jugement — særlig Bismarcks og Preussens højtflývende Planer beskæftigede ham.

Da Redaktør J. F. C. Knudsen i 1873 afgik ved Døden, sendte Bladets juridiske Konsulent, Advokat Henriksen Bud efter H. N. Larsen, Bladets indenrigske Medarbejder, om han vilde være Redaktør. Men Larsen, der frygtede for Ansvar, henviste til Manicus, som saa blev Redaktør.

I Begyndelsen af Halvfemserne, da jeg lærte ham at kende, var han allerede en ældre Mand, men jeg fik straks Følelsen af hans sjældne Egenskaber. Jeg kan ikke kalde det „Særheder“, thi det var en god Tone fra ældre Tid, min Tid vilde have en større Frihed. Saaledes engang, da jeg — og jeg forsikrer her, at det var ikke med et Flojt — svarede ham med et langtrukket Pyh om noget, jeg ikke troede kunde ventes — saa han sig rundt: „Er der en Hund i Stuen?“ Og en anden Gang, da jeg fra Indenrigsministeren bragte ham en Artikel om Højres da forestaaende Delegeretmøde, hvilken Ingerslev havde barberet saaledes, at den lignede en Skaaltale, sagde jeg til M.: „Her er en Skaaltale, jeg fra I. skulde bede Dem holde!“ Hvorledes vil Excellensen, at jeg skal tage Ordet?“

Næste Morgen fik jeg et Brev fra M., at han havde fundet Anledning til at forelægge Estrup Artiklen, og han havde fundet den overflødig. Jeg maatte jo melde Ingerslev dette, og det førte til, at Larsen blev attrap-

peret i Bredgade og maatte gaa med een vred Minister paa hver Side — Nelleman og Ingerslev. Saa blev Sagen ordnet, og M. forstod meget vel, at jeg havde maattet „melde ham.“ Han bevarede det samme faderlige Venskab imod mig, og jeg fik endda underhaanden at vide, at han fandt min Optreden særdeles loyal.

Bladets Forretningsfører, Justitsraad Haugegaard fandt en Dag M. staaende og se ind ad Vinduet i en Skindhandlerbutik ved Siden af Berlingske Tidende. Der hang noget tomme-tykt Hvalrosskind, „Skal Doktoren købe Skind?“ „Nej, men jeg staa og tænker, at saadan tykt Skind burde Berlingskes Ansvarshavende Redaktør have paa sin Ryg, naar de slaar løs paa ham.“

Til en Komponist, der klagede over ikke at være anerkendt nok i Bladet, sagde han: „Det er i og for sig en Anerkendelse at være nævnt i Berlingske.“

Endnu en sidste lille Historie fra hans sidste Tid:

Da han var gaaet af som Redaktør, sad han med sit Udland i det Værelse, hvor Bladets eneste Telefon hang. Den ringede, saa gik han langsomt og besindigt ind et Par Værelser ved Siden af: „Det ringer stærkt paa Telefonen!“ Den var for ham kun en Dorklokke.

Ak, nej han og hans Lige forstod ikke Tidens Hast, ikke Bladet, der forsynes p. Telefon og Telegram — men med al sin Gammelaldshed, er Emil Manicus dog en af de Mænd, man med Kærlighed og Anerkendelse mindes al sin Tid. Dybt og inderligt var han knyttet til „Berlingske Tidende“ og det Berlingske Hus.

ÆVENTYRET OM LUFTRINGEN

OPFINDELSEN og Eksploiteringen af Luftringen er et kommercielt Eventyr, maaske et af de største, der har fundet Sted i vor Tid.

I Aaret 1888 opdagede den irske Dyr læge J. B. Dunlop ved et Tilfælde, at en Slange med Luft, omviklet med Lærred og lagt paa et Hjul, muliggjorde en behagelig vibrationsfri Kørsel, og efter mange Eksperimenter fremstod den første Luftring i sin egentlige primitive Form, nemlig helt enkelt en Cykleslange omtrent i den Form, vi kender den idag, fastholdt og beskyttet ved en Bevikling af Lærred, hvorpaa yderligere var lagt et udvendigt Lag af Gummi langs Slidbanen.

Fabrikationen begyndte under meget beskedne Forhold i Belfast, indtil Mr. Harvey du Cros saa de enorme Muligheder, der laa i Opfindelsen, og viede denne hele sin Energi.

Luftringen havde straks bevist sin praktiske Anvendelighed og Fabrikationen i større Stil blev forlagt til Coventry, der den Gang som nu, var Hovedcentret for Cykleindustrien, og Mr. Harvey du Cros Søner forbavsede Verden ved at vinde alle den Gang meget populære Cykleløb, hvori de deltog, takket være Luftringens Overlegenhed over Massivringen.

I Begyndelsen af Halvfemserne udviklede Brugen af Cyklen sig fra at være udelukkende Sport, til at blive et uundværligt Led af Befordringsmidlerne. Engländerne Welsh og Bartlett opfandt henholdsvis det aftagelige Kanttraad og Vulsstæde, og dermed var Luftringen egentlig færdig

fra Opfindernes Haand og havde den Form, der den Dag idag bruges.

Industrien blomstrede, og Dunlop-Kompagniet maatte forlade Coventry, hvor Forholdene var blevet for smaa. Tid til at bygge var der ikke, og man maatte derfor købe en Række allerede eksisterende Gummifabriker og indrette dem til Fabrikation af Cyklinger. Disse Omstændigheder første Dunlop Kompagniet til Birmingham, hvor dets fremtidige fænomene Udvikling skulde foregaa.

Opfindelsen af Eksplosionsmotoren, og Opfindelsen af Luftringen er tilsammen Grundlaget for det moderne Automobil, og Luftringeindustrien fik derfor sin anden store Udvikling samtidig med Udviklingen af Automobilindustrien. Ogsaa her var Dunlop blandt de førende, og Fabrikatet fik hurtigt det samme Prædikat for Paalidelighed og andre fremragende Egenskaber, som forlængst var erhvervet for Cyklingenes Vedkommende, og Kompagniet har forstaaet ikke alene at hævde det, men bestandigt at være den Ledestjerne indenfor denne Industri, som konkurrerende Virksomheder sætter sig som Maal.

Den bestandig forøgede Efterspørgsel efter Dunlop Produkterne medførte ustandselige Udvidelser af Fabrikkerne, indtil man i 1915 kom til det Punkt, hvor videre Udvidelser var umulige, og man maatte tage under Overvejelse at opføre en hel ny Fabrik.

Denne paabegyndtes i Foraaret 1915 og allerede i Slutningen af samme Aar udsendtes de første faa Ringe fra den ny

Fabrik, som dog først i 1923 er fuldført og har overtaget Produktionen.

Denne Fabrik, der er den mest moderne i sin Art, er beliggende nogle Kilometer udenfor Birmingham, og udgør sammen med de mange Arbejder- og Funktionærboliger en By paa ca. 15,000 Indbyggere ved Navn „Fort Dunlop“, hvortil adskillige Sporvejs- og Omnibuslinier fører fra Birmingham.

Foruden denne engelske Mønstefabrik, har Dunlop-Kompagniet meget betydelige Fabriker i Frankrig, Tyskland og Japan, og har sidst bygget en tro Kopi af „Fort Dunlop“ i Buffalo i Amerika.

Salget er organiseret gennem en Kæde af egne Filialer, der omfatter hele den civiliserede Verden, og næppe nogen By i Verden, hvor afsides den end ligger, undgaar at blive besøgt af Selskabets Repræsentanter.

Alt hvad Dunlop Kompagniet bruger af Hovedraastofferne Raagummi og Bomuldsvæv, tilvirkes paa egne Plantager og paa egne Spindere, og Kompagniets største Spinderi i Roohdale anses for at være et af Verdens største. Dunlop har derfor gjort sig saa meget til Herre over Raastoffernes Ensartethed, som det overhovedet er muligt.

Det skal yderligere tilføjes, at Dunlop i Coventry har en meget betydelig Fabrik, der producerer Automobilhjul, Automobilfælg, Cykle- og Motorcyklefælg foruden alt øvrigt Tilbehør til Ringe saasom Pumper, Ventilatorer etc., og det kan med Sandhed siges, at ogsaa disse Fabrikater er monstergyldige.

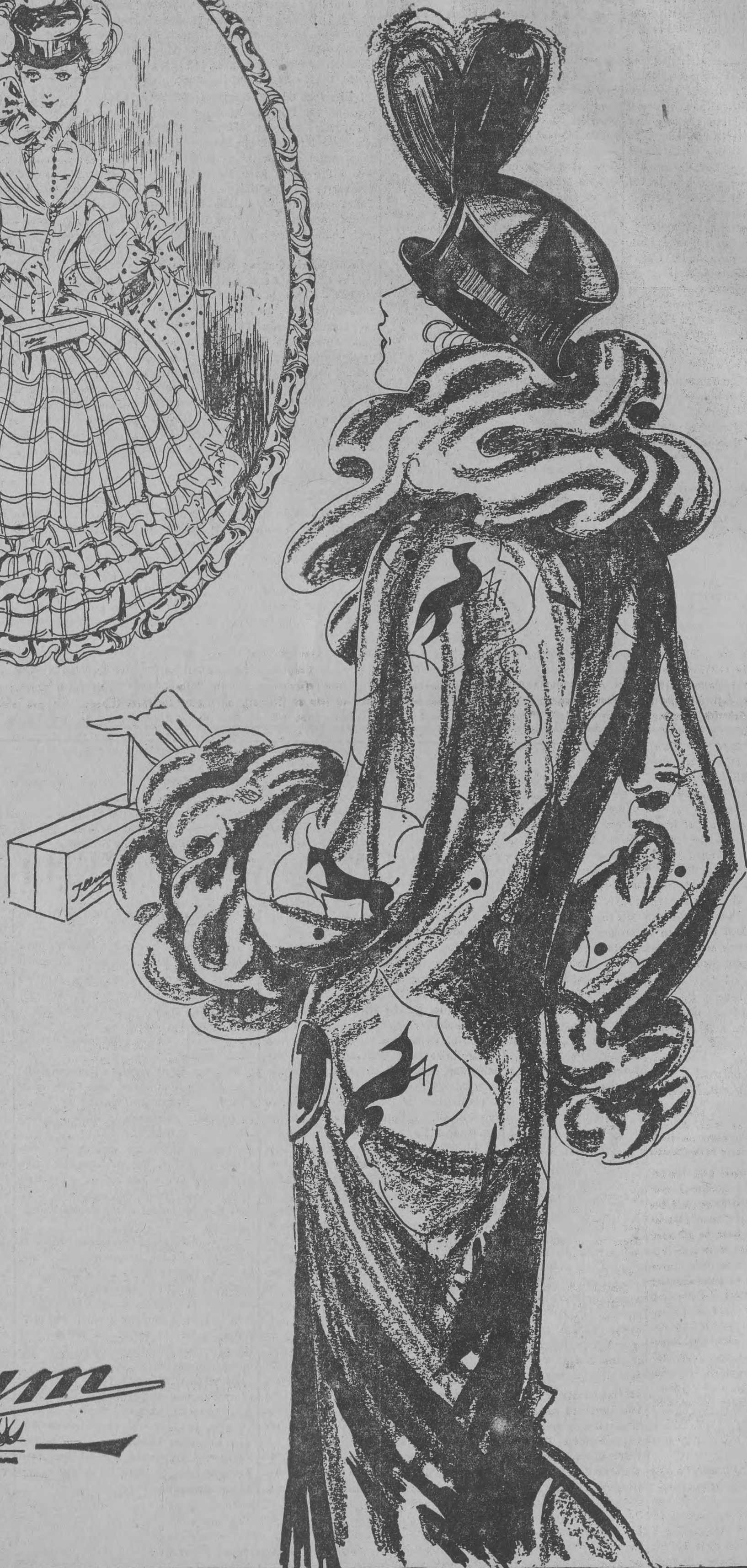
Udenfor alt, hvad der kan henføres til Hjulbeklædning, fra en Kæmpe-Automobilring til en Barnevognsring, fabrikerer Dunlop kun een eneste Artikel, som til Gengæld har erobret Verdensmarkedet, nemlig Golfbolde. Dunlops Produktion af denne Artikel er saa betydelig, at hvor i Verden man ser Golf blive spillet, er der ni mod een Chance for at Spillet spilles med en „Dunlop“.

Den, der daglig bruger Luftringe, og hvem gør ikke det, tænker næppe over, hvilket intensivt Arbejde der i en Aarrække er gjort, og bestandigt gøres for yderligere at fuldkommengøre Luftringen. Som et Eksempel kan nævnes den gennemgribende Forbedring, der er sket i Løbet af de sidste tre Aar, ved Indførelsen af Cord-Ringen, der har forøget en Rings Levetid til omkring det tredobbelte, samtidig med at Prisen er reduceret til betydeligt under Prisen før Verdenskrigen. For dette, saavel som for meget andet, har Dunlop Æren, men der hviles ikke paa disse Laurbær, og Dunlops næste gennemgribende Reform paa Luftringenes Omraade er i fuld Gang, nemlig Ringen med lavt Luftryk, der vil borteliminere den sidste Rest af Vibrationer ved Automobil. Disse Ringe, hvormed der er eksperimenteret siden 1916, er nu færdige og vil komme paa Markedet i en nær Fremtid.

Enhver, der har læst foranstaaende, vil forstaa, at der bag Dunlops Slagord „Brug Dunlop og bliv tilfreds“ ligger en fast Vilje til ogsaa at tilfredsstille den Kunde, der følger Opfordringen.

*Min har lært mig
at købe alt hos Illum*

Illum
WILH. HANSEN

Det første Nummer

af
Henry Sellsen

Det første Nummer af „Kjøbenhavnste Danske Post-Tidender“ udkom den 3. Januar 1749, udgivet af og trykt hos Kgl. Majestæts Hof-Bogtrykker Ernst Heinrich Berling. Det var i Frederik den Femtes tredje Regeringsaar og nogle faa Uger før Kronprinsens, den senere Christian den Syvende's, Sødsel. Comediehuset paa Kongens Nytorv var bleven indviet nogsagtig 16 Dage tidligere. I Preussens havde Frederik den Anden nylig sine schlesiske Krige og var godt paa Vej til at blive den Store. Freden i Aachen havde lige endt den østligste Arvesølvkrig.

Udsnit af Aesens Perspektivkort af Kjøbenhavn 1674 med Vor frue Plads og Store Kannike-Strade. Huset, hvori Berling trykte det første Nummer af sin Avis, er mærket med en Stjerne.

Det Berlingske Bogtrykkeri laa i Store Kannikestræde paa den Grund (Nr. 17), hvor nu „K. S. U. K.“ har sit Hovedkvarter. Det var i Frederik den Femtes glade Kjøbenhavn. Pietismens mørke

og „Safnia Godterna“. I Mandatstiftelsen for 1746 over Kjøbmager Kvarters oplyselse, at Berling beskæftigede syv Svende og fem Lærlinge i sit Officin, saa det var en anseelig Virksomhed. Selv om den endnu ikke kunde maale sig med Berling's Svigerfaders, Johan Jørgen Høpfner's Officin henne i Siolstræde. Det var Hovedstadens betydeligste Trykkeri. Høpfner, der selv var fra Lüneburg, havde i 1731 gennem det hamburg'ske Bogtrykker-Societet indkaldt den unge Mecklenburger Berling og givet ham Plads i sit Officin, der netop paa det Tidspunkt var ved at komme paa Fode igen efter Branden. Den store Ildebrand 1728 lagde 69 af Kjøbenhavns Gader i Aske og gjorde 3650 Familier husville. Foruden Officinet i Siolstræde ejede Høpfner en Gaard i Skindergade. Her boede Svendene sammen med Mester og hans Familie, og her lærte Berling Høpfners Steddatter Cecilie Godiche at kende, friede til hende og fik hende at Jord. Høpfner udgav Aviser lange før Berling, baade „Kjøbenhavns Post-Nyter“ og „Dänische Sama“, og der herskede trods Familiefædet skarp Konkurrence imellem dem.

Saa 1721 udkom i Kjøbenhavn en Avis „Extraordinaire Relationer“, udgivet af Joachim Wielandt og — efter hans Død 1730 — af hans Enke Inger Windefilde. Relationerne havde Eneret paa at blive forsendt med Rideposten, og dette meget vigtige Privilegium var i 1748, da Inger Windefilde højt bedaget gerne vilde afbøde det, samtidig Berling, hans Svigerfader Høpfner og hans Svoger Godiche ude efter.

Inger Windefilde, der af Holberg er stildret som Arianke Bogtrykkers i „Barfaldstuen“, boede Ved Stranden i den saakaldte Stenbukkens Gaard. Hendes lange Liv havde været rigt paa Afveksling: Tre Egteskaber . . . deraf det sidste med den atten Aar yngre Joachim Wielandt, der tog hende og syv Stedbørn for at faa Penge til at oprette et Bogtrykkeri. Han var paa det Tidspunkt 23 Aar, hun 41! Joachim Wielandt var Student fra Sots og havde været Alumne paa Borch's Kollegium sammen med Holberg. Paa sit Forlag udgav han en Altarbog, en Farmakope, Salmebøger, Spillefort, daarlige Romaner: Thi saadant Kram er det, der skal soutenere en stor Sasard og de store Omkostninger, der falde ved reelle og gode Bøgers Oplag! Med andre Ord: Han drev sin Forretning efter nogsagtig de samme Principer som Sorlæggerne nu til

Dags. Joachim Wielandt var altsidig han skrev en Tragedie: „Achilles og Polixene“, han eftertrykte „Peder Paars“ (hvori han selv er skildret), og det er aldrig oplæret, hvorvidt det var med Holbergs Billigelse eller ej. Han var Kancelliraad og senere Justitssekretær i Højesteret. Ildebranden i 1728 ødelagde ogsaa hans Bogtrykkeri, og inden han naaede at komme paa Fode igen, hentedes Døden ham. Hans Bo var insolvent.

Inger Windefilde alias Arianke Bogtrykkers, drev selv Avisen videre. Paa det Tidspunkt, hvor Berling afføbte hende Privilegiet, havde hun siddet Enke i atten Aar og var bleven en gammel Kone paa 77. Berling gift ind paa at betale 200 Rigsdaler aarligt til hende, saa længe hun levede . . . det kom til at dreje sig om seks Aar. Efter hendes Død skulde hendes Søn af første Egteskab, Andreas Graah, hvis Fædrearv var anbragt i Foretagendet, have 50 Rigsdaler aarligt, og efter hans Død skulde hans eventuelle Enke eller hende have 200 Rdl. saa længe hun ikke indlod sig i nyt Egteskab.

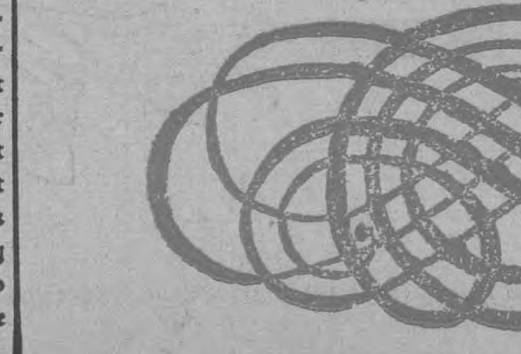
Privilegiet blev solgt med Konstitutions Billigelse: „Dog skal Berling være tilforbunden ej at lade noget usømmeligt i saadanne Aviser indskyde, men saaledes indrette dem, som han agter at forsvare“.

Berlings Privilegium er dateret den 27. December 1748. Det var en Fredag, og han har neppe haft det i Hænde før om Lørdagen. Da — som sagt — baade hans Svigerfader og hans Svoger var ude efter det Wielandt'ske Privilegium, har han ikke kunnet forberede Udgivelsen af det første Nummer tidligere, og det har derfor heller ikke været muligt at gennemføre større Forandringer lige med det samme. Mandag den 30. December udkom sidste Nummer af Inger Windefilde's Avis, og Berling havde saaledes kun tre Dage til at gøre Bladet færdig i Nytaarsdag var ikke alene Fridag, men hans Kunstforvandre benyttede den til at drikke kraftigt, da de „nach altem Herkommen eine kleine Ergötzung bei dem Buchdruckerherra geniesert solten.“ Bladet har derfor skaffet tilbøds været færdig allerede Nytaarsaftensdag. Det er ikke usandsynligt, at Størsteparten af Nyhedsstoffet hidrører fra Inger Windefilde's Redaktion, og det er givet, at Avertissementerne har været indleverede hos hende. Stoffet har da ligget parat, da Sætterne mødte Mandag Morgen. Der stod fire Svende og to Drengede ved Sætterkasserne. Tre Svende og tre Drengede arbejdede ved Presserne.

af Huset, hvori Ernst Heinrich Berling den 3. Januar 1749 trykkede det første Nummer af sin Avis, er intet tilbage. Vi ved absolut intet om, hvorledes det har set ud. Let er givet: Stort har det ikke været! Ellers er mærkeligt nok Store Kannikestræde den Gade, der bedst har bevaret Præget af Holberg's og Berling's Kjøbenhavn i denne paa Fortidslevninger saa fattige By. Sele den ene Side med Regensskøjen, den saakaldte Admiral Gjeddes Gaard og Collegium Medicum er omtrent uforandret. Gaden havde lidt meget under den store Ildebrand, men allerede da Berling i 1733 etablerede sig skraas overfor Collegium Medicum, hvor 16 fattige, gudfrygtige og lærde Studiosi havde Stridbolig, var de fleste Huse genopførte. Uers Kollegium blev dog først taget i Brug igen 1752.

Vi ved heller ikke meget om Livet i Kjøbenhavn paa netop denne Dag. Hovedstaden var en By paa ca. 70,000 Indbyggere, altsaa omtrent som Aarhus nu. Men der fandtes endnu ingen Petisjournalister, som tegnede Dagens Billede. Vore Efterkommere faar det lettere, naar de vil fantasere sig tilbage . . . maaffe skal man slet ikke misunde dem: Der bliver intet at gætte sig til! Alt staar jo nutildags i Aviserne.

Let ved vi om den 3. Januar 1749: Svad Comediehuset paa Kongens Nytorv spillede! Man gav Holberg's „Melampe“, der paa Grund af sine rørende Scener var bleven den finere Verdens Andlingsstykke. De to Primadonnaer, den nitten-aarige Jomfru Materna og den femten-aarige Jomfru Thielo, spillede Hovedrollerne. Maaffe har Ernst Heinrich Berling fejret Dagen med at købe Logepladser til sig og sin Familie. „Melampe“ var den anden Holberg-forestilling i det nye Teater . . . den første havde været „Masquerade“ Mandagen forud. Sæsonens Sensation var dog Moliere's „Amfition“ med mange pailletterede Kostumer, Mercur paa en Sky og Natten i sin med to maledte Sæstespændte Luftvogn.

Berling's Avis stred endnu ikke om Teater. Forestillingerne blev heller ikke averterede . . . det stede mundligt fra Scenen! Dog staar der i det aller første Nummer af „Kjøbenhavnste Danske Post-Tidender“ en Annonce, der har stor teaterhistorisk Interesse:

Gives hermed tilkiende, at det i store Kongens Gade forhen til Comedie brugte Huus bliver paa offentlig Auction opreaabte Fredagen d. 10. Jan. 1749, Kl. 12 Klet paa Børsen at salges til den høystbydende. Conditionerne skal paa Auctions-Stedet blive bekendtgjorte.

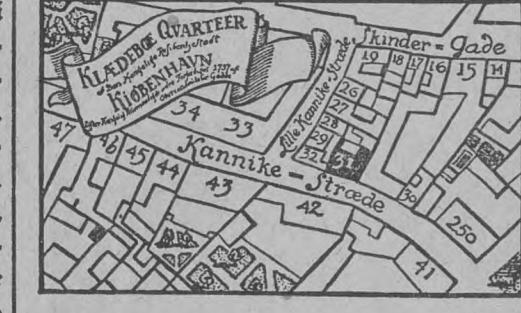
Det var Enden paa von Quoten's Teater. Entreprenøren selv ernaarede sig senere ved at curere Tænder, sælge Brokbaand og udleje Masqueradedragter.

Journalistisk Henseende er der ingen Forskel paa sidste Nummer af Inger Windefilde's Avis og første Nummer af den Berlingske. Arianke Bogtrykkers har vel ikke blot leveret Nyhederne, hun har sikkert ogsaa stillet sine Erfaringer til Raadighed ved Ombrydningen. Fra Stenbukkens Gaard ved Stranden er den gamle Kone humpet gennem Janbar-Dagens Sole hen i Store Kannikestræde. Sendes Kjøbenhavnske Deltalshed har blandet sig med Hofboghtrykkerens gebrokkne Dansk. Gennem Vinduerne's Smaataavl har man over Genbøhuset set Gavlen løfte sig paa Holberg's Gaard.

Berling's Indsats er straks fra Begyndelsen: Bedre Papir, større Skrift, den lille Petit afløst af en Bourgeois Fraktur! Sætterkasserne i hans Officin rummede mindst 27 forskellige Skriftstørrelser, maaffe flere. „Kjøbenhavnste Danske Post-Tidender“ betyder paa det typografiske Omraade en stor Fremgang for den danske Avis.

Journalistikken i det første Nummer — og længe, længe efter — er navnløs. Maaffe har Inger Windefilde selv, maaffe hendes Søn, oversat Nyhederne fra de Hamborg'ske Blade. Der er en Meddelelse om et pragtligt Tractement hos Tronsfølgeren i Stockholm . . . den er 17 Dage gammel. Pariser-Meddelelsen er nogsagtig 14 Dage gammel. Det allernyeste kommer fra Hannover og er kun 8 Dage gammelt. Teksten rummer slet intet Kjøbenhavnske Stof, men i „Avertissemens“ kan man læse baade om smukke Dørelser, der er at faa til Leye hos Peder Larsen Brøger i Badstuestræde til neskommende Paaflø for en Herre eller ugift Person, og om Manna-gryn Lispund for 9 Mark hos Heinrich Peter Wærmer paa hjørnet af Sifferstrædet i Wimmelskafstet, og det har sikkert interesseret mere rundt om i Hjemmene end de russiske Hjelpe-Troppers Mars til Kongeriget Polen.

Saa er da det store Øjeblik kommet, da Saktor Lillie med Bistand af Berling har lagt Formen i Haandpressen. Børnene er tilfede . . . Johan Christian og Georg Christopher

Kannike-Strade i Klædeboe-Quartere. Det Berlingske Bogtrykkeri laa i det lille Hus (Nr. 31) paa den Grund, hvor nu K. S. U. K. ligger.

er allerede store Drengede og bestemte til Sagnet. Maaffe ligger ogsaa Cecilie Godiche ind med den Angste af sine Otte paa Armen. Svendene tager fat paa Svinget: Og i næste Nu ligger et Ark der, otte Sider i Oktav, ikke større end Psalmebogens, men med en Verden i sine sorte Bogstavkolonner. Hører Ernst Heinrich Berling i dette Tilblivelsens Sekund hurtigpresserne rase . . . ser han dem med sit indre Blik spy dette Nummer fra sig: Oceaner, Oceaner af Papir, Tønder, Tønder af Trykspærte, Millioner, Millioner af Ord? Han griber i hvert Sald med et skælvende, lykkelige Hænder efter Arket:

Det første Nummer . . .

DE ~ DAN SKE
 VIN ~ & KONSERVES
 FABRIKER A

I · D · BEAUVAIS

M · RASMUSSEN

KGL · HOF · LEVERANDØR

HENKOGTE GRØNTSAGER	FISKEKONSERVES	BEAUVAIS' LEVERPOSTEJ
KOMPOTFRUGTER	FISKEBOLLER	SUPPE I DAASER
FRUGT-MARMELADER	FISKEBUDDING	PØLSER
FRUGT-GELÉER	FISKERAND	TUNGER
SYLTEDE FRUGTER	KØDKONSERVES	DESSERT
FRUGTSAFTER	FROKOST- OG	ÆBLEKAGE - RISBUDDING -
FRUGTER I EDDIKE	MIDDAGSRETTER	PLUMBUDDING

BEAUVAIS' EDDIKE
 FRUGTVINE OG LIKØRER

BUCHANAN'S "BLACK & WHITE" WHISKY

„Black & White“
Whiskyens store Overlegenhed
i Kvalitet bevises tilstrækkeligt ved den
stadig voksende Efterspørgsel saavel i Hjem-
landet som i Udlandet. — Paa Grund af den under
Krigen gennemtvungne toaarige Standsning i Whisky-
Fabrikationen er der en alvorlig Knaphed paa ældre, fuld-
modne Wiskys, uden hvilke intet „Blend“ af høj Kvalitet
kan fremstilles. — James Buchanan & Co. samt de med dem
associerede Selskaber er i den overordentlig heldige Stilling at eje
de største og mest udsøgte Beholdninger af disse værdifulde
gamle Wiskys, og de er derved i Stand til for deres Mærker
at opretholde den hidtidige Overlegenhed i Kvalitet.

Generalrepræsentanter for Danmark:
H. I. WENGEL & Co.
BREDGADE 28

og Nutidens Sprog endnu mere iøjnefaldende: Sproget er overfyldt af Fremmedord, der er ganske uformidlede med Hjemmeordene.

I en Meddelelse fra Stockholm berettes det:

„I Fredags diverterede Prinz Gustav sig med et Selskab, som bestod af den høje Adels Børn, gav dem et Souper, og dandsede Polsk.“

Fra St. Petersborg meldes:

„Den 5. hujus blev Stor-Fyrstindens høje Navne-Dag høytideligen *celebreret*. Den følgende Dag var den høje Ihukommelses-Fest om Hendes Keiserl. Majst. lykkelige *Avènement* paa Thronen. *Præsidenten* af Videnskabsbørnes *Académie* præsenterede udi *Academiets* Navn en Lykønskings-Ode.“

Fra London:

„I Onsdags blev Hendes Majestets, Dronningens til Danmark, høje Fødsels-Dag, ved *Complimenternes* Afledning til Kongen, høytideligen *celebreret*.“

Samtidig meddeles det,

„at der arbejdes paa et *Dessein* at anlegge *Skander* langs ved Kysten af Skotland. . . bemeldte *Dessein* indeholder ogsaa nogle besynderlige Forfatninger for samme Deel af Stor-Britannien.“

Sproget i Avertissementerne er lige saa spækket med udanske Ord, og den juridiske Stil, de er affattet i, giver ikke den officielle noget efter i Vidtløftighed.

V.

Men fra Midten af 18. Aarhundrede begyndte Arbejdet paa at frigøre Sproget for dets ødelæggende Fremmedstof.

For de romanske Laaneord lykkedes dette i vid Udstrækning: man *celebrerer* ikke mere sin Fødselsdag, men *fejrer* den (paa Tysk) eller *holder* den (paa Dansk); man *diverterer* ikke mere sine Gæster, men *underholder* dem (paa Tysk) eller paa Dansk: *morer* dem; man udbyder ikke mere *publique* Penge til Laans mod *suffisant* Pant, men *offentlige* Midler mod *sikker* Pant; man udlejer ikke *commode* Værelser, men *gode* og *rummelige* Værelser; man arbejder ikke paa en *Fæstnings-Dessein*, men paa en *Fæstnings-Plan*; man affærdiger ikke en *Expresser*, men sender et *Ilbud*; man indgiver ikke sine *Memoires*, men sine *Regninger*; man holder ikke *Domestiquer*, men *Tjenerskab* osv. Der er nok af Eksempler at hente fra vor lille Ordbog.

Ogsaa nogle af de højtytske Laan er det lykkedes at faa Bugt med — eller dog at for-

trænge til et snævert Omraade: faste Forbindelser, spøgende Stil og lign. Man *befodrer* ikke mere en Sag til *Endskab*, men afslutter den; *Gemakker* og *Gemaler* forekommer nu kun paa allerhøjeste Steder. *Sterboet* er i alle Lag fortrængt af *Dødsboet*, den *jetzige* Ejer af den *nuværende*, *angelegen* af *magtpaaliggende* osv. — Derimod er de middelalderlige plattyske Laan, som den lille Ordbog har Hundreder af Eksempler paa, i den Grad gaaet op i dansk Sprog, blevet til et med dette, at de ikke mere kan udryddes; naar ikke en Forstavelse som *an* eller *be* kondetegner Ordet, vil de overhovedet ikke føles som fremmede.

Hvad er der blevet tilbage af plattysk Sprogfarve i Ord som *alene* og *allerede*, i *alting* og *Arbejde*, i *billig* og *dyrbar*, i *blive* og *bruge*, *Haab* og *Frygt*, for at nævne et Par enkelte Eksempler fra vor Ordbog.

VI.

En omhyggelig Gennemgang af Ordbogen vil da vise, at Ordstoffet i en Avis ved Midten af 18. Aarhundrede i sin Helhed er bevaret til vor Tid, men Fremmedstoffet er blevet deplaceret — skubbet ud fra den jævne Sprogbrug. Noget virkelig Billede af Forholdet mellem Sproget dengang og nu giver dog selvsagt ikke de nøgne Gloser. Først naar Ordbogen sammenholdes med Contexten — selve Bladet — faar man et Indtryk af Udviklingen. Man ser da, at det, der karakteriserer Forskellen mere end selve Ordforraadet er Sammenføjningen af Ordene. Den tungformede Sætningsbygning er afløst af en enkelt og ligetil.

Det sidste Avertissement i Bladet lyder saaledes:

„Justitz-Raad Rafs tilhørende Gaard beliggende udi Farve-Gaden her udi Staden, som er meget beqvem for een familie at beboe alleene er at bekomme førstkommande Paaske Flotte-Tiid enten til Kiøbs eller leye, saa som dens jetzige beboer Hr. Justitz-Raad Linde, samme Tiid der af udfletter, thi ville vedkommende om Conditionerne behage at erkynndige sig hos velbemeldte Hr. Justitz-Raad Raff, boende paa Lille-Kiøbmagergade her sammesteds.“

PS. Udi i Gaarden er Staldrum for 3 Heste.“ Hvilken Rigdom paa slæbende Verbalkonstruktioner!

Paa Nutidsdansk vilde dette hedde:

Justitsraad R.'s Ejendom i Farvergade — med herskabelig Behoelseslejlighed til een Fa-

milie — kan faas til Købs eller til Leje fra April Flyttedag, da den fraflyttes af den nuværende Lejer, Hr. Justitsraad L. Nærmer Oplysninger faas ved Henvendelse til Justitsraad R., L.-Købmagergade.

NB.: Til Ejendommen hører Stald til 3 Heste.“

Det maa endnu tilføjes, at „Justitsraad“

BERLINGSKE TIDENDE OG UDLANDET

(Fortsat fra Side 8)

gelmæssig hurtigt Samkvem med Omverdenen.

Den fattige Tid efter Wienerfreden tvang Bladene til at indskrænke sig. Og det føles ogsaa i Berlingske Tidendes Udland fra denne Tid. Tabet af Norge og af Handelsflaaden slover Nationens Interesse for Omverdenen. Det Publikum, der forlanger udenrigspolitisk Nyt, formindskes og dermed ogsaa Pladsen til dette Stof i Spalterne.

Først da Napoleonskrigenes Saar er lægtes og Storbritanniens vældige handelsmæssige og industrielle Udvikling begynder at sprede Liv udover hele Europa, bliver der atter her hjemme Trang til at følge hurtigere og bedre med i Udlandets Politik.

Men, da har Berlingske Tidende ogsaa igen faaet den Leder, som er istand til at forudsæ Udviklingen og med ny Kraft fortsætte Bladets gamle Kurs. Det er den unge Bogtrykker J. C. Berling, den senere Kammerherre, der ligesom han i 30erne og 40erne teknisk nyskaber det Blad, han havde arvet fra sine Forfædre, ogsaa redaktionelt, ved at knytte M. L. Nathanson til Bladet som Redaktør og stille de nødvendige Pengemidler til Disposition; giver det sin Betydning som det førende udenrigspolitiske Blad tilbage.

Nathanson tager straks fat. Dampskibsforbindelser og senere Jernbaner aabner Muligheder for langt hurtigere Forbindelse med Udlandet, end man tidligere blot havde drømt om.

I SLUTNINGEN AF FYRRERNE har Berlingske Tidende ikke alene erobret sin gamle Position tilbage, men er ganske ubestridt Nr. 1 paa det udenrigske Omraade, baade hvad angaar gode Korrespondanceforbindelser og Stoffets Mængde. Og

sikkert vilde være erstattet af „Direktør“, „Farvergade“ af „Amaliegade“ og Stalden til de 3 Heste af en stor Garage til Bil. Hvilket altsammen vil ses, naar man om et Par Hundrede Aar laver en fuldstændig Ordbog over nærværende Jubilæumsnummer.

Men den Ordbog bliver lige saa stor som Bibelkonkordansen.

en vigtig Følge heraf er, at Bladet af Regering og Myndigheder i stigende Grad benyttes som Organ, ogsaa naar det drejer sig om at henvende sig til Udlandet.

Telegrafan aabner Pressen yderligere Muligheder, for hurtigt at kunne holde Publikum underrettet. Berlingske Tidende følger med og paatænker endda at grunde eget Telegrambureau, men slutter sig endelig sammen med den øvrige danske Presse, til Ritzaus Bureau, da dette oprettes i 1866.

Tiden efter 1864 med Tabet af Slesvig, Holsten og Lauenborg betyder atter, at Opmærksomheden rettes mere indad end udad i Danmark.

Herved kan det maaske forklares, at den danske Presse først saa sent som omkring Aarhundredskiftet begynder at slaa ind paa samme Ve, som særlig de store engelske, franske og tyske Blade forlængst havde fulgt, at holde egne, faste Telegramkorrespondenter i de vigtigste fremmede, politiske Centre. Man nøjedes væsentlig her hjemme med Bureau-Telegrammerne, og supplerede dem ved særlige Lejligheder med Telegrammer fra udsendte Korrespondenter.

Da den store Betydning af egne faste Telegramkorrespondenter først var bleven klar, gik Udviklingen imidlertid hurtig.

VED KRIGENS Begyndelse 1914 havde Berlingske Tidende foruden egne Korrespondenter i Stockholm og Christiania bl. a. ogsaa egne faste Telegramkorrespondenter i London, Paris og Berlin, hvis Tjeneste i Krigsaarene viste sig af overordentlig Betydning.

Ikke alene var det under Propagandaen fra de krigsførende Magters Side overordentlig vigtigt at kunne bringe Publikum objektive Efterretninger fra egne

Repræsentanter i Udlandet. Men det omfattende og paalidelige Telegramstof, som offentliggjordes i Berlingske Tidende, benyttedes tillige meget stærkt som Kilde baade i de krigsførende og de fremmede neutrale Landes Blade.

ARENE EFTER KRIGEN har bragt en yderligere Vækst i Publikums Interesse for at følge med i Udlandets Forhold, ikke alene paa det politiske Omraade, men fuldt saa meget paa økonomiske, handelsmæssige, sofarismæssige og industrielle Omraader. Hertil kommer sociale Omraader, videnskabelige, litterære og kunstneriske.

Et lille Land kan mindst af alle undvære hurtig og sikker Oplysning om Udlandets Forhold. Under Statsformer, hvor hele Befolkningen deltager saa direkte i Landets Styrelse som i vor Tid, er det nødvendigt, at selv de bredeste Lag danner sig et vist Begreb om Opfattelser, Synspunkter og Stemninger i andre Stater.

Kun gennem Pressen kan denne Oplysning daglig spredes. Mere end nogensinde har da Bladenes hurtige, uafhængige og nøjagtige Meddelelser fra Udlandet Betydning for Nationen og dens enkelte Medlemmer.

Berlingske Tidendes Grundlægger saa' rigtigt, da han satte sit Blad et Maal, som de forløbne 175 Aar har givet en stadig voksende Betydning.

Hvor langt Berlingske Tidende er naaet frem mod dette Maal, er Bladets Læsekreds gennem Tiderne den bedste Dommer over. At der i de mange Aar er blevet arbejdet energisk og udholdende i Generation efter Generation af Medarbejdere ved Berlingske Tidende, bærer Bladets Spalter talende Vidnesbyrd om.

Det tør med Sikkerhed siges, at den oprindelige Linie aldrig er blevet brudt, og 175 Aars Traditioner borger for, at den vil blive fortsat, saa længe Navnet Berling viser Vejen fremad.

W. Bähncke & Co

Assurance

Absalons Gaard
Raadhuspladsen 45
København B.

W. Bähncke & Co's
Fabriker

Bähncke's

Kathrinebjerg Eddike

Lagret paa Vinfade

Bähncke's

Golden Mustard
fineste danske Bordsennep

Jagtvej 115 København L.

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS-LASTAUTOS-TRACTORS

MANDEN,
HVIS IDE BLEV TIL VIRKELIGHED!

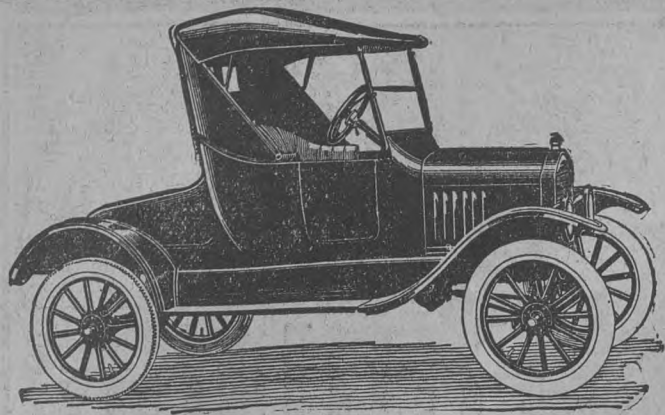
HENRY FORD sagde i 1903:

JEG vil bygge en Automobil for de store Masser. Den skal være rummelig nok til hele Familien, men dog ikke større end, at selv den Uøvede nemt kan køre og passe den. Vægten skal være saa ringe som mulig, saa det bliver en økonomisk Vogn. Den skal bygges af det bedste Materiale, og den bedste Arbejdskraft, der overhovedet kan faas for Penge, skal anvendes — og Vognens Konstruktion skal være saa enkel, som Nutidens Ingeniører kan udtænke den. Den skal tillige være saa billig, at selv den mindre bemidlede kan købe den.“

Og denne Forudsigelse er bleven Virkelighed, idet FORD MOTOR COMPANY i Løbet af de sidste 15 Aar har fabrikeret og solgt langt over 8 Millioner Automobiler og Lastvogne. Et saa kolossalt Salg, der stadig bliver større Aar for Aar, skyldes ikke Tiltældigheder eller Reklame, men er udelukkende Resultatet af Publikums Dom.

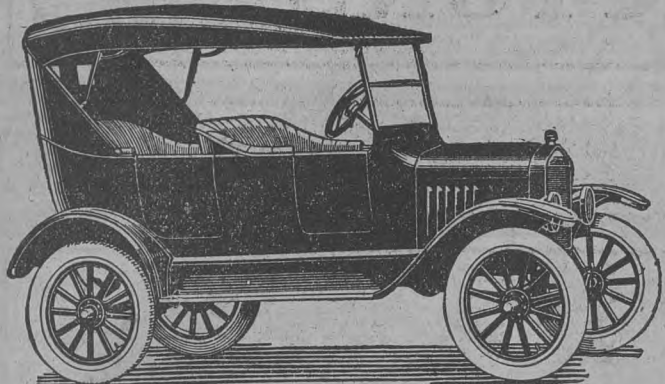
... Enkelthed, Soliditet og Driftsikkerhed er Ford Produkternes Symbol.

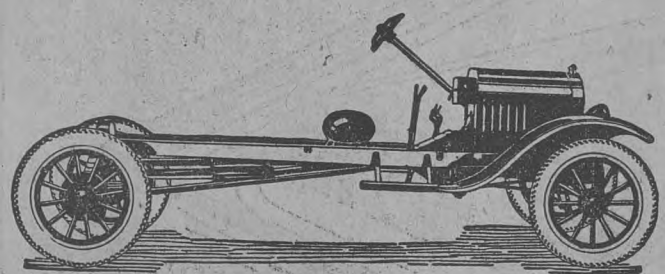
KR.
2450

RUNABOUT
MED SELVSTARTER KR. 200. EXTRA.

KR.
2500

TOURING
MED SELVSTARTER KR. 200. EXTRA.

KR.
2450

1 TON LASTVOGNCHASSIS
MED SELVSTARTER KR. 200. EKTRA.

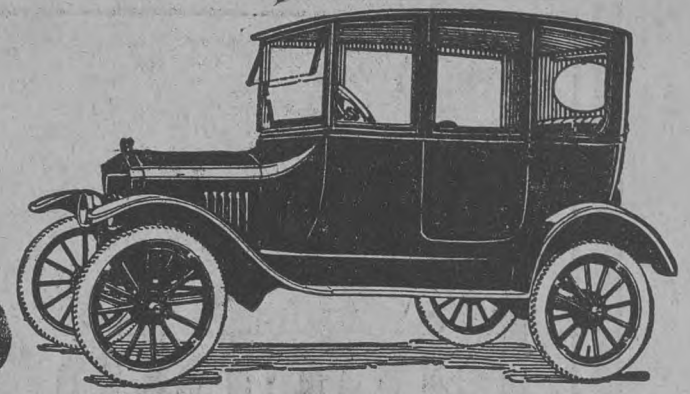

KR.
5350

4 DØRS SEDAN

PRISERNE FOB KØBENHAVN EXCL. LEVERINGSOMKOSTNINGER

Ford

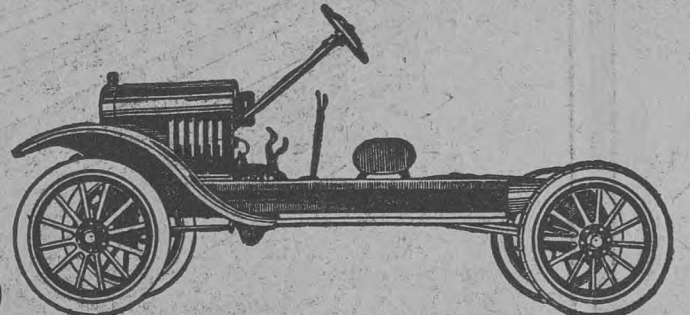
KR.
4350

2 DØRS SEDAN

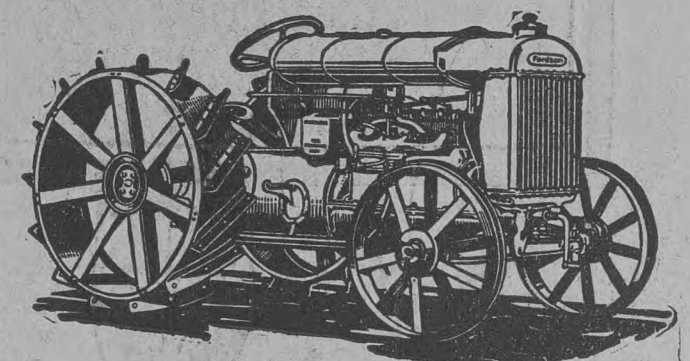
KR.
4125

COUPE

KR.
1925

1/2 TON VAREVOGNCHASSIS
MED SELVSTARTER KR. 200. EXTRA.

KR.
3225

FORDSON TRACTOR

PRISERNE FOB KØBENHAVN EXCL. LEVERINGSOMKOSTNINGER

AUTORISEREDE FORD- OG FORDSON-FORHANDLERE:

Aabenraa: Svend Wæver.
Aalborg: H. H. Kjærulff.
Aarhus: F. Bülöw & Co.
Assens: Viggo Borne.
Bogense: Brdr. N. & Kr. Petersen.
Bramminge: K. S. Kristensen.
Brønderslev: J. N. Vendel.
Dronninglund: E. Gravesen.
Esbjerg: A. E. D. Bruhn.
Faaborg: Hansen & Lønkær.
Fjerritslev: C. Simonsen.
Fredericia: Fredericia Automobill. v. P. Juul.
Frederikshavn: Ernst Petersen.
Frederikssund: L. M. Carstensen.
Graasten: Fr. Petersen.
Grenaa: Anton Jensens Maskinfabrik.
Grindsted: N. C. Nielsen.
Haderslev: Svend Wæver.
Hammel: S. E. Hauberg-Sørensen.
Helsingør: I. C. Granholm.
Herning: Hans Dynesen.
Hillerød: I. C. Granholm.
Hjørring: Brdr. Simonsen.
Hobro: Herman M. Christensen.
Holbæk: Holbæk Auto-Lager.
Horsens: Damm & Schultz A/S.

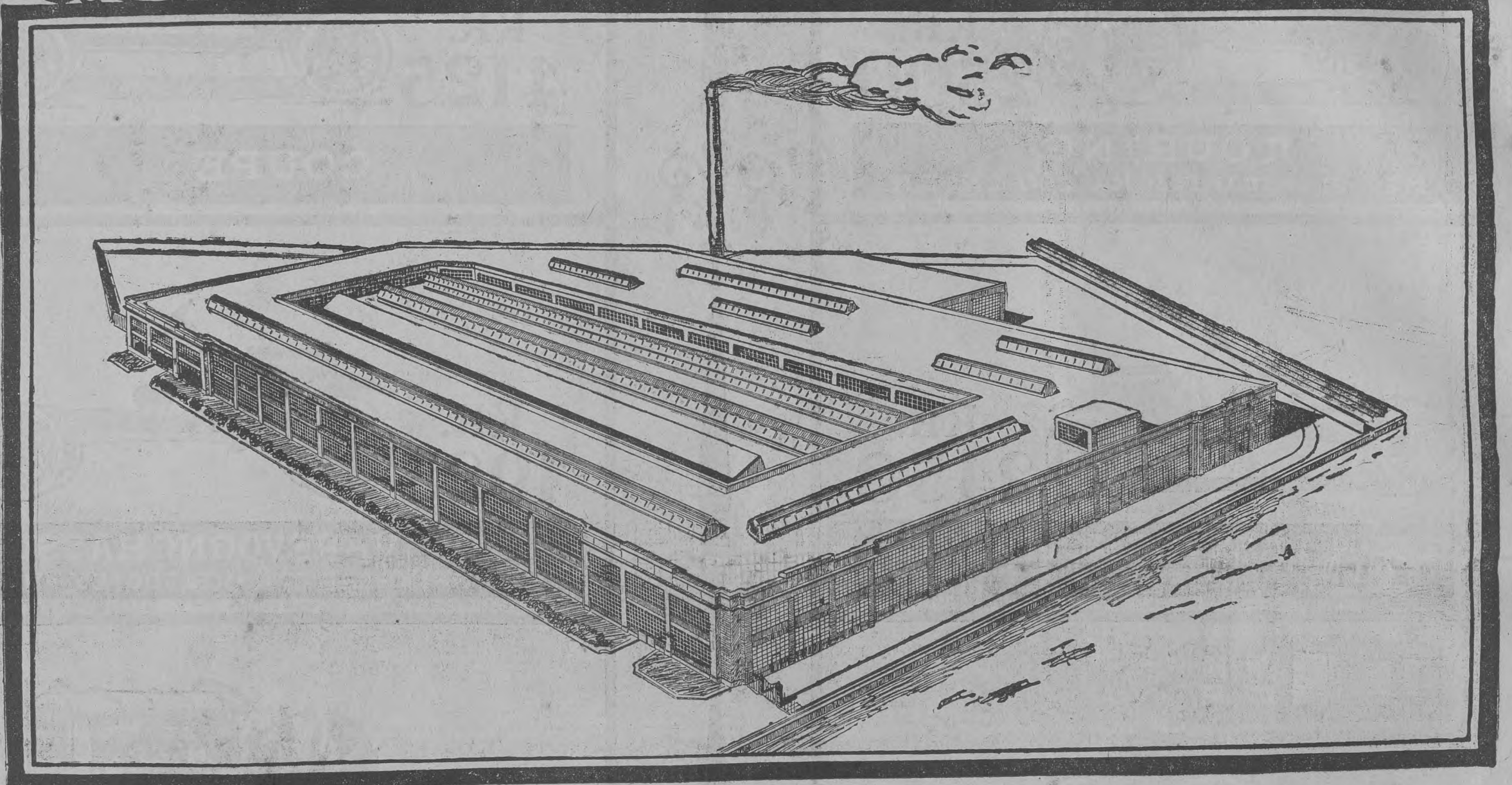
Holstebro: Automobilforretningen »Vulcan«.
Holte: Holte Automobil-Central.
Kallundborg: C. Weinreich.
Kolding: S. Petersen & Co.
København: F. Bülöw & Co.
København: A/S Cyclone.
København: A/S Scania Vabis & Raadvaddam.
København: A/S Trolle & Yde.
Køge: Automobillageret »Kureer«.
Lemvig: P. Jensen-Nygaard.
Løgster: Brdr. Nielsen.
Maribo: Maskinfabrikken »Vulcan«.
Nakskov: Nakskov Automobilbørs.
Nyborg: »Autocentralen«.
Nykøbing F.: Bernhard Petersen.
Nykøbing M.: Thorsteds Automobilforretning.
Nykøbing S.: Anton Hansen.
Nysted: R. M. Petersen.
Næstved: Offer Andersen.
Odense: F. Bülöw & Co.
Odder: Odder Automobilhandel A/S.
Randers: Sofus Nellemann.
Ribe: A. E. D. Bruhn.
Ringkøbing: Niels Hansen.
Ringø: P. Borne.

Ringsted: Mathias Svendsen.
Roskilde: F. Christensen A/S.
Rudkøbing: Langelands Automobilforretning, P. Larsen.
Rønne: Alfred Jensen.
Rønne: A/S Automobilforr. »Bornholm«.
Silkeborg: M. Alfang.
Skanderborg: Skanderborg Automobilhandel.
Skelskør: Thorvald Hansen.
Skive: Jens Fogh & Co.
Slagelse: G. Kjerulff.
Snertinge: C. Weinreich.
Sorø: H. F. Toftegaard.
Stegø: Møens Auto Depot.
Stevning: Chr. Petersen.
Stubbekøbing: Bernhard Petersen.
Svendborg: Chr. Andersen.
Sønderborg: Voigt & Rasmussen.
Thisted: S. Kuhnmünch.
Tranebjerg: Maskinfabrikken »Samsø«.
Tønder: J. C. Rasmussen.
Varde: Jens Knudsen & Madsen A/S.
Vejen: Sydjysk Automobillager A/S.
Vejle: Malte Vestergaard.
Viborg: A. Philipsen & Co.
Vordingborg: H. P. Hansen.

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS-LASTAUTOS-TRACTORS

Ford Motor

**MONTERINGS-
KØBENHAVNS**

GRUNDAREAL 17148 m² BEBYGGET AREAL 11550 m²

DAGLIG PRODUKTION

♦ 200 VOGNE ♦

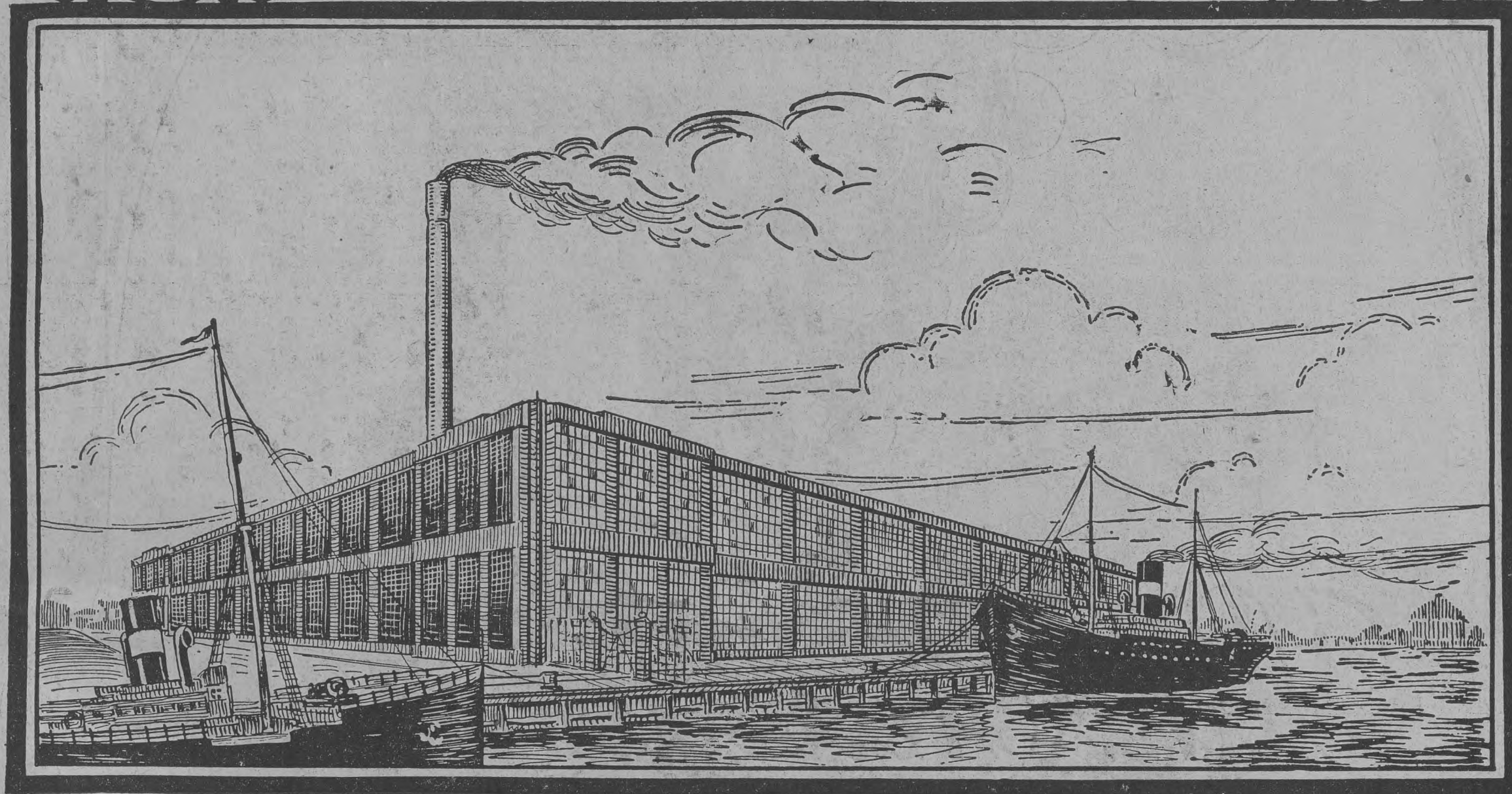
STØRSTE AUTOMOBILFABRIK

Lincoln *Ford* Fordson

AUTOS-LASTAUTOS-TRACTORS

Company

FABRIK AKTS.

SYDHAVN.

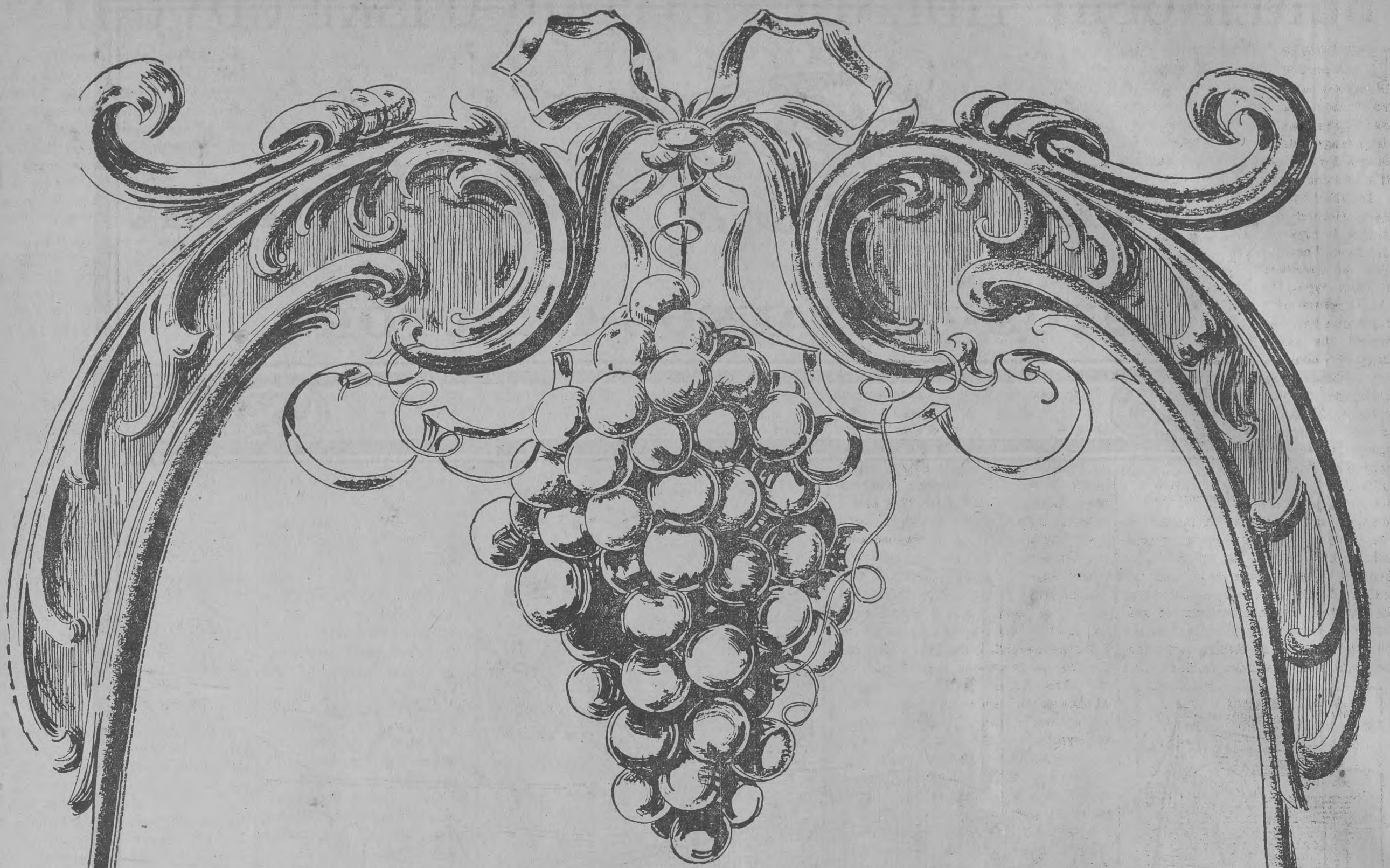
GULVFLADE 15328 m² MONTERINGSHAL 7500 m²

**AARLIG PRODUKTION
60.000 VOGNE.**

PAA KONTINENTET

*Vilh. Christiansens
Vine*

BERLINGSKE TIDENDES TYPOGRAFISKE UDVIKLING

GENNEM TIDERNE

Af EMIL SELMAR

BERLINGSKE TIDENDE, der idag kan fejre sit 175 Aars Jubilæum, er ikke alene Danmarks ældste endnu udkommende Avis, den er ogsaa den eneste danske praktiske Virksomhed, der i dette lange Tidsrum har været i samme Slægt Eje og i næsten 159 Aar har haft tilhuse i den samme Gaard.

Det Berlingske Bogtrykkeris Stifter, *Ernst Heinrich Berling*, var den første danske Bogtrykker, der havde Forudfølelsen af, hvorledes et Blads typografiske Fremtræden burde være. Ligesom næsten alle gamle Dages Bladudgivere var Berling ogsaa Bogtrykker og Bogforlægger, i Løbet af 15 Aar havde han oparbejdet en fortrinfuld Forlagsvirksomhed; han havde foruden en

Forsiden af det første Nummer.

Mængde smukke Bøger frembragt to Pragtværker, der i Skønhed og typografisk Teknik ragede højt op over hans Samtid, og han nød som Følge heraf den største Anseelse i lærde og kunstforstandige Kredse. Berlings Virksomhed svarede maaske nok Regning, men han sad med stor Familie og maatte derfor ide-

Forsiden af et Numer fra 1836.

idérige og foretagsomme Mand forstod, at en Avis vilde kunne give en sikker Fortjeneste, naar Sagen blev grebet anderledes an end det tidligere havde været Tilfældet. Men for at blive Avisudgiver maatte man i Enevældens Dage have et kongeligt Privilegium, og dette skulde ogsaa gerne indbefatte Retten til at faa Avisen forsendt med Posten for næst Betaling. Berling søgte allerede 1746 at faa Fortrinsret til Retten til at udgive en Avis med det nævnte højst vigtige Tillæg, naar den hidtidige Indehaver af Privilegiet, Fru Inger Vindekilde Wielandt, der var en højt bedaget Kvinde, havde ombyttet Tiden med Evigheden.

De danske Aviser, som Fru Wielandt havde fortsat efter Mandens, Kancelliraad Jokum Wielandts Død 1730, bestod af en to Gange ugentlig udkommende Avis i Oktavformat og en Maanedsavis, der beskæftigede sig med „lærde og curieuse Sager“. Af den ugentlige Avis udkom ogsaa en tysk og en fransk Udgave. Den ugentlige danske Avis var i høj Grad vanrøgtet; den udkom ikke helt regelmæssigt, heller ikke i Mandens Tid, og der manglede altid mindst en halv Snæs Numre aarligt i det Antal, Abonnenterne havde Krav paa. I adskillige Aar havde Udgifterne endda, sandsynligvis af Sparsommelighedshensyn, udeladt Meddelelser, som havde Interesse for mange Læsere, og Nyhedsstoffet var næsten udelukkende hentet fra en Hamborgavis. Medens Berling og Fru Wielandt underhandlede om Købet indfartes dog atter de forsvundne Meddelelser, og man tager næppe fejl, naar man gætter paa, at det har været den forudseende Berling, der, med Henblik paa det eftertragtede Avisprivilegium, har foranlediget Genindførelsen.

Den 3die Januar 1749 saa Berlings „Kiøbenhavnske Danske Post Tidender“, Forløberen for den nuværende „Berling-

ske Tidende“, Lyset, og i Løbet af to Maaneder kom det andet danske Blad, som hørte sammen med den ugentlige Avis, under den delvis skiftende Titel „Januarii Maanedts Nye Stats Tidender“. Begge Blade havde faaet Navneforandring i Journalistisk Henseende var den første Aargang af Berlings Avis kun rent typografisk-teknisk forskellig fra de Wielandtske „Extraordinaire Relationer“; næppe Mangel paa Idéer, men den Hemmelighedsfuldhed, der havde været nødvendig under Forhandlingerne for ikke at sætte farlige Kræfter i Bevægelse, gjorde, at Berling maatte udsætte sine Forberedelser for Udgivelsen, til han havde Bevillingen

Forsiden af et Numer fra 1836.

i Hænde, og denne har han først haft den 28de December 1748. Det har absolut skortet ham paa Tid til at foretage indgribende Ændringer. Berling fortsatte derfor foreløbigt paa det gamle Grundlag, men den egentlige Tekstskrift blev lidt større end i Relationerne og Typerne var nye, Papiret bedre og Trykket klarere end forhen. Fremskridtene i Henseende til Stoffets Udvidelse og typografiske Fremtræden var derimod i det første Aar ikke betydelige, men de tekniske Fremskridt, i Forening med den hidtil ukendte Præcision i Bladets Fremkomst gjorde, at den økonomiske Fremgang alligevel blev ret betydelig; Kundekredsen voksede saa stærkt, at Annoncetilleg allerede fra Bladets fjerde Numer blev en fast Bestanddel af det 8-sidede Hovedblad. I sidste Nummer for 1749 meddelte Udgifverne Abonnementerne, at han for Bekendtgørelsernes Skyld maa trykke Bladet paa et helt Ark i Oktav, men da dette falder Læsere besværligt og ubekvemt, agter han fremdeles at trykke saavel dette som de tyske og franske Udgaver i Kvartformat.

Fra den 2den Januar 1750 udkom Post-Tidenderne altsaa i 2-spaltet Kvart, og fra denne Dag bærer Hovedet det danske Vaaben, som derefter alle Dage har været dettes Midtpunkt. I dette Aar bliver Slægtskabet med vor Tids Aviser efterhaanden ogsaa tydeligere og tydeligere markeret; Avisens første Side blev, som nu i Alverdens politiske Blade, optaget af politiske Nyheder fra Udlandet, enten oversatte fra ty-

ske Aviser eller fremkomne som mere eller mindre agte Korrespondancer. Derefter følger indenlandske Meddelelser fra Provinserne, Lister over ind- og udgaede Skibe, indsendte af Helsingørs Toldkammer, Nyheder fra Hovedstaden, Udnævnelser, Hofnyt, Vexelkursen, Torvepriserne, Liste over Kopolyerede, Født og Døde og sluttelig Avertissementerne. Dansk Politikk var

Forsiden af et Numer fra 1809.

derimod udelukket fra Behandling. Brugen af forskellige Typesetninger i Teksten, alt efter den Vigtighed, Udgifver eller Bladets navnløse Redaktør tillagde Meddelelserne, blev ret hyppig. Med Bladets anden Aargang sluttede E. H. Berlings grundlæggende Arbejde for det nuværende store Bladforetagende; i Oktober samme Aar døde den virksomste Mand, næppe 43 Aar gammel, 4 Maaneder efter sin Hustrus og 1 Maaned efter sit yngste Barns Død.

Det Format og den Skikkelse overhovedet, som Slægten Berlings danske Stamfader havde givet Avisen, blev un-

(Fortsættes Side 31.)

VIKING

NAVY CUT CIGARETTES

20 STK. 50 ØRE
Den ny Virginia-
LAMBERT^{OG} BUTLER LONDON

DE FORENEDE KULIMPORTØRER A/S

HOLMENS KANAL 5

KUL & KOKS

Levering overalt til billigste Dagspriser.

TELEFON

211

DANSK FIRMA-DANSK KAPITAL

Berlingske politiske og Avertissements-Tidende

155. Aargang. Lørdag Aften den 7. November 1903. Nr. 206.

40 Aar efter... De Forenede Stater... 1913 udkommer Morgenavisen ogsaa om Søndagen. Typemateriale, særlig beregnet for Avisst... kendtes ikke før henimod Tredve... i sidste Aarhundrede. De angelsaksiske og romanske Landes Aviser, der altid er blevet udførte med Antikvatyper, savner aldrig særlige Fremhævningskriterier til Avisstads, da de i de store Bogstaver, Majusklerne eller Versalerne, har et fortræffeligt Middel til at forlene Overskrifter og Annoncer med den ønskede Tydelighed. I de Lande, hvor Frakturformene var de fremherskende, kom man derimod, efterhaanden som Aviserne voksede i Spalte- og Sideantal, til at savne Typer, som var i Stand til tydeligt at skille de enkelte Artikler, Smaameddelelser og Annoncer fra hinanden. Før det nittende Aarhundrede havde Frakturkriterierne kun Schwabacher-Skrift til at fremhæve med, men den gjorde ingen synderlig Nytte, og Fraktur-Versaler var umulige som Fremhævningskriterium. Henimod Tredveerne begyndte derfor et helt nyt Typemateriale, fede, smalle og brede, forsirede og uforsirede Skriftnit, at trænge sig frem, baade i Fraktur og Antikva. Dette nye Materiale blev snart en absolut Nødvendighed for Aviserne, og da E. H. Berlings Sønsønsson, Johan Carl Ernst Berling, 1836 overtog Ledelsen af det ærværdige Forlaget, blev det Genstand for en grundig Forsyelse. De første Slægtled, der fulgte efter Stamfaderen, opretholdt Forlagsvirksomheden og trykte mange smukke Bogarbejder, men monumentale Trykværker med det Berlingske Navn paa Titelbladet kom ikke mere frem, og da Firmaet 1765 flyttede til Gaarden i Pilestræde, der var en gammel Bryggergaard, kom det i næsten 50 Aar ogsaa til at omfatte Øl-

ende som Datidens og Eftertidens tyske Bladlitteratur. I 154 Aar var Fraktur eneraadende i Bladets Tekstspalter og omkring det halve Antal Aar ogsaa i Annoncerne. Da den periodisk genkomne Forsyelse af Bladets Typemateriale 1902 kom til Drøftelse i Bestyrelsen blev det fra faglig Side foreslaaet, at Bladet skulde gaa over til at blive udført med Antikva, og Typemateriale samtidig grundes paa det Didot'ske Skriftsystem, det vil sige: den Beregningsenhed, som er grundet paa en 2600-Del af Meteren, og multipliceret giver et absolut nøjagtigt Maal for alle Skrifstørrelser. Typelegemer og alle Typelegemers lige saa absolut nøjagtige Højde. Forslaget blev til en Begyndelse afvist, men efterhaanden som den ene Halvdel af Forslagets vidtrækkende økonomiske og praktiske Betydning gik op for de usagkyndige Bestyrelsesmedlemmer, blev det endelig vedtaget, at Bladet skulde sættes med Antikva, men Indførelsen af det franske Skriftsystem som Afløser af det forældede og økonomisk uforvarlige tyske blev udsat som altfor kostbart; det blev først indført 1920, da Typematerialet atter skulde fornyes. Fra 7de November 1913 er Bladets Hovedskrift Antikva, men allerede fra Foraaret blev Feuilleton og enkelte Artikler trykte med Antikva, for at vænne Bladets Læsere til Synet, og afvæbne eller mildne en mulig højrestet Kritik. Da Forandringen endelig fuldførtes kom der kun et Par intetsigende Protester. At Berlingske Tidende ogsaa forlængst har taget Sættemaskiner i Brug er selvfølgelig. For Tiden besørges al Bladets Tekst og en stor Del Annoncer af 15 Linotype-Sættemaskiner. Den lille Aflægger, som Ernst Heinrich Berling satte den 3die Januar 1749, er saaledes i de forløbne 175 Aar vokset til en mægtig Eg, og der er endnu ikke mindste Tegn til, at Væksten har naaet sin Grænse.

BERLINGSKE TIDENDE I VISER OG VERS

Af THANING HANSEN

DET vilde være mærkeligt, om et Blad, der har 175 Aar paa Bagen, ikke skulde være behandlet i Viselitteraturen, og det viser sig da ogsaa, at Antallet af Viser og Vers, der — helt eller delvis — omhandler „Berlingske Tidende“, er overordenlig stort, sikkert adskillige Tusinde. At finde dem alle frem, vilde være uoverkommelig, men ved Gennemgang af det lettest tilgængelige Materiale er det dog lykkedes at opsøre henimod 1000. Vi kender jo alle Begyndelseslinjerne af Adolph Reekes Vise fra 1847 om Hertugen af Choiseul-Praslin: Har I læst den Berlingske Avis, eller har I hørt det, at en fornem Hertug i Paris har sin Kone mordet? Lige saa bekendt er Johan Ludvig Heibergs Gadevise fra 1849: „Clara og hendes Søster“: Men Clara! hvorfor rødmer du ved Berlings Avis? Den er jo dog ellers anstændig. Desværre citeres den som oftest forkert: „Sig, Clara! hvorfor —“, og Melodien er bedst kendt i forkortet Skikkelse. Men hermed er vist de flestes Kendskab til Viserne om „Berlingske Tidende“ udtomt, — og saa er der jo endda ingen af de to citerede Viser, der handler om Bladet! I de mange Viser, der foreligger, er det sjældent, at „Berlingske Tidende“ bruges som Rimord, — sker det, bliver Bladet gerne „alvidende“, en enkelt Gang „bidende“. „Berlingske“ er det vanskeligt at rime paa, men helt u-rimeligt er det da heller ikke. Et Rim som „Berlingské“ — „Folkéné“ er jo noget letkøbt, — bedre er disse Linier fra Studentforeningens Nytaarsgilde 1911: Naa, det kan saare let jo for en Lærling ske af vores allesammens gamle Tante Berlingské, og det morsomste Rim finder vi i „Danmarks Æventyr“ (1916): men Folk, de er saa særlingske. I 40'erne og 50'erne er „Berlingske Tidende“ Hanken, og Bladet (der undertiden identificeres med Redaktøren) kaldes „Fatter Berling“, „Gamle Fatter“ eller „Grosse'ren“. 1876 taler „Ravnen“ om „Mo'er Berling“, men denne Betegnelse anvendes kun faa Gange. Først lang ind i 80'erne støder man paa „Tante Berlingské“, „Tante Berling“ eller blot „Tante“ — en Benævnelse, der utvivlsomt er laant fra det tyske „Tante

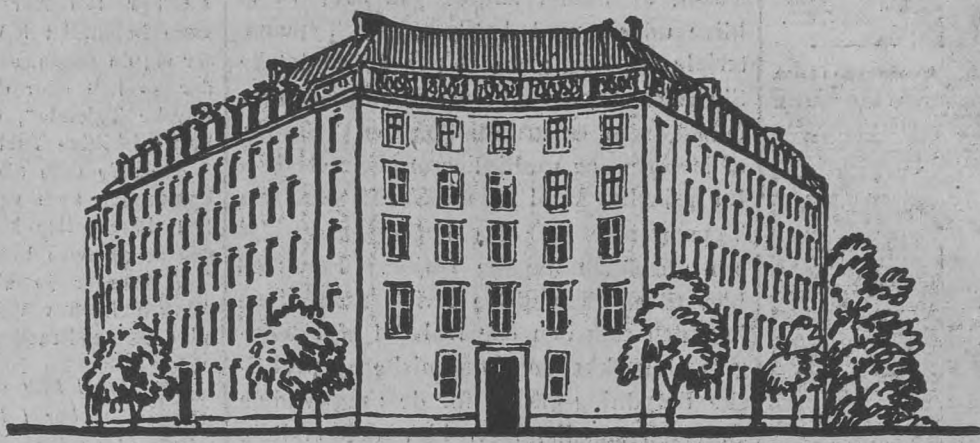
Voss“, som „Corsaren“ allerede i 1850 anvender om „Vossische Zeitung“. I det i 1840 grundlagte satiriske Blad „Corsaren“ og i dets talrige mere eller mindre heldige Efterfølgere har „Berlingske Tidende“'s omskiftende Levnedsløb Aar for Aar været Genstand for humoristisk Behandling, og i det følgende bringes et lille Udpluk af Viser og Vers om Bladet. I „Corsaren“ var Etatsraad M. L. Nathanson, der i Aarene 1838—1858 og 1865—66 var „Berlingske Tidende“'s Redaktør, en kær og stadig Gæst, — et Par Aar i Træk bragte den næsten hver Uge „Gamle Berlingske“'s kendte Karikatur med den overvægtige Næse, og i Modsætning til Søren Kierkegaard kunde Nathanson taale at blive karikeret, — han var selv en af dem, der morede sig mest over det. I „Corsaren“'s Spor traadte „Folkets Nisse“, der snart omtaler Nathanson (og Bladet) som „Gamle Fatter“, snart som „Grosse'ren“ eller „Smørforvalteren“, og railleer over Smaating som hans Kamp mod de Bagere, der leverede undervægtigt Brød, Saaledes skriver „Folkets Nisse“ i 1851: Op, i Weldingske Hvedetvækker! Op, at kæmpe for Eders naturlige Ret! I ere for smaa, — det nytter ej, at I snakker. Fatter Berling, Grosse'ren maa nok vide det! Nathansons Efterfølger blev Digteren, Etatsraad H. P. Holst (1859—60). Der er ingen af „Berlingske“'s Redaktører, der har henrettet Kristiern den Anden paa Stockholms Torv, men under Holsts Redaktion kunde man en Dag i „Berlingske“ læse om Kameler, der sprang om paa de schweiziske Bjergtoppe. Denne Oversættelsesfejl — en Forveksling af „chamois“ (Gemse) og „chameau“ (Kamel) — mindes endnu en Del Aar senere (1875) i „Punch“, hvor det hedder om H. P. Holst: En Fose i hans Liv man ikke glemmer: Den stod engang for „Berlings Aftensang“. Der klæng saa godt hans Skydebanestemme, som lille Richard*) arver nok engang. „Kamelen sprang paa stejle Klippehang“ i Feuilletonen, hvor han selv var fremme —, endskønt han gaar med stærkt konkave Briller, han var en sært behændig Taskespiller. Fra 1861 til Oktober 1864 redigeres „Berlingske Tidende“ af C. L. Buchheister, senere Kommitteret ved Statsbanerne. I den humoristiske (Fortsættes Side 35.) *) Richard Kaufmann.

Forsiden af et Numer fra 1903.

Advertisement for C.W. OBEL CIGAR- OG TOBAKS-FABRIKER. The ad features a central illustration of a tobacco plant with a banner below it reading 'FABRIKERNE I AALBORG' and 'FABRIKEN I KØBENHAVN'. Below the plant is the large text 'C.W. OBEL' and 'CIGAR- OG TOBAKS-FABRIKER'. At the bottom, it states: 'C.W. OBEL er grundlagt 1787. Fabrikerne i Aalborg nyopført efter Branden 1897 og senere Gang efter Gang udvidede. Fabriken i København opført 1921. o Firmaet beskæftiger 1300 Arbejdere og Funktionærer og er Skandinaviens største Cigar-og Tobaksfabriker. o' The entire advertisement is framed by a decorative border.

REVISIONS- OG FORVALTNINGS-
 ★ INSTITUTET ★
 VESTRE BOULEVARD 2
 KØBENHAVN

~
 JYLLANDS AFDELINGEN
 RYESGADE 9 · AARHUS

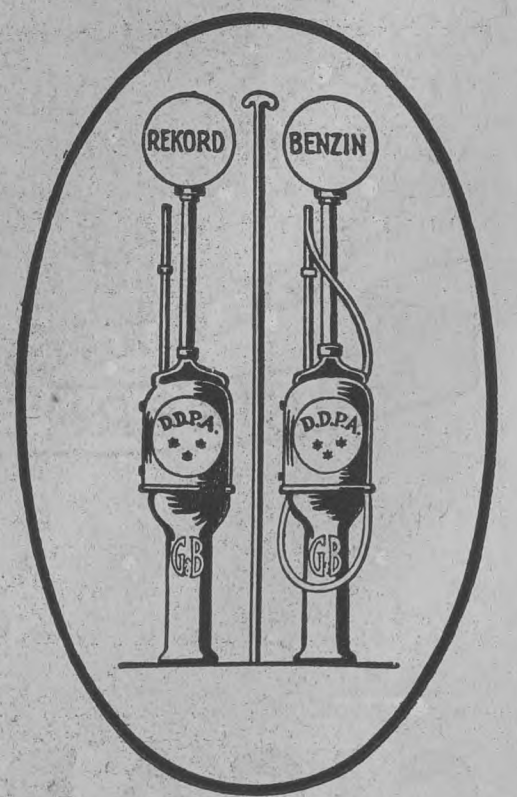
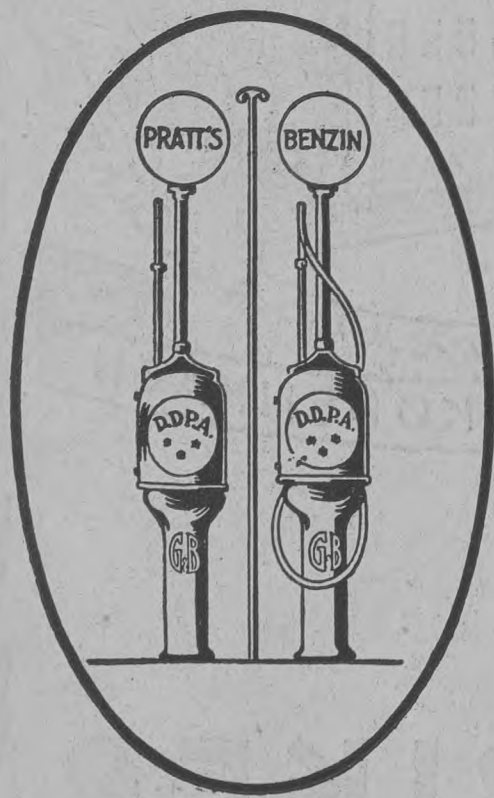
P. S

Det Danske Petroleums-Aktieselskab

Telefon:
 Central 2890.

København, K.

Telegram Adrs:
 "Petroleum"

D.D.P.A.
 * * *
 VARE MÆRKE

Største Importør i Skandinavien
 af
 Petroleum, Benzin & Brændselolie.

D.D.P.A.
 * * *
 VARE MÆRKE.

ristiske Viselitteratur vil Buchheisters Navn evigt være knyttet til Christopher Krabbes. Den senere Folketingsformand og Forsvarsminister havde i 1863 som Redaktør af Ugebladet „Danmark“ ført en hidsig Polemik med „Berlingske Tidende“ om den polske Frihedsbevægelse, og da han følte sig fornærmet ved en af „Berlingske“'s Artikler, greb han den 19de Juni 1863 til „Fortvivlelsens Selvhjælp“: Han gik op paa „Berlingske“'s Redaktionskontor og gav Redaktøren nogle forsvarlige Lussinger! Denne Begivenhed skildrer „Folkets Nisse“ saaledes:

NY VISE

Om det skrækkelige Slagsmaal mellem Redaktøren af „Danmark“, Hr. candidatus juris Krabbe og forhenværende Kontorchef, nuværende Redaktør af Hof-Avisen (ogsaa genannt den „Berlingske Tidende“) Hr. Buchheister, og hvorlunde den polske Frihedskamp ikke alene blev forsvaret med Pen i Danmark, men ydermere med Næverne. Skrevet til Trøst og Husvælelse for den dannede Del af Pressen, besynderligen Hr. Bille, der har faaet Buksefeber af Skræk.

Har I læst det „Berlingske“ Blad, eller har I hørt det om Hr. Krabbe, denne Rad, nær han ha'de myrdet den „Berlingske“'s Reddator, Himlens Naade øjne hæ' man, for han slap med Smær og to hoone Øjne...

Under det meste af sin politiske Virksomhed maatte Krabbe finde sig i at faa denne overlede Handling revet i Næsen, — der er vist ikke mange Aargange af „Punch“, hvori der ikke hentydes til den.

I Oktober 1864 blev Distriktslæge F. C. Krebs Redaktør. I en Juletræsdævelse fra Studentereforeningen faar han denne Velkomst:

Nøj hør, hvor den Krebs ræsonnerer forbandet, vist aldrig i Livet begriber han'et, at Praxis paa Landet er dog noget andet end det at gaa og kurere paa Landet!

Allerede i den første Uge af sin korte Redaktortid lykkedes det Dr. Krebs at skabe et „hævningst Ord“, idet han den 22de Oktober 1864 i en Artikel: „Hr. Bille og Rigsdagens Folketing“ skrev om et politisk Parti, at det „ikke vil hælde, før det ... har hidkaldt Revolutionens Hydra og styrtet os i Anarkiets grænseløse Elendighed“. Heril sigter Erik Bøgh med disse Linier af en Duet i Vaudevillen „Paa den anden Side“ (Folketeatret, 1ste December 1864):

— Men er det sandt, det saadan gaar til agters med Loyaliteten?
— „Revolutionens Hydra“ staar for Porten, — „Berlingske“ har set den!

Om Biskop D. G. Monrad, der skrev flere opsigtsvækkende Artikler i „Berlingske Tidende“, hedder det 1871 i „Folkets Nisse“:

Saa kom han hjem, helt fuld af Gru, blev Præst, — i Brøndby er de'.
I „Berlingske“ man læser nu alt, hvad han har paa Hjerte.

Om „Berlingske“'s Redaktion synges der i 1872:

Det er mageløst, hvad de dog véd i Berlingske Avis's Redaktion.
Der naa de til Grunden dykke ned i hver en Videnskab og Profession.
Der studeres Malerkunst med mere, skrives om de „Store Nordiske“.
Der paa riflet Skyt's de spekulere, løse Knuder, som er gordiske.

For vort Samfunds gode Ro og Orden holder den bestandig nøje Vagt; hør's der en underjordisk Torden, straks aarvægent raaber den: „Giv Agt!“ Raser Lidenskaber vildt og kæmper for at faa en Plads ved Statens Ror, kommer „Berlingske“ og Stormen dæmper med et roligt og besindigt Ord.

Fra 1873 til 1896 redigerede Dr. phil. E. Manicus „Berlingske Tidende“, og allerede i 1876 vilde „Ravnen“ profetere et Systemskifte:

„Berlingske Tidende“ gerne god endnu en Tid fore Ordet.
Aa, den vil straks blive „Venstreblad“, naar „Venstre“ kommer til Rord.

Men „Ravnen“ var lidt for tidligt paa Færd — hele 25 Aar! Dr. Manicus skulde endnu i mange Aar føre „Berlingske“ videre ad de kendte Baner, og „Blæksprutten“ mindes ham i 1896 med denne Neu-Ruppiner:

Naar „Berlingske“'s Ledere skrives af Rothe, man sauner Manicus' glimrende Ho'de.

Til Gengæld faar Dr. phil. C. Rothe (1897—1899) i Sommerrevyen 1897 „Den danske Skudeplads“ Ros for en lille Retskrivningsreform:

Berlingske har mange gode Penne haft, som Penneholder Manicus bør mindes; nu har Berlingske et dejligt Penneskaff, det største sikkert, som i Byen findes.
Det er just, hvad vi behøver, saad'n en Redaktør, som ej skriver „Loverdag“, men skriver „Lor“.
Og at han stod og faldt med Thott — og saa lod vær', det er det, der navnlig har gjort Rothe populær.

Dr. Rothe afløstes af Bladets mangleaarige Redaktionssekretær, cand. polit. M. Nathansen (1899—1902), hvis Følelser ved Avancementet „Blæksprutten“ mener at kunne tolke saaledes:

Hr. Nathansen sig monne godte, da Berlingske skår Halen af Rothe.

Under Nathansens Redaktion falder 150 Aars Jubilæet, den 3die Januar 1899, og „Blæksprutten“ hylder ham med disse drastiske Linier:

150 Aar fyldte i Aar Hr. Nathansen, det var som Satansen!

„Berlingske Tidende“ bragte i Foraaret 1901 nogle Artikler, hvis Forfatter Københavnerne var meget ivrige efter at afsløre, — der var endog dem, der vovede at gætte paa selve Kronprinsen (den senere Frederik den Ottende)! „Blæksprutten“ skriver:

„Berlingske“ skriver til Tider Ledere, som en Kongesøn ikke kan skrive bedre, og i Sommerrevyen 1901 „Som By saa Børgen“ hedder det:

Som Regel er Berlingske rolig, men da Grev Frijs og hans Hus kom paa Tale, saa talte skam Tante fra Leveren a' i Ord, som slet ikke var gale.

Der mødte en Pen, som skam ikke var nansom, men kræved' for Kronen Respekt, Disciplin!

Hvem var vel den Stridsmand? Man nævned' en vis Mand, en anset og fin, — det var ej Schovelin.

Jeg gad Navnet vidst paa den Journalist, man er ikke forvænt med saa fin en Skribent, hans Artikel, den var der Gehalt i! Det er den Slags, der støtter gevældigt! Ja, det støtter gevældigt!

I Sommeren 1901 fik vi det første Venstreministerium, — det politiske „Systemskifte“ var gennemført. Denne Begivenheds Indflydelse paa „Berlingske Tidende“'s Skæbne har i høj Grad interesseret vore Humorister, og i Sommerrevyen 1902 „Den faste Stok“ synges:

Og Tante Berlingske trods sin Alder har været svært med paa Kantusseballer, Gu' har hun smækket sig paa Baller! Naar Høje Bal i Haven arrangered', saa dansed' Tante med, saa Gulvet ffered', naada, hvor hun var engageret! Nu er hun fald'n til Ro, hun smækker sig ej mer', hun danser sjældent ud, og naar det end'lig sker, saa tripper hun en sagte Vals med Tryk-til Venstre.

Hun dansed' før helst i Hoffets Sale, men nu hun skær' den i den liberale, — det er Systemskifte, kære!

I Sommerrevyen 1913 sang Frederik Jensen i Anledning af B. T.-Centralens Aabning:

De gamle Tider er forbi, de nye varsles ind, se blot til Tante Berlingske, det kære gamle Skind.

I Pilestræde, i Sorg og Glæde, et Par Aarhundred hun havde Sæde, nu hun pudser sig, hun i Tumlen vil paa den travle Raadhjupsplads. Morville gi'r Morille Lu, den Tanke er sublim,

tænk! Tante la' sig trække i „Maxim“ — Hatten a'!

I Modsetning til saa mange andre Blade har „Berlingske Tidende“ næsten altid faaet en elskværdig Omtale af vore Humorister og Satirikere: Den er paalidelig, — J. L. Heiberg skriver jo i 1825, at den „Nyheder bringer fra sikker Kanal“, og i 1849 giver han den det Skudsmaal, at „den er jo dog ellers anstændig“. Af lignende Komplimenter kunde der samles adskillige gennem Aarene, — det er vel ikke alene for Rimets Skyld, at „Berlingske Tidende“ ofte faar Ord for at være „alvidende“, — lad saa være, at der af og til ogsaa er faldet et Par drøje Stikpiller af!

Om det gode Forhold, der altid har hersket mellem Bladets Udgivere og dets Medarbejdere finder man et smukt Vidnesbyrd i „Souvenirs 1868—1892“, en i Bogform udgivet Samling Viser fra festlige Sammenkomster, hovedsagelig paa Kammerherreinde Berlings Landsted „Ordruphøj“.

Her hedder det i en Sang fra 1881:

Over et Sekel „Berlingske“ tæller, lærgst den i Norden vandt sig et Navn; thi gennem lange, skiftende Tider trold den virked', Landet til Gavn.

Nu har den Gamle klædt sig paa Moden, Tailen er blevet langstrakt og net, men lige sindigt Bladet forfæjter sine Principer: Sandhed og Ret!

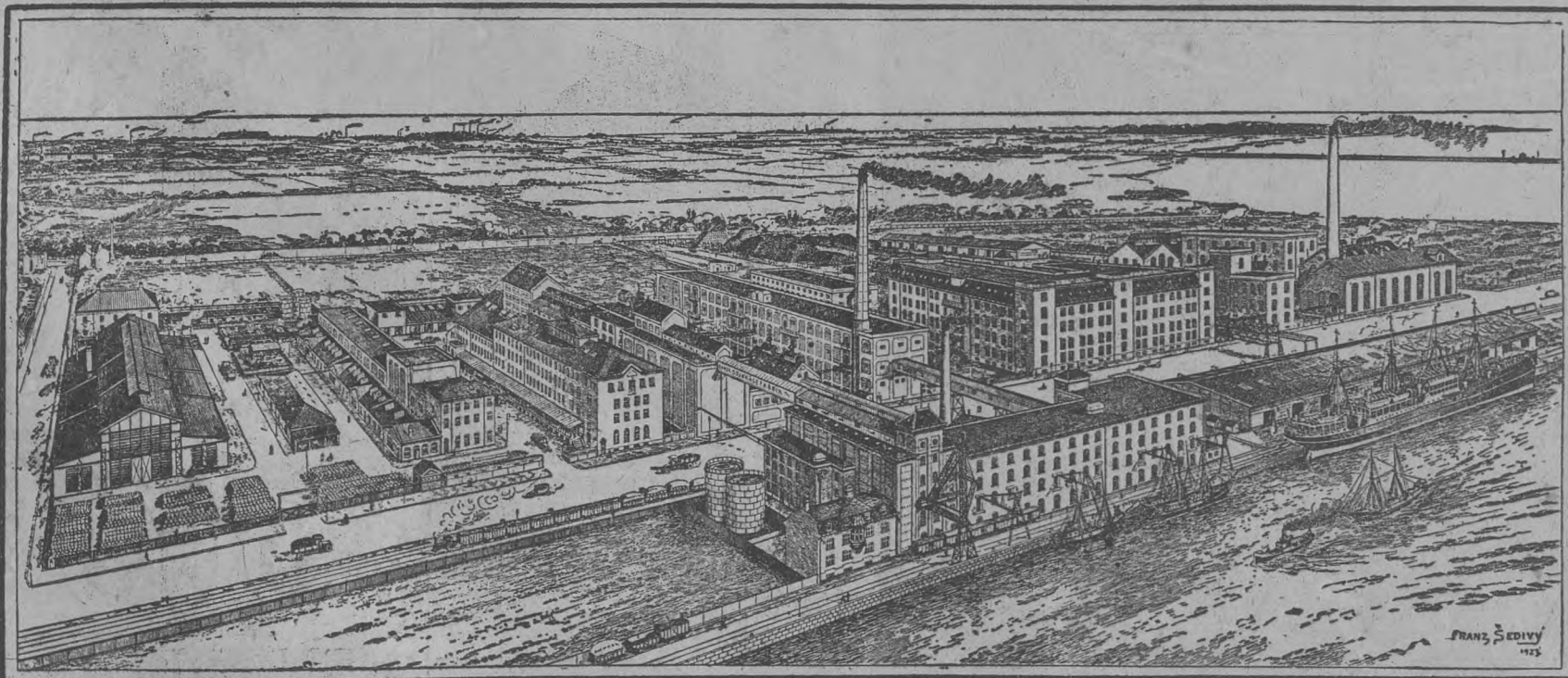
Disse Ord gælder endnu den Dag i Dag, og de vil vedblive at gælde, saa længe „Berlingske Tidende“ er till!

GRATULATIONSKORT FRA STORM-PETERSEN

DANSK SOJAKAGEFABRIK KØBENHAVN

GRUNDLAGT 1909 FABRIKER OG KONTORER: ISLANDS BRYGGE 24

FABRIKERNES AARLIGE KAPACITET ca. 200,000 TONS RAASTOFFER

FREMSTILLER FOR:

LANDBRUGET: Sojaskraa, Sojakager, Kokoskager, Jordnødkager, Sesamkager, Hørfrøkager, Bomuldsfrøkager m. v.

MARGARINE-INDUSTRIEN: raffineret Kokosolie, Sojaolie, Jordnødolie, Sesamolie, Cottonolie. Hærdede Olier.

SÆBE-INDUSTRIEN: Raaolier, teknisk raffinerede Olier, Fedtsyre, Affalds-Fedtsyre.

TEKNISK-KEMISK INDUSTRI: Linolie, Linoliefernis, Raffineret, Pharmacope, Dynamit } Glycerin

REKLAMEN — DENS MAAL OG MIDLER

Af ADMINISTRATOR LOUIS HENIUS.

DE eller jeg eller — lad os sige — Hr. Hansen, gaar ned gennem Strøget. Klokkeren er henimod fem, og fra alle Butikker vælder Lyset imod ham, drager og lokker. Gang paa Gang maa han standse. Der er saa mange Ting, han har Lyst til, trænger til. Men han har et Maal, Skotøjbutikken, hvis mægtige Annoncer imor-

Annoncer i Berlingske Tidende
Læses mest
koster mindst

Lejlighed tilbydes
Varelse.

ALLE ANNONCER om Køb og Salg af Grundejendomme, Villae, Byggegrunde o. s. v. bringes gennem BERLINGSKE TIDENDE altid de bedste Resultater.

Plakat tegnet af Thor Bogelund.

ges lovede ham de Støvler, han havde savnet saa længe, til en fabelagtig billig Pris.

Nu staar han ved Maalet. I et Lyshav bag Spejlgasruden staar Støvlerne. De er ligefrem elegante og til den Pris — kun 34½ Krone — ligefrem fundne. Han skynder sig ind gennem Døren. Butikken er fyldt med ivrige Købere og en Skare Ekspeditricer sidder bøjede over Stolene og prøver og vrager og henter fra Hytæ og Lager Sko og Støvler i tallose Variationer.

Endelig faar han Plads. Jo, Skoene er nydelige og billige og passer i Grunden, men — — — hans Øjne fanges pludselig af en Plakat paa Væggen, med Navnet paa en kendt dansk Støvle. Nej, den billige var desværre ikke dansk, men vil den Herre ikke prøve den anden?

Det ender med, at „den Herre“ køber den danske Støvle, som desværre viser sig at koste 50 Kroner.

Lidt ærgerlig — over sig selv — forlader han Butikken. Det var jo Annoncen om de elegante Støvler til 34½ Kr., der havde lokket ham derind. Og pludselig slaar det ned i ham: Annoncen, den pragtfulde Butik, de tyve Ekspeditricer, hvem betaler mon dem? Har han været et af Ofrene? Ja, for tænkt, hvad der maatte kunne spares, hvis der ikke var disse enorme Udgifter.

Tankefuld stiger han ind i Sporvognen og er snart langt ude paa en af Broerne. Lige ved Stoppestedet ligger en ganske flot Skotøjsforretning, og ledet af en pludselig Indskydelse gaar han derind. Jo, de har ganske den samme Støvle fra samme Fabrik, som han saa paa Plakaten. Bange spørger han om Prisen. 50 Kroner, lyder Svaret. — Det var mærkeligt; det maatte dog være langt billigere herude; mindre Husleje, mindre Betjening, ingen Illumination, ingen Annoncer. Det er Fabrikens Pris, svares der atter.

Hr. Hansen drejer ned ad Sidegaden, hvor han bor. Aa, der ligger den lille Bod, hvor hans og Børnenes Støvler forsaales. Skomageren staar selv bag Skranken. Han kender ogsaa Støvlen, har bare et enkelt Par. De er for dyre for øet Kvarter. Prisen? Den er den samme: 50 Kroner.

ANNONCEN GIVER HR. HANSEN EN CHANCE.

HR. HANSEN har nu faaet Skotøj paa Hjernen. Næste Dag gaar han paa Vej til Kontoret ind hos den fine Skomager, hvor man faar Støvler syet efter Maal. Han har de nye Støvler paa og spørger, hvad det vil koste at faa et Par syet Mage til. 100 Kroner, siger Skomageren. Hr. Hansen er eet stort Spørgsmaalstegn. Og Skomageren fortæller: Det er den høje Løn til Svendene, alle Udgifter er saa høje, Skindene er naturligvis mere udsøgte, og saa laves der jo ikke saa mange Par Støvler paa saadan et Værksted.

Hr. Hansen ser ned paa sine gode Støvler, der lige har kostet det halve, og gaar veltilfreds bort.

For nu forstaar han, at det ikke er ham, der betaler Annoncerne for den store Skotøjhandler paa Strøget, men at tværtimod denne Annonce har givet ham en Chance for det særlig billige Køb Strøgets store Aftagere undertiden kan opnaa. Og netop gennem den storstilede Reklame er det, Skotøjsfabrikanten naar det mægtige Salg, der gør det muligt for ham at levere den gode Støvle til den billige og dog faste Pris. Hr. Hansen begynder at ane Reklamens Betydning. Hr. Hansen vil gerne vide mere.

REKLAMENS HOVEDRUTER.

DET er ikke her Stedet at fortælle Reklamens Historie. Det skal kun lige nævnes, at det var Dampmaskinens Opfindelse, der muliggjorde Fabrikation i stor Stil; Det var Transportmidlernes

Annoncer i Berlingske Tidende
Læses mest
koster mindst

Grundejendom
Villa.

ALLE ANNONCER om Køb og Salg af Grundejendomme, Villae, Byggegrunde o. s. v. bringes gennem BERLINGSKE TIDENDE altid de bedste Resultater.

Plakat tegnet af Thor Bogelund.

Udvikling, der muliggjorde Varesnes Spredning ud over Landene.

Men først efterhaanden som Folkene brede Lag lærte at læse, blev man i Stand til ved Reklamens Hjælp at sælge disse Varer til Priser, der uden Storfabrikation var utænkelige, og paa Pladser, man ikke havde drømt om at naa.

Reklamens Veje er mange. Nogle af Hovedruterne er disse:

For Kjolemagasinet, Skomageren, Boghandleren, Urtekræmmeren kommer det først og fremmest an paa Butikkens Beliggenhed. Købmanden, der lejer en Butik paa Strøget, husker ikke altid, at de 5 eller 10,000 Kroner, han betaler mere i Leje, blot er en anden Form for Reklame. Mon 10 pCt. af Byens Befolkning i Ugens Løb passerer hans Butik — og hvor mange af disse 10 pCt. ser ind ad hans Vinduer? For 100 Kroner om Ugen kunde han dog — ved en Annonce i Bladene — bringe sit Navn ind i hver Hjem i København. Men naturligvis er Butikkens Beliggenhed af stor Betydning, og i mange Tilfælde fuldt ud Pengene værd.

En udmærket Form for Reklame er Plakaten.

Desværre ikke saa godt anvendelig herhjemme som andre Steder, fordi man neppe agter Reklamen saa ringe, at man har gemt Reklamesøjlerne saa langt bort som vel muligt fra de Steder, hvor Folk færdes.

Man kan gaa fra Posthuset gennem Købmagergade, Østergade, forbi Hesten over Kongens Nytorv, gennem Bredgade og Grønningen ud til Østbanegaarden, uden at komme en Plakatstøje saa nær, at man kan se, hvad der staar paa en Plakat.

En Plakat skal som bekendt ikke læses, men ses. Derfor skal den helst være af Dimensioner, der ligger langt over, hvad Byens øvrige Plakattavler kan tage, og lave Plakater til de 55 ofte afsidesliggende Søjler er ganske urimelig kostbart. Alligevel bruger man dem en Gang imellem. Der er dog mange, der ser dem — men ingen imod, hvad det kunde være.

Fortræffelig er ogsaa Sporvognsreklamen. Statsbanerne kan jo ikke lide saadant noget, derfor er der ingen Reklamer i Togene. Desværre kan Kommunen heller ikke lide dem; Befingelserne for Anvendelsen er saa ganske urimelige, at man

næsten ikke kan forsvare at benytte dem. Kommunen eller Selskabet ser nemlig Kontrakter paa under et Aar. Vil man skifte Reklamen i Løbet af Aaret, maa man defor bøde særlig højt. I Amerika er Principet naturligvis det, at praktisk talt alle Reklamer i Sporvognen (eller Toget) er skiftet i Maanedens Løb. Der er altid

Annoncer i Berlingske Tidende
Læses mest
koster mindst

HJÆLPEBUREAU

Ved Køb og Salg af Byggegrunde og Grundejendomme, Villae, Byggegrunde o. s. v. bringes gennem BERLINGSKE TIDENDE altid de bedste Resultater.

Plakat tegnet af Thor Bogelund.

nogle nye Reklamer, naar man kommer ind i Vognen og Øjet søger dem.

Den elektriske Reklame, de store lyse Skilte, synes ret kostbar, fordi man ved det enkelte Skilt kun naar den særlige Bydel, hvor Skiltet findes. Hvorfor skal de andre Bydele være Stedborn?

Men hvem tør bestride, at de, rigtigt bragt, har en forbløffende Evne til at brænde Navnene fast i Erindringen.

Ogsaa Tryksagerne har en meget stor Betydning, da de dog anvendes i enhver Virksomhed som Cirkulærer, Brevpapir, Indpakning o. l., men den vigtigste Form for Reklamen er og bliver Annoncen.

ANNONCEN.

ANNONCEN adskiller sig fra de fleste andre Former for Reklame derved, at den ikke — som de andre — nøjes med at angive Varens Navn, men helst ogsaa skal angive, hvorfor man bør købe

VITAMON

VERDENS BEDSTE SUPPE- EKSTRAKT

DEN KOMFORTABLE LETTE HURTIGE DRIFTSIKRE VOGN

DEN IDEELLE BILTYPE FINDES HOS

BILLIG I ANSKAFFELSE BILLIG I DRIFT BILLIG I SKAT BILLIG I VEDLIGEHOLDELSE

KONGL. HOF- LÉVERANDØR

ADLER CYKLE A/S

SØTORVET 1-3

netop denne The eller Margarine eller Chokolade. I mange Tilfælde fremkommer den som det skrevne Tilbud, der staar fast nu og derfor bevirker, at man føler, man

diløse, og det er i Grunden urimeligt. For hvad er naturligere end at avertere chirurgiske Instrumenter i et Lægeblad og Kunstgødning i en Landbrugstidende.

En af Berlingske Tidendes Reklamegavle.

straks maa træffe en Afgørelse, om man maa købe eller ej.

Annoncerne findes i Maanedes-, Uge- eller Dagblade.

En stor Gruppe for sig udgør Fagpressen.

Der udgives Fagblade for saa at sige alle Fag: for Industrien, Ingeniører, Læger, Apotekere, Motorfolk, for Bagere og Dekoratorer, for Bogtrykkere og Gartnere. Ja, det er bleven en hel lille Industri at lave disse Blade, der, vel redigerede, kan være til megen Nytte for Fagets Udøvere. I saadanne Blade kan Annoncerne være meget værdifulde.

De fleste af disse Annoncer er tegnet paa aarlige Kontrakter, og desværre løber de som Regel Aaret rundt, Uge for Uge med samme Tekst, undertiden pakket sammen med en Mængde Lidelsesfælder paa en Mængde Blade før eller efter Teksten, hvor de næppe nok ses. Mange af disse Annoncer maa være ganske vær-

Det bør lige nævnes her, at der indenfor denne Gruppe trives en Mængde Snyltere, Blade, der bærer Fagets Navn, er fyldte med Annoncer, men ganske savner Tekst af Værdi. Ingen læser dem. Og det er Hundreatusinder af Kroner, der aarlig smides bort hertil.

Ugebladene har i Danmark — i Forhold til Landets Størrelse — en ganske betydelig Udbredelse, men er ikke synderlig populære som Annonceorganer. Grunden er sikkert den, at Prisen — for de store Oplag — er høj — ikke for høj, men Folk kan nu én Gang ikke lide de store Priser. Oplagene, som man andre Steder i Verden tillægger den

allerstørste Betydning, spørger man ikke om her.

Og saa er der Dagbladene. Dagbladene, der har denne for Reklamen allervigtigste Egenskab, at de læses af alle — alle!

Hvis Annoncen, der anbringes i Bladet, ikke ses af alle Læsere, saa er det alt-saa Annoncens Skyld; den er ikke god nok, ikke stor nok, ikke rigtig placeret — i det rigtige Blad.

Hvor altfor ofte hændes det ikke, at Forretningsmanden gennemblader sin Avis og forgæves søger sin Annonce. I Stilhed giver han Agenten Ret, der raadede ham til en større og bedre Annonce. For naar han ikke selv kan finde sin egen Annonce, hvor skal saa andre kunne gøre det.

HVORLEDES SKAL MAN AVERTERE?

Basis for den overvejende Del af al Reklame er Varemærket.

For blot 20—30 Aar siden var det Bu-

tikerne, de store Urtekræmmere, der avterede med stort Udvalg af Kaffe, Kiks, Konserver, Konfekt i vore kendte, udsøgte Kvaliteter.

Nu har for længe siden Fabrikkerne forstaaet, at ønsker de deres Varer solgt, saa er det ikke nok at faa dem anbragt paa Hylden hos Urtekræmmeren, de maa ved direkte Avertering sikre sig, at Kundene forlanger netop deres Kaffe, Kiks og Konserver, og derfor maa denne Kaffe, denne Kiks og disse Grønarter have hver sit Navn, hver sit Mærke.

I et Blad for danske Handelsrejsende stod forleden, at en engelsk Handelsforening ved omhyggelige Forsøg havde konstateret, at

naar en Kunde kom ind i en Forretning og fandt to Varer af samme Art og til samme Pris, men kun den ene af dem var stærkt avteret, saa købte

87,6 pCt. den avterede Vare
3,6 pCt. den ikke avterede Vare
8,8 pCt. var lige glade, hvad de fik.

Hvis der fandtes ensartede Varer til forskellig Pris, og den ikke avterede var billigst, saa købte

60,6 pCt. den avterede Vare,
24,2 pCt. den ikke avterede
15,2 pCt. var indifferente.

Man hører saa ofte den Indvending mod Reklamen, at den fordyrer Varerne. Det er en stor Misforstaaelse. Thi Reklame anvendes i større Virksomheder almindeligvis 1—3 pCt. af Omsætningen. Er Reklamen godt gennemført, skal den forøge Omsætningen eller Fabrikationen saa meget, at de faa pCt. med Lethed indtjenes ved de pCt. lavere Omkostninger der naas ved den forøgede Drift.

Til den store Sæbefabrikant Fairbank & Co. i Chicago kom en Dag en Repræsentant for et Annoncebureau og spurgte, om Firmaet ikke vilde avterere. Man takkede for Forespørgslen, men Salget var udmærket, Reklamen kostede Penge, og saa kunde man jo for Resten slet ikke se, om Reklamen var Aarsagen, hvis Salget virkelig steg.

Jo, svarede Bureauet, det var let nok. Vi tager Deres sædvanlige gode Sæbe, giver Sæbestykkerne en anden Form, en anden Indpakning — og et Navn, for Eks, *Fairy Soap*. Fairy mindede om Firmaets Navn, men det betyder jo ogsaa en Fe. Nu lavedes Annoncen saaledes, at

man saa et henrivende lille Barn siddende paa et Stykke Sæbe og underneden stod:

*Have you a little Fairy at home?
Fairy Soap of course.*

Ja, det var det hele.

Reklamen var en glimrende Succes. I Løbet af et Aar havde *Fairy Soap* slaat Fabrikens navnløse Sæbe, og Salget paa denne sidste var aldeles ikke gaaet tilbage. Og det ejendommelige var, at Firmaet, som Aarene gik, mærkede, at Salget af den avterede Sæbe stadig laa fast eller snarere stigende, mens den gamle Sæbe var underkastet bestandige Svingninger i Forhold til den Rejsendes Dygtighed eller Held. Maaske havde der været en energisk Mand fra et konkurrerende Firma, der havde fyldt Kunden godt op. Købmanden vidste jo, at det var ligegyldigt, hvilken af de navnløse Sæber han førte. De godt avterede Sæber maatte han derimod altid føre paa Lager. Den amerikanske Køber lader sig ikke mere spise

af med Vendingen: Det har vi ikke, men her er noget, der er lige saa godt.

For Fabrikanten betød denne Reklame altsaa en Fordobling af Produktionen, der som Følge heraf blev betydelig billigere, saa Udgifterne til saavel Reklamen som den dyrere Indpakning rigelig dækkedes. Ja, selv til en lavere Salgspris vilde Fabrikanten have tjent mere, end han gjorde, før han startede Reklamen.

For det er netop den gode Reklames fornemste Egenskab, at den i Kraft af de Fordele, der naas ved den forøgede Produktion, fremskaffer en Vare, der bliver billigere for Publikum og trods en ringere Avance giver Fabrikanten en større samlet Fortjeneste.

OMKOSTNINGER.

LAD mig blot flygtigt antyde de ganske eventyrlige Beløb, der i Amerika anvendes til Reklame. I Maanedesblade, hvis Annoncesider koster op til 50—60,000 Kr. pr. Gang, er disse ofte reserveret man-

(Fortsættes Side 39.)

B. T.-Centralens Façade paa en Valgdag.

KØR TIL VERDENS ENDE

PAA

VIDUNDERLIG LEVENDE

KNAGENDE STÆRKE

Schjøning & Arves
Cykledæk og Slanges

SCHJØNNING & ARVE

KNAGENDE STÆRKE

SCHJØNNING & ARVE
KOBENHAVN

BUICK

AUTOMOBILER

4 OG 6 CYL. MODELLER.

VERDENBERØMTE
FOR SOLIDITET,
ØKONOMI OG
DRIFTSSIKKERHED.

Buick's nye 1924 Modeller!

Med de nye, smukke Modeller for 1924 er Buick-Automobilerne ført op i en Plan, der faktisk tilhører en langt højere Prisklasse.

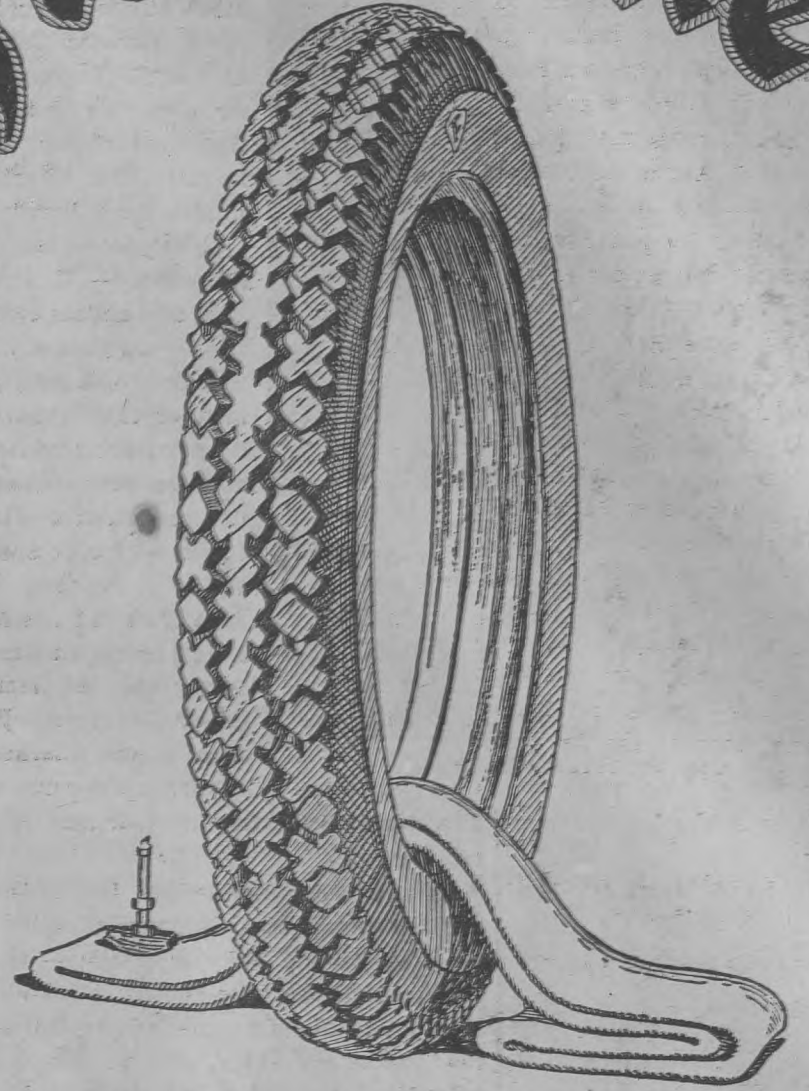
BUICK er da i Øjeblikket — og sandsynligvis for en Aarrække — den Vogn, der har den største Indkøbsværdi.

Generalrepræsentant for Danmark:

K.W. Christensen,

Automobillageret, Østerbrogade 7 C, Tlf. 3663.

Firestone

Firestone Cord Dæk
Kører flest Kilometer pr. Krone.

SKANDINAVISK MOTOR CO. A/S.

SEMLER & MATTHIASSEN
KØBENHAVN.

SMITH & CO. A/S.
ODENSE.

HOVEDKONTOR NØRREGADE 7. KØBENHAVN.

TELEFON: 10706-12541-12543.

HORWITZ & KATTENTID

*Publikums Anerkendelse
Paf vort Fabrikats høje
Standard giver sig Udtryk
gennem den stedse stigende
Efterspørgsel efter vore*

CIGARER

CIGARFABRIK
KØBENHAVN

ge Maaneder forud. Der flimrer en Lysreklame paa Broadway. Den koster om Aaret 300,000 \$ for et enkelt Firma.

Fords Reklame-Budget for 1924 er sat til 8 Millioner Dollars, et smukt Beløb, men det er dog kun 16 Dollars pr. Vogn eller ca. 3 pCt. af Omsætningen.

Da det drejer sig om saa enorme Summer, vil det forstås, at Fabrikanten eller Forretningsmanden nøje kontrollerer, om han faar et tilfredsstillende Resultat af de udgivne Penge. Naar det som Regel gaar saa godt, er det, fordi enhver Reklame-Kampagne forberedes med den allerstørste Omhu, og Annoncøren, han være større eller mindre, erkender, at han selv ikke forstaar sig paa Reklame. Dette er en saa ærlig Sag, at det er ufatteligt, hvorfor Fabrikanten eller Købmanden saa nødig indrømmer det. Naar Fabrikanten køber Raavarer, søger han ved Hjælp af dygtige Ingeniører og Kemikere at udfinde, hvad de er værd. Skal nye Fabrikationsmetoder indføres, skal Fortidens fæmlende Tilfældigheder afløses af den Sikkerhed, der opnaas, naar man ved, hvordan en Ting skal udføres, saa kalder man atter paa den tekniske Viden. Og hvor var vi idag uden den?

Men Annoncen — den er blot et Navn paa et Stykke Papir — den klarer han i en Haandevending, uden at ane det dobbelte Tab, han maaske har paaført sit Firma, dels ved, at Annonceorganet maaske intet er værd, dels ved at unddrage Firmaet den Fortjeneste, som en vel anbragt Reklame vilde have givet det.

MIDDEL MOD KRONENS FALD.

DER er vel ikke megen Tvivl om, at den af Hovedaarsagerne til Kronens Fald er den daarlige Handelsbalance. At Midlet herimod maa være mindre Import og større Eksport, opnaas der ogsaa let Enighed om.

Men hvorledes formindsker vi Importen? Det er Spørgsmaalet.

Hvis jeg sad og havde en god Fabrik af Kakkellovne, og en af mine Konkurrenter pludselig begyndte at avertere stærkt med sine Kakkellovne, der ikke var en en Smule bedre end mine, og mit Salg Maaned for Maaned gik tilbage, hvad vilde jeg saa gøre? Selvfølgelig avertere!

Spørg ikke, om det ikke er for dyrt at avertere.

Naar i det sidste Aar Reklamen for

udenlandske Produkter falder saa stærkt i Øjnene, saa er det, fordi den danske Industri, der med Undtagelse af Margarineindustrien aldrig annoncerede stærkt, er hørt op med at reklamere. Herfra maa dog undtages de faa Firmaer, der i al Beskedenhed holder ud og de mange, der aldrig fik begyndt.

De allerfleste af de Varer, der reklamerer for, laver vi selv i udmærkede Kvaliteter. Vi bør ikke lukke dem ude. Vi maa have Samhandel med Udlandet. Men vi skal sætte vor Reklame op mod de andres. Vi skal møde dem paa Reklamemarken. Det er dér, Slaget staar. Kan det betale sig for andre, maa det ogsaa kunne betale sig for os!

FELLESREKLAME.

DERNÆST er der den kollektive Reklame. Den er vi meget bange for herhjemme. Den optræder i Reglen kun Dagen for en ekstraordinær Helligdag, hvor Branche efter Branche, Banker, Veksellerere, Forsikringselskaber meddeler: Imorgen er alle vore Kontorer lukket.

I London findes et Firma, hvis Specialitet netop er kooperativ Reklame.

Firmaets Virksomhed gaar ud paa først og fremmest gennem Foredrag og lignende at forklare Producenterne Reklamens Formaal, saa disse forstaar, hvortil Pengene gaar, dernæst undersøge Markedet, Varens Fordeling, Kredsen, hvor man fortrinsvis spiser det, for derigennem at udvælge de rigtige Blade at avertere i.

De har netop paa andet Aar gennemført en Kampagne for engelske Drivhus-Tomatydkere, ialt 700 Tomatydkere. Publikum skulde vænnes til at spise engelske Tomater, fremfor hollandske. Mærkeligt nok blev et af de vigtigste Momenter her, at man gik over til en ny Pakning af Tomater i Kurve, der ikke skulde returneres. Denne lille Forbedring, som havde været umulig at gennemføre, medens Tomatydkerne stod spredte, fik nu hurtig almindelig Tilslutning.

OPDRAGELSE GENNEM REKLAME.

DET næste Arbejde, Firmaet har taget op, er Organisationen af the National Milk Publicity Council. Det drejer sig her om Produktion og Fordeling af Mælk fra omkring 90,000 Mælkeproducenter og omtrent 20,000 Mælkehandlere. Formaalet er her, at opdrage Publikum til at forstaa den friske Mælks Værdi som Næ-

rlingsmiddel, og man tænker her at skulle opnaa en betydelig Stigning, Forøgelse af Forbruget af frisk Mælk.

I Øjeblikket er Firmaet ligeledes kaldt til Hjælp af „Association of British Fisheries“, en Organisation der omfatter hele den engelske Fiske-Industri. Her gælder det om at stimulere Forbruget af Fisk i England.

Man gaar i disse forskellige Kampagner ud fra, at Producenterne bidrager til Re-

klamen med 1 pCt. af de Penge, de modtager.

Herhjemme har det altid været saare vanskeligt at organisere en kollektiv Reklame. Meget vil være naaet, om Forretningsmanden eller Fabrikanten af de ovennævnte Eksempler vil forstå, hvor mangfoldige Reklamens Maal kan være, og hvor sikkert man naar dem, naar man blot gaar de rigtige Veje og benytter de rigtige Midler.

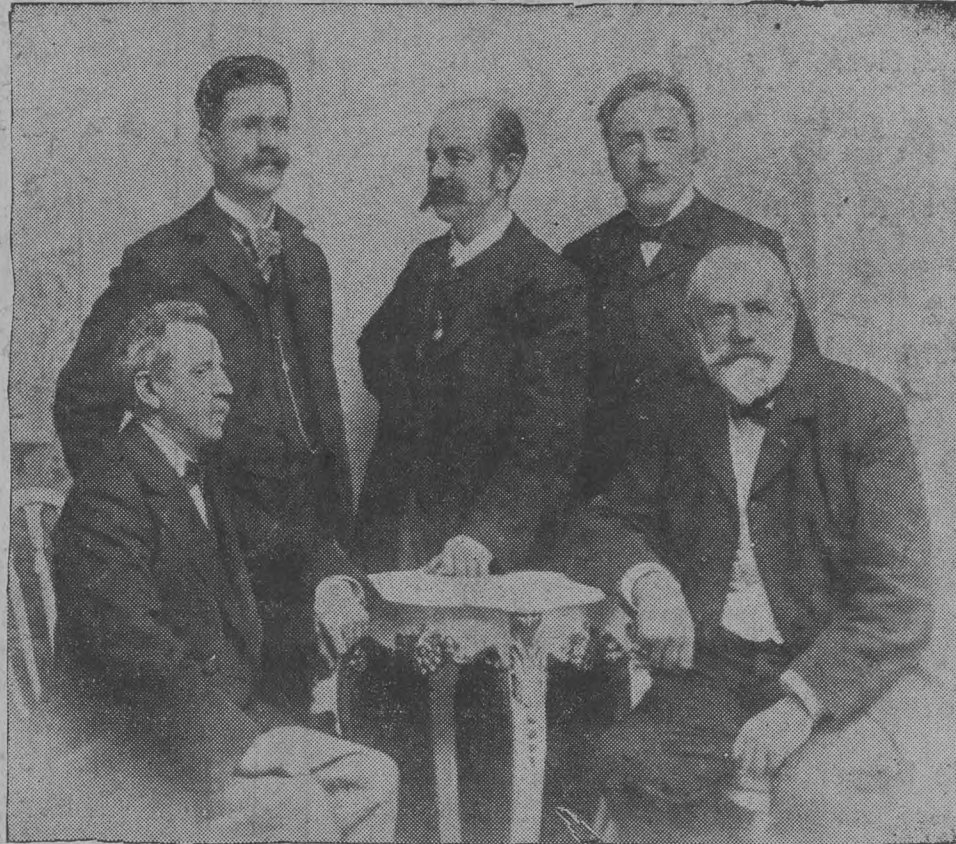
ERINDRINGER FRA BERLINGSKE TIDENDES SÆTTERI

Af FHV. OVERFAKTOR JENS SØRENSEN

(1885—1916)

DA Jeg i September 1885 tiltraadte Plads som Sætter i Berlingske Tidende, var der dér — ligesom for Læringerne nu — en Slags Prøvetid: Først naar man efter en Maanedstids Forløb var funden værdig til at blive

gammel Faktor, L. N. Kalckar regerede. (I anvist Plads paa 3die Sal, hvor en elskelig 1888 holdt Eckhardt og Kalckar 50 Aars Jubilæum i Berl. Tid. — altsaa var de tiltraadte 1838. De blev af „Huset“ fejrede ved en

Gamle Faktorer i det Berlingske Officin. Fra venstre til højre: Edv. Thisted, Jens Sørensen, Axel Larsen, Wm. Reitzel, Peter Schmidt. Billedet er taget i Begyndelsen af Aarhundredet. Kun Jens Sørensen lever endnu.

forestillet for Forretningsføreren, Grosserer Haugaard, kunde man anse sig som antagen. Efter at have meldt mig hos Faktor Eckhardt — en meget myndig og af Udseende meget gammel Mand — blev jeg af P. Schmidt

Middag paa Skydebanen, til hvilken hele Sæteri-Personalet var indbudt).

De fleste af Sæterne var ret gamle, men de var alle lige parate til at hjælpe og vejlede den nyankomne, og denne Velvilje —

tror jeg — skabte den Glæde ved Arbejdet og den udmærkede Harmoni, som gjorde, at vi Dag efter Dag — eller rettere Nat efter Nat — med godt Humør „stabled op“ til Kl. 1—2, skønt vi (for Aflægningens Skyld) maatte begynde ca. Kl. 10 om Formiddagen. De Gamles beredvillige Hjælp og Vejledning skabte tillige det harmoniske og smukke Udseende, som altid prægede Bladet. Skulde et Firma have en større Annonce ogsaa i andre Blade, saa maatte den først i Berlingske, „Thi dér véd de, hvorledes Annoncer skal sættes, for at tage sig ud og blive set“, sagde man, og endnu i 1923 er det jo saaledes, at Størsteparten af de mange Annoncebureauer af Firmaerne udtrykkeligt anmodes om at fremskaffe Aftryk fra Berlingske Tidende.

KAMMERHERREINDEN.

FRA min Plads paa 3die Sal saa jeg en Formiddag en lukket Vogn rulle ind i Gaarden, og straks efter stod Grosserer Haugaard, Redaktør Manicus og daværende Fuldmægtig Geneffe ved Vognøren og hjalp en Dame ud. Hun havde Kyse paa. Jeg spurgte min Gespon, Sparwath, hvem den gamle Dame var. Svaret lød, at det var Kammerherreinde Berling, som nu rejste til Syden for at tilbringe Vinteren dér. Kammerherreinden kom altid og sagde Farvel til de Gamle i Sæteriet. Jeg tog mig et Ærinde til 1ste Sal; Kammerherreinden stod i gamle Aueners Gade og talte med Calmer, Auener og „Herren fra Krogen“ (gamle Møller).

Ligesom Kammerherreinde Berlings Besøg i første Sals Sæteri var en fast Regel, naar hun agtede sig paa Rejse, saaledes var det lige saa sikkert paa Aarets sidste Dag, at Etatsraad-Næser med Frue og Ritmester (nuværende Hofmarskal) Rothe med Frue gik rundt i alle Officiens Afdelinger og takkede hver enkelt for det svundne Aar og ønskede glædeligt Nytaar — til de Gamle fejedes en Hilsen fra Kammerherreinden. Jeg tror, de fleste satte Pris paa denne Opmærksomhed fra Familien Berlings Side, fordi man virkelig følte, at det var en ærligt ment Tak, der blev bragt.

FESTER I DET BERLINGSKE HJEM.

HVERT Aar den 30. August — Kammerherre Berlings Fødselsdag — modtog Personalet i Pilestræde 34 et yderligere Bevis paa Kammerherreindens Interesse og Velvilje ved Indbydelse til en Fest med Middag paa Ordruhøj, i hvilken Alle fra Redaktion, Sæteri, Trykkeri og Stereotypi deltog.

Selve Datoen, den 30. August, kunde sjældent overholdes, thi for at alle kunde være med, fandt Festerne altid Sted paa en Søndag.

Hr. Carl Berling stod paa Trappen og bød hver enkelt Velkommen, og naar man var bleven Overtojet kvit, gik man videre, og hilste i den første af de store Sale paa Kammerherreinden, der var omgivet af sine Døtre og Svigersønner samt Hr. og Fru Volmer Berling.

Snart efter spillede Balduin Dahls Orkester op — med selve Balduin som Dirigent — og

(Fortsættes Side 41.)

DOWS PORT

KUN AFTAPPET MED HUSSETS ORIGINALE UDSTYR.

BEMÆRK GARANTI-ETIKETTEN PAA HVER FLASKE.

DOW'S PORT
REGISTERED TRADE MARK.

AKTIESELSKABET

SODAFABRIKKERNE

Stiftet 1896

(Forretningen grundlagt 1886)

Fabrikerer og leverer alle Kvaliteter af

BORAKS OG BORSYRE

saavel i teknisk som i kemisk ren Vare

LESSIVE PATRIA

Ludpulver

KRYSTALSODA

i smaa og store Krystaller

KISSO

Skurepulver

Dansk Vaskepulver **LAVA** Dansk Skurepulver

AKTIESELSKABET

HOLTEN & LINDEMANN

(Grundlagt 1908)

Leverer alle Kvaliteter haarde Sæber — særligt anbefales vore

VICI SÆBER

Barbersæbe - Husholdningssæbe - Toiletsæbe

Velparfumerede og af allerfineste Kvalitet

AKTIESELSKABET

BRÜNNICH & BRÜNNILD

TELEGRAM-ADRESSE:

„BETAM“

CODER:

BALTIC.
WATKINS &
SCOTT'S

TELEFONER:

Hovedkontor: Central 10466
Holbergsgade 3. " 10467
Statistif. 514Pakhuse & Kontor i Frihavnen:
Telef.: Strand 1448

Medlem af Baltic & White Sea Conferencen.

REDERI, BEFRAGTNINGS- & KULAGENTUR
INTERNATIONAL TRANSPORT & SPEDITION
DAMPSKIBSEKSPEDITION

Vi opretholder som Agenter for svenske Rederier en regelmæssig, ugentlig Dampskibsforbindelse mellem:

Lybæk—København,

København—Norrköping—Stockholm—Gefle

og medtager Gods til alle syd- og østsvenske Pladser samt alle Norrlandshavne.

København—Landskrona

vice versa
Daglig Fart.Passagerdamperen „Landskrona“,
1ste Klasses Restauration ombord.

Agenter for Landskrona Stads Hamnstyrelse.

Befragtninger paa alle Farvande.

Speditions-Afdelingen

overtager saavel smaa som store Transporter til alle Pladser over hele Verden, udsteder Gennemgangskonnossementer og noterer lave Gennemgangsfragter.

Frihavnslager. Korrespondenter overalt. Bylager.

Toldklarering udføres overalt i Havnen.

FORLANG TILBUDI

A/S SCANIA-VABIS
& RAADVADDAM
KØBENHAVN FTelefonen
Centr. 11500
" 14404

Automobil- og Maskinfabrik.

Specialiteter:

Hærdede Tandhjul og Udvexslings-Mekanismer.

Ford Last-Vogne og Person-Vogne.

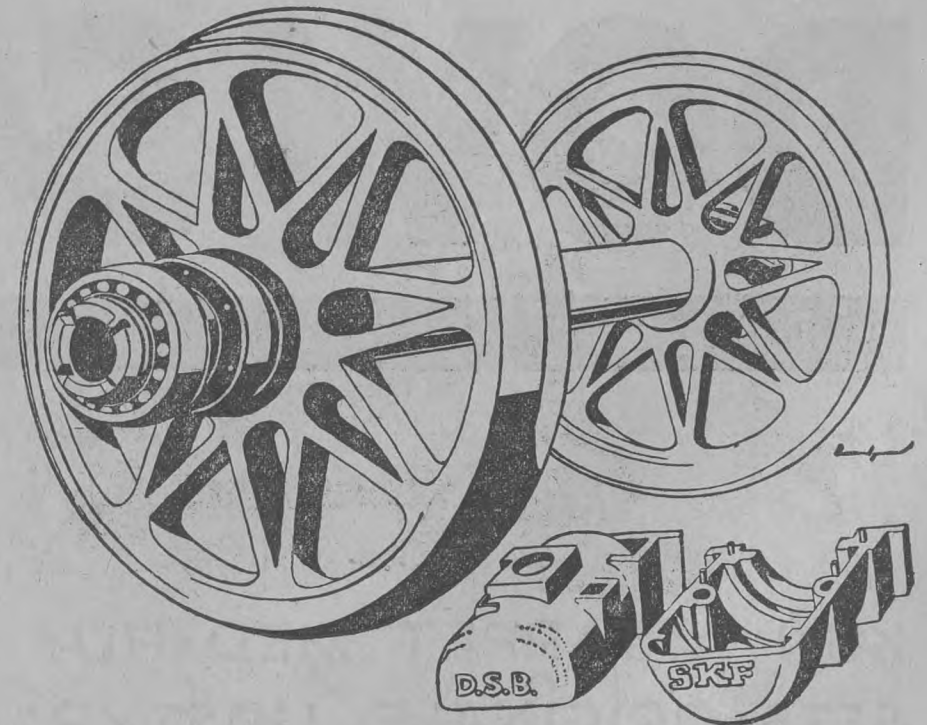
Specielle

Udstillings- og Salgslokaler: Farvergade 17.

Rustfrie Bord- og Dessertknive

fremstillet paa den gamle, nu moderniserede, Knivfabrik i Raadvad

Hestesko- og Plovksær Fabrikation.

SKF

RULLELEJER

HAR LØST

JERNBANEPROBLEMET

MED HENSYN TIL BILLIG DRIFT

DANSK KUGLELEJE AKTIESELSKAB

SKF

man gik til et ganske overdaadigt Bord — altid 8 herlige Retter Mad med mange Slags fine Vine. Hr. Carl Berling bød paa sin Moders Vegne Alle Velkommen, og senere bragte dærværende Administrator, Overretssagfører Arthur Sally, Kammerherreindens Tak for trofast Arbejde for Berlingske Tidende. Blandt de mange Talere var Forfatteren, Kandidat Carl Bruun den mest yndede; han var altid overordentlig vittig og tillige meget interessant.

RAADMAND JESSEN SOM VISEFORFATTER.

DER forefandt altid mange Sange, de fleste skrevne af Sættere i *Berl. Tid.* Nogle af de smukkeste og mest stemningsfulde stammede fra Typograf Laurits Jessen, nuværende Overretssagfører og Raadmand i København. Han var i Besiddelse af en saadan Jernflid og Udholdenhed, at han foruden at passe sin Plads som Sætter i *Berl. Tid.*, læste til Studentereksamen. Som Viseforfatter gemte han sig bag Mærket *Type*. Nedenstående Vers er af en Sang til Kammerherreinde Berling fra 1892:

Dy Takken lyder med festlig Klang
for alt hvad Aaret os gav,
til hendes Pris, som saa mangen Gang
har glædet Høj eller Lav,
som altid trofast vi fandt
med hjælpende Eone og Vilje at lindre hver Smertensbrod
med Raad og Daad,
saa Venskabs-Baandet hun bandt.
Det Venskabs-Baand, som os knytter fast
og kalder Mindernes fram,
blev slængt stærkt, saa det aldrig brast,
om gamle Berlingske Hjem,
thi dette sammen os drog
mens Aarene gik, og det bragte et Pust som af kærlyg Vaar
i Hverdags Kaar —
og Hjærterne varmere slog.

KAMMERHERRE BERLING OG DEN TYPOGRAFISKE STAND.

Den 30. Januar 1895 døde Kammerherreinde Berling Ved Søgehøjtideligheden paa Ordruphøj, var hende Personalet til Stede. Typografer bar Kisten fra Hjemmet til Gravhøjen i Parken, hvor den blev stillet ved Siden af Kammerherre Berlings Kiste. Faa Aar efter Kammerherreindens Død holdt Festerne paa Ordruphøj op — af os Ældre mindes de med baade Glæde og Vemod: Glæde over de skønne Minder fra disse Ungdommens Dage ... Vemod over, at næsten alle disse herlige Mennesker, der fandt deres største Glæde ved at glæde andre, nu er borte.

De, der har kendt Kammerherreinde Berling, vil mindes hende som en hjertensgod Dame. Hun var overordentlig godgørende — og jeg vil gerne her tilføje, at hendes for ikke længe siden afdøde Datter, Etatsraadinde Hedvig Næser, ogsaa i denne Henseende lignede sin Moder: Etatsraadinde Næser udøvede i Stilhed megen Godgørelse til mange Sider.

Kammerherreinde Berling har sat sig et værdigt Minde ved det Legat, hun under Navn af „Kammerherre Berlings Legat“ oprettede efter Kammerherrens Død til Fordel for Berlingske Tidendes Typografer og deres Paarørende.

Men det er ikke alene Arbejderne i det Berlingske Officin, Kmhr. Berling og hans Frue har tænkt paa: Hvad de har betydet for den typografiske Stand som Helhed, ved at sikre Medlemmerne, naar Alderdom eller Svagelighed melder sig — dette har de yngre Typografer sikkert kun ringe Kendskab til. I 1895 udsendte Typograf Rud, Jacobsen (højs Thiele) nogle interessante „Optegnelser om Typografernes Stiftelser“, hvori han bl. a. skriver:

I 1857 dannedes paa Initiativ af københavnske Typografer en Forening til Opførelse af et Hjem for gamle Typografer og deres Enker. Kmhr. Berling var i mange Aar Foreningens største Bidragsyder, og han nedlagde i August 1870 Grundstenen til Foreningens første Stiftelse, der er beliggende i Lille Istedgade, og har 22 to Værelses Lejligheder. — Ved Kmhr. Berlings Død skænkede hans Hustru Stiftelsen 20,000 Kr.. Efter Kammerherreindens Bestemmelse uddeles Renterne af de 6000 Kr. hvert Aar den 30. August — Kmhr. Berlings Fødselsdag — blandt Stiftelsens Beboere.

SAMARBEJDE MED REDAKTIONEN.

ARBEJDET i de forsk. Afdelinger foregik lige saa forceret som nu, og i Sættetieret kulminerede Travlheden, naar Aftenavisen skulde slutes. Saa stillede Hr. Haugaard og Geneffe ved Slutbordene og skiftedes til at gentage:

— Den kommer ikke med Posten idag — Sættetieret er for sent paa det.

Ingen af dem tænkte paa, at Forsinkelsen oprindeligt stammede fra Redaktionen, der — ganske som nu — selvfølgelig ønskede, at det sidst indløbne — der mærkeligt nok altid er om ikke det interessanteste, saa dog det vigtigste — absolut skulde med!

De fleste af Redaktionens Medlemmer kom meget ofte i Sættetieret. Kandidat Bruun fortalte morsomme Ting, der undertiden fik Nathansen og Grosserer Haugaard til at gaa, og Professor Mariager sagde straks: Farvel, Bruun! hvorimod den joviale H. N. Larsen (Højres meget ansatte Generalkorrespondent), og Kapt. Manicus rigtig kunde gøutere Historierne. Kaptajn Manicus læste Korrektur og skrev smaa foreløbige Boganmeldelser, af hvilke en lød saaledes:

Udkommet er: „Min Kærligheds Bog og Skævheden hos Pigeboern. Den ene er af Gjellerup, den anden er af Levy (Lægen).“

Redaktør Manicus viste sig sjældent i Sættetieret. Dog kom han af og til, længe efter at Trykningen var begyndt, og spurgte:

— Kan denne lille Ting klemmes ind i aften i Bladet.

Han gjorde ingen Ophævelser, naar Schmidt sagde:

— Nej, Hr. Doktor.... for Bladet er snart udtrykt.

DA DE NYE BOGSTAVER INDFØRTE.

I Aarets 4 første Maaneder og i Efteraaret var der altid en overvældende Mængde Annoncer — gennemsnitlig indleveredes i disse Maaneder daglig ca. 1300 Kontant-An-

noncer, hvortil kom de Bunker, der modtoges i de indre Kontorer og (indtil Statstidende startedes) en Mængde retslige. Det var næsten haabløst endnu Kl. 8 om Aftenen at se paa den Stabel Annoncer, der laa til Sætning, og næsten hver Aften ved 10-Tiden maatte Eckhardt eller Schmidt igang med Strygere, hvorved ofte 3—400 Annoncer kom til at ligge en Dag over, men det var mest Annoncer med *Billet-Nr.*, det gik ud over, saa var der ikke saa meget Vrovl over Forsinkelsen.

I 1901 anskaffedes den første Sættemaskine: *Typograph*. Der viste sig blandt Personalet stor Interesse for at komme til eventuelle senere Maskiner, hvormod Schmidt modtog mange Anmodninger, der næsten alle med Aarene er blevne imødekomne.

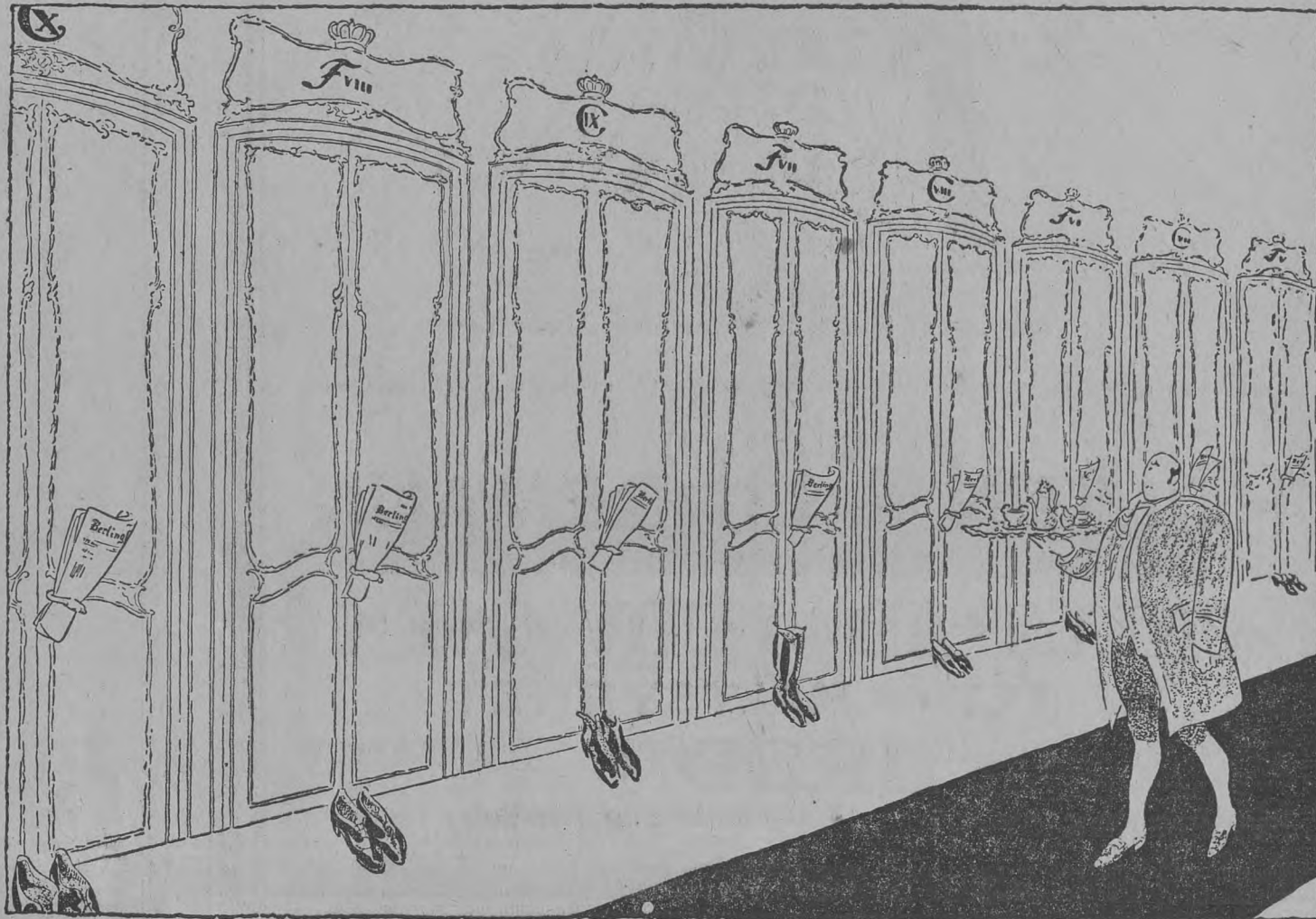
En stor Forandring i Berlingske Tidendes Udseende foregik i 1903. Idet Bladet fra 7. November nævnte Aar blev trykt med *Antiqua*, og *Fraktur*-Skriften kasseredes. Der kom i denne Anledning mange Klager fra ældre Abonnenter, som „ikke kunde taale at anstrenge deres Øjne med at læse de nye Bogstaver“.

GRATULATIONS-KORT FRA ALFRED SCHMIDT

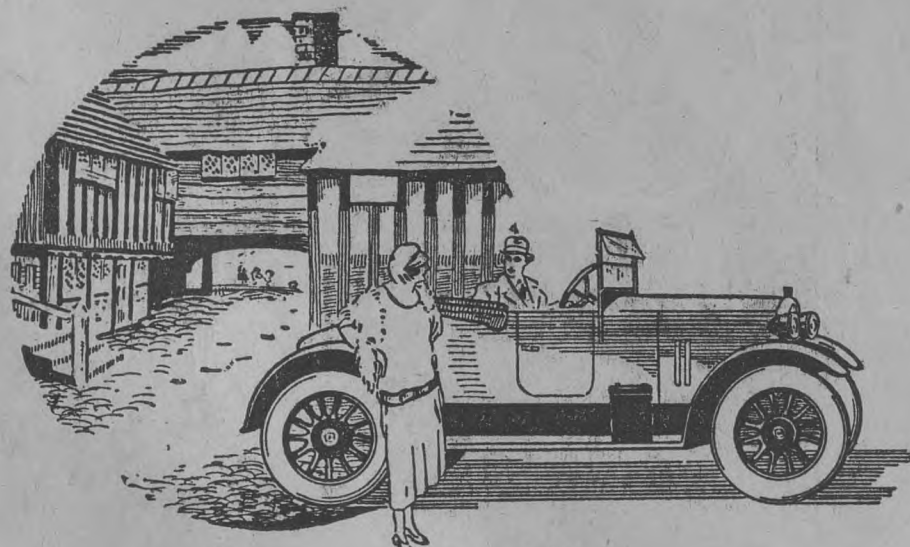

Borger. Bønde. Adel og Gæstlighed Hylde Vor Gamle, men Ævrigunge Tante.

GRATULATIONS-KORT FRA BLIX

Berlingske Tidende under 8 Konger.

„WOLSELEY“

- „WOLSELEY“ - „Seven“ 3,7 Sk. H.
- „WOLSELEY“ - „Ten“ 4,9 Sk. H.
- „WOLSELEY“ - „Fourteen“ 10 Sk. H.
- „WOLSELEY“ - „Fifteen“ 10 Sk. H.
- „WOLSELEY“ - „Twenty“ 15 Sk. H.
- „WOLSELEY“ - 24 / 30 19 Sk. H.

JOHANNES FOG & CO
Købmagergade 52 & Fiolstræde 34

ASOT

AKTIESELSKABET

SIMON OLESENS

TRIKOTAGEFABRIK

FABRIKERER ALT I TRIKOTAGE

FOR DAMER, HERRER OG BØRN

SCHULSTAD & LUDVIGSEN
 MALTET OG MALTSYRNET
 ♦ BRØD ♦
 RYESGADE · 27 · KØBENHAVN ·

Jeg elsker

SUCCESS CHOKOLADE
 FRA GALLE & JESSEN

Mellem Dansene

er et Glas
 Apollinaris fra
 Sct. Nicolauskildes
 Brøndanstalt

det mest forfriskende

SCT. NICOLAUSKILDE' BRØNDANSTALT A/S
 AARHUS

GOSCH
 TÆNDSTIKFABRIKER

BLYANTEFABRIKEN
VIKING

Hvorledes man averterede i gamle Dage.

Den Side af Bladvirksomheden, som Annoncespalterne repræsenterer, maa fra allerførste Færd have beredt Deres Kongelige Maiestæters Hof-Bogtrykker H. E. Berling udi store Canikestræde de behageligste Overraskelser. Allerede det første Nummer af de „Kiøbenhavnske Danske Post Tidender“, hvis Udgivelse han paabegyndte den 3die Januarii Anno 1749, var efter Omstændighederne helt vel forsynet med Avertissemens af forskellig Art. De optager de to af Bladets otte Sider, og deres Antal er 13. I det følgende Nummer kniber det lidt, men det er en forbigaaende Slappelse, og da Bladets fjerde Nummer skal udsendes, staa Udgi- verens overfor Nødvendigheden af at maatte ledsage det 8-sidige Hovedblad, der har 2 Annoncesider, med et 4-sidigt Tillæg: *Extraordinarie Avertissemens*. Dette Fænomen gentager sig med stigende Hyppighed. Sidste gentager sig med stigende Hyppighed og bliver efterhaanden til fast Regel.

Bladets typografiske Udstyr var temmelig sparsomt; der anvendtes ingen tekniske Midler for at gøre Teksten tiltrækkende og Annoncerne mere iøjensaldende. Det er egentlig Bogstallets altsammen, og det varer meget længe, inden der bliver Tale om en „Opsætning“ af Annoncerne. I mange, mange Aar opnaaes en meget nøjsom Variation udelukkende ved Anvendelse af Petitskrift mellem Corpus og ved at stikke lidt „latinsk“ Skrift — Antiqua — og senere ogsaa lidt Schwabacher mellem den dominerende Frakturskrift, gamle Folk endnu sværger til som den „gode gamle Stil“, og hvis Forsvinden til Fordel for Antiquaen har udsat mange Pro- vinsblade for de alvorligste Rystelser. Det virker næsten som en Revolution, da nogle Averterende i det attende Aarhundredes Halvfjerdsår hitter paa at anbringe et stort *Nota- bene* forrest i Annoncen. Andre foretrækker at sætte deres Forbogstaver forrest og maaske endda et NB. i Tilgift. Det ser ofte ret pud- sigt ud med disse tilsyneladende umotiverede Begyndelses-Bogstaver i 2 Liniers Højde, men de svarer usættelig til Hensigten: at gøre Annoncen bemærket. Og det varer i hvert Fald lige til 1829, før man møder det første Forsøg paa en typografisk Opstilling, som derefter uhyre langsomt udvikles til det, man i vor Tid forstaaer ved en større, en „flot“ opstillet Annonce.

Hovedstammen i Annoncespalterne udgøres selvfølgelig af retslige og officielle Bekendtgørelser og ganske særlig af Auktioner og Indkaldelse af Arvinger og Kreditorer. Grundene er imidlertid ogsaa med fra første Begyndelse som Averterende, og de Hand- lende faar ret hurtigt Blik for Annoncens Be-

grets Højtid. Imidlertid ere Tilberedelserne til Deres Imob- tagelse saa meget des større, fordi der komme saa mange Fremme- de med; og da samme føre en Mængde Hefte med dem, saa er der givet Ordre, at holde en Quantitet Fourage i Værelskab. Alle Infanterie-Regimenter i dette Churfyrstendom, som hidind- til have været 18 Compagnier stærke, skal reduceres til 12, og ved hvert Cavallerie-Regiment skal 4 Compagnier reformeres.

Hannover, den 3 Jan.
I Søndags blev paa Kongel. udtrykkelig Befaling i alle Kir- ker her i Landet sunget *Te Deum*, til Takksigelse, at det har be- haget den gode Gud, at give Freden igjen, som hidindtil har været, omendstundt dette Churfyrstendom har ikke fundet til Kris- gens Væger. Til den Ende blev ogsaa en Banne-Formular trykt, og allevegne sendt omkring. For nogle Dage siden er Cammer- herren, Baron von Schwiegebel, som har gelejdet Hans Kongl. Majestet til Holland, kommen tilbage her til Staden. Ved Hof- fet ere Vinter-Forskytterne for Adelen blevne regulerede, saa at Comedierne inden 3 Dage begyndes igjen.

Kiøbenhavn, den 10 Januar.
Den 20 Dec. 1748. haver Hans Kongel. Majestet allernaad- digst befuldmægtiget Hr. Lars Frisach, at være Sogne-Præst til Krogs- stads Præstegjeld i Aggershus Stift. Hr. Matthias Andersen Harbing, at være Districterende Capellan til Roms Præstegjeld i sam- me Stift. Hr. Wilhelm Adolph Worfse, at være herefter Sogne- Præst til Naurup, Søbye og Belle Sogner i Wiborg Stift. Den 27 Dec. haver Hans Kongel. Majest. allernaadigst befuldmægtiget Hr. Søren Pederien Kielm, at være herefter Sogne-Præst til Hiemelands Præstegjeld i Christianslands Stift. Studiosus Wilhelm Steenblech, ligesaa til Soudschens Præstegjeld i bemeldte Stift. Wilhelm Droeger at være Capellan pro Persona til Tjallingh Møenighed i Aggershus Stift. Christoffer Brodersen ligesaa til Mandals Præstegjeld i Christianslands Stift. Hr. Jan Sigisfust at være Sogne-Præst for Søbye Møenighed i Holum Stift paa Fjotland, naar samme kald ledig vorder.

Andet Digt fra Kiøbenhavn, af 11 Jan.
Begge Deres Majestæters vor Allernaadigste Konge og Dronning, som tillige med det samtlige Høj-Kongelige Hærskab befinde sig ved all forsynet høj Velgaaende, holde i morgen Deres Andagst for- medtiff den hell. Communion paa Christianborg Slot. Hendes Maj. Dronningen, avancerer lykkeligen udi sin Fruugtommeligbed, og Artilleristerne, som ved Hendes Majestæts Forskning skulle give Staden og Landet det almindelige Glædes-Tegn, campere allerede paa Boldenc. Siden Veyrliget tegner til en strenge Kulde, saa har Magistraten ladet aabne Stadens Brænde-Magazin, hvor Der-

gjerstabet og Indbyggerne fandt saae Brændeved i en fjerdedeel, halv, 1 a 2 Favne ad gangen, for sølgaende Priser: Væge Brændeved pr. Favn 22 Mk. Elle dito 18 Mk. Fyrr. Ege- og fmaa Elle 16 Mk. Fra Helsingørsk berettes, at begge vore China- Stibe, saa vel som det, der er desineret til Ostindien, have lættet deres Anfere, og ere gaaene til Seyls.

Avertissemens.
Eftersom kommende Paaske-Fest-Tid bliver udi Norgesgade i det andet Hjørn fra hans Excellens Hr. Grav Guldensfæens, for en Cavalier med si- ne Domeingiver til lene at bekomme bekvemme Værelser med foruden Værelser, samt Staldstom og Hæstestier til 6 a 8 Hefte, saa og Kemis- ser til 3de Bogne, foruden Kiødelere og deslige, Liebhaberne vilde behøge at melde sig til Stedets Eiere og med hannem om Lejen at ordere.

Tom Thomas Svendsen, som boede ved Owe-Broe i Wiborg-Stift udi Hindstød Herret, er den 13 Novembr. afsjælden ved døden afgangen, saa blive hans arvinger, der en vides hvem er, herved indfaldede, at møde i Støvden den 6 Martii forfommende, til hvilken Tid Skiftet er optagen af Stedets Hærfad Velbaarne Fru Alfforsinde Vassens paa Owegaard, hvor Støvdenes Tilstand fandt blive bekiendtgjort.

Foruden at det tilforn med lovtig aar og dag fiftes-proclama under dato den Nov. No. 1747, ved behørige Retter er bekiendtgjort, ogs. hirtsefriver ved det Schanderborgs ritter-districte Ludvig Georg v. Celn, hans dødelige afgang her i Schanderborg, og hvorved herboens saavel kreditorer som debitorer er bleven indfaldet, de første for at legitimeres deres fordring, og de sidste at gøre rigtigt for hvis de til herboen er holdig; Saa dog til overførsel lader skifteretten i bemelte Schander- borg samme herved 3de gange udi de danske og tyske gazetter igien- tage, og tillige bekiendtgjøre, at skiftets endelig slutning, efter forment- sal. Ludvig Georg von Celn, bliver foretaget udi herboen sammesteds forfommende 25 Febr. 1749. Horefter enhver vedkommende vilde be- hage sig at rette.

Da skiftet efter afgangne Ludvig Christian von der Osten, serige Capitain ved det Kongelige National-Infanterie-Regiment, er begrundet at holdes og sluttet her udi Odense næstfommende 12de Junii dette aar 1749, saa tilfikkende de udvante Skifte-Commissioner alle og enhver, saavel arvinger som credi- og debitorer, at de til fornærte tid og sted indfinder sig iud vore præclaus, og anmelder sig i skifte- commissionen, som holdes hos Cancelli-Raad og Regiments Dvartere- meier Væfse der sammesteds. Og da heribovet ikke formaaer at be- koste noget endeligt proclama, saa vorder dette til alle vedkommende efterretning 3de gange udi gazetterne bekiendtgjort. Odense den 2 Jan. 1749.

Skifte-Forvalterne Capitain Knud Kraft da Premier-Lieutenant Weibowen af det 1ste Bergenhusiske Regiment, udi Odense Capitain Peter Lorenz Wödensens hirtsefriver, lader herved 3de Dage efter hianden, for alle og enhver bekiendtgjøre, at efterdi ovennævnte Cap- itain Wödensens Støvboe er befunden i saa slet tilstand, at den ikke fandt skaffe til Støbens afbetaling, og ikke formaaer noget ordentlig procla- ma og dess publication for alle Partier at betaffe, som dog paa censur-

Sidste Tekstside og første Annonceside i Berlingske Tidendes 3die Numer.

tydning, selv om de rimeligvis i langt større Omfang har „ladet Trommen gaa“, naar de har haft noget særligt at falbyde.

Den hosstaaende fotografiske Gengivelse i nøjagtig naturlig Størrelse af to sammen- stødende Tekst- og Annoncesider, taget fra Bladets tredje Numer. Det første Numer er saa medtaget, at det daarlige lader sig reproducere. Utallige Historikere og andre Interesserede har slidt paa disse gulnede Blade, saa Skriften er halvvejs udvisket og Papiret slidt i Fryn- ser.

Den første Annonce i de Berlingske Tiden- der lever saaledes:

„De Fatiges Inspecteur i Ringkiøbing lade herved bekiendtgjøre, at hos dennem kand faaes til Laans til førstkommende Wiborg Napsning 1749 af publice Penge 2000 Rdlr. for 4 pro Cento aarlig Rente, imod sufficient Pant og Forsikring, hvem samme maatte for- lange, ville i fortiden behøge derom at anmel- de sig hos Sogne-Præsten Hr. Rasmus Moni- che sammesteds.“

Derefter følger en Bekendtgørelse om, at

„Hr. Justitzraad Dreyer er til Sinds under Haanden at sælge den hannem tilhørende Gaard i Pustervig beliggende, som til Hr. Cammer-Herre og Obriste von Plessens Gar- der-Compagnie er bortleyet. Gaarden er „as- seureret udi Brand-Cassen for 12,000 Rdlr.“ og „den største deel af Kiøbe-summen kand blive staaende mod første Prioritet udi Gaar- den.“

Tredie Annonce er en Indkaldelse af Arvin- ger, „der ey vides hvem er“, efter Thomas Svendsen i Owe-Broe i Wiborg Stift udi Hund-

sted Herret. De skal møde i „Sterboen“ den 6. Martii, til hvilken Tid „Skiftet er optagen af Stedets Hærfad Velbaarne Fru Assessorinde Lassens paa Owegaard, hvor Støvdenes Til- stand kand blive bekiendtgjort.“

Næste Bekendtgørelse omhandler en Bog- auktion den „9. Januarii udi Skræder Lee- gaards Gaard i Løvstræde næst ved Planke- verket“, hvor der skal sælges „endel gode Danske og Svenske Historiske og Juridiske bøger, alt efter Catalogi videre formelding.“

Saa er der en Lejlighed tilleje „udi Sv. Prehns Gaard paa Kiøbmager-Gaden og Hiør- net af Løvstræde . . . fra førstkommende Paaske rette Flytte-Tid“. Det er anden Etage „med meget comode og for en fornemme Familie vel indrettede Værelser“, som hidtil har været beboet af en General-Major med det ominøse Navn von Numsen. I samme Gaard er til Udleje en „stor og tør Pakkielder“.

Saa er der en rigtig Handels-Annonce: „Hos Henrich Peter Wärner paa hiørnet af Closterstrædet og Wimmelskafet er oprigtige friske Lyneborger Negenoen for billig pris, nye kirsebær Lispund for 10 Mk. Manna-grun Lispund for 9 Mk.“

(Negenøjen er en af Rundmundene og i Tyskland en yndet Spise).

Endelig udbydes Justitz-Raad Rafs Gaard i Farve-Gaden, der er „megent beqvem for een familie at beboe allene“ til Salg eller Leje til Paaske Flyttedag, da „dens jetzige beboer Hr. Justitz-Raad Linde samme Tid deraf udfløte.“

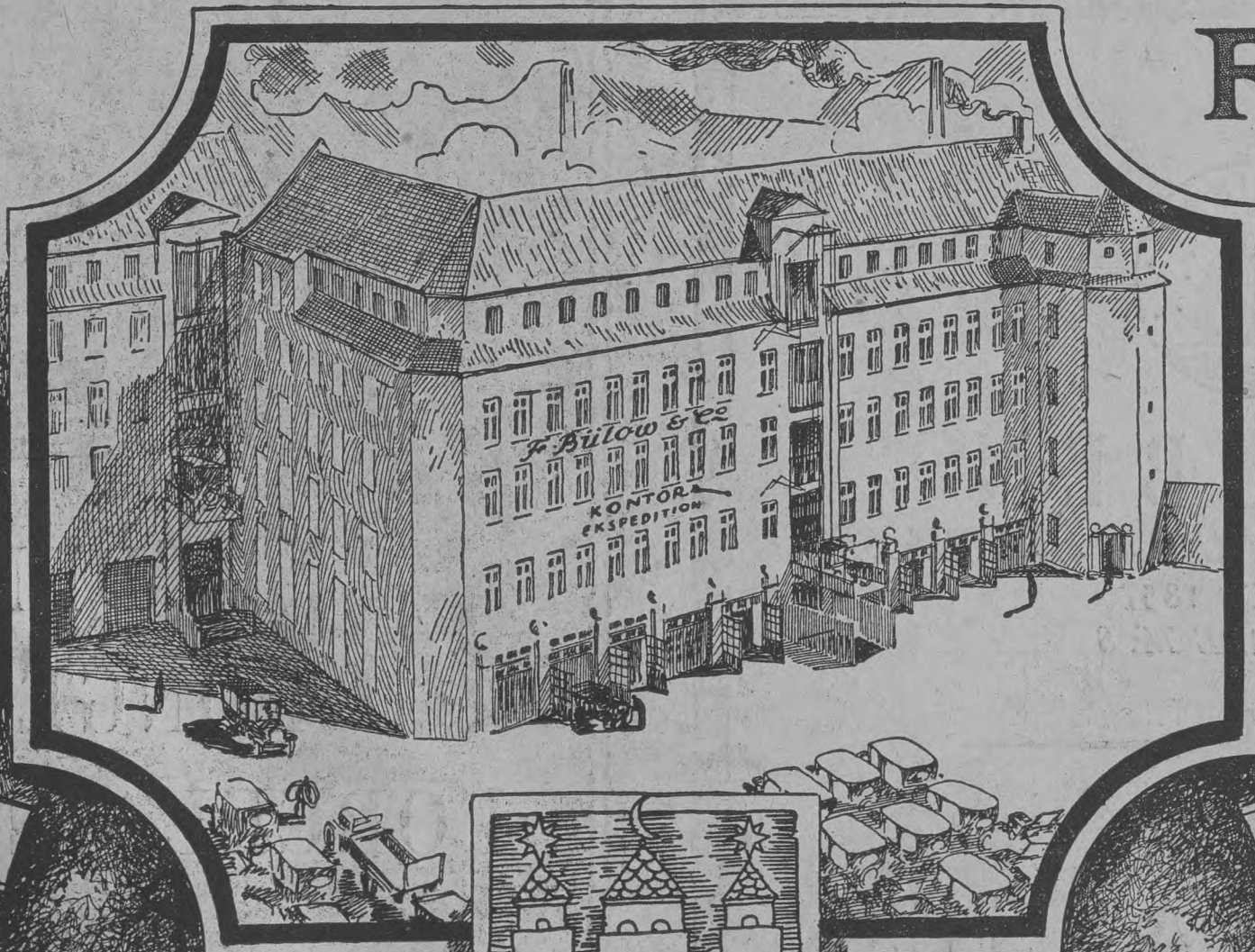
I det følgende Numer finder man en An- nonce, der i Tidernes Løb faar mange Efter- følgere. En „Skovfoged navnlig Mads Larsen“ under Andvorskov er blevet dræbt paa en „voldsom og morderisk Maade“, og Morderen efterlyses. For hans Paagribelse udloves der 20 Rdlr. „til en Recompence“. Mordene er hyppige i den Tid, og der er mange „Recom- pence“ at tjene, ogsaa fordi Arresterne er daarlige og Undvigelser derfor hyppigt fore- kommende.

I samme Numer efterlyses forøvrigt en fal- lerefl Flensborg-Købmand, der „ufornødentlig er flygtet og bleven usynlig“. En anden Flens- borg-Købmands Konkurs averteres kort efter, idet han selv har „erklæret sin slette Til- stand“.

Paa den her reproducerede Annonceside i Bladets tredje Numer findes en meget fornem Lejlighed i Norgesgade — den nuværende Bredgade — udbudt til Leje. Det har ikke været let at finde en reflekterende „Cavalier“; Avertissementet gentages Gang paa Gang. Men der er forøvrigt ogsaa mange Lejligheder til Leje rundt i Byen for „en fuldkommen Fa- (Fortsættes Side 45.)

Ford

Fordson

FILIAL. RUGGAARDSVEJ ODENSE

FILIAL. TRØJBORGVEJ-Nº 8 AARHUS

FIRMAET ETabLERET 1880~
FORDFORHANDLER SIDEN 1906
AUTOMOBILER TILBEHØR GUMMI

MEKANIKER-SMEDE-MALER-
SADELMAGER VULKANISE-
RINGS-VÆRKSTEDER

KØBENHAVN
TOLDBODVEJ NR. 6

F. Bülow & Co.

MESSEN EFTER UDVIDElsen

An advertisement for 'HELLESEN TORELEMENT'. It features a stylized illustration of a woman wearing a large, dark hat and a patterned dress, looking towards the right. To her left is a rectangular product box with the brand name 'HELLESEN' and 'TORELEMENT' visible. Below the illustration, the text reads 'HELLESEN TORELEMENT BENYTTES OVER HELE VERDEN'. The entire advertisement is set against a background of vertical hatching lines.

An advertisement for two financial institutions. At the top is a circular logo for 'BIKUBEN' featuring a stylized building. Below it, the text reads: '„BIKUBEN“ FORSØRGELSESFØRENING OG SPAREKASSE • STIFTET 1857 • SILKEGADE Nr. 8'. A decorative horizontal line with a central cross-like symbol separates this from the second institution. Below the line is the text: 'SPAREKASSEN FOR KJØBENHAVN OG OMEGN • STIFTET 1820 • NIELS HEMMINGSENSGADE Nr. 24'. At the bottom is a logo for 'KSD' with the year '1870' and a building illustration. The entire advertisement is enclosed in a decorative border with a repeating floral pattern.

An advertisement for 'DEN KONGELIGE PORCELAINSFABRIK'. It features a crown logo at the top. Below the logo, the text reads: 'DEN KONGELIGE PORCELAINSFABRIK'. At the bottom, a list of addresses is provided: 'KØBENHAVN: 6, AMAGERTORV', 'PARIS: 28, AVENUE DE L'OPERA', 'LONDON: 2, OLD BOND STREET', and 'NEW YORK: 21, WEST FIFTY-SEVENTH STREET'. The advertisement is enclosed in a decorative border with a repeating wavy pattern.

mille" og „velbetrukne og meget commode Værelser" for enkelte Personer.

De Handlende holder sig foreløbig tilbage som Averterende, men meder dem kun meget spredt. Hos Monsr. Schou, boende i den forgyldte Oxe, paa Vandkonis, er „tort, stærkt Bøgebrænde for billig Pris at bekomme". Slagteren i Skidenstrædet har „Forpagter evret Smør i Dritler" til Salg. Den 27. Oktober

De fleste ved Riobenhavns Brand-Forkrings-Casse somde efter her ved de Herrer Interessenters, som, uagtet ogsaa ofte igjennem Indkaldelser, ey have været at formaae til at betale de paa deres Eyendomme hæftende og refterede Assurance-Premier, at de dermed alleførde sig, og i det færdige forinden dennes 100-års-Jubilæum, vilde lade sig paa Casseens indlænde, da Diktionen eller adles til, frist at holde sig Politians Indhold efterrettelig, og de efter at lade sine Assurance, hvorfra Præmie ey i rette Tider bliver erlagt, af Casseens Riobne udlette. Og, som dette i Særlighed concernerer vedkommende Prioritets-Havere, saa vilde de behøvelig, til egen Sikkerhed, som meget mere, som lige refterede Premier hæfter paa Eyendommens, og henviser paa deres Tilfælde i Tiden, for til, at forsvare Premier til næsteste Tider bliver betalte.

Forste Raame-Announce i Berlingske Tidende.

averteres med store fede Karper „udi Mr. Gustmeiers gaard ved gammel Strand", og paa samme Tid er der „ved Holmens Broe ganske friske præsent-østers ankomne, som kun kort tid have været undervejs". Endvidere gives det „Liebhæbere af Canarie-Fugle tilklende, at her er ankommet en Mand fra Tyrol med allehaande sorter deslige fugle, med toppe. Han logeter i Springgaden, anden Dør fra Myntergaden". Det er mest den Slags tilfældige Ting, som averteres. Et særligt typisk Eksempel: „Hos Skipper Bertel Rasmussen i Læregaden lige overfor Glarmesteren er at

Frugtfuldheder.

Befordring mellem Kjøbenhavn og Hamborg over Vordingborg og Kiel.

Da Dampskibs-Announcerne tog Fart.

bekomme gode sorte og hvide Strutz-Plumager til Cavalier-Hatte for billig Priis". Altsaa Kombinationen: Afrika-Skipper og Modevare-Importør! Forøvrigt var jo Daidens Forretninger i høje Grad blandede. Hvad mener man om følgende Sammenstning: „Nye Flaamske Sild, og Seltet Brøndvand er til Kjøbs hos The- og Porcelainshandler Zacharias Zedeler, boende i Vimmelskæft".

Ulige flittigere som Averterende var Daidens Boghandlere og Bogtrykkere, der i større eller mindre Grad ogsaa drev Forlægger-Virksomhed og paa dette Omraade udnyttede alle aktuelle Lejligheder.

Man finder i Nr. 11 følgende Annonce: „Hvor uvis Tiden og Forhaabningens Udfald var om den store Glæde, som Gud havde bestemt at lade disse Riger vederfares, ved at lykkeligjøre dem formedelst en uskatteerlig og lange forønsket Kronprinses Fødsel, saa har den dog oppakt adskillige snilde Peime til at udtrykke deres Hjertes Fornøjelse udi smukke Vers. Disse Fryde-Vers har Bogtrykker I. C. Groth, som sædvanlig, sammendraget udi en ordentlig Samling, hvori Liebhaberne kand finde paa et Sted alt hvad om denne allerhøieste Fest er opsat. Exemplarer af denne Samling sælges for 1 Mk."

Kronprinsen var den senere Christian den Syvende, og hans Fødsel var ganske rigtigt blevet imødeset med største Spænding. Bladet havde forlængst noteret, at Hendes Majestæts Frugtsommelighed skred godt frem og at alle „de behøvende Høye og andre Fruentimere ere bestandigen til Stede ved Haanden paa Slottet" samt at Kanonerne stod parate paa

Wasserbade i Hotel d'Angleterre. Kjøbenhavn fra 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900.

Maskerade til Angletterne 1843. Voldene til at afgive Salut. Men det trak ud, og først den 31. Januar 1749 faar Bladets patriotiske Fryd Luft i følgende Strofer: „Giv Lyd, du Danske Mark, op til de Norske Fiede, Den store Tiden, det Glødens Bud at melde For hder en Undersaat af Konning Friderich, At vor Monark en Søn, og vi en Cronprinz fik."

I lang Tid derefter er Bladet ganske optaget af Breve fra Landets Byer om Frydefester, og „Paa den Kongl. Danske Skueplads bliver Mandagen den 3. Febr. opført til Hoved-Comoe die Dobleren og til Efter-Comoe die Serenaden. Indkomsterne bliver i Anledning af den uskatteerlige Lyksalighed, som er vederfaaret disse Riger, Holmens Fattiges Skole til Beste".

— Dette er forøvrigt ikke det i December 1748 aabnede Teaters første Avertissement. Det fremkom allerede i Nr. 4. og lod:

„Paa den Danske Skueplads bliver Onsdagen den 15. Jan opført følgende Comoe die: det tvungne Giftermaal, den forsagte Troskob og Juule-Stuen, hvad man vil opføre paa Fredag, skal nærmere ved Placater blive bekendtgjort."

Umiddelbart efter opnaaede Teaterledelsen en stor Succes paa Comoe die „Amphitryon", hvorved Tilskuernes Mængde var saa stoer,

Da Frelsers Spir skulde bygges.

at endog Folk af Distinction, som kom noget silde, kunde ikke rummes". Forestillingen „reperetes" næste Teateraften, og „dette ypperlige Stykke" blev „med saadan Applaus anseet, og saa høylig admineret, at det paa Onsdag atter skal blive repeteret, hvilket ventelig tør ske paa Fredag endnu engang". Det gik glat med begge disse „Repetitioner". I 1853 findes Amphitryon endnu jævnlig paa Repertoiret. Den driftige Berling havde øjeblikkelig vejret en Chance og averterede i sin Avis: „Comoe die Amphitryon, som paa Onsdag den 22. Jan. paa den Kongl. Danske Skueplads bliver opført, er tilkjøbs i det Kongl. Hofbogtrykkerie, hos Ernst Heiner, Berling, for 10 Sk."

Et østerlandsk Utøer er kommet til Amager.

— Det Berlingske Forlag bliver efterhaanden meget flittigt averterende i den Berlingske Avis. Der var kommet Fart i Tingene. Gamle Lagre blev resolut realiserede: „Tirsdagen den 25. Febr. om Formiddagen Kl. 10 Slet præcise blive hos Bogtrykker Berling, boende i Cannikestræde, ved offentlig Auction til den Høystbydende bortsolgt, et Op-lag paa Fransk af Hr. Baron Holbergs Moralske Tanker, bestaaende af 3500 Exemplarer paa godt Skrivepapir, og 10 à 11 Exemplarer paa fint Postpapir, efter de paa Auctionsstedet bekendtgjørende Conditioner; thi ville de

Lyshavende sig til berørte Tid og Sted indfinde."

Men ogsaa paa anden Maade træder Hofbogtrykkeren gennem sine Annoncespalter i Forbindelse med Bladets Læsekreds. Adresse-kontoret skabes. Det præsenterer sig første Gang i Bladet Nr. 7 og i følgende beskedne Linier:

„Hvem som skulde behøve en god sterk Karet, med Magazine, som er i brugelig Stark at reyne med, hand adressere sig nærmere om Efterretning hos Hofbogtrykker Berling i Cannikestrædet."

Den Skik at lade Bladkontoret være Mellemledet mellem den Averterende og det Publikum, han henvender sig til, bliver iøvrigt efterhaanden almindelig. Her er en puds sig Prøve:

„Dersom en Cavalier eller fornem Herre behøver en Cammer-Tiener, der forstaar at rasere og meget propre at accommodere Haar, samt lave saa meget Mad til, som det behøves til et Reise-Bord: Da kand om samme Person faas Efterretninger hos Hof-Bogtrykker E. H. Berling."

Karet-Annonden faar man kort efter nærmere Besked om, idet Hjulmand Niels Nielsen

Visit - Kort med Sørgeraad, forte Kort &c. &c. faas i det Berlingske Bogtrykkeri, Nylstræde Nr. 118.

Da Kong Christian VIII døde.

bekendtgør, at han har et Tilbud at gøre „hvem som til den forestaaende Reyse med Kongen til Norge skulde behøve en meget god, sterk og let reyse-karet."

Denne Kongens Norges-Rejse afføder overhovedet et stærkt Udbud af Kareter. Hofbogtrykkeren er stadig „Anviser", og i et Tilfælde ved han tillige at „gøre Anviisning paa, hvor 2de gode Heste en Hoppe, samt en 5 Aars Biørn kand faaes for skikkelig god Priis."

Pudsigheder er der aldrig nogen Mangel paa i disse møldede Avis-Bøger, og man finder dem ikke mindst i de officielle Avertissementer med det uhyre omstændelige Sprog og den pertentlige Anførelse af alle Titter og officielle Tiltaleformer. Avertissementerne afspejler for saa vidt Tiden nok saa skarpt som Teksten, der næsten udelukkende beherskes af de udenlandske Efterretninger og Meddelelserne om Livet ved Hoffet.

Værtshusholderne og Indehaverne af de ikke helt faa Billard-Stuer benytter sig snart af „Berlingeren". Allerede i 4. Numer møder man „Tre Hiorter" i Vestergade med tilhørende Bryggeri og Brændeviinsværk, og et Aar senere averteres der Auktion i Roskilde over „Værtshuset Printzen kaldet", ved Oprindelsen til det i vor Tid saa kendte Roskilde-Hotel.

Ellers møder man i de allerførste Aargange kun faa Navne eller Steder, der er kendte af den nuværende Generation. Man finder en Licitation over Tømmerarejdet ved Opførel-

sen af Vor Frelsers Kirkes Spir, til hvilket Kong Frederik den Femte havde „doneret" 5000 Rigsdaler, for hvilket Beløb „Obriste og Hofbygmester de Thurah" altsaa skænkede Byen med de skonne Taarne dens skønneste og ejendommeligste Spir. Begivenheden gav Anledning til Fremkomsten af den første Illu-

de Berlingske Avertissementer ere de følgende: 1) „Den Glæde Maaske Martini Luthers Iverrige Hønd, som om den helige Daab, hvorudi dens Væsen, Kraft, Stærke og rette Dens grundig og ophøielig bliver forhandlet, for sin høimægtige Hønd, test for sig selv af den herte Aarhundrede, og med en Fortælle om Herte Daabens uddemmelige Øst, diabet, udgivet af D. Johan Jacob Nambach. 2) „Martini Luthers aførlige Formaning om den helige Hønd, samt et Udbud af en Gale om Søerens, ved Herte Daabens Hønd. Et en helig Hønd, og et Hønd, og med en Fortælle om Hønd, hvorfor mange arbeide sig fra den helige Hønd, udgivet af D. J. Nambach. Den første af disse Avertissementer foretog i Nr. 48, og den sidste i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 3) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 4) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 5) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 6) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 7) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 8) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 9) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 10) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 11) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 12) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 13) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 14) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 15) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 16) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 17) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 18) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 19) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 20) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 21) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 22) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 23) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 24) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 25) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 26) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 27) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 28) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 29) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 30) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 31) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 32) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 33) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 34) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 35) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 36) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 37) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 38) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 39) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 40) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 41) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 42) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 43) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 44) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 45) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 46) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 47) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 48) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 49) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 50) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 51) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 52) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 53) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 54) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 55) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 56) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 57) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 58) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 59) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 60) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 61) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 62) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 63) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 64) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 65) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 66) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 67) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 68) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 69) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 70) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 71) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 72) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 73) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 74) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 75) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 76) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 77) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 78) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 79) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 80) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 81) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 82) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 83) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 84) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 85) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 86) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 87) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 88) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 89) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 90) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 91) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 92) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 93) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 94) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 95) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 96) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 97) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 98) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 99) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 100) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 101) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 102) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 103) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 104) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 105) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 106) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 107) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 108) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 109) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 110) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 111) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 112) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 113) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 114) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 115) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 116) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 117) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 118) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 119) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 120) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 121) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 122) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 123) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 124) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 125) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 126) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 127) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 128) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 129) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 130) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 131) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 132) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 133) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 134) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 135) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 136) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 137) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 138) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 139) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 140) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 141) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 142) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 143) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 144) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 145) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 146) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 147) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 148) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 149) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 150) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 151) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 152) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 153) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 154) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 155) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 156) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 157) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 158) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 159) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 160) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 161) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 162) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 163) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 164) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling. 165) „E. H. Berlingske Hønd, der foretog i Nr. 118. Saa og fattig Maaske Hønd, for 24 Skilling

LYS
SKILTE
LYS
REKLAMER
LYS

INSTALLATIONER
 Alle elektriske Anlæg · Specialister i Lysreklamer.

VENTILATORER · INSTRUMENTER
 KRAFTANLÆG · TELEFONANLÆG · VINDUESBELYSNING
 TAGREKLAMER · FACADESKILTE · TRANSPARENTER
 UDHÆNGSSKILTE · OPALBOGSTAVER · PRISMEBOGSTAVER
 TÆNDE- OG SLUKKEURE · BLINKAUTOMATER

ENEFORHANDLER AF NEON-LYSET
 FREMTIDENS REKLAME OG ILLUMINATION

ANDERSEN & MEYER
 BADSTUESTRÆDE 18 · TELEFON 341

BENNYT
BENNETT'S
BILLETTER

Vort rigt illustrerede Program for Vinterens Rejser sendes gratis paa Anmodning.
 Bennett's Rejsebureau (Grundlagt 1850) Raadhusplads, Kjøbenhavn B.

DRUBIN
 TELEFON: 9 0 9 0 OTTILIAVEJ · VALBY TLGR.-ADR.: DRUBIN
KØBENHAVN

Eneste
DANSKE
 Special Fabrik
 for
Trykfarver.

LEVERANDØR TIL
Berlingske Tidende.

HEIMDAL
PROTOKOLLER
 MED LØSE BLADE

1913   1915   1917   1919
 1921   1923

SKEMATISK FREMSTILLING AF SALGET I SIDSTE TIAAR.

HEIMDAL PROTOKOLLER MED LØSE BLADE
 ER NU ALMINDELIG ANERKENDT OG ANVENDES DAGLIG
 I FORRETNINGER OG KONTORER AF ALLE BRANCHER.

FORLANG KATALOG OG OVERSLAG.
 KAN FAAS GENNEM ENHVER BOG- OG PAPIRHANDLER I DANMARK.

L. LEVISON JUNR.
 AKTIESELSKAB.

TLF. 7500   TLF. 7500

Dødsannoncerne fremkommer først i Slutningen af Aarhundredet og staar som Regel forrest blandt de almindelige Avertissementer. En af de første lyder saaledes:

„Det har behaget Gud, den Alwise, efter sin faderlige Beslutning, at kalde til sig, det bedste, det dejligste blandt Mennesken, min Moder, Geheimeraadinde, Baronesse Lovenskiold, i sit Alders 65 Aar, ved en saglig og roelig Død, hendes dydefulde Levnet ligt, efter en kort Brytstvaghed. Dette smertelige, dybt nedtrykkende Tab tilmeldes alle mine og min Kones Slægt og Venner, med behagelig Anmærkning: At denne nu brugelige Maade, at anmelde det i Aviserne, maatte undskyldes, i Betragtning af min sorgfulde Forfatning, og den fornylede Smerte, hvort Brøvs Skrivning vilde koste. Frøbedende mig al skrivtlig Condolence, Løvenborg, den 10de Maj 1796.

M. H. Lovenskiold.

Denne „nu brugelige Maade“, hvis Anvendelse saaledes undskyldes, vinder Terræn, og hertil bidrager maaske ikke mindst, at det ogsaa blive Mode at ledsage Døds-Annemdelser med svulstige poetiske Udgydelser til den Dødes Ere.

Almindelig var Døds-Annemden dog langt fra. Rahbek averterede ikke sin Kammas Død, i hvert Fald ikke i den Berlingske Avis, saalidt som hans egen Død blev averteret.

Det sker engang imellem, at ogsaa en „Død“ lader høre fra sig i Annonce-Spalterne. Den 23. Februar 1835 bringer Historikere

saadanne, om end mindre ophøjede Specialiteter. En af dem er ret ejendommeligt: Avertissementer fra de mange Fugleskydnings-Selskaber Landet over. Disse Bekendtgørelser om „en opsat Papegøye“ til Nedskydning dukker op i Bladets første Aaringer og holder sig til op i Trediveerne. De københavnske Skydebrødre savnes selvfølgelig ikke, heller ikke Den kongelige Skydebane, hvis Karakter som fint Madsted fremgaar af en Annonce om, at der den 13. Oktober 1830 „beværtas med virkelig Skildpadde Kl. 2¼“.

De store Begivenheder i Struensee-Perioden har ikke sat sig synderlige — egentlig knap synlige — Spor i Annoncespalterne. Derimod finder man Stemminger efter Slaget paa Reden tydeligt afspejlet.

Straks efter Slaget averteres: „Vi kunne i Fædrelandets nærværende Fare være ved godt Mod, Prædiken efter den 2den April 1801, holden i Frue Kirke paa anden Paaskedag til Afstans af Henrik Georg Clausen, Provst ved Frue Kirke. Salges til Bedste for vore brave Fædrelandsforsvareres i Trans-esterlæde Enker og Børn, hos Boghandlerne Seidelin, Gyldendal, Brummer, Høgelund og hos Forfatteren. Prisen overlades det til enhver Kiøber selv efter egen patriotisk Følelse at bestemme.“

Hofkobberstikker Lahde averterer, at „det var at forraade Mistroe til vor gode Regiering, dersom man noget Øieblik tvivlede paa, at den vilde sørge for de qvæstede Krigere, og for Enkerne efter de hedenfærne Heltre. Det var at miskiende den almene patriotiske Aand iblandt os, dersom man ikke troede, at der jo ved betydelige Subskriptioner vilde virkes kraftigt til hiint Mål og til de faderløse Børns Opdragelse“. For nu „fra Kunstens Side at nedlægge en Skierv til Hæder for den paa hiin Dag udviiste Nationale Tapperhed mod en saa overlegen Magt“, vil der udkomme et Kobberstik, der viser „den vigtige Bataille, saaledes som den blev seet fra Volden ved Qvintus“, og Stikket vil blive ledsaget med et historisk Digt af Professor Sander. Prisen bliver 3 Mk., og alle Pengene skal dels gaa til „et simpelt Monument“ over de Faldne, dels uddeles til „dem blandt de Qvæstede, der efter deres Anføreres Dom mest have udmerket sig under Træfningen“.

Endnu et Avertissement fra de Dage maa fremdrages: „Edel patriotisk Handling.

En Ubekendt har i Dag givet mig i Haanden en anseelig Gave, da han erfarede at jeg, som Overkanoner, havde udholdt Bataillen med Blokskibet Prøvesteen; hans Opfordring var denne, at jeg skulde lade en Medaille forfærdige med Paaskrift: Af en ubekendt Borger, men efter Fortieneste, for udviist Kiekhed. Giverens Villie skal nu blive opfyldt; men mit taknemmelige Hierte brænder af Længsel efter at sigt mine Medkrigere, at det er værdt at vove Liv og Blod for et Land, hvis Konge og Borgere paaskanner Tapperhed og Mod, og ile med Opmuntring til de Reddede

og med Hjælp til de Saarede. Min Tak tilhører da Dig Du adle! — Du lønlige Giver!

C. Johansen, Overkanoner i Søe-Statem. Den første Halvdel af det Berlingske Bladforetagendes Levetid er rig paa store, paa

Tivoli. I dag, Fredag d. 15de August de forvante Forloffer, Concert ved det Hamburske Orkester. Paa Theatret Modelgalleri og Vantomme. I morgens Dagsdag den 16de August gives En stor Fest i Salebaan af Tivolis Geburtsdag. Tivolis første Fødselsdagsfest.

gennemgribende og omvæltende Begivenheder. I Bladets egen Historie er der heller ingen Mangel paa Rystelser. Men Udviklingen skider meget langsomt frem. Formålet bliver større, men Tempet det samme og genkalds Erindringer om en lille redaktionel Notifikation fra 1753: „Da Postens Udeblivelse denne Gang ikke tilstøder os, at fornøye vore Læsere med nye Tidender fra udenlandske Stæder: Saa vil vi annisere dem med Moralier, som ventelig skal ikke være til Mishag.“

I København findes 471 Brønde, hvoraf kun næsten saa ere ubrugelige, og disse foranstaltet for at sandfærdigt. Endet af dem have 677 Aen Vand og de fleste ikke mere end 3 Aen.

At der paa Børnehøuset og almindelig Hospital kan daglig erhøvels Filtreer paa cirka 20 Potter Vand, imod Betaling, derom har jeg den Ære at underrette det Hoffenlige. Københavns Politistammer, den 27de August 1807. Haagen.

Den kommanderende General Pougensen har underrettet mig om, at det kunde være muligt, at Herrens vil offitere Vandet fra Etaden. Københavns Invasor vil anmodes derfor om, at de saa søgigt muligt søge at forlaffe sig et Vandhøved af Hømpenand, og Indetema til at erhøvels det Stagnand, som mestigen kunde falde, samt at spare alt muligt fersk Vand. Københavns Politistammer den 26de August 1807. Haagen.

At der, til Hiels i Tilfælde af Bombardement, er befale, at de Bøstere paa deres forvante Postler skal være tilfæde, og at ligeledes i ethvert Aaværet er anfat 8 Mænd for at ile til Hæls ved en mulig andenst Sid. Mænd har jeg den Ære at betingter, sa tilfæde at anngede om, at disse maatte gives al mulig frivillig Hjælp, saadanne ingen Fare er til, paa det at de i sig Tilfælde kunde trævede med Hæd til det Offentlige Gavn. Københavns Politistammer den 26de August 1807. Haagen.

3 Bekendtgørelser fra 1807. Men Pressens Tempo bestemmes af Tidens. Og da Dampkraftens sejrige Fremtrængen saa smaat begynder, sætter det selvfølgelig ogsaa sine Spor i den Berlingske Avis. Bladet havde ligesom fra sine første Aar bragt

sporadiske Annoncer om Transportlejlighed med Smakkeskipper og om Krigsaarenes vanskelige Forbindelse med Norge. Ogsaa om Is-transporter og lignende fremkom der mange Meddelelser.

Saa i 1819 kommer „Caledonia“, Landets første Dampskib, som vakte stor Undren, men ogsaa fulgte med nogen Mistro, hvad man kan se af et Avertissement, som indbyder Interesserede til at bese Skibet, da det nogle Aar senere staaar paa Bedding, for at „overbevise sig om dets Tilstand og den Istandsættelse, det erholdt“.

Dampskis-Annoncerne myldrer ikke frem, tværtimod — i de første Aar mærkes det store Trafik-Fremskridt kun gennem en ny Rubrik i Bladet: Ankomne Rejsende. Men efterhaanden viser der sig dog Antydninger til Rute-Annoncer, der fikses op med ganske smaa Clicheer af Dampskibe med mægtig høj Skorsten. Og Rutefarjen over til Hertugdømmerne bliver afgørende for Bladets Trykktider. Man finder Annoncer som denne:

„Saa længe Dampskibet Prindsesse Wilhelmine gaar imellem København og Lybæk, udkommer den til Forsendelse med de kongelige Rideposter privilegerede Danske Statstidender ikke om Loverdagen, men Torsdag Formiddag (i Tilfælde af Dampskibets usædvanlig tidlige Ankomst, om muelige Onsdag Aften).“

Annoncespalternes Udseende fastholdes imidlertid Aar efter Aar med stejl Konservativisme. Spalterne bliver større, Stoffet ordnes mere og mere, men dets tekniske Udstyr forbliver uforandret. Det er en Begivenhed, at en Slagelse-Forlægger i 1830 indtrykker en lille Annonce, der viser Tilbød til en fiks „Opstilling“. Og saa Maaneder efter griber Hattamager Bloch revolutionerende ind med at aftrykke to Hatt-Clicheer. P. Chr. Deichmann paa Hjørnet af Larsleistræde og Nørrevold følger efter med en lille Dampmaskine-Tegning, der skal fremhæve hans „Chokolade udarbejdet ved Dampkraft“ i Konkurrencen med Køllet paa Østergade 34.

Hattene og Maskinen gør Skole. Tredivaarenes smaa Annoncer er hyppigt illustrerede med smaa Tegninger, veimente, men nævne. Man vil finde en Gengivelse, som viser, hvorledes endog en Herredsfogeds Bekendtgørelse om et Jordemoderkald har faaet sin Illustration.

I Aargangen for 1837 findes det første virkelige Skridt i Retning af et typografisk Udstyrstykke paa den Berlingske Avertissementsscene. Det er Annoncen om Damp-Parkettarten Christiania — København.

Endnu i Begyndelsen af Fyrrerne er Averterings-Formerne meget beherskede, Tivolis Tilblivelse bekendtgøres i en halv Snes Linier, som man næppe vilde faa Øje paa, dersom man ikke kendte Aabningsdagen: den 15de August 1843. Annoncen indeholder kun Meddelelse om Entréen og om, at

Etablisementet er aabent fra Kl. 6 — seks! — Morgen til 11½ Aften. Dagen efter gentages Annoncen i samme beskudne Format. Og saa finder man ikke mere om Tivoli udover en Bekendtgørelse fra Forlagsboghandler Reitzel om, at han har udgivet et „Grundrids af Københavns Tivoli med nøiagtig Forklaring over Alt samt et Udkast af Rutschbanen, Teatret m. m.“

Det følgende Aar er Averteringen om muligt endnu fattigere. Men i 1845 tages der frygtelig Revanche, ofte med Annoncer paa halve Sider. Den første Helse-Annemden fremkom derimod først i Halvfemserne. Den skyldtes L. Levison.

Denne Udvikling kom ikke tilfældigt. „Berlingske Tidende“ var i 1844 blevet et virkeligt Blad i moderne Forstand, udkommende to Gange om Dagen. Og den tekniske Afdeling stod i rig Blomstring, rundhaandet udstyret med alle Hjælpe midler, i lige høg

Redige Tjenester. Da Jordemodertjenesten for Dødslo Biffret er bleven lidet bekvemt, herred, at de som attraae denne Hjælp, inden 14 Dage besvarende til Underboende maa indgive Ansøgninger ledsagede af de fornødne Brev. Herredet og Ludde Herredets Contoir, den 5de Mai 1839. Spang.

Herredet søger Jordemoder. Grad i Stand til at fremstille rene Prægtarbejder og til at tilfredsstille de mest sensationslystne Annoncerers Trang til løjnelaldende Skrifarter.

Det virker helt underligt midt i al denne Reklamelarm at finde en Plan for Søndagsstog. Den er fra 1848. Det var den samlede Køreplan for Datidens danske Banen!

Den hektiske Reklame-Iver stilner af i Løbet af nogle Aar, og i Halvtredserne antager „Berlingske Tidende“s Annonce-Sider den Form, som blev den blivende lige til efter Systemskiftet i 1901 eller rettere sagt lige til Overgangen i 1914 til det nye, be-

Da de Berlingske Irvingers Bogtrykkerie ikke længere forefindes i Store Canike-Stræde, men er nu hrefter at finde paa Hjørnet af Store-Kiøbmagergaden og Klareboderne, saa averteres saakant herred til deres Efterretning, som enten have været, saa arrige, eller i Fremtiden vilde vilje den Arighed, at lade noget trykke i samme Bogtrykkerie, paa det de sammeledes kunde lade sig anmelde, da de kunde være forfærdige paa, at de faavel i Hønsende til Trofningten som Correcturernes skal kunde finde sig fornyede.

Berlingske Tidende flytter. kvemme Format. De store Avertissementer forsvinder selvfølgelig ikke, men de store Grupper af ensartede Smaa-Annoncer presser sig frem imellem dem. Huslejlighed, Ledige Tjenester, Tjeneste søges og hvad nu alle disse Grupper hedder, giver Siderne et Præg af Ro og værdig Holdning, et Præg, som Bladet sætter en Stolthed i at bevare.

TOP NOTCH. King George IV Scotch Whisky. Illustration of a woman in a long dress and crown.

TUBORG LAGER ØL

DAGEN I DAG

VEJRBERETNING

Onsdag Aften findes de højeste Lufttryk over Lapland og Biscaya-bugten...

KØBENHAVN

„Berlingske Tidende“ holder idag 175 Aars Jubileum... Berlingske elektriske Avis lyser laften for første Gang ud over Raadhushalsten...

DAGENS HISTORIE

„Min Veninde“. Af Edith Rode... Rigsdagen holder ikke Møde... Højestret. R. Nr. 128/1923...

Øresundsselskabet indstiller Aftenturene.

Der er svære Iskruninger i Sundet, og mange Skibe sidder fast i Isen. Isforholdene i Sundet antog i Løbet af Dagen igaar en mere og mere faretruende Karakter...

mand Thorsvald Knudsen (Løholm-Hansen) mod Parcellist Carl Jensen (Omni Petersen)...

FORLYSTELSE

Teatrene. Det kgl. Teater Kl. 7 1/2: „Barnstuen“... Apolloteatret Kl. 7 1/2: „Madame Tanius“...

SEVERDIGEHEDER m. m. Nationalmuseet (Prinsens Pale) Etnografisk Samling...

Berlingske Tidendes Oplysningsbureau er sabbat Kl. 11-12 alle Hverdage...

tyk, og med den nordlige Vind og Strøm er der stærke Iskruninger, hvoraf Følgen var, at mange Skibe laftes sad fast i Isen...

Nykøbing, Falster, er igen spærret. Nykøbing, Falster, Onsdag. (Priv.) Besøget, som „Stærkodder“ aflagde...

D. F. D. S. Damp „Moen“, der forleden sad fast i Isen i Smaalandsøhavet, er gaaet til Stege, og man mener, at Selskabet vil sende den kraftigere „Fiona“...

„Berlingske Tidende“ siden Aarhundred-Skiftet.

(Fortsat fra Side 49.) bød sig, men allerede ved deres Nævnelser taler de godt nok for sig selv. Vi ser da — foruden de forskellige Hjælpefond, Hjælp til Jul, Hjælp til Brændsel...

Blader vi videre, ser vi Sparesagen som Borgersag, Foredrag, Demonstration, Forsøgskokkene m. m. Og vi ser Indsamlingen til vort Luftværn, Oprettelsen af Feriekolonier for Storbys børn...

ET særligt Afsnit i denne Oversigt bør helliges Middagsbladet „B. T.“, der udgives af Interessentskabet „Berlingske Tidende“...

EN Angivelse af „Berlingske Tidende“'s Oplag, Annonce-Kapacitet o. a. lign. statistiske Oplysninger falder helt udenfor denne Artikels Hensigt...

Tryk (Dybtryk), det første Forsøg herhjemme med denne Fremstillings-Metode, der lykkedes fuldkomment og vandt os mange Venner...

De baltiske Konferencer. Polsk Skepsis overfor den forestaaende Sammenkomst i Warszawa. Privattelegram. BERLIN, ONSDAG AFTEN. Fra Warszawa meddeles, at den i December berammede, men udsatte Konference...

Den traadløse Telefon. Tale og Musik fra Glasgow opfanges i Syd-Dakota og Minneapolis. London, 2. Januar. RB. Der indløb igaar Meddelelse til Glasgow om, at Udsendelserne fra den traadløse Telefon her er blevet hørte i Syd-Dakota...

Berlingske Tidende Pilestræde 31-K TELEFONER Central 6571 (Omstilling til Lokaltelefonerne) Statstelefon 171 og 197. REDAKTION... 9 Fm. til 2 Nat. AVERTISSEMENT... 9 Fm. til 6 Em. ABONNEMENT... 9 Fm. til 6 Em.

Brug Grüneberg Eddike Baess Mop Polish faas overalt. TIDENS TEGN „Verdens Gang“'s 56. aarg. „Norske Intelligenssedler“'s 161. aarg. Jevnt utbredt over det hele land og i alle samfundsklasser. Det bedste avis- og informationsblad.

ABDULLA Englands populæreste Cigaret Remington, bedste og mest benyttede Skrivemaskine L. Kristensen, 27, Vestergade.

Gavepakker af enhver Størrelse besorges prompte til nodliddende Lande (Tyskland, Østrik og Ruhrdistrikt). Forsendelsesomkostn. var. Pk. indtil 5 kg Kr. 1,56. Publikum har Garanti for Pakkernes Besorgelse. Stanley Segner (Kend Berget Erik) Viktualier. Tlf. 7915. Vesterbrog. 35. Tysk og Engelsk tales. Altid det største Udvalg i Ges. /Ænder, Kalkuner, Hans, Haner m.m. Alle Slags Varer ekspederes.

Fru Gerda Kjærsgaard. Udsalg af Modeller i Dragter og Overstykker samt Modelkjoler i Uld og Silke m. m. Betydelig nedsatte Priser. Kun moderne Ting fra denne Vinter. Frederiksgade 11, 1. (Marmorpladsen). Tr. 11-6. Lørd. til 7.

Guaranty Trust Company of New York med Filialer i England, Frankrig og Belgien, bekendtgør herved, for at undgaa enhver Misforstaaelse, at det har ingen som helst Forbindelse, hverken direkte eller indirekte, med det for kort Tid siden her i Byen indregistrerede Aktieselskab af samme Navn.

Meddelelse Det meddeles herved vore ærede Forretningsforbindelser, at vort Telefonnummer er forandret til Central 4828. A/S. S. W. Bruuns Fabrikers Hovedoplæg, Reventlowsgade 10.

Fru Elisabeth Staus Rekreationshjem pr. Hornbæk modtager atter Gæster fra 15de Januar Iudmeldelser Kronprinsessegade 14

ANNONCER Side Sp Henviisning... 50-1 Inserater, Forlystelser... 60-1 Foreninger... 67-5 Undervisning... 67-1 Solart... 73-1 DØDE... 68-1 Særskilte Bekendtgørelser... 71-1 Elterlyses fremlyses... 75-3 Laan tilbydes, Laan søges... 75-4 Befordring... 75-3 Ejendom købes, sælges, forpantes... 75-5 Lejlighed tilbydes, søges... 76-1 Tjeneste tilbydes... 77-1 Tjeneste søges... 78-1 Købes... 78-3 Sælges... 78-5 Blandede Bekendtgørelser... 79-3 Retstlige Bekendtgørelser... 79-5

B. T. Dessert Den ekstra fine, tyldte Chokolade, hjemmelavet, 375 pr. 1/2 kg. faas hos Marstrand Christiansen, B.T. CENTRALEN Raadhushalsten. Aaben hele Aftenen, ogsaa Søndag. Brug Bro Skovværter

Vi skal bruge Penge! Alt skal sælges! Dansk Lædervarefabriks Filialer har arrangeret et Udsalg til saa billige Priser som aldrig er set herhjemme. For at overbevise Dem kom og se vore Vinduer — Priser og Kvaliteter. Se paa Varerne i Butikken. — Ingen Købetvang. Kitbag prima Skind, 1375 Kitbag ren Oksehud 1550 40 ctm., Kr. Dokumentmapper prima Skind 600 Kr. Alle Lædervarer sælges til samme smaa Priser. Dansk Lædervare Fabriks Filialer Axelborg, Hammerichsgade 2 — Vestervoldgade 19

Polyphon Nyhed. Beethovens niende Symfoni spillet af Nye Symphon-Orkester, Dirigert af Kapelmester Bruno Seidler-Winkler, under Medvirken af: Eugen Transkip, Tenor. Ethel Hansa, Sopran. Eleanor Dehlossbauer, Alt. Professor Albert Fischer, Bas. Stasooerens Kor, Berlin. Pris pr. Stk. Kr. 12,— 1. Satz, Allegro ma non troppo un poco maestoso, 1. Del. 2. Satz, Allegro ma non troppo un poco maestoso, 2. Del. 3. Satz, Molto vivace, 1. Del. 4. Satz, Molto vivace, 1. Del. 5. Satz, Adagio, 3. Del. 6. Satz, Presto, 1. Del. 7. Satz, Allegro assai, 2. Del. 8. Satz, Presto, Allegro assai (O Freunde, nicht diese Töne) (Freude schöner Götterfunken), 3. Del. 9. Satz, Allegro assai vivace, Alla Marcia (Froh wie seine Sonnen), 4. Del. 10. Satz, Allegro assai vivace, Alla Marcia (Seld umschlungen Millionen), 5. Del. 11. Satz, Allegro non tanto (Freunde, Tochter aus Elysium), 6. Del. Beethovens niende Symfoni skabtes i Aarene 1821 og 1824. Den anses af mange for Kronen paa Beethovens Værk. En betydningsfuld Nydannelse, epokegørende paa Symfoniens Omraade er Indførelsen af Sangkor og Solostemmer i Værkets Slutningspart. Basis for Teksten fandt Beethoven i Schillers „Hymne til Glæden“. Den første Opførelse af den niende Symfoni fandt Sted 7. Maj 1824 i Wien under Mesterens personlige Ledelse. Skønt det gjorde stor Virkning, brød det kæmpemæssige Værk dog ikke straks helt igennem. Først ved Richard Wagners Mellemkomst er den niende Symfoni blevet et af Mesterens højest værdsatte Værker.

Historiske Blade i Europa.

Af Erik Møller.

I sin 72. Epistel taler Holberg om, hvorledes de Danske „for kort Tid siden hørte... ilde formedelst Efterladenhed i at skrive Bøger: nu derimod skiemter man med deres umaadelige Skrive-Syge“. Det er dog ikke Datidens Aviser, denne Bemærkning tager Sigte paa, men de Tidsskrifter, „Spectatores“, hvoraf der „opreysede sig... een udi hvert Stadens Quarteer“; thi en periodisk Nyhedspresse var dengang allerede gammel i Danmark og kan føres tilbage til 1634, da Boghandleren Joachim Moltke og Bogtrykkeren Melchior Maltzan fik Privilegium paa at udgive danske og tyske Blade. Da Holberg ved Aarhundredets Begyndelse kom til København, var Aviser ikke noget ukendt, og endnu før den danske Skueplads havde haft nogen Premiére, var Joachim Wielandt begyndt med sine „Extraordinære Relationer“. — Et af de spredte Træk, der leder os skimte den livlige kulturelle Forbindelse med Verden derude, som for Eftertiden næsten helt skjules af Holbergs eget mægtige „europæiske“ Forfatterskab.

Og heri er der intet mærkeligt. Lysten til og Nødvendigheden af „at sige eller høre Nyt“ er saa gammel som Menneskeheden, og for dem, der kunde læse og skrive, gaves der tidligt andre Veje end at spørge de hjemvendte, „hvad Tidende var i Dag paa Thing“. Efter Bogtrykkerkunstens Gæindelse udviklede de skrevne Nyhedsbreve sig til Flyvebladene, og med den periodiske Offentliggørelse har vi i Virkeligheden den moderne Avis, om end foreløbig ikke Dagbladet. Ældst af denne Slags i det moderne Europa synes „Frankfurter Journal“ fra 1615 at være; den efterfulgtes allerede næste Aar af „Nieuwe Tijdinghen“ i Antwerpen; 1617 faar Berlin sit første Blad; 1622 begynder „Weekly News“ i London, som fra 1625 hedder „Mercurius Britannicus“; 1631 grundlagde Théophraste Renaudot sin af Richelieu inspirerede „Gazette“, og som allerede nævnt var København med fra 1634. I alle disse Publikationer har vi allerede Livsnerven i det moderne Dagblads Stof: Efterretningstjenesten. Hurtigt føjedes dertil den økonomisk bærende Stamme: Avertissementerne; her hjemme indeholdt allerede Daniel Paulis „Extraordinaire Relationes“ fra 1672 Annoncer. Det tredje Element: Det ræsonnerende Stof, kom senere; og det var engelske Dagblade og Tidsskrifter forbeholdt at lade Forfattere som Defoe, Swift og Bolingbroke udforme den politiske Artikel ef-

GRATULATIONS-KORT FRA BILMANN-PETERSEN

BERLINGSKE TIDENDE OM 175 AAR

ter Censurens endelige Ophævelse i 1695. Der var altsaa rige Erfaringer for Bladvirksomhed, baade hjemlige og fremmede, da Ernst Heinrich Berling i 1749 begyndte at udgive sin „Københavnke danske Posttidender“; der var dengang baade i Danmark og i Udlandet Aviser med ældre Traditioner. Men et andet Spørgsmaal er, hvormange af disse der endnu er i Live. Tallet bliver her adskilligt mindre, men dog større, end man maaske er tilbøjelig til at tro.

For at begynde med de første Dagblades Land er der mærkelig nok intet af de egentlige London-Blade, der naaer længere tilbage end sidste Trediedel af 18. Aarhundrede, dog kan den officielle „London Gazette“, som stadig kun udkommer to Gange ugentligt, føre sine Aargange op til 1665, og af de engelske Provsblade rækker flere mere end to Hundrede Aar tilbage i Tiden; deres Nestor er „Berrows Worcester Journal“, der begyndte som „Worcester Postman“ i 1690;

fra 1715 har vi „Bristol Felix Farleys Journal“, der endnu lever som „Bristol Times and Mirror“, og fra 1717 „Leeds Mercury“, der under samme Navn har øvet umaadelig Indflydelse i hele Lancashire og Yorkshire og endnu hører til de førende liberale Organer i Nord-England. Paa Fastlandet kan („Nieuwe“) Haarlemsche Courant“ forfølges tilbage til 1656. I Wien blev van Ghelens „Posttägliche Mercurius“ og Schönewetters

„Wienerisches Diarium“ 1724 slaet sammen til et Blad, der endnu bestaar, og som siden 1780 hedder „Wiener Zeitung“. Paa snævrere tysk Grund kan den nu demokratiske „Magdeburgische Zeitung“ føre sine direkte Ahner op til de „Wöchentliche Zeitungen“, der begyndte ca. 1626 i Centuriernes By, og den har siden 1. Halvdel af 18. Aarhundrede fortsat været i Familien Fabers Besiddelse. Maaske har „Königsberger Hartungsche Zeitung“ et endnu ældre Stamtræ; 1660 fik Reussen Privilegiet, 1752 kom det i Bogtrykkeren Hartungs Besiddelse, og han udgav derpaa Bladet som „Königliche privilegierte preussische Staats-, Kriegs- und Friedenszeitung“. 1660 grundlagde Boghandler og kejserlig Notar Timotheus Ritzsch i Leipzig sin „Neu eingelauffende Nachricht von Kriegs- und Welthändel“, der endnu fortsættes som „Leipziger Zeitung“, og fra lignende Tid dateres de fortsat bestaaende „Jenaische Zeitung“ (1674), „Augsburger Postzeitung“ (1686) og „Augsburger Abendzeitung“ (1690).

Der maa endnu nævnes to tyske Aviser. Berlins ældste Blad: „Vossische Zeitung“ og „Hamburgischer Correspondent“. Det første startedes af Rüdinger 1704 som Ugeblad og gik senere over til hans Søn; efter ham fik Svigersønnen Voss i 1751 Bladet, som i 1785 antog hans Navn. Dets Anseelse i 18. Aarhundrede var stor, og det havde bl. a. Lessing til Medarbejder. I moderne Tid har „Vossische Zeitung“, der i 1824 blev Dagblad, og som nu ejes af Firmaet Ullstein, faaet ny Glans under Georg Bernhards Ledelse. Hvad Hamborg-Organet angaar, saa begyndte det sin Tilværelse 1710 paa holstensk Grund som „Schiffbecker Posthorn“; fra 1712 hed det „Der Holsteinische unpartheyische Correspondent“ og udkom med det danske Vaaben paa Forsiden. Det havde tidligt Ry for sin egen Efterretningstjeneste, en Kilde, som Datidens danske Journalister øste rigeligt af, og det naaede ved 19. Aarhundredets Begyndelse et Oplag paa 30,000. Fra 1830 udkom det dag-

(Fortsættes Side 54).

Har De Smerter?

Radium forjager Smerter, understøtter Stofskiftet, formerer de røde Blodlegemer, udskiller den skadelige Urinsyre af Legemet, virker nerveberoligende og søvnbeholdende, kort sagt, baade fordrue og genopbygger, og er saaledes dobbeltvirkende. Det anvendes i stedse stigende Grad i Videnskaben Verden over. Spørg Deres Læge. Miradium-Salt Styrke B à 3 Kr. pr. Glas. Miradium Salt Styrke A à 6 Kr. pr. Glas. Miradium-Pastiller og Tabletter à 6 Kr. pr. Glas indeholder Radium i nøjagtigt alpassede Doser og oplyder iøvrigt alle Pharmacopœens Forskrifter. Faas derfor kun paa Apotekerne.

Established 1947.

Alcock's

Plastre

from Mamma.

Verdens Mest Udbredte.

ALLCOCK'S POROSE PLASTRE er endnu til Dato det absolut hurtigste, sikreste, tryggeste og bedste til udvortes Brug. Staar ikke alene i overordentlig Grad langt over alle andre Plastre, men ogsaa over Salver og Smørelser, Olier og lignende fede Blandinger.

Paa paa Efterlysninger og lad Dem ikke narre af fejlagtige Fremstillinger. Forfang Alcock's og lad Dem ikke ved nogen Opfordring eller Forklaring bevæge til at tage et Surrogat.

Naar De trænger til en Pille

Tag EN Brandreth's Pille (Etab. 1732)

FAAS PAA ALLE APOTEKER. Agenter for Danmark og Norge: Th. Løse & Co., Jemtelandsgade 15., KØBENHAVN.

VERDENS FØRSTE BROADCASTING

BERLINGSKE TELEFONAVIS

Fra 1914 har Berlingske Tidende foretaget BROADCASTING PR. TRAAD

gennem sin Telefonavis, som hver Aften Kl. 9 og 10 bringer alle vigtige Nyheder ind i Hjemmene, og hvor man hver Aften Kl. 9½ blot ved at forlange:

TELEFONKONCERTEN

i sin Telefon hører de sidste Nyheder i Polyphonmusik.

Man ringer op og forlanger:

BERLINGSKE TELEFONAVIS

VIKING

NAVY CUT

mild Virginia Cigarette

LAMBERT & BUTLER LONDON

20 for 50 Øre
50 for 1,25.

Neapel.

HOTEL RIVIERA

Første Rangs Familie-Hotel, komfortabelt, moderne, berømt Kokken, Beliggenh. lige mod Syd. Fuld Pension fra 52 Lire, Befjening indbef. Rainoldi Frères. Indehavere.

Udsalg.

Januar 1924.

Paa Grund af Ombygning og Udvidelse af mine Udstillingslokaler i min Ejendom St. Kongensgade 27, realiseres i denne Maaned 100 elegante Møblementer, der sælges fra 400 indtil 2500 Kr. under alm. Pris.

Alle Møblementer er udførte af 1. Kl. Materialer. De købte Møbler kan henstaa til senere Levering. Ingen bør købe Møbler før De først har for hørt Dem om mine enestaaende billige Priser i Anledning af Ombygningen

Georg Koefoed,
St. Kongensgade 27, 4 Etager.

Københavns Diskontobank og Revisionsbank

Frederiksberggade 11,

har fra 2. Januar 1924 paabegyndt Udstedelse af 5 pCt. Indlaansbeviser paa 2000 Kr. Stykket

Disse Indlaansbeviser, som er forsynede med fjerdingaarlige Rentekuponer, kan gensidigt opsiges med 6 Maaneders Varsel til en 1. Januar og 1. Juli.

ERHVERVSLIVETS HISTORISKE NAVNE

BAADH & WINTHERS EFT.
GRUNDLAGT 1717

KJØBMAGERGADE 45

**DET KONGELIG OCTROIERED E
SØ-ASSURANCE KOMPAGNI A/S**

GRUNDLAGT 1726
AMALIEGADE 27B.

DET DANSKE KULKOMPAGNI A/S
FORTSÆTTELSE AF J.P. SUHR & SØN

GRUNDLAGT 1749
VIMMELSKAFTET 42

DANSKE OLIEMØLLER OG SÆBEFABRIKKER
AKTIESELSKAB

GRUNDLAGT 1753
LYNGBYVEJ 11-13

HENRIK DORCH
HERREHATTE

GRUNDLAGT 1753
ØSTERGADE 61

C.H. MØNSTER & SØN
KONGELIG HOF VINHANDLERE

GRUNDLAGT 1757.
KONGENS NYTORV 23

HOFBAGER OLSENS SØN
ILWO'S RUGBRØDSFABRIK

GRUNDLAGT 1778
STORE STRANDSTRÆDE 10

J.H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETSBOGTRYKKERI

GRUNDLAGT 1783
NIELS JUELSGADE 10-12

MOSES & SØN G. MELCHIOR

GRUNDLAGT 1795
STRANDGADE 34

E. NIELSEN S
MEKANISKE STENHUGGERI

GRUNDLAGT 1797
NØRREBROGADE 44

A.C. GAMÉL

GRUNDLAGT 1805
ØSTERGADE 27

FR. TH. ADOLPHS ENKE
AKTIESELSKAB

GRUNDLAGT 1814
SLOTSHOLMSGADE 16

I. S. HAHN S ENKE
VEXELLERER & BANQUIER

GRUNDLAGT 1823
ST. KJØBMAGERGADE 14

J. S. Hahns Enke.

Den 4. November 1823 begyndte Vekselerer Isaak Seelig Hahn sin Virksomhed med Kontor paa Købmagergade i København, i hvilken Sammenhæng kan oplyses, at Firmaet stedse har haft sit Domicil paa Købmagergade. Grundlæggeren, der var født 1789, drev Forretningen som Eneindehaver og søgte at arbejde den fremad til god Anseelse, medens han samtidig helligede sig sine religiøse Interesser. Han var — som alle Efterfølgerne — Medlem af Kursnoteringen paa Københavns Børs.

Ved J. S. Hahns Død fortsattes Virksomheden af hans Hustru, Fru Hahn, født Henriques, under Ledelse af Svigersønnen, den da endnu ikke fuldmyndige Jacob Simonsen, der i 1849 indgik Ægteskab med Grundlæggerens Datter, Rose Hahn, og samme Aar indtraadte i Firmaet. Han under-

J. S. Hahn.

Jacob Simonsen.

byggede i meget væsentlig Grad Virksomhedens hele Position og skaffede Forretningen en Betydning og Anseelse, som det senere er lykkedes den at bevare gennem Tiderne.

Ved Jacob Simonsens Død overtoges Forretningen af hans Søn, Sophus Heiman Simonsen (født 1850), der i nogen Tid havde været Medindehaver.

Denne var en ualmindelig, rigt begavet Personlighed, der ogsaa paa videnskabelige Omraader skabte sig et kendt og anset Navn.

I 1883 indtraadte som Medindehaver den nuværende Seniorchef, Andreas Simonsen, født 1857, Søn af den i sin Tid meget kendte, fremragende Jurist, Overretsprokurator I. L. Simonsen (død 1886).

S. H. Simonsen.

Andreas Simonsen.

Andreas Simonsen havde gennem sin praktiske Uddannelse og sin Erfaring de bedste Betingelser for at supplere sin Kompagnon. Han havde været ansat hos Firmaerne I. L. Lachmann og Stokkebye & Hvalsøe i København og senere hos de store Bankierfirmaer Donner i Hamborg og Schlesinger i Berlin.

I 1913 afgik Sophus Heiman Simonsen ved Døden, og Andreas Simonsen overtog Firmaet som Eneindehaver indtil 1919, hvilket Aar Cand. polyt. Jacob Simonsen, Søn af S. H. Simonsen og saaledes Grundlæggerens Dattersøns Søn, indtraadte som Medindehaver efter allerede siden Faderens Tid at have været knyttet til Firmaet.

I. S. Hahns Enke hører til de Firmanavne, der har bedst Klang herhjemme, ikke alene indenfor Branchen, men i Forretningstilværet som Helhed, I mere end hundrede Aar har dens Ledere gennem gode Tider saavel som

Jacob Simonsen.

gennem Krisetider vidst at skabe og bevare den Tillid hos Forretningsforbindelser og hos Publikum i Almindelighed, som er af saa stor Betydning ikke mindst i dette Firmas Branche, og som sikkert netop i denne Branche — i alt Fald under ekstraordinære Forhold — kræver usædvanlige Egen-skaber hos Lederne.

Firmaet har siden 1886 leveret de daglige og maanedlige Kursoversigter til »Berlingske Tidende« og har paa forskellige andre Maader haft Tilknytning til Bladets Redaktion. Det er derfor naturligt, at netop Artiklen om I. S. Hahns Enke finder Optagelse i »Berlingske Tidende«s Jubilæums-Numer under Serien »Erhvervslivets historiske Navne«.

PETERSEN & STEENSTRUP
HARMONIER & PIANOLAER

GRUNDLAGT 1839
KJØBMAGERGADE 18

LUDVIG MELCHIOR
FABRIK AF STRAA- OG FILTHATTE

MODEVARER EN GROS
GRUNDLAGT 1839
KRISTEN BERNIKOWSGADE 1

M. BENDIX

NOUVEAUTÉS MAGASIN
GRUNDLAGT 1847.
ØSTERGADE 16

I. G. A. EICKHOFF

MASKINFABRIK
GRUNDLAGT 1848
VESTERBROGADE 97

BRØDRENE ANDERSEN

KONGELIG HOF LEVERANDØRER
HERRE SKRÆDDERI- OG EKVIPERING
GRUNDLAGT 1850
ØSTERGADE 9

DE DANSKE EDDIKEBRYGGERIER

C. LANGE
GRUNDLAGT 1853
HOLGER DANKESVEJ 104

C. K. HANSEN

DAMPKIBS-HAVARI- OG ASSURANCE-AGENTUR
KORRESPONDERENDE REDER FOR DAMPSKIBSELSKABET, DANNEBROG
GRUNDLAGT 1856
AMALIEGADE 29 B.

V. STEIN S ANALYTISK-KEMISKE LABORATORIUM
FR. CHRISTENSEN GUNNER JØRGENSEN

GRUNDLAGT 1857.
NØRREVOLDGADE 12

BRØDRENE CLOËTTA

KONGELIG HOF CHOCOLAEFABRIK
GRUNDLAGT 1862
HØRSHOLMSGADE 20

OTTO MØNSTED A/S

GRUNDLAGT 1865
RYSSENSTEENSGADE 18

BRØDRENE DAHL

GRUNDLAGT 1867
INDUSTRIBYGNINGEN 23

P. WULFF

CIGARFABRIK
GRUNDLAGT 1868
TOLDBODVEJ 6

DE DANSKE SUKKERFABRIKKER

AKTIESELSKAB
GRUNDLAGT 1872
SLOTSHOLMSGADE 22

Ørek af Berlingske Tidendes Udvikling gennem 175 Aar

1708 22. Marts
fødtes Bogtrykker Ernst Heinrich Berling i Mecklenburg.

1731
kom Bogtrykker Berling til København.

1733
startede E. H. Berling sit eget Bogtrykkeri i St. Kannikestræde, paa det Sted, hvor nu Metropolitanskolen ligger.

1748 27. December
fik Bogtrykker Berling Privilegium til at udgive de hidtil af de afbøde Bogtrykker Wielandt og dennes Enke siden 1720 udgivne Tidender.

1749 3. Januar
udsendte „Deres Kongl. M. Hofbogtrykker E. H. Berling, udi store Kannikestræde“, Nummer 1 af „Københavnske Danske Post-Tidender“, der kom i lille Oktavformat paa 4 Sider. Bladet udkom 2 Gange ugentlig. Det var det første Nummer af Den Berlingske Tidende.

1749 13. Januar
udkom Bladet for første Gang med Annoncetilæg. „Ejstraordinaire Avertissements“.

1749 21. April
sendtes den første Illustration i „Post-Tidender“, et Træsnit forestillende de Thuraes Spirit til Frelsers Kirke.

1750 2. Januar
udkom „Post-Tidender“ for første Gang i Kvartformat med Spalteinddeling. Da blev for første Gang anvendt i Bladets „Hoved“ Altsiden med det danske Vaaben, som endnu findes midt i „Berlingske Tidende“s „Hoved“.

1755
flyttede Det Berlingske Bogtrykkeri til Hjørnet af Alareboderne og Røhmagergade.

1762 2. Januar
forandrede Titlen til „De til forsendelse med Posten alene privilegerede Københavnske Tidender“ — men Mand og Mand imellem kaldtes Bladet allerede da kun „Berlingske Tidende“.

1765
flyttede Det Berlingske Officin til Pilestræde 115 (nu 34), hvor det endnu findes.

1802 23. April
fik Joh. Chr. Berling og Carl Chr. Berling, to fætre, der var Søner af Stifterens to Søner, det i Reskript af 27. September 1799 for enhver Bogtrykker krævede kongelige Privilegium.

1808 1. Oktober
udkom Bladet første Gang i folio-format og under Navnet „Den til forsendelse med de kongelige Adepoter privilegerede Danske Statstidende“.

1819
ankom det første Dampskib til København, og samme Aar befordredes „Danske Statstidende“ første Gang med Dampskib.

1821 1. Februar
udstedtes en Forordning, som krævede en Redaktør angivet paa ethvert Blad. Overretsprofessor Philip Jul. Knudsen engageredes da og blev Bladets første navngivne Redaktør.

1827
begyndte „Danske Statstidende“ at udkomme hyppigere end hidtil, oftest 4 Gange ugentlig.

1831 1. Januar
begyndte „Danske Statstidende“ at udkomme nogenlunde regelmæssigt hver Uften.

1833 1. Januar
udkom Bladet med den Titel, det endnu bærer idag, „Den til forsendelse med de kongelige Brevposter privilegerede Berlingske politiske og Avertissements-Tidende“.

1836
anskaffedes den første Hurtigpresse til „Berlingske Tidende“.

Ca. 1839
blev de første Staalpenne anvendt i København og samtidig paa „Berlingske Tidende“.

1840 1. Januar
udkom første Gang „Berlingske Tidendes Søndagsblad“, som atter ophørte at udkomme i 1844. Først i 1913 udkom det igen.

1841 2. Januar
begyndte „Berlingske Tidende“ at udkomme helt regelmæssigt hver Dag — om Uften.

1844 2. Januar
begyndte „Berlingske Tidende“ at udkomme ogsaa om Morgenene, saa der nu kom 12 ugentlige Udgaver. Morgen-Udgaven udgik under Titelen „Tilæg til den Berlingske politiske og Avertissements-Tidende“.

1847 26. Juni
aabnedes Jernbanen København-Roskilde, og „Berlingske Tidende“ blev fra denne Dato regelmæssigt befordret med Jernbane i Indlandet. (Allerede tidligere var Baner anlagt i Hertugdømmene.)

1854 1. Februar
aabnedes den første Telegrafledning — Øresundsledningen — til København, og samtidig tog „Berlingske Tidende“ Telegrafen i Anvendelse.

1859
anskaffedes en Marinoni-Fladpresse til „Berlingske Tidende“s Trykning.

1872
blev en af de Malling-Hansenske forbedrede Skrivemaskiner forsøgsvis anvendt paa „Berlingske Tidende“.

1881
blev „Berlingske Tidende“ første Gang trykt paa Rotations-Presse.

1881, 7. Februar
udkom Morgen-Ugaven for første Gang som selvstændigt Blad under samme Titel som Aftenudgaven indførte 1. Januar 1833.

1882
fik „Berlingske Tidende“ installeret sin første Telefon, Nr. 358.

1895
udfærdigedes det sidste Privilegium for „Berlingske Tidende“.

1900, i Marts
blev den første Sættmaskine taget i Brug paa „Berlingske Tidende“.

1903 23. Januar
vedtoges Loven, hvorved Avis-Privilegierne bortfaldt.

1903 7. November
affæddes den gamle Skatue-Skrift — den gotiske — i „Berlingske Tidende“, og Antiqua-Skriften — den latinske — blev indført.

1908 10. August
indtraf der for første Gang en Standsning i „Berlingske Tidende“s Udgivelse. Den var foranlediget af Typografstrejke, og varede indtil 17. August. Sammen med de øvrige standsede Dagblade udgav Berlingske Tidende i dette Interregnum Bladet „Dresen“.

1913 1. Januar
tiltraadte „Berlingske Tidende“s nuværende Ledelse.

1913 6. April
begyndte „Berlingske Tidende“ at udkomme ogsaa Søndag Morgen.

1914 9. Juli
aabnedes B. T. Centralen paa Raadhushallen, den første af B. T. Centralerne.

1914 31. Juli
oprettedes „Berlingske Telefonavis“.

1914 14. September
indførte „Berlingske Tidende“s Morgenudgave det nuværende 5 spaltede format, som allerede eksisterede indtil 1889. Samtidig blev „Berlingske Tidende“s Oplag for første Gang faldet og sammenlagt med Maskine, mens det hidtil var flet ved Haandkraft.

1914
fik „Berlingske Tidende“ sin nuværende Stor-Abbonent-Telefon-Central og fik Nummer 6571.

1914 16. September
bragte „Berlingske Tidende“ for første Gang en Autotypi-Gengivelse af et Fotograf i Bladets Tekst.

1914
startedes „Berlingske Tidende“s Indsamling til de belgiske Flygtninge. Den indbragte 605,806 Kr.

1914 1. December
blev Avisstapperne, som paa „Berlingske Tidende“ foranledning var fremstillet til Siffringsstyret, taget i Brug.

1914 8. December
indførte „Berlingske Tidende“ det nuværende format ogsaa for Aften-Udgaven.

1915 20. Maj
udkom „Berlingske Tidende“s fotografvare-Udgave „Ude og Hjemme“ første Gang.

1915 30. November
aabnedes „Berlingske Tidende“s Indsamlingen til Kunstnerens Gavefond og Forfatterens Julefond.

1916, i Maj
aabnedes Indsamlingen til vort Luftværn. „Berlingske Tidende“ indsamlede 131,000 Kr.

1916 3. Juli
indviedes „Berlingske Tidende“s Seriekoloni ved Lohals paa Langeland.

1916 31. August
udkom første Nummer af „B. T.“.

1917
oprettedes „Berlingske Tidende“s Oplysningsbureau.

1917 18. Februar
aabnedes „Berlingske Tidende“ som Supplement til Myndighedernes Opfordringer til at spare Agitationen for Avispapir-Briketterne. Agitationen aabnedes ved en Demonstration i Raadhushallen.

1917 1. Juli
indviedes „Børnernes Herregaard“, „Soholt“ paa Djursland, hvortil „Berlingske Tidende“ havde tilsendtbragt Midler.

1918 22. Oktober
startedes „Berlingske Tidende“s Indsamling til de af den Spanske Syge hærgede Hjem. Den indbragte over 420,000 Kr.

1919 11. Maj
befordredes „Berlingske Tidende“s Oplag for første Gang til Udlandet pr. Flyvemaskine. Turen gik til Stockholm.

1920
blev „Berlingske Tidende“s nye Maskine, som kan trykke 64 Sider, taget i Brug.

1920 2. April
afleste det nuværende store, særlige Søndags-Numer fotografvare-Udgaven.

1921 1. Januar
oprettede „Berlingske Tidende“ sammen med en Del af den øvrige Presse „Blad-Fompagniet“, som pr. Automobileer fører det indenbys Oplag til 9 Centraler, hvorfra de hurtigt fordeles over By og nærmeste Omegn.

1921
blev „Berlingske Tidende“s nye Tubular-Presse taget i Brug. Den fremstiller 16 Sider, men den trykker med hele Cylindre, mens der hidtil i Danmark kun var anvendt Maskiner, der arbejdede med halve Cylindre. Udgiften sættes ved de hele Cylindre op til det dobbelte.

1921 4. December
udkom „Søndags B. T.“ første Gang.

1922 15. September
startedes De nordiske Dage ved Afreise til Stockholm.

1923 18. Februar
blev „Berlingske Tidende“s Søndags-Numer første Gang trykt i 4 farver.

1924 3. Januar
udsendte „Berlingske Tidende“ sit hidtil største Nummer, der er paa 80 Sider.

1924 3. Januar
tænder „Berlingske Tidende“ for første Gang „Den elektriske Avis“ paa B. T. Centralens Raadhushallen-Hjørne.

DAGENS HISTORIE

Min Veninde.

Af
Edith Rode.

— Corinna — sagde jeg fuld af Beundring for min Veninde (der har lært mig alt, hvad jeg ved om Livet) — selv om jeg elskede en Mand vanvittigt, vilde jeg give dig ham, hvis du vilde have ham!

— Nej, du vilde ikke — svarede Corinna med venlig Tørhed — Ikke engang hvis du kun elskede ham ganske lidt. Ikke engang, hvis du slet ikke elskede ham, men han bare elskede dig!

— Corinna — protesterede jeg.

— Her her — fortsatte hun.

Og jeg satte mig ved hendes Fødder og lyttede (for Corinna er klog som en Dervish).

— jeg havde engang en Veninde — en sød og elskværdig, lille Kvinde, lad os kalde hende Rachel. Og hun havde en Tilbeder, som altsaa hed Jacob. — der havde elsket hende trofast og haabløs og vidunderlig vanvittigt i de berømte syv Aar, hvorefter han i en eller anden Anledning gik over Gevind.

Det ytrede sig saadan, at han en Dag kom op til mig og fortalte mig om Rachels Ondskab, der oversteget al den samlede Litteratur-Kvindelandskab, der findes i Verden, og det er jo, som bekendt, ikke saa lidt.

— Ved De, hvor forfængelig hun er! — sagde han hadefuld: Hun er saa forfængelig, at hun vilde være fuldkommen tilfreds ved at leve paa en øde Ø, naar hun blot havde sit lille Haandspejl med! Og det vilde være hende aldeles ligegyldigt, om en Havmand og en Orangutang kom i vildt Klammeri for hendes Skyld. — Hun er saa forfængelig, at hun i Timesvis henfalder i elskovsfulde Betragtninger over sig selv, hvorpaa hun vaagner op i godt Humør og naadigst indrommer et eller andet ideelt Kunstværk at eje en flygtig Lighed med hende! — Hun er saa kold, at hendes Hukommelse som en Sandgrav med kort Tids Mellemrum styrer sammen om en levende Mand, hvis Knogler hun sommetider bagefter graver op og beskuer med sentimentalt Bøger — hun —

Længere kom han ikke, for Begejstringen for saa megen Ondskab stod tydeligt skrevet paa mit Ansigt, og han greb min Haand og fremstammede sit egenlige Erinde, som var at fri til mig.

— Til dig? spurgte jeg.

Corinna nikkede.

— Bortset fra det saarende i din Forbavselse — sagde hun — fylder din Mangel paa Menneskekundskab mig med Spot. Var det ikke rimeligt, at en Mand var træt af en saadan Kvinde? Og hvor kunde hans oprevne Sjæl bedre finde Hvile end hos mig?

Det sagde han ogsaa ærligt og ligefrem, og jeg var fin nok til ikke at antyde, at mit Hjerte ikke ligefrem var noget Asyl for Hjemløse.

— Men du tog ham jo da ikke — indvendte jeg forsigtigt.

— Nej, sagde Corinna og smilede tigerindemildt. For hvad skulde jeg med en Mand, hvis Fantasi helt var mættet med grumme Billeder af en anden Kvinde? Jeg tog ham ikke, men jeg trostede ham med, at Rachel elskede ham — paa Bunden.

— Gjorde hun da det? spurgte jeg.

— Hun kom til det — svarede Corinna.

For da han var gaaet, satte jeg mig ned og skrev et Brev til hende: Kære Rachel — skrev jeg — jeg ved ikke, hvorfor vi kloge og bevidste Kvinder ikke skal være ærlige overfor hinanden. Verden vilde se skønnere ud, hvis vi var det, og jeg gør Begyndelsen. Jakob interesserer mig, og da jeg ved, du ikke bryder dig om ham, vil jeg aabent og ærligt tilstaa, at jeg vil forsøge paa at erobre ham. Din trofaste Corinna. — Dagen efter fik jeg Svar. Hun skrev: Kære Corinna! Du har fuldkommen Ret, og; hvis du bare var kommet en Dag før, maatte du saameget gerne have faaet ham, men han friede til mig igaar, og jeg sagde Ja, fordi han ellers truede med at ville dræbe sig. Han elsker mig jo, som du jo nok ved, vanvittigt, saa jeg er heller slet ikke sikker paa, at du havde haft Held med dig, trods din store Erfarenhed paa det Omraade — som vi jo alle kender. Din trofaste Rachel.

— Og tror du, jeg vilde være saadan? spurgte jeg indigneret.

— Veninde — sagde Corinna aabenhjertigt — det haaber jeg! — For saadan vilde jeg selv være.

Historiske Blade i Europa.

(Fortsat fra Side 51).

ligt, men overfløedes efterhaanden ogsaa af andre Hamborg-Blade.

Den tyske „Petersburger Zeitung“ fra 1727, som først Bolshevisterne slugte, bør ogsaa nævnes i denne Liste, der — uden iøvrigt at kunne gøre Krav paa Fuldstændighed — vil vise, at „Berlingske Tidende“ har adskillige ældre Søkendende ude i Europa, og „Kiøbenhavnske danske Posttidender“ kunde naturligvis i sit lille Oktav-Format hverken maale sig med dem eller andre Samtidige ved sin Fremkomst for 175 Aar siden. Men forøvrigt gik de Berlingske Aviser allerede 1750 over til et mere stadseligt Kvart, og der er fra første Begyndelse noget friskt og tiltalende ved Foretagendet, ikke mindst over „Tidenderne“s lokale Stof, der ellers baade i tyske og svenske Blade har rent officiel Karakter. Følgende Citat fra 6. Januar 1749 er virkelig et lille Stykke københavnsk Reportage:

Det stærke vedholdende Sjødøsten Vejr har ikke alene ført en højlig Kuld med sig, men ogsaa forarsaget at Mandags Posten ikke har kunnet komme forend nu i Aften; ligesom ogsaa fra Helsingør berettes at vore tvende der liggende China Skibe for Stormens skyld ikke kand lette deres Ankere.

Imidlertid er de udenlandske Nyheder heller ikke at foragte. De er som Datidens tyske Blade naturligvis rent refererende, men det drejer sig om virkelig varieret Stof: Der er Meddelelser om preussiske Handelsforetagender og Beretninger om Tørke i Siebenbürgen og Stratenrøvere ved Wien: de politiske Meldinger drejer sig ikke alene om Hofbegivenheder, men indeholder ogsaa mere positive Oplysninger, ligesom officielle Akter publiceres. Tjenesten er til Tider forbausende hurtig: Nr. 51 af „Tidenderne“ (27. Juni) bringer saaledes en Efterretning fra Amsterdam af 21. Juni. Naturligvis er Correspondenten hinsides Elben blevet flittigt benyttet, men meget af de identiske Nyheder kan godt være Fællesstof, leveret af de Nyhedsskrivere (ofte Postembedsmænd) der allerede dengang havde spændt deres samvirkende Efterretningsvæsen over hele Europa, og her var den nordvesttyske Havneby et af Centrene. Megaf af „Kiøbenhavnske danske Posttidender“s Stof genfindes da heller ikke i Hamborg-Bladet; den Tid var aabenbart forbi, da Frederik Rostgaard klagede

over, at han i de danske Aviser maatte læse det samme, han allerede kendte fra de tyske.

Berling forsøgte sig — som sine Forægnere — ogsaa med tyske og franske Blade („Køpenhagener Deutsche Post-Zeitungen“ og „Gazette historique et politique de Copenhague“). De fik dog kun en kort Levetid. Der var i det 18. Aarhundrede i Danmark ingen Basis for noget i Retning af de hollandske „Gazettes“ fra Amsterdam, Leyden og Utrecht, som den nederlandske Trykkefrihed og deres franske Sprog skaffede Verdensry. Det afgørende var de danske Tidender, ogsaa fordi de er skrevet i en Form, der viser, paa hvilket Omraade Holbergs Indflydelse har været aldeles gennemgribende.

Aske fra Japan eller Støv fra Vestjylland?

Efter det stærke Snefald Julenat bemærkede man mange Steder i Vestjylland, at der ovenpaa Sneen lagde sig et tyndt, graabrunt Smudslag. Amtsforsvalter Bauditz i Holstebro har overfor „Ringkøbing Amts Avis“ udtalt som sin Formodning, at dette mørke Lag er vulkansk Støv og Aske, som stammer fra det store Jordskæl i Japan, og som nu efterhaanden fra Japan er ført omkring i Jordatmosfæren, og som i stille Vejr leirer sig paa Jorden.

Vi har forelagt Amtsforsvalterens Hypothese for Museumsinspektør Hintze, som imidlertid ganske forkaster den. Ganske vist kan vulkansk Aske føres meget langt omkring i Atmosfæren, udtalte Museumsinspektøren, men fra Japan kan det afgjort ikke stamme, alene af den Grund, at der overhovedet ikke er kommen Aske ved Jordskælvet i Japan, der slet ikke var vulkansk, men en Jordrystelse fremkommen ved Forskydninger indenfor Jordskorpen. Saavidt jeg ved, har der ikke fornylig været vulkanske Udbrud andre Steder, og selv om saa var, og der skulde kunne være Tale om kosmisk Støv hidrørende herfra, saa vilde et saadant Støv sikkert være blevet revet med ned af den første Sne og have aflejret sig nede i Sneen og ikke ovenpaa.

Jeg tror derfor, det maa dreje sig om ganske almindeligt vestjysk Støv, som af Blæsten er ført fra bare Pletter i Nærheden henover den nyltalte Sne.

AARLIGT UDSALG

ALLE VARER UDSÆLGES TIL NEDSATTE PRISER, desuden findes der i Afdelingerne udsorteret Varer og Partier, som udsælges til ekstra nedsatte Priser, alle vore landskendte Fabrikater af Hvidevarer, Dækketøjer, Kjøletøjer, Bomuldstøjer, Gardiner, Møbelstoffer etc., udsælges paa Grund af særlig heldige Indkøb af Raamaterialer til saa billige Priser, at vi er i Stand til at udsælge disse Varer til Priser, **der umuliggør enhver Konkurrence.**

AF DE SÆRLIG NEDSATTE VARER KAN NÆVNES: Kjøletøjer, Silketøjer, Bomuldstøjer, Klædevarer, Lærredsvarer, Hvidevarer, Fløjler, Dame-Linned, Børne-Linned, Senge-Linned, Korsetter, Forklæder, Skorter, Lomme-tørklæder, Baand, Dame- og Børne-Hatte, Lædervarer, Syartikler, Bijouteri, Handsker, Dame-, Herre- og Børne-Fodtøj, Dame- og Børne-Konfektion, Dame- og Børne-Kjoler, Gardintøjer, Senge, Sengeudstyr, Trikotage, Strømper, Dame-Lingeri, Møbelstoffer, Gulvtæpper, Orientaliske Varer, Herre-Lingeri og Herre-Skræderi.

Kjøletøjer.

Et Parti Kjølestoffer, heluldne, 100 ctm. bredt, bronvævet, udsælges for pr. mtr. **3,75**
Uldne Kjølestoffer i stort Farveudvalg og i de bedste Kvaliteter udsælges **ca. halv Pris.**
Crepé, halvuld, sorte og kulorte, udsælges pr. mtr. **2,50**
Mohair Alpaca i prima Kvaliteter, glat og stribet, sort og kulort, 120 ctm. br. 2,75, 110 ctm. br. **2,25**
Uldmousseline, hele Lageret fra sidste Sæson af prima, heluldne, franske Kvaliteter udsælges **3,00**, **2,00**
Fantasi Kjølestoffer, ca. 200 Stk. i tærnede og stribe Dessin udsælges til ca. halv Pris, fra pr. mtr. **1,50**

Hvide - Varer.

Parti Medium, 77 cm br., ... pr. m **0,87**
Parti Medium, 71 cm br., ... pr. m **1,08**
Parti Madapolam, 81 cm br., pr. m **1,20**
Cambrie-Shirting, 84 cm br., pr. m **1,49**
Stribet Med um, 83 cm br., pr. m **1,71**
Stribet Satin til Dynebetæk, 130 cm br., ... pr. m **2,80**
Bleget Bikube-Stouf, ... pr. m **1,53**
Bleget Lagen-Bikube-Stout, 125 cm br., ... pr. m **3,60**
Coul. Badehaandklæder ... pr. Stk. **0,81**
Vaffelhaandklæder ... pr. Stk. **0,95**
Badelagener ... pr. Stk. **6,93**
Bademaatter ... pr. Stk. **5,40**
Vaffel Sengetæpper udsælges fra pr. Stk. **5,85**
Pique Sengetæpper udsælges fra pr. Stk. **17,00**
Færdige Lagener af lintraadet Dowlas pr. Stk. **4,50**
Færdige Lagener af rundtraadet Dowlas pr. Stk. **6,68**
Færdige Pudebetæk af Medium pr. Stk. **2,08**
Færdige Dynebetæk af stribet Satin pr. Stk. **13,90**
Færdige Dynebetæk af mønstret Satin pr. Stk. **15,00**

Dame Linned.

ET PARTI SILKELINNED og et Parti af fineste franske Haandsyet Linned udsælges **Mandag, d. 14. Januar.**

SÆRLIG FREMHÆVES:

Crepé de Chine Chemiser og Benklæder **12⁷⁵**
Crepé de Chine Natkjoler fra **31⁰⁰**
Chemiser og Benklæder, original franske, fra pr. Stk. **13⁰⁰**
Ægte Kammerdug-Linned med Haandkniplinger udsælges

langt under 1/2 Pris.

Dame Linned Afdelingen, 1ste Sal.
MAGASIN DU NORD

Bomuldstøjer.

Trods den sidste Tids betydelige Prisstigning i Bomuldsvarer, realiserer vi dog følgende Partier til ekstra nedsatte Priser:

Et Parti ekstra prima Crepe, 70-100 ctm. bredt, smukke ensfarvede, tærnede, stribe Dess. (Værdi 2,75-3,25) pr. mtr. **1,25**
1 Parti prima Zephyr, tærnet og stribet, til Børnekjoler og Manchetskjorter (Værdi 2,00-2,50), pr. mtr. **1,10**
1 Parti Vasketøj til Kjoler og Dynebetæk (Værdi 1,75-2,00), pr. mtr. **0,75**
1 Parti prima Gabardine, 85 ctm. bredt, ensfarvet og stribet (Værdi 4,00), pr. mtr. **1,35**
1 Parti prima Pyjames-Flonel (Værdi 1,85-2,50) pr. mtr. **0,95**

Lærredsvarer.

10.000 Stykker Køkken-Haandklæder 46x78 cm, svar og blød Kvalitet, ... pr. Stk. **0,63**
3000 Stk. afdass. Vaffel-Haandklæder 48x90 cm, prima Kval., ... pr. Stk. **1,48**
Et Parti afdass. Damask-Haandklæder 48x100 cm, god halvlin. Kval., ... pr. 6 Stk. **9,90**
2000 Stk. afdass., stribe Haandklæder 52x100 cm, svar halvlin. Kval., ... pr. 6 Stk. **13,25**
3000 Stk. afdass., stribe Haandklæder 52x110 cm, prima nellin. Kval., ... pr. 6 Stk. **17,10**
Et Parti gresblegede, hellin. Viskestykker 50x80 cm, svar, kippet Kval., ... pr. 6 Stk. **7,40**
2000 Stk. tærnede, hellin. Viskestykker 56x85 cm, prima Kval., pr. 6 Stk. **9,10**
Et Parti hellin. Viskestykker med coul. Bort, 58x85 cm, god, kippet Kval., ... pr. 6 Stk. **10,70**
1000 Stk. Halvlærrets Lagner, 140x250 cm, ... pr. Stk. **9,25**
1800 Stk. Halvlærrets-Lagner 140x260 cm, prima Kval., ... pr. Stk. **11,60**
12.0 Stk. Halvlærrets Pudebetæk, 60x65 cm, lintraadet Kval., pr. Stk. **2,88**
1000 Stk. Halvlærrets Pudebetæk, 60x65 cm, prima Kval., ... pr. Stk. **3,75**
Et Parti afdass. Hellærrets-Pudebetæk 60x80 cm helbleget Kval. udsælges for ... pr. Stk. **5,40**

GULVTÆPPER

Et Parti Indiske Gulvtæpper med uregelmæssig Knytning udsælges til særlig nedsatte Priser. En Del lyse Smyrnatæpper, benyttede til Dekoration og Udstilling udsælges ligeledes de tørste Dage af Udsalget til betydeligt nedsatte Priser. Af den store Mængde Tæpper og Forliggere etc., der paa Grund af Fabrikationsfejl, mangelfuld Appretering, eller ukurante Mønstre er frasorteret til extra nedsatte Priser, fremhæves følgende:

Axminster Tæpper

ca. 240x170 cm ..... 48 Kr.
> 285x190 > ..... 52 >
> 300x200 > ..... 68 >
> 320x220 > ..... 72 >
> 350x250 > ..... 105 >
> 365x275 > ..... 116 >
> 400x300 > ..... 135 >

Forliggere

Kval. Axminster fra 7,10
> Boucle > 7,65
> Velvet > 6,00
> Reversible > 8,85
> Tapestry > 4,00
> Hollandsk > 6,10
> Mohair > 10,80

Udrangerede Metervarer og Rester c. 1/2 Pris

Dame Fodtøj

Store Partier af udsorteret sort Damefodtøj udsælges til meget nedsatte Priser.

Dame Støvler fra 18,75
Dame Sko fra 10,50

Herre Fodtøj

Store Partier af udsorteret sort Herre Fodtøj udsælges til ekstra nedsatte Priser.

Herre Støvler fra 12,50
Herre Sko fra 12,50

Ordensdekoration.

Under 28. December er Generalkonsul for Peru C. A. Claudius udnævnt til Kommandør af Dannebrog af 2. Grad.

Finanshovedkassen.

Paa Finansministeriets Forestilling har Kongen ved Resolution af 29. December f. A. meddelt Kontrolør ved Finanshovedkassen P. Chr. Winge efter Ansøgning paa Grund af Alder Afsked i Naade og med Pension fra Udgangen af December Maaned 1923.

Fagforeninger og Politik.

Nytaarsdag fejrede den svenske faglige Landsorganisation sit 25 Aars Jubilæum ved en Fest i Stockholm. Blandt Gæsterne var Hjalmar Branting, som overbragte en Tak fra det socialdemokratiske Parti og den svenske Arbejderbevægelse.

„Fagforeningsbevægelsen var,“ sagde Branting i sin bemærkelsesværdige Tale, „det naturlige organisatoriske Udtryk for den enige Villie hos en Arbejdergruppe vedrørende Arbejdsvilkårene. Tilslutningen hertil forudsatte ingen udpræget Mening om Samfundsudviklingens Retning. Derfor vilde det være dobbelt betænkeligt, om den Splittelsens Aand, der uundgåeligt syntes at følge Arbejderbevægelsens Fremrykning i en Del Lande, ogsaa trængte ind paa det faglige Omraade.“

Man maa selvfølgelig ikke i denne Udtalelse se en Opfordring til Fagforeningerne om at holde sig den politiske Arbejderbevægelse paa Afstand. Senere i sin Tale betoned Branting med sædvanlig socialdemokratisk Sprogbrug, at „Arbejderklassens faglige og politiske Fremrykning betingede og fuldstændiggjorde hinanden, og at man først ved harmonisk Samarbejde mellem dem kunde opnaa den Styrke, der bragte den endelige Sejr.“ Desuden er det ikke skjult for nogen, at en hvilken som helst politisk Arbejderbevægelse maa grunde sig paa Fagforeningerne, og at omvendt enhver politisk Splittelse blandt Arbejderne øjeblikkelig ytrer sig i de faglige Organisationer, idet al socialistisk Meningsforskel til syvende og sidst maa dreje sig om Veje og Midler i Kampen om Herredømmet over Produktionsmidlerne, en Kamp, i hvilken Fagforeningerne er kaldede til at spille Hovedrollen.

At Branting ikke vil have den politiske Splittelse ind i Fagforeningerne, betyder derfor taktisk set kun, at han vil holde den fri for de radikale socialistiske Retninger, der vender sig skarpt imod det politiske Socialdemokrati, hvis Mænd endnu behersker Fagforeningernes Ledelse. Men for at besværges den Fare, der truer disse radikale Retninger (Syndikalister, Kommuniste o. s. v.) nærmer han sig i Virkeligheden til den borgerlige Opfattelse af Fagforeningen som en rent faglig, en efter sine Formåls Art upolitisk Organisation.

Fagforeningenes Medlemmer behøver ikke at have en udpræget Mening om Samfundsudviklingens rigtige Retning, siger Branting. Man genkender atter her den socialdemokratiske Politiker og Taktiker, der vel ikke ønsker politisk Meningstvang i Fagforeningerne, men dog forudsætter, at Meningerne ikke kan afvige alt for meget fra hinanden. Et Fagforeningsmedlem kan være Socialdemokrat eller Kommunist, maaske kan en eller anden Særling endog finde paa at tilhøre den borgerlige Radikalisme. Men han kan ogsaa være Venstremænd? Eller endog Højremænd? En saadan Mulighed regner Branting ikke med; han kan til Nød tænke sig et politisk indifferent Fagforeningsmedlem!

Men selve hans Definition af Fagforeningsbevægelsen giver et langt større Spillerum for den politiske Meningsfrihed. Thi Fagforeningen er kun et Udtryk for en Arbejdergruppes Enighed i Spørgsmaal om Arbejdsvilkårene. Og i saadanne Spørgsmaal kan Arbejdere af alle politiske Anskuelse særdeles vel tænkes at staa enige, saa sandt som de er den ene Part i Arbejdsforholdet og har saare reelle Interesser at varetage i Fællesskab overfor den anden Part, Arbejdsgiverne, der ogsaa adeler sig mellem forskellige politiske Anskuelse.

Under alle Omstændigheder er Brantings Udtalelser et Varsko mod at gøre Fagforeningerne til politiske Organisationer. Og i danske Fagforenings-Socialdemokraters Øren maa hans Ord have en Klang som af Jerichos Basuner.

IDAG for 175 Aar siden udsendtes det første Numer af „Berlingske Tidende“.

Hvorledes vort Blads Udvikling siden hin Dag har forment sig, hvorledes det lille Blad, som Ernst Heinrich Berling da begyndte at udgive, er blevet til den nuværende „Berlingske Tidende“, er indgaaende skildret i det 80 Sider store Jubilæums-Numer, vi i Dagens Anledning sender til vore Abonnenter, saavel Morgen- som Aften-Udgavens.

Der er heri gjort Rede for Bladets Oprindelse, for dets Liv og Vækst gennem Aarene, gennem Aarhundrederne — i Medvind og i Modvind, men stadig fremad. Og steds, tror vi, i Overensstemmelse med de Principer, der fra første Færd var givne som „Berlingske Tidende“s Løsen, og som, tror vi, har præget den gennem alle Tider, Bevidstheden om, at et Blads Indflydelse paa den offentlige Mening hviler sikrest paa den Tillid, det indgyder ved Besindighed og redelig og rolig Betragtning af Tingene og Forholdene.

I dette Jubilæums-Numer, hvis typografiske Fysiognomi og Udstyr formentlig vil bære Vidne om, at de faglige Traditioner, der blev givne i Arv af Bladets dygtige og virksomme Grundlægger, ikke er svigtede af „Berl. Tid.“s Officin, er skrevet ikke alene „Berlingske Tidende“s Historie, dets tekniske og journalistiske vita, men ogsaa givet et kulturhistorisk Udsnit, som vi tror, vil have blivende Værdi.

Med nogen Fortrøstning lader vi dette Numer tale om det tilbagelagte lange Aaremaal og om vort Blads Indsats i det fælles Arbejde for Fædreland og Samfund gennem Tiderne. Men samtidig med, at vi ser tilbage over de svundne 175 Aar, vil vi gerne rette en hjertelig Tak til alle dem, der har vist os Tillid og Venskab, til vore Læsere i By og paa Land, til alle, der trofast har staaet os bi med Raad og Daad. Det er først og fremmest denne Tillid og dette Venskab, der bærer frem over alle Omskiftelser og Vanskeligheder. Og vi har intet mere inderligt Fødselsdagsønske, end at dette maa vedblive at være saaledes langt ud i kommende Tider.

En Nytaarshilsen pr. Radio fra Berlingske Tidende.

Peter Cornelius, Adam Poulsen og Peter Lynged i Radio Iaften. Paa sin Jubilæumsdag vil Berlingske Tidende yde sit Bidrag til de Bestræbelser, der for Tiden fra forskellige Sider iværksættes for at tilvejebringe gode og interessante danske Radioudsendelser fra Vald. Poulsens gamle Station i Lyngby.

Disse Udsendelser er nu, som man vil vide, overladt til det private Initiativ, og Underholdningerne udgaar jo fra det Sende-lokale, som B. T. i Forbindelse med Selskabet „Polyphon“ har indrettet i Købmagergade 28.

Til de mange gode Underholdninger og Koncerter, som er udsendt i den sidste Tid, fejrer „Berlingske Tidende“ nu Iaften en Nytaarshilsen pr. Radio i Forbindelse med Solistydelse af nogle af vore mest kendte Kunstnere.

Saa snart Rundtelefoneringsfondets Koncert er sluttet Kl. 8½, begynder „Berlingske Tidende“s Udsendelse med en Nytaarshilsen og et Jubilæumsbudskab, fremsagt af Hr. Adam Poulsen, hvis fortræffelige Organ maa synes særlig egnet for Radio. Derefter vil Radiolytterne ude over Landet for første Gang høre Hr. Peter Cornelius' store, prægtige Stemme blive baaret frem paa Æterbølgenes mystiske, usynlige Vinger. Med Rygaards Flagsang vil Hr. Cornelius synge for de tusinde Lyttere.

Til Slut vil Amatørerne, der ved Julekoncerterne for de københavnske Skolebørn med saa stor Glæde lyttede til kgl. Koncertmester Peter Lyngeds skønne Violintoner, atter faa Lejlighed til at høre den talentfulde, unge Kunstner, Akkompagnementet besørges af Fru Jutta Jerndorff, der som faa mestrer den svære Op-gave at faa Klaverledsagelsen rigtig frem i Radioudsendelserne.

Roald Amundsen.

Roald Amundsen ventes hertil idag for at føre Forhandlinger i Forbindelse med hans næste store Foretagende — Flyvningen til Nordpolen.

Naturligvis er det overflødig at præsentere Roald Amundsen for vore Læsere. Den stoute Nordmands, den dristige og dygtige „Polbetvingers“ Løbebane betegnes ved en Række straalende Bedrifter, der vel nok kan siges at have gjort ham til Polarforsknings Forstemand. Det var Amundsen, der først gennemførte Nordvest-Passagen. Det var han, der lokaliserede den magnetiske Nordpol. For ham maatte Sydpolen kapitulere — han erobrede denne hidtil utilnærmelige vældige Idfestning næsten som et Apropos — som et Svinkeærinde i en Fart mod Nord. Og nu hans sidste store arktiske Færd: Med Ekspeditionsskibet „Maud“ gennemførte han i Aarene 1918—1921 Nordøst-Passagen og omsejlede derved de arktiske Egne, en Bedrift, som maaske aldrig nogen Mand vil gentage. For Tiden er Amundsen øverste Leder af „Maud“-Ekspeditionen, som skal drive med Isen fra Bering-Strædet over til Atlanterhavet, og Chef for den kommende transpolare Flyve-Ekspedition.

Naar Amundsen nu aflægger os et hastigt Besøg, vil det være naturligt ogsaa at nævne hans nære og gode Samarbejde med Danske. Orlogskaptajn Godfred Hansen var hans Ledsager og Værkfælle paa Færden gennem Nordvest-Passagen med den lille Jagt „Gjøa“, og nu staa Amundsen som bekendt i intim og virksom Samvirken med vor Landsmand, Skibsreder Hakon Hammer fra Seattle, der paa mange Maader aktivt har støttet — og vedblivende vil støtte — Flyvefærden, den dristigste, i Ordets egentligste Forstand mest himmelstræ-

bende, af alle Amundsens arktiske Foretagender.

Roald Amundsen er nu 52 Aar, men han er stadig i fuldt fighting trim, hans Ildhu er saa glidende som nogensinde, hans Energi og Kraft ubøjet. Hans Flyve-Uheld i det høje Nord forrige Aar har ingenlunde skræmmet eller kuert ham, tværtimod gaar han paa med større Energi og større Planer end nogensinde.

Med Undtagelse af et Par Timers Ophold her i Byen i November er dette Amundsens første Besøg i Danmark efter hans sidste store Arbejde, Gennemførelsen af Nordøst-Passagen. Vi ønsker ham velkommen hertil, vi hilser ham som den Helt, den djærve, dygtige, dristige Mand, han er.

DAGBOG

„Saadan set!“

Regningerne hører med til Nytaaret saandt som Krediten herte med til det gamle Aar, men — siger en Herre i et Nytaars-selskab Iaften — naar Krediten ikke „hører med“, fordi jeg betaler kontant, er der saa ikke noget urimeligt i, at jeg alligevel sidestilles med dem, der har Konto, istedetfor at stilles gunstigere?

Som det er nu, fortsatte denne Nytaars-Økonom, faar jeg hos nogle Handlende 4 pCt. godtgjort, naar jeg betaler kontant. Men i langt de fleste Tilfælde faar jeg ingen Godtgørelse. Køber jeg for 100 Kr. og betaler de 100 straks, stilles jeg derved ugunstigere, end den, der lader de 100 Kr. staa i Sparekassen og trække Rente hele Aaret og først afleverer dem, naar Regningen kommer engang i Januar, ja, maaske ikke førend han rykkes hen i Marts. Er det retfærdigt?

— Er det givet — sagde en anden Herre — at Manden har de 100 Kr. i Sparekassen? Jeg har det ikke.

— Selv om han har det — mente en tredje — saa er det i det lange Lob næppe billigere „at tage paa Regning“

— Alt det er mig ligesomt — blev den økonomiske Herre ved — Hovedpunktet er, at naar jeg betaler kontant det samme Beløb som den, der har Konto, først betaler efter 12 eller 14 Maaneder, saa ligger den Tanke nær, at det er mig og mine Lige, som ved den kontante Indbetaling dækker Rentetabet fra de andres Kredit, og hvormange Procent er det f. Eks. nu under Udsalgene? Jeg mener derfor ikke blot, at 4 pCt.s Afslaget burde indføres paa alle kontante Indkøb, i Forretninger, hvor der gives Kredit, jeg mener ogsaa, at Afslaget burde være større, Procenten burde f. Eks. følge Diskontoen.

En Forretningsmand, som var tilstede, svarede:

— Hvad De siger, beror paa et Fejlsyn. Jeg tror gaa ud fra, at de fleste Forretninger ligesom min er baseret paa Kontant-Salg, og indrømmes der Kredit, er det en Venlighed, et Tillidsforhold. Forretningen skaber sig derved en Stamme af veltfredse Kunder, som ogsaa De, min Herre, der betaler kontant, er velkommen iblandt. At enkelte Forretninger saa viser den yderligere Venlighed ved kontant Betaling at give et Afslag, berettiger sandelig ikke til at komme med Fordringer, endsigse tale om Procenter efter Diskontoen.

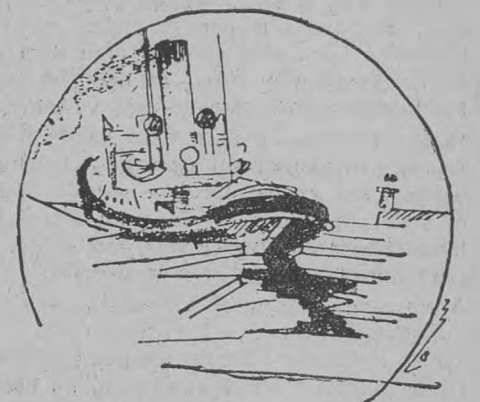
Den økonomiske Herre svarede kun:

— Nej, saadan set. △

TORS DAG DEN 3. JANUAR 1924. Aarets 3. Dag. Solen: Højest paa Himlen 12,14, Nedgang 3,46, Opgang kommende Morgen 8,41. Maanen: 4. Dag efter sidste Kvarter, Opgang 4,28 Form. I denne Uge tiltager Dagens Længde gennemsnitlig omtrent 1 Minut pr. Døgn.

VEJRET I HOVEDSTADEN er stadig i samme kolde Hjørne. Isen ligger nu tæt om Byen.

TOLDBODENS TERMOMETER viste igaar Eftermiddags Kl. 3: ÷ 5 Gr. C., inat Kl. 12: ÷ 7 Gr. C. Vindens Retning: Nordvest. Vindens Styrke: Løber Bramsejlskulning. Strøm: Ingen. Vandstand: ÷ 5 cm.

Indenrigsministeren tager ikke imod i denne Uge.

Kinas Chargé d'Affaires, Mr. Wang med Frue er igaar taget paa et kortere Rekreationsophold paa Landet.

Herværende tysk Legationssekretær, Dr. Schliep vendte igaar tilbage hertil fra Tyskland.

Legationssekretær Basse og Frue, Malerinden Anne Marie Basse, der har været i København paa Julebesøg, afrejser idag atter til Rom.

Tidligere russisk General N. Wrangel ankom igaar hertil fra Tyskland.

Statsgældsdirigør Andersen og Frue kom igaar hjem fra Frankrig.

Sysselmand Magnus Torvason, Medlem af Alltinget, opholder sig for Tiden i København.

Aeronautisk Selskabs store Møde om Amundsens Polarflyvning vil blive afholdt i Dampskibsfederforeningens Sal. Det er Mandag Aften den 7. ds., og Roald Amundsen kommer selv tilstede.

Der har nu meldt sig alle de Deltagere, der overhovedet kan komme i Betragtning til den industrielle Studierejse til Belgien, der skal finde Sted i Begyndelsen af April Maaned samtidig med den store Foraarsmesse i Bryssel, hvor den danske Industri som bekendt iaar vil blive repræsenteret. Det er ialt 15 fremtrædende Industrimænd, som vil komme til at deltage i Turen, og man afventer nu fra Bryssel den nærmere Plan for dette Besøg.

Den danske Statskonsulent Jacobsen fra Berlin kom igaar hertil og tog ind paa Paladshotellet.

Vor Landsmand, Mægler Egon Hertz fra Marseille er kommet paa Besøg hertil og bor paa Paladshotellet.

Kunstmaler Jens Lund er indlagt paa Københavns Amtssygehus for en Mave- lidelse.

PAA SKØJTER.

Den ene „store“ Skovdug er fulgt efter den anden, uden at nogen af dem blev „stor“ trods Sneen og Kælkebækkene og alle de prisværdige Anstrengelser, der blev gjort for at forkynde for os alle, at Skoven var „i Orden“. Det „store“ Tillob har svigtet, staa der i Bladene, men paa Skøjtebanerne er der til Gengæld fuldt. Isen har i denne Omgang sejret over Sneen, og vil man have en Forklaring, saa kan det være, at Mageligheden er en af Grundene, det er nemmere at blive i Byen og „løbe“ paa Peblingesøen end at ase ud til Skoven med en Kælk og bagefter ase hjem igen. Men det er naturligvis ikke hele Grunden, og hvorfor skal man forresten have „en Grund“? Ikke des mindre grundes der over det. „Man“ kan ikke forstaa, siges der, at „man“ ikke kommer ud i Skoven. Det er dog sjældent, siger de ude i Skoven, at Sneen ligger saa længe og saa fint som iaar. Det er ikke hver Vinter, at vi har Fridage Slag i Slag med Skov-Sportsbanerne fulde af den herligste Sne. Og saa kommer „hele Byen“ ikke. Hvem kan forstaa det? Men, svarer andre, det er heller ikke hvert Aar, at Isen er saa fin og selv om det er mere

Post festum!

Af Harald Tandrup.

NYTAARSMORGEN gik jeg gennem en Forstadsgade i København, og fandt Udhængsskabene knuste i fladpanet Livsglæde. Paa et vist Udviklings-trin har Menneskene Forlystelser fælles med Hundehvalpene, der bider Morgensko itu. I andre Gader var Sneen rød af Kineserlig. Der var Slagmarker dækkede med flængede Skruptudser og oplængede Kanonslag. Husene stod med nedslagne Rullegardinsojne, og Gaden var mennesketom, thi Byen sover tungt Nytaarsmorgen, som et stædigt Barn, der er faldet i Søvn med sit Legetøj i Armen.

DER er et Land, kaldet Utopia, hvor Nytaaret fejres saaledes, at hvert Menneske gør aandelig Status. De gennemlever hastigt det svundne Aar i Erindringen og overvejer, hvad det har bragt af Tab og Gevinst. Derefter gaar de tilbords og spiser et lille Brod af Pebernøddedejg formet som en Gaas. Formen er valgt i symbolsk Hensigt, thi denne Fugl, der har Ord for at være dum, dukker Hovedet, naar den gaar igennem en

Port, om Porten saa er aldrig saa høj. Et Instinkt advarer Gaasen. Det gør nemlig ondt at støde et knejsende Hovede. Og denne naturlige Ydmyghed er det godt at efterligne, naar man gaar gennem Aarets Portal. Derfor har Folkene i Utopia den Skik, at al Samtale, alle Hjul, alle Klokker standser, naar Klokkeren slaar tolv. Det nye Aar modtages i Tavshed og med ærbødig sænket Hovede. Men Utopia er et Ord, der kommer af Græsk. Det betyder: Intetsteds!

Hos os er Nytaarsaften viet en Variation af den gamle Børneleg: Der er saa yndigt i denne Skov, her er slet ingen Roverel! Der blinker Lys bag alle Ruder, de mondæne Kaféer er fyldte, Champagnerpropperne springer og Menneskene gaar ind i det nye Aar med hævet Glas og Fanfare. Idag, naar de sidste forsinkede Nytaars-hilsener er udvekslede, melder Nytaarsregninger sig, og Plageriets Nisser fra det gamle Aar er som sædvanlig flyttede med. Mennesket er af Naturen en Hare paa Spring, vejrende, spejdende, mistænksum, nølende, usikker overfor

Fremtiden. Blot Nytaarsaften staa vi med et Sæt paa Barrikaden, dristigt udfordrende i Dampen fra det løse Krudt, en hel Familie af Gasconnegutter. Millioner af forsagte Faar i Løvehud skrigrer hinanden fortroingsfuldt ind i Ansigtet: Glædeligt Nytaar!

NAAR man ved, at Salget af Fyrværkerisager er forbudt en Maaned før Nytaar, forbaves man over, hvor forudseende hundredetusinde Mennesker har været ved at forsyne sig i god Tid. De glemmer deres Skat, deres Regninger, deres Sparekassebog, deres Husleje og Hullet i deres Støvler, men det var utænkeligt, at de skulde glemme at købe Fyrværkerisager. Det vilde være en Ulykke. Og Gaderne Nytaarsmorgen viser, at Forudseenheden er betydelig, naar det blot gælder ligegyldige Ting. Vi vil ikke misunde Menneskene den Fornøjelse at smide deres Penge ud ad Vinduet med et Fut og et Knald, thi der skal (som Narren siger i Helligtrekongers Aften) stadig være Mjød og Kommenskringler i Verden. Men er det ikke underligt, hvilken Energi, Lyst og Glæde man lægger i Pjanket, og hvor surt man ser til Alvoren? Og dog er det Alvoren, vi er viet sammen med, Pjanket er blot et interessant Balbekendtskab.

sædvanligt, saa er det maaske netop Sneens Fejl, at den ligger saa længe iaar, og at der er saa meget. Vi er vant til, at „den hvide Skov“ kommer som en Overraskelse og som en Gave, vi maa passe paa, hvis vi vil glæde os over den. Se i en Tøperide, hvis det pludselig sneer en Dag, lad os sige, det sneer en Lørdag med let Frost, og allerede Søndag drypper det igen fra Træerne, saa kan De være evig vis paa, at „man“ skal ud i Ulvedalene. Folk strømmer til i Angst for at komme før sent, de kører saadan en Dag tusindvis paa Græstotterne og synes, at det er storartet Kælkevejr, og Skoven har „en stor“ Dag. Men som det nu er, kan det godt vente til imorgen. Der er Sne nok, ikkesandt, og Frosten er ogsaa lovlige stram i denne Tid, vi gaar lige saa gerne ned paa Isen. Ja, saadan mener „de andre“, at „Forklaringen“ er. Men spørger man dem paa Isen, kan man risikere, at der slet ingen Forklaring er. Vi løber, fordi vi løber, og vi kan selvfølgelig ikke være baade i Skoven og paa Skøjter vel, og naar vi løber paa Skøjter, saa er det fordi — nej, sikken et dumt Spørgsmaal! Ja, men naar „den hvide Skov“ en Dag er væk, saa er det ogsaa „dumt“.

Runde Tal:

Frk. Købmand i Torvegade paa Christianshavn, Rentier Chr. Petersen, nu boende paa Frederiksberg, fylder idag 70 Aar.

Højesteretsagfører Thorkil Knudtzon har 40 Aars Fødselsdag.

Jubilæum:

Frk. Antoinette Grotrian har 25 Aars Jubilæum som Musiklærerinde — idag.

Forlovede:

Frk. Ella Schmidt, Datter af Købmand Aage S., Silkeborg — Hr. Harry Resmann, København.

Frk. Haldis Kvenild, Datter af Ingeniør Aage K. — Sekretær i Udenrigsministeriet Hans Wenck.

Frk. Aase Lundsgaard, Datter af Sognepræst L. — Assistent i Hofmarskallatet Schionmann Lauesen.

Bryllup:

I Søndags viedes i Frederiksberg Kirke Frk. Senta Marschall-Olsen, Datter af Hiv. Apoteker M.O., til Ingeniør, cand. polyt. Erik F. E. Michaelsen, Søn af Grosserer M.

Frk. Ulla Møller-Hansen, Datter af Postmester H., Svinninge, viedes i Hellerup Kirke til Hr. Harry Grønbech, Kallundborg — den 5.

Selvbryllup:

Sognepræst ved Frederikskirken, Provst Chr. Winther og Hustru, Provstinde Ingeborg W., født Bang — idag.

Stort Bankkrak i Køge.

Køge Landbobank har standset sine Betalinger som Følge af Forbindelsen med Theilgaards Gummifabrik.

Konkursbegæring mod Afvulkaniseringsfabriken, der skylder Banken 2½ Million.

Efter lang Tids Stillehed indenfor Bankverdenen har en af Provinsens største Bankinstituter, Landbobanken i Køge, igaar maattet give op. Det har allerede længe været kendt, at Banken havde et stort og meget vanskeligt Engagement med Fabrikant Theilgaards Gummifabrik, Akts. Dansk Afvulkaniseringsfabrik, og efter en Række Forsøg paa at bringe dette Forhold i Orden, har Banken igaar Eftermiddags standset sine Betalinger efter Samraad med Bankinspektøren.

Samtidig er der af en tysk Forbindelse, der har et Tilgodehavende paa 175,000 Kr. hos Afvulkaniseringsfabriken, indgivet Konkursbegæring imod denne ved Skifteretten i Køge.

Interview med Bankinspektøren.

Ved Henvendelse til Bankinspektør Hald erfarer vi, at Bankinspektoratet allerede i Foraaret paabegyndte en Undersøgelse af Bankens Forhold. Denne Undersøgelse har staaet paa siden dette Tidspunkt og er trukket i Langdrag, fordi der har maattet føres adskillige Forhandlinger med Hensyn til en mulig Sanering af Theilgaards store Virksomhed. Særlig af Hensyn til denne, der vistnok beskæftiger 300—400 Arbejdere, er man iøvrigt gaaet frem med stor Varsomhed, men det viste sig efterhaanden, at Theilgaard ikke kunde skaffe de til Videreførelse fornødne Midler.

Hans Gæld til Køge Landbobank andrager det meget betydelig Beløb af 2½ Mill. Kr. eller ca. 1,3 Mill. mere end Bankens Egenkapital, der er omkring 1,2 Mill., og det var under disse Forhold umuligt at gennemføre en Rekonstruktion af Banken, hvis der ikke blev skaffet de fornødne Midler hos dennes store Kunde, f. Eks. ved en Omdannelse af hans Foretagende til et nyt Aktieselskab eller ved Salg af det til en anden Gummifabrik.

Forhandlingerne bristede i Forgaars.

Da Forsøgene herpaa bristede i Forgaars, og da der igaar for første Gang var Tegn paa Uro i Køge, tog man Beslutningen om at standse Bankens Betalinger, hvilket skete om Eftermiddagen, efter at Banken som sædvanlig havde gennemført sin Formiddagskreditation.

Med Hensyn til Konkursbegæringen overfor Theilgaards Selskab er der givet Udsættelse fra Rettens Side, og det skal nu vise sig, om det vil være muligt at føre Forhandlingerne videre om Salg eller Omdannelse.

Bankens Hovedstadsforbindelse

vil næppe blive paavirket af Betalingsstandsningen. Den har saa godt som fuld Sikkerhed for sit Tilgodehavende, bl. a. i Form af Køge-Bankens Aktiebeholdning og i Panterettigheder.

For Køge Landbobanks Vedkommende er der overfor Theilgaard taget Sikkerhed, dels i forskellige Konsignationslagre rundt om i Landet og dels i Form af Prioriteter.

Banken under Betalingsstandsningen.

Fra idag vil Landbobanken ikke foretage nogen Udbetaling, medens den som sædvanlig modtager Indbetalinger paa sine Fordringer o. s. v. i Lighed med de andre Banker, der har maattet standse under Krisen.

Der er indkaldt til en ekstraordinær Generalforsamling, som finder Sted idag om 14 Dage, og indtil videre vil Bankens Bestyrelse — hvis Formand er Gaardejer L. P. Christiansen — og Direktionen, d'Hrr. Frølich-Nielsen og Flindt, vedblivende tage sig af Forretningsførelsen, idet dog Fuldmægtig Kauffmann fra Bankinspektoratet paa dets Vegne vil føre Tilsyn med Ledelsen.

Lider Indskyderne Tab?

De menes ikke, at Betalingsstandsningen i alvorlig Grad vil berøre andre

Virksomheder end Theilgaards. For Bankens Kunder, men især for Indskyderne vil den dog straks være højst ubehagelig, omend der hos de to andre lokale Banker, Diskonto- og Laanebanken og Køge Bank vil kunne opnaas en vis bankmæssig Betjening. Efter al Sandsynlighed vil disse to Banker, naar Forholdene er nærmere undersøgt, skride til en Belaaning af Bankbøgerne i Landbobanken — i den Udstrækning, man mener at kunne gaa med til — men herom kan der ikke siges noget nærmere i Øjeblikket.

Desværre er der en ikke ringe Udsigt til, at Sparerne i Køge Landbobank, hvis indestaaende Kapital er ca. 4 Mill. Kr., vil lide et Tab. Tilgodehavendet hos Theilgaard overstiger som nævnt Bankens egen Kapital med 1,3 Mill., og det vil ganske afhænge af Mulighederne med Hensyn til Afvulkaniseringsfabriken, hvordan Indskyderne bliver stillet. Imidlertid anses det heller ikke efter den nu indtraadte Situation for udelukket, at Fabriken kan sælges, og at Indskyderne derved saa nogenlunde vil kunne dækkes. En Gummifabrik, der er igang, har en særlig Chance for at kunne afhændes, da Starten af en ny Virksomhed af denne Art altid kræver en meget stor Kapital, og Bankens Aktiv vil altsaa være adskilligt mere værd, hvis Fabriken kan sælges, inden den bliver nødt til at lukke. Muligvis vil der være udenlandske Liebhabere til Fabriken, men det er dog klart, at Bankens Stilling efter Lukningen ogsaa i anden Henseende vil kunne ændres til Ugunst for Sparerne.

Dansk Afvulkaniseringsfabrik, der nu har foraarsaget det alvorlige og beklagelige Bankkrak i Køge, udfoldede helt til den sidste Tid en stor Virksomhed, ikke mindst indenfor Galoschefabrikationens Omraade, hvor Theilgaards Initiativ havde gjort en Landvinding for dansk Industri.

Aktieselskabet blev stiftet i 1908. Dets Aktiekapital, der har ligget hos den Theilgaardske Familie, androg kun 75,000 Kr.

W.

Takst-Nedsættelse paa Linie 14 og 15 i Gentofte Kommune

Der indføres Rabat-Kuponbilletter.

Der har i lang Tid været Ønsker fremme om, at den Prisnedgang, som man paa saa mange Maader arbejder hen til, ogsaa maatte ramme nogle af de Virksomheder, som alle benytter, og navnlig har der Gang paa Gang været nævnt, at en Nedsættelse af Sporvognstaksterne maatte være et af de Omraader, paa hvilke man først imødekom det store Publikum.

Først og fremmest har man vel tænkt paa de københavnske Sporveje, men saasart Spørgsmaalet har været rejst her, har Københavns Magistrat stillet sig absolut afvisende.

I „Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskab, der driver Linie 15 og 15 i Gentofte Kommune, har man været noget mere lydhor overfor Befolkningens Ønsker, idet der fra den 15de ds. vil blive indført Rabat- og Kuponbilletter i Form af en Slags „Klippekort“.

Hvert Klippekort indeholder 12 Afsnit, svarende til 12 almindelige Billetter, men man betaler kun for de 10. Kortenes Pris bliver altsaa Kr. 1,50, 2,00, 2,50 og 3,50, svarende til Taksterne 15, 20, 25 og 30 Øre. Kortene har samme Farve som de tilsvarende Billetter, og de er gyldige i den Maaned, i hvilken de er udstedt, samt i de følgende 3 Maaneder.

Kortene sælges af Konduktorerne, som ved en Klipping paa Bagsiden markerer Salgsmaaned. De forevises ved hver Benyttelse for Konduktøren, der ved en Klipping annullerer Billetterne i den paa Kortet med røde Tal angivne Rækkefølge. Et Kort kan anvendes som Kørehjælp for flere samtidig kørende Personer, der hører sammen, idet Konduktøren annullerer et tilsvarende Antal Billetter.

Da det drejer sig om en Foranstaltning, som i første Række skal komme Beboerne i den nævnte Kommune til gode, har Klippekortene ikke Gyldighed paa Son- og Helligdage.

Tænk paa dem, der fryser!

Kulden kom, før den var ventet, og stærkere og mere vedholdende, end den var ventet. I mange fattige Hjem ser man med Ængstelse de kommende Dage imøde, og Menighedsplejens Sygeplejersker beretter om fattige Syge, der fryser.

Tænk paa dem i de kolde Stuer og send en Gave til Brændselshjælp til De samvirkende Menighedsplejer, Badstuestræde 17.

Ogsaa dette Blads Kontor modtager Gaver til Brændselshjælp til Menighedsplejen.

Berlingske Tidende

anvender saavel kulørte som sorte Rotationsfarver fra

Hostmann-Steinbergs

grafiske Farvefabrik A/s

Finsensvej 37, København F.

Salgskontor og Bylager ved

ERIK LEVISON

Vestre Boulevard 36—38.

København B.

Tlf. Central:

3018, 14,823, 12,783, 12,784.

Berlingske Tidende

trykkes paa

Rotations-Maskiner

fra

Koenig & Bauer

Maskinfabrik,

Würzburg.

Enerepræsentant for Danmark

ERIK LEVISON

Vestre Boulevard 36—38.

København B.

Tlf. Central:

3018, 14,823, 12,783, 12,784.

Berlingske Tidende anvender udelukkende ERIK LEVISON'S pneumatisk støbte Valser.

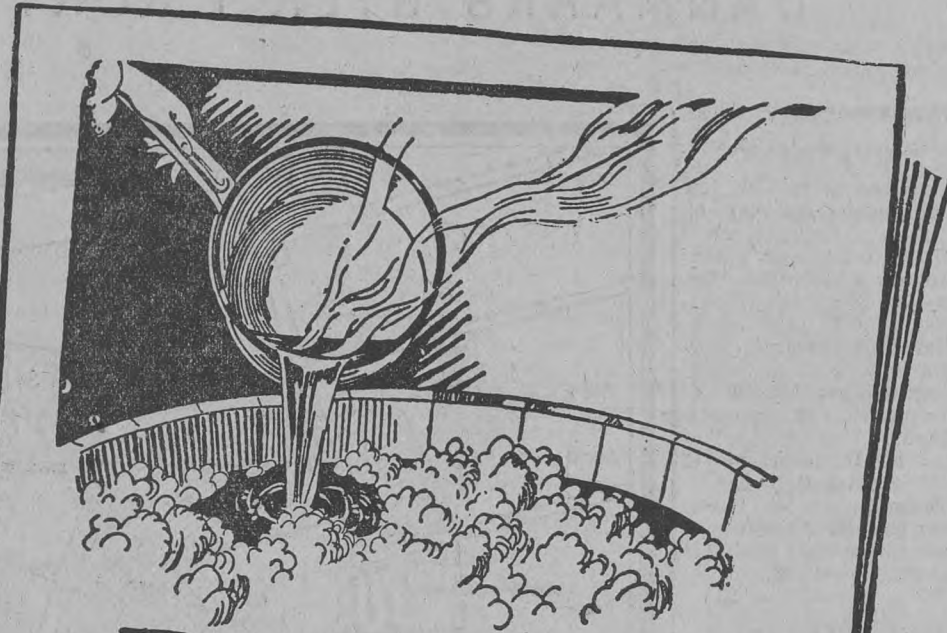

Oplos

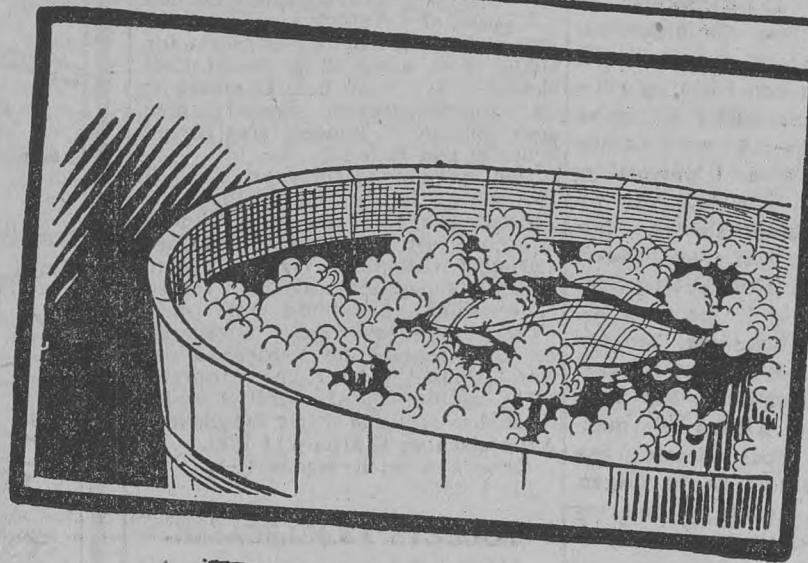
Hæld Indholdet af en Pakke RINSO i en Kasserolle og tilføj ca. 2 Liter kogende Vand. De fine Gryn opløses straks og danner en fed Sæbeopløsning.

Lige gyldig hvilken Maade De vasker paa — Brug den nye Slags Sæbe i en almindelig Vaskebalje, i Kedlen eller i Vaskemaskinen.

Brug nok

Fyld en Balle halvt med lunkent Vand. Hæld derpaa Sæbeopløsningen i Baljen og pisk det til det skummer. Stik Hænderne gennem Skummet, og hvis De har brugt nok, vil Vandet føles ganske sæbeholdigt. Endog efter at Tøjet er lagt i Baljen bør det skumme kraftigt, ellers maa der tilføjes mere af Opløsningen.

Læg

Deres Tøj i dette fede Skum een Time eller to eller Natten over, om De ønsker. Paa denne Maade undgaas haard Gnidning. Snavset løsnes og fjernes helt ved grundig Skylning — og De vil opdage, at kun særlig snavsede Steder saa som Haand- og Halslinninger bør gvides let med lidt tør RINSO.

Hvis De Tøjet gnider
De Dem selv opslider.

Med denne ny Slags Sæbe løsnes Snavset uden Gnidning

Blot Tøjet ligger i Rinsol Skummet, løsnes Snavset. Den gamle opslidende Maade med at gnide Sæbe paa Tøjet og derefter gnide Tøjet er nu unødvendig.

RINSO har bevirket denne Forandring. Grundet paa det rige Indhold af ren Sæbe besidder det saa stor Renseevne. Netop fordi det er saa fedt og skummende, løsnes Snavset uden Gnidning og uden at skade Tøjet.

Kun særlig snavsede Steder, hvor Snavset bogstavelig talt er indgnedet, maa De gnide ganske let med lidt tør Rinsol.

RINSO sælges af samme Firma som Sunlight og Lux, hvilket garanterer dets Kvalitet. Nu kan De undga den haarde Gnidning saavel ved Stovvasken som ved Vask af fine Stoffer. Baade De og Deres Tøj skaanes for dette haarde Slid.

Rinsol

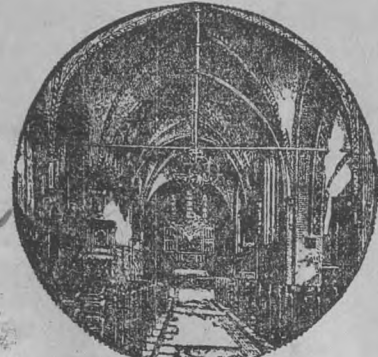
løsner selv Snavset ~
uden Hjælp af nogen anden Sæbe

AARHUS

DANMARKS BYER I KORT OG TEKST

Finansvæsen.

AARHUS PRIVATBANK

AARHUS, Hasle og Ning Herreder, Aarhus Amt, kaldtes i gammel Tid Aros eller Aros eller — sammentrukket — Aars, i Begyndelsen af det femtende Aarhundrede. Samtidig opstod Formen Aarhus, og først i det sjette Aarhundrede ser man Navnet Aarhus benyttet. Navnet betyder Aamunding (Ar—os). Navnet betyder altsaa ikke noget i Retning af et Hus med Aarer som i det tidligere Segl. Det nuværende Segl er det ældste og viser en Aa under en Bygning.

Aarhus er en af Landets ældste Byer. Ifølge Trap fik den kristne Kirke allerede under Gorm den Glemte Forgænger, Loke og Frode. Byen blev Bispedøje under Harald Blaatand (948). Den var allerede fra den tidlige Middelalder det vigtigste Overfartssted fra Jylland til Øerne og Skaaene.

Den udsatte Beliggenhed ved Kysten har jævnlig medført, at Aarhus blev angrebet af Fjender, saaledes blev den plyndret og brændt af Harald Haarderaade, og Venderne hærgede den bl. a. under Valdemar den Første, ca. 1160. Knud Magnusens uægte Søn, Niels, blev begravet i Aarhus og blev senere kanoniseret.

Aarhus Bys Privilegier udstedtes 2den Juli 1441 af Christoffer af Bayern og er senere otte blevet bekræftede og udvidede. Under Hardeknud og Magnus den Gode og i Tiden 1147—57 samt under Christian den Tredie (1535—36) var Aarhus Møntsted. Byen havde i Middelalderen to Klostre. Det ældste var St. Nikolaus' Sortebrødrekløster, formetlig grundlagt 1227. Det ophævedes omkring 1530. Kløsteret og Godset inddrog under Kronen ved Reformationen, og Bygningen benyttedes fra 1541 til Hospital. Kløsterkirken er den nuværende Vor Frue Kirke. Det andet kloster, Karmeliterkløsteret Vor Frue Kloster paa Brobjerg, var helliget Sankt Jørgen. Det grundlagdes antagelig omkring Midten af det femtende Aarhundrede. Det vidtes at have faaet forskellige Donationer, derunder Jorder og Haver.

Aarhus var befæstet i Middelalderen. Navne som Graven, Volden og Borgporten minder derom. Byen havde 7 Porte: Middalgades Port, Nørregades Port, Munkeport, Borgport (Vesterport), Mølleport, Brobjerg Port (ved Frederiksgade) og Mindeport (Sønderport).

Som næsten alle Middelalderens Byer hærgedes Aarhus af Ildebrande. I 1472, 1541, 1546, 1556, 1690 og 1744 brændte større eller mindre Dele af Byen. Middelalderens anden Plage, Pesten, lod heller ikke Aarhus gaa Ram forbi. I 1573 døde mange Borgere af denne Farsot, og for 1578 opgives Tallet til over 2000 Mennesker, et meget stort Tal i Forhold til Byens daværende Størrelse. Ogsaa Svenskekrigene i det syttende Aarhundrede hjemsøgte Aarhus. Fra 1627 til 1629 holdtes Byen besat af de kejserlige Tropper under Scharffenberg. Et Minde fra denne Tid maa Wallensteins Skanse antages at være. I 1644 brandskattedes Byen af et svensk Korps. I 1652 besøgte Svenskerne paany Aarhus under Grev Konigsmark. Stort bedre var Byen og Borgene ikke tjent med den næste Visit, nemlig af Danmarks Allierede, 1658. Især skal Polakkerne have været ubehagelige Gæster.

Erhvervslivet har i al den Tid, man kender, været livligt i Aarhus. I Middelalderen dreves der betydelig Handel paa Udlandet, Tyskland (Lybæk), Holland, England, Frankrig og Spanien. Navnlige midt i det syttende Aarhundrede var Borgene, trods Krige og andre Hjemsegelser, velstaende. Byen havde stor Handelsflaade og Korneksporten var efter den Tids Forhold meget anselig. I det attende Aarhundrede gik Handelen tilbage, til dels fordi Havnen ikke var i passende Stand for Skibsfrakt af større Omfang. Handel dreves saagodt som kun paa Norge og København.

Hentmod det attende Aarhundredes Slutning spores atter Fremgang. Ved Begyndelsen af det nittende Aarhundrede var Aarhus mindre end Randers og Aalborg; men i 1840 var den større end førstnævnte og i 1850 ogsaa større end sidstnævnte By.

Efter Jernbanernes Anlæg og Havens Uddybning er Aarhus som bekendt vokset meget stærkt. Omkring 1800 havde Aarhus godt 4000 Indbyggere, omkring 1900 ca. 52.000 og op mod 80.000.

Havnen ligger oprindelig ved Aamunding, Mindel. Den voksede imidlertid stadigt; Aamundingen fik Bolværter (Fortællingen paa næste Side).

er stiftet 14de August 1871. Den har Filialer i Brabrand, Hinnerup og Rønde, samt flere Filialkontorer i Aarhus. Aktiekapitalen var oprindelig 400.000 Kr., nu 9 Millioner. Reservefonden ca. 4 1/2 Mill. Kr. Udbyttet for 1922 var 8 pCt. Repræsentantskabet tæller 16 Medlemmer. Formand er Borgmester E. C. L. Drechsel. Forretningudvalget bestaar af Grosserer L. Hammerich og Overretssagfører Fr. Bayer. Den daglige Ledelse varetages af Direktorerne C. Andersen og P. Schack-Eyher.

Aarhus Privatbank, der er Byens ældste Bank, har gennem Aarene spillet en meget betydningsfuld Rolle for Udviklingen af Erhvervslivet. (Telf. 29 — 30 — 31 — 32 — 33.)

FORSIKRINGS-SELSKABET

»AROS«

for Tyveri- og kombineret Grundejerforsikring er stiftet 1. Juli 1921 paa Initiativ af Sagfører, Cand. jur. I. Mikkelsen, Aarhus, Bogtrykker E. Hestbeck, Aarhus, og Købmand Josias Andersen, Skanderborg. Indtil 1. Januar 1923 var Sagfører Mikkelsen Selskabets administrerende Direktør, men blev fra nævnte Dag Bestyrelsens Formand, samtidig med at Direktør Hans H. Hovgaard overtog den daglige Ledelse.

I Løbet af det sidste Aars Tid (1923) har Virksomheden, der er blevet forsigtig ledet, udviklet sig stærkt. Selskabet virker over hele Danmark og har Repræsentanter overalt; men, som rimeligt er koncentreret Hovedarbejdet paa Jylland.

Den nuværende Direktør, Hans H. Hovgaard, havde umiddelbart for Tiltrædelsen i 3 1/2 Aar været administrerende Direktør for Forsikrings-selskabet »Atlantis«, for Aarhus, nu København, og inden den Tid Hovedrepræsentant i Jylland for Dansk Tyveri-Forsikrings A/S. Direktøren er Repræsentant for Verdens ældste Forsikrings-selskab »Sun« (oprettet 1710) og for et af Nordens ældste Selskaber »Fylgia« samt Forsikrings-Aktieselskabet »Zürich« af 1872.

Hovedkontor: Ryesgade 4—6. (Telf. 3547).

FOLKETS ANDELSKASSE
Afdeling for danske Grundejere, for kombineret Grundejerforsikring, Brand- og Tyveriforsikring. Virksomheden er grundlagt i 1917 af Direktorerne C. B. Christensen og N. Jensen. Bestyrelsens Formand er Mejerierjer Th. Lindahl, Allingsåbro; Bestyrelsen bestaar af 5 Medlemmer. Selskabet, hvis Speciale er Grundejerforsikring, har, navnlig i de seneste Aar, vundet Indpas hele Landet over. Det er repræsenteret i alle Købstæder. Direktøren Jensen leder personlig Akquisitionen, medens Direktør Christensen varetager den daglige Ledelse af Hovedkontoret.

Selskabets kombinerede Grundejerforsikringer dækker ogsaa for Rørskader, i hvilken Henseende Folkets Andelskasses Afdeling for danske Grundejere var først her i Landet. (Telf. 5108.)

HAGELSKADEFORSIKRINGS-FORENINGEN FOR JYLLAND
(tidl. Hagelskadelorsikringsf. f. Nørrejylland), er stiftet 1866 af jyske Landmænd paa et Møde i Aarhus. Foreningen er Danmarks største og Jyllands ældste Hagelskadelorsikrings-selskab. Den kan derfor fordele sine aarlige Tab paa en Forsikringsbestand af 42 Millioner Kr. (beregnet efter Kornpriserne fra 1913, efter de nugsældende Kornpriser er Forsikringsbestanden ca. 85 Millioner Kroner. I Aarens Løb har den udbetalt over 4 Millioner Kroner i Erstatninger (et enkelt Medlem har faaet over 31.000 Kr. i Erstatning). Aarsbidraget retter sig efter Aarets Tab; det har gennemsnitlig været ca. 14 Øre at hvert 100 Kr., d. v. s. ca. 8 Kr. aarlig for en Gaard paa 50 Tdr. Land. Erstatningen læstsættes efter Aarets Markedspriser. Foruden sin Reservefond har Foreningen en disponibel Kapital paa 160.000 Kr. til Regulering af Aarsbidraget i vanskelige Aar.

Bestyrelsens Formand er Lensbaron, Kammerherre, Holjægermester, Nationalbankdirektør H. Rosenkrantz, Kommandør af Dbg., Dbmd. p. p. Virksomheden ledtes siden 1917 af Direktør W. E. Houlberg, der har været knyttet til Foreningen siden 1907 (Telf. 1284.)

LIVSFORSIKRINGSSELSKABET JYLLAND
genoprettet, er stiftet i 1806. Det har Statsanerkendelse og virker altsaa under Kontrol af Statens Forsikringsraad. Selskabet er en selvstændig Institution, der ikke skal forrente nogen Aktie- eller Garantikapital og har et sine egne Midler

kunnet opsætte de efter Forsikringsloven fornødne Fonds til Sikkerhed for de Forsikrede Krav; de udgør over 2 Millioner Kr.

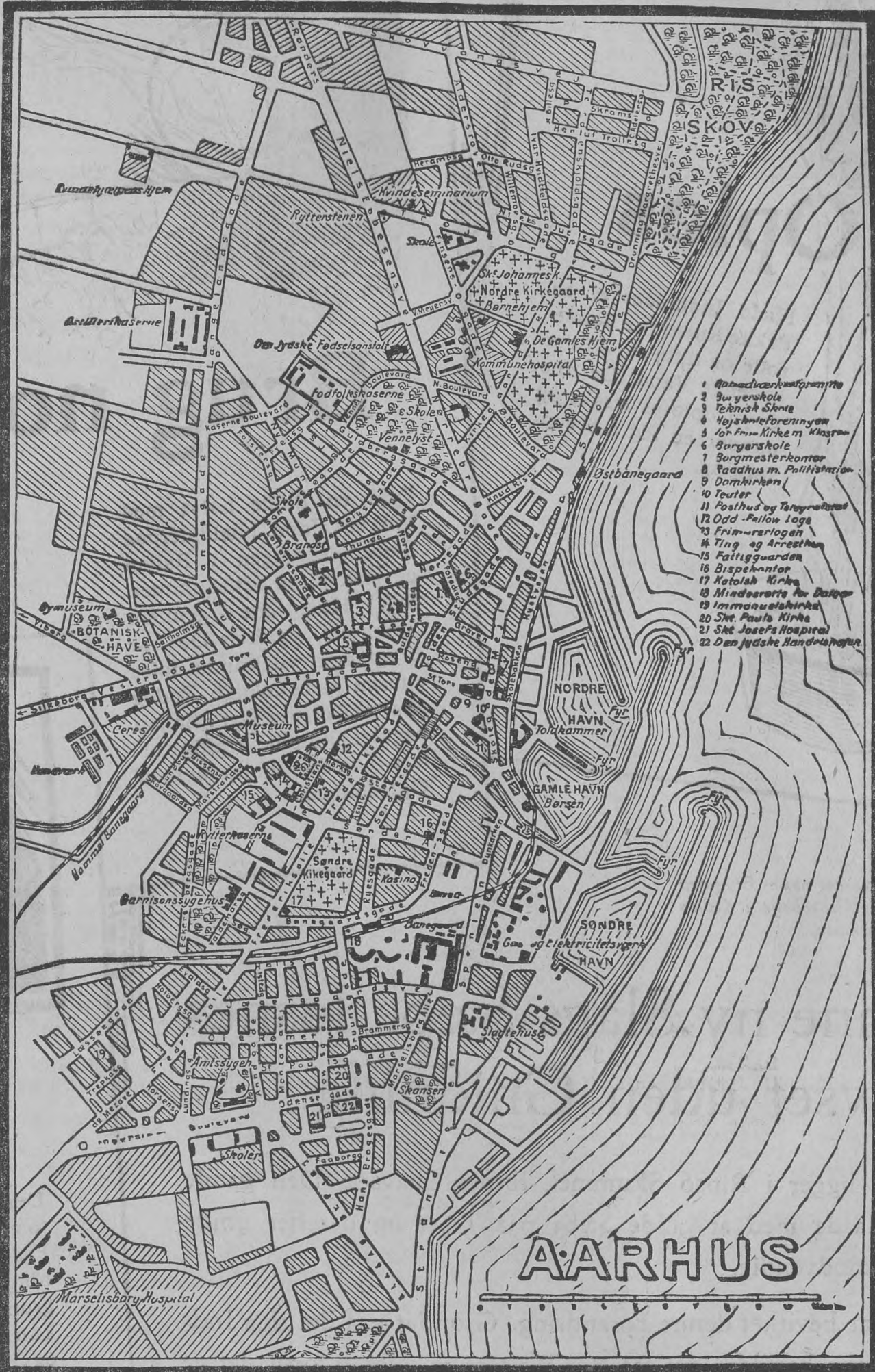
Bureauet sender sine egne Ekspertter til Havaristederne, saasnart Anmeldelse indløber, og paatager sig hele Behandlingen lige fra Besigtigelse og Optagelse af Skader paa Assurandørernes Vegne til Møde ved Sølorklaringer og Proceeding af eventuelt efterfølgende Retssager. Det repræsenterer flere danske og udenlandske Selskaber. (Telf. 73, Telegr.-Adr. »Jutavags«.)

E. SECHERS ASSURANCEKONTOR.
Virksomheden er grundlagt 1. Maj 1894 af Overretssagfører E. Secher, R. af D., der da overtog Agenturet for Statsanstalten for Livsforsikring. Der til knyttedes i 1910 Agenturet for Nordisk Ulykkesforsikring A/S af 1898 og i 1911 dette Selskabs Hovedagentur. I 1916 overtog Secher Agenturet for Nye Danske Brandforsikrings A/S af 1864, desuden repræsenterer Firmaet Det Kgl. Okt. Søassuranc-Kompagnil, A/S, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, Glarmestrens Glasforsikrings-Aktieselskab m. fl.

Som det ses, repræsenterer E. Sechers Assurancekontor udelukkende ansete danske Selskaber. Virksomheden er arbejdet irem til at være en af Landets største Agenturvirksomheder indenfor Forsikringsbranchen, et Udtryk for Kundernes Tilfredshed og Selskabernes Kulance. Overretssagfører Secher er Formand (siden 1916) for Foreningen af Agenter for Statsanstalten for Livsforsikring, Næstformand for Repræsentantskabet for Spare- og Laanekassen i Aarhus (siden 1917) og Formand for Aarhus Sagførerforening (1919). (Telf. 1630.)

Andre immaterielle Erhverv.
ALBERT BAYERS FORLAG.
Forlagsboghandler Albert Bayer begyndte sin Virksomhed 1. Juli 1889, hvilken Dag han overtog Holger Krarups Boghandel i Aarhus. I 1890 begyndtes Forlagsvirksomheden, hvor efter Boghandelen i 1895 solgtes til Boghandler Carl M. Berthelsen. Albert

er grundlagt 1903 som Filial af Sylvester Hvid, København. I 1905 overtoges Forretningen af Hr. Preben Buchtrup, som i 1914 afstod den til den nuværende indehaver, Fru C. Wanger, der havde været ansat i Forretningen siden 1904. Bureauet er saaledes det ældste Annoncebureau i Provinsen og ogsaa langt det største og beskæftiger daglig et Personale paa ca. 25, hvoraf de fleste har været ansat i Forretningen i 5 å 6 Aar. Prokuristen, Frk. I. Andersen, i ca. 12 Aar. Bureauet omfatter alt paa Reklamens Omraade, dog er langt

knunnet opsætte de efter Forsikringsloven fornødne Fonds til Sikkerhed for de Forsikrede Krav; de udgør over 2 Millioner Kr.

Martin Hansen
E. Kjærulf

Medlemmernes Repræsentanter er Selskabets højeste Myndighed; de vælger Bestyrelse, Kontrolkomité og Direktør. Hvert Medlem har sin Stemme uden Hensyn til Forsikringsens Størrelse. Repræsentantskabet træffer tillige Bestemmelse om Overskudets Fordeling (som Bonus og til Konsolidering).

„Jylland“ var det første, der i normal Præmie udbetalt Præmiefrigtageles ved fuldstændig Invaliditet og forholdsvis Præmiensættelse ved delvis Invaliditet. Det tegner Livsforsikringer af enhver Art, med eller uden Løgeundersøgelse. Efter 2 Aars Præmiebetaling giver Selskabet Henstand udover den almindelige Respit under Aftjening af Værnpligt, Arbejdsloshed (Strejke, Lock-out).

Bestyrelsens Formand er Købmand Martin Hansen. Virksomheden ledes af Direktør, Kaptajn E. Kjærulf, R. p. p. (Telefon 2080.)

JYDSK HAVARIBUREAU
(Jutlandian Average Agency), Havari-Agentur for Sø-Assurandører og Bureau for Udførelse af Soretsager. Virksomheden er grundlagt 1922 af Overretssagfører L. C. Grandjean. Den centrale Beliggenhed, Aarhus har med Hensyn til Havarier baade paa Vest- og Østkysten, skulde synes at give Virksomheden gode Forudsætninger for at samle Behandlingen af saadanne saavel for udenlandske som for danske Søforsikrings-selskaber.

W. E. Houlberg.

L. C. Grandjean.

Buchertrups Announcebureau
er grundlagt 1903 som Filial af Sylvester Hvid, København. I 1905 overtoges Forretningen af Hr. Preben Buchtrup, som i 1914 afstod den til den nuværende indehaver, Fru C. Wanger, der havde været ansat i Forretningen siden 1904. Bureauet er saaledes det ældste Annoncebureau i Provinsen og ogsaa langt det største og beskæftiger daglig et Personale paa ca. 25, hvoraf de fleste har været ansat i Forretningen i 5 å 6 Aar. Prokuristen, Frk. I. Andersen, i ca. 12 Aar. Bureauet omfatter alt paa Reklamens Omraade, dog er langt

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

KORN- OG FODERSTOF-KOMPAGNIET
er dannet i 1896 ved Sammenlutning af en Række store, ældre jyske Kornforretninger. Felgende Firmærens Kornforretninger indgik i Kompagniet: Hans Broge & Co.'s, Otto Mønsteds, S. M. Holst, Joh. Baune & Co.'s, alle i Aarhus, J. Ankerstjernes i Randers og H. Meulengrachts i Horsens.

Kapitalen var oprindelig 1 1/2 Million Kr. Konsul G. Hansen blev Selskabets Leder. Han havde lært hos Meulengracht og senere ledet dennes Aarhusfilial. Selskabet oprettede Filialer i Aalborg, Odense, København og Horsens samt Vejle og selvstændige Afdelinger i New Orleans (1901), Galveston (1906) og Novorovisk (1903) for Opkøb af Foderkorn og Korn. Virksomheden omdannedes i 1913 til Aktieselskab med Konsul Hansen som administrerende Direktør. I 1915 flyttedes Hovedkontoret til København, men Aarhus-Forretningen, der ledes af Direktør N. A. Pedersen, er stadig Hovedimportpladsen. Aktiekapitalen er 10 Millioner Kr. Bestyrelsen bestaar af Grosserer Joh. Baune, Aarhus, Formand, Grosserer H. Meulengracht, Næstformand, Direktør A. V. Kieler, Direktør C. C. N. Romer og Direktør N. C. Goldmann. Direktionen bestaar af Konsul Chr. G. Hansen (København), Direktør N. A. Pedersen (Aarhus), Direktør Chr. Jensen og Direktør W. Mønsted. Selskabet ejer Aarhus Foderblandingsfabrik, der arbejder under videnskabelig Kontrol.

ØSTJYDSK KORN- OG FODERSTOFFORRETNING A/S
er grundlagt i Aar 1915 og ledes af Direktør Kai Blicher, der havde faaet en fortrinlig Uddannelse gennem

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

dets største Omsætning Annoncer til Dagbladet. Bureauet er bekendt for sin Reellitet, sin gode Ekspedition og sine fikse Ideer.

ERIKSEN & SARDEMANN,
Ingeniører, M. Ing. F. Virksomheden er grundlagt i 1906 af Ingeniør Sardemann. I 1912 optoges Ingeniør Eriksen i Virksomheden, som da fik sit nuværende Navn, og siden Ingeniør Eriksens Død i 1918 har Ingeniør Juul været Medindehaver.

Firmaet arbejder udelukkende som raadgivende Ingeniører, specielt for elektriske Anlæg, fra 1ste Januar 1923 med en særlig Afdeling for Centralvarmeanlæg. Det paatager sig altsaa ikke Leverancer, men optræder udelukkende som tekniske Tilidsmænd for Bygherrer. Firmaet har forestaaet Bygningen af de fleste større jyske Højspændingsanlæg, været medvirkende ved Startningen af Andelselskabet Gudenaacentralen og forestaar Elektrificeringen af de sønderjyske Landsdele, herunder Bygning af en stor Højspændingscentral i Aabenraa. (Telf. 443 og 2780.)

A/S FOTORAMA
Filmvirksomhed, Fremstilling, Import og Udlejning af Films i Ind- og Udland. Virksomheden grundlagt 1908. Bestyrelsen bestaar af Konsul M. P. Drescher (Formand), Skibsmægler E. Bergmann, Købmand Mikael Johansen, Adjunkt J. Ramm, alle af Aarhus. Selskabets administrerende Direktører er d'Herrer Fr. Skaarup og Schnedler-Sørensen, begge af København. Virksomheden er landskendt gennem sin store Udlejningsforretning for Films til Billedteatre Landet over. Den har Kontorer i det Aktieselskab tilhørende Regina-Kompleks i Aarhus (Telefon 3062—63—64; Telegram-Adr. „Films“) og i Vimmelskiftet 47, København (Telefon Central 9394; Telegram-Adr. „Løvefilms“).

Handel.
Korn, Foderstoffer, Frø.
CENTRALKONTORET A/S
(forhen Anton C. Nielsen).

Korn og Foderstoffer, Import og Eksport-Virksomheden er anlagt i 1903 af Anton C. Nielsen i eget Navn. Grundlæggeren havde forud i en Aarrække virket i Korn- og Foderstoff-Kompagniet; hans gode Forudsætninger gjorde sig snart saaledes gældende, at Virksomheden, der oprindeligt var Agentur og Kommissionatorretning i Korn- og Foderstoffer, efter et halvt Aars Forløb dr. v. Forretning for egen Regning i 1915 overgik den til Aktieselskab under Navnet Anton C. Nielsen, Akts. I 1920 omdannedes dette til et nyt Aktieselskab: Centralkontoret, stadig med Grundlæggeren som administrerende Direktør.

Forretningen er stadig vokset og nyder almindelig Anseelse. Anton C. Nielsen er norsk Vicekonsul og Formand for Aarhus Sejlklub samt for Jysk Sejlunion. (Telf. 950, Telegr.-Adr. „Centralfoder“).

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

KORN- OG FODERSTOF-KOMPAGNIET
er dannet i 1896 ved Sammenlutning af en Række store, ældre jyske Kornforretninger. Felgende Firmærens Kornforretninger indgik i Kompagniet: Hans Broge & Co.'s, Otto Mønsteds, S. M. Holst, Joh. Baune & Co.'s, alle i Aarhus, J. Ankerstjernes i Randers og H. Meulengrachts i Horsens.

Kapitalen var oprindelig 1 1/2 Million Kr. Konsul G. Hansen blev Selskabets Leder. Han havde lært hos Meulengracht og senere ledet dennes Aarhusfilial. Selskabet oprettede Filialer i Aalborg, Odense, København og Horsens samt Vejle og selvstændige Afdelinger i New Orleans (1901), Galveston (1906) og Novorovisk (1903) for Opkøb af Foderkorn og Korn. Virksomheden omdannedes i 1913 til Aktieselskab med Konsul Hansen som administrerende Direktør. I 1915 flyttedes Hovedkontoret til København, men Aarhus-Forretningen, der ledes af Direktør N. A. Pedersen, er stadig Hovedimportpladsen. Aktiekapitalen er 10 Millioner Kr. Bestyrelsen bestaar af Grosserer Joh. Baune, Aarhus, Formand, Grosserer H. Meulengracht, Næstformand, Direktør A. V. Kieler, Direktør C. C. N. Romer og Direktør N. C. Goldmann. Direktionen bestaar af Konsul Chr. G. Hansen (København), Direktør N. A. Pedersen (Aarhus), Direktør Chr. Jensen og Direktør W. Mønsted. Selskabet ejer Aarhus Foderblandingsfabrik, der arbejder under videnskabelig Kontrol.

ØSTJYDSK KORN- OG FODERSTOFFORRETNING A/S
er grundlagt i Aar 1915 og ledes af Direktør Kai Blicher, der havde faaet en fortrinlig Uddannelse gennem

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

KORN- OG FODERSTOF-KOMPAGNIET
er dannet i 1896 ved Sammenlutning af en Række store, ældre jyske Kornforretninger. Felgende Firmærens Kornforretninger indgik i Kompagniet: Hans Broge & Co.'s, Otto Mønsteds, S. M. Holst, Joh. Baune & Co.'s, alle i Aarhus, J. Ankerstjernes i Randers og H. Meulengrachts i Horsens.

Kapitalen var oprindelig 1 1/2 Million Kr. Konsul G. Hansen blev Selskabets Leder. Han havde lært hos Meulengracht og senere ledet dennes Aarhusfilial. Selskabet oprettede Filialer i Aalborg, Odense, København og Horsens samt Vejle og selvstændige Afdelinger i New Orleans (1901), Galveston (1906) og Novorovisk (1903) for Opkøb af Foderkorn og Korn. Virksomheden omdannedes i 1913 til Aktieselskab med Konsul Hansen som administrerende Direktør. I 1915 flyttedes Hovedkontoret til København, men Aarhus-Forretningen, der ledes af Direktør N. A. Pedersen, er stadig Hovedimportpladsen. Aktiekapitalen er 10 Millioner Kr. Bestyrelsen bestaar af Grosserer Joh. Baune, Aarhus, Formand, Grosserer H. Meulengracht, Næstformand, Direktør A. V. Kieler, Direktør C. C. N. Romer og Direktør N. C. Goldmann. Direktionen bestaar af Konsul Chr. G. Hansen (København), Direktør N. A. Pedersen (Aarhus), Direktør Chr. Jensen og Direktør W. Mønsted. Selskabet ejer Aarhus Foderblandingsfabrik, der arbejder under videnskabelig Kontrol.

ØSTJYDSK KORN- OG FODERSTOFFORRETNING A/S
er grundlagt i Aar 1915 og ledes af Direktør Kai Blicher, der havde faaet en fortrinlig Uddannelse gennem

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

FR. DREYER,
Frøhandel, udelukkende for Marktra, navnlig Græs-, Kløver- og Roefrø. Virksomheden er grundlagt 1882 af Fr. Dreyer. Efter dennes Død i 1922 fortsattes den af hans Hustru, Fru Anna Dreyer, med Sønnen, Chr. Dreyer, som Leder af den daglige Drift.

AARHUS

DANMARKS BYER I KORT OG TEKST

Ker, der byggedes en Arm mod Syd-
st; denne forlængedes til søndre
Mole; der byggedes en nordre Mole,
der nu kaldes Midtermolen og senere
kom en endnu nordligere. Søndre
Mole blev derpaa forlænget og gjort
bredere, og endelig byggedes en ny
søndre Mole fra Skandsen helt ud
forbi de andre Moler.

Havnens samlede Areal er 69 Hek-
tarer, deraf 26 Hektarer Vandareal.
Den største Dybde er 8,3 Meter. Bol-
værkerne og Kajerne har en samlet
Længde af 4 1/2 Kilometer.

Havnen er forsynet med mekani-
ske Losseapparater til Kul og Korn
og med Kraner. Ved Havnen er fem
Havnelodser og to statsansatte søg-
ende Lodser, der ogsaa fungerer som
Havnelodser.

Stor Betydning for Havnens Ud-
vikling maa man tillægge det Arbej-
de, Havneingeniør A. P. Vedel udførte.

At en saa gammel og saa stor By
som Aarhus er rig paa ældre og nyere
Bygningsværker af Interesse, siger sig
selv. — Foran er nævnt Vor Frue
Kirke, den gamle St. Nicolai Kloster-
kirke. Den er opført i det trettedte
Aarhundrede i gotisk Stil; men kun
Skib, Kor og Sakristi er tilbage af
den oprindelige Kirke. Altertavlen er
et gotisk Alterskab fra det sejstende
Aarhundrede, rigt udskaaret og for-
gyldt og med Malerier paa Yderflø-
jens Indersider og paa de bevægelige
Midterfløjes Ydersider. Kirken er selv-
elende.

St. Pauls Kirke paa Frederiksbjerg
er opført 1887, for en Del efter Ar-
kitekt Walthers Tegning, i romansk
Stil af røde Mursten. Altertavlen, et
Maleri af H. Siegmundt, forestiller
Saulus udenfor Damaskus. Rammen
er skaaret efter Tegning af Bygnings-
inspektør H. Kampmann. — Ogsaa
denne Kirke er selv-elende.

Domkirken, St. Klemens Kirke, op-
rindelig i romansk Stil, men senere
ombygget, saa at den nu hovedsag-
elig har et gotisk Præg, er paa begyndt
i Slutningen af det tyvte Aarhundre
de paa Foranledning af Bisp Peder
Vognsen, og fuldendtes omkring 1300.
Kirken er en af Landets største. Al-
tertavlen stammer fra den gotiske
Tid; den består af et Alterskab med
fem bevægelige og to faste Døre og
et lavere Podestykke med to bevæge-
lige Døre og et haldkonkavt Alters-
skab foroven. Det egentlige Alterskab
er udført af Bernt Notke fra Lybæk
og skænket Kirken i 1749 af Bisp
Jens Iversen. Paa Ydersiderne af de
bevægelige Yderfløje og paa Indersid-
erne af de faste Fløje har det Malerier,
forestillende Domkirkens Skryt-
helgen, St. Klemens, Johannes den
Døber, St. Anna, Kristusbarnet og
Jomfru Maria og endelig Biskop Jens
Iversen. Paa Indersiderne af de be-
vægelige Fløje og paa de indre, luk-
kede Fløje ses Malerier af Kristi Li-
delsehistorie og Opstandelse. Paa
Midtavlen og paa Indersiderne af de
indre Fløje er rigt udskaarne og for-
gyldte Figurer: St. Anna med Kris-
tusbarnet, Jomfru Maria, St. Kle-
mens og Johannes den Døber. Ved
Siderne er Figurer forestillende de
tolv Apostle og forskellige Helgener,
deriblandt Knud den Hellige. Paa
Podestykkets Døre ses Malerier af Kris-
tus i Getsemane, Gudfader og Kris-
tus, og Pave Gregors Messe.

Romersk-katolsk Kirke i Ryegade
er opført 1880 i gotisk Stil af røde
Mursten paa Granitsockel efter Teg-
ning af Arkitekt Frantz Schmitz ved
Kølns Domkirke. Kirken er smykket
med Glasmalerier, hvoraf nogle gen-
giver Situationen af Danmarks Histo-
rie; den har et Galleri af Sandstens-
statuetter og Relieffer langs Midt-
skibets Vægge. Katolsk-epistolsk
Kirke i Frederiks Allé er opført 1893.
Raadhuset paa Hjørnet af Dom-
kirkepladsen og Mejlgade er opført
1857 i Renæssancestil af røde Mur-
sten med hvile Baand — efter Teg-
ning af Arkitekt C. G. F. Thiele-
mann.

Katedralskolen paa Domkirkeplad-
sen er opført paa den gamle Skoles
Plads. Den indviedes 1766. Andet
Stokværk er opført 1847—49.

Det kommunale Skolevæsen har en
Borger-Drengeskole i Ny Munkedgade
(1890), en Borger-Pigeskole i Vester
Allé, Nordre Byskole i Paradisgade,
Nørrebro Byskole ved Randersvej,
Søndre Drengeskole i Valdemarsgade
og Søndre Pigeskole i Frederiks Allé.

Teknisk Skole, Hjørnet af Munk-
gade og Nørre Allé, er opført 1884 af
Arkitekt P. Schmidt, af røde Mur-
sten.

Aarhus Museum, Hjørnet af Vester
Allé og Museumsgade, er opført 1877
efter Tegning af Arkitekt Walther.

mangeaargig Virksomhed i de største
Firmaer i Branchen.

E. Blicher.

Firmaet har fra en ret uanselig Be-
gyndelse arbejdet sig fremad, saa det
nu staar med en stor, fast Kunde-
kreds blandt Købmænd og Møllere i
Øst- og Midtjylland og stadig stigende
Omsætning.

Firmaet ejer sit eget store Pakhus-
kompleks med 5-Etages Kornpakhuse
nær Bane og Havn samt stort Pakhus
ved Havnen, hvorfra direkte
Læsning af Banevogne kan finde Sted.
Firmaets stærke Udvikling bevir-
kede, at det omsider saa sig nødsaget
til at oprette eget Foderblandings-
anlæg, og et saadant blev da i 1922
etableret i Pakhuset ved Havnen.

Firmaets Foderblanding finder udel-
Anerkendelse hos Forbrugerne og
finder stadig større Alsetning.

Foruden Importen af udenlandsk
Korn og Oliekager beskæftiger Fir-
maet sig med Eksport af dansk Korn.
(Telef. 4096 & 4097. Telegram-Adr.
»Akklekorn«).

Jern, Kul, Trælast- HANS BROGE & CO.

Virksomheden er grundlagt 1849 af
Hans Broge. Handel med Agerbrugs-
produkter var oprindelig Forretning-
ens Hovedgren, og Grundlæggeren
gjorde et meget stort og fortjenst-
fuldt Arbejde for at faa Landmændene
til at levere rent Korn — til deres
egen store Fordel.

Hans Broge.

I 1883 optoges S. C. Wærum som Med-
indehaver efter at have arbejdet i For-
retningen fra han var Dieng. Efter at
Kornforretningen i 1896 var indgaaet
i Korn og Foderstol Kompagniet,
lagde Hans Broge særlig Vægt paa
Handelen Smør. Ogsaa paa dette
Omraade udtredte han meget for
Kvalitetens Forbedring. Efter Grund-
læggerens Død i 1908 (han var da 86
Aar gammel) drevs Forretningen
videre af S. C. Wærum. Da denne
agik ved Døden i 1910, overtoges
Virksomheden af Grundlæggerens
Sønnesøn, H. C. Broge. I Tidernes
Løb er den store Forretning et-
terhaanden gaaet over til at lægge
Hovedvægten paa en gros Handel
med Raajern og Mel.

(Om Hans Broges Person og hans
Betydning for Aarhus By, nevnes til
den indledende Artikel om Aarhus).

DANSK ANDELS-KULFORRETNING

Virksomheden blev grundlagt i
1913, idet en Kreds af Mejerier, Slag-
terier og Brugsforeninger bestemte
sig for selv at importere deres Behov
af Brændsel. I Løbet af de forløbne
10 Aar har Firmaet vundet stor Ud-
bredelse og importerer nu over flø-
gende Havne: Aarhus, Aalborg, Ran-
ders, Horsens, Korsør, Køge. For at
kunne betjene en større Kundekreds,
har Firmaet læst Borgerskab, saaledes
at alle Forbrugere af Kul og Køks
uden Medlemspligt kan erholde For-
syning.

Virksomhedens Formand er Direk-
tør N. Porse, R. af D. p. p., og Fir-
maet ledes af Direktør S. U. Skikkild.
Telefon 3838 Aarhus, Statstef. 38.
Telegramadresse: »Andelskul«.

H. M. ERHARDI,

Import af Kul og Køks. Virksom-
heden grundlagdes i 1904 af Gros-
serer H. M. Erhardi, der nævnte Aar
overtog en allerede eksisterende mindre
Forretning, som han drev fremad. I 1907
overtoges Rudolf Wulfs store Kul-
import, hvorved Foretningen kom
frem i første Plan. Den er senere
drevet fremad, saa at

H. M. Erhardi.

den indtager en anset Position og er
blandt de førende Firmaer i Branchen.
(Telef. 867 og 2231, Telegram-Adr.
»Erhardi«).

AARHUS TØMMERHANDEL ved Barnow og Henrichsen.

Virksomheden er grundlagt 25. Ok-
tober 1852 af M. Meden. I 1896 over-
toges den af J. M. Jacobsen, (f. 1861)
og Peter Petersen (f. 1862). I 1914
indtraadte S. J. Henrichsen (f. 1873)
og Niels Barnow (f. 1876), som Med-
indehavere af Firmaet. I 1915 ud-
traadte J. M. Jacobsen og P. Petersen,
hvorefter Herterne B. Henrichsen og
Barnow er Eneindehavere.

Forretningen er meget betydelig og
den importerer selv Tømmer fra Pro-
dukionsstederne og har Aftagere over
hele Landet. (Telef. 8 (3 Linier);
Telegr.-Adr. »Tømmerhandelens«).

A/S BRABRAND TRÆLAST- HANDEL,

Trælasthandel og Maskinsnedkeri. —
Virksomheden er grundlagt 1905 af
M. Rodkjær. I 1913 overdroges den
til et interessentskab med Tømmer-
handler Chr. Johansen som Leder. I
1915 overtoges den af det nuværende
Aktieselskab. Dettets Bestyrelse bestaar
af Grosserer N. C. Kastrup, Brabrand,
Formand, Købmand Joh. Sørensen, Hin-
nerup, og Direktør Chr. Hjortkjær,
Aars. Virksom-

H. C. Hjortkjær.

hedens Leder er Direktør H. C.
Hjortkjær.

Aktiekapitalen er 150,000 Kr. fuldt
indbetalt. Selskabet importerer Træ-
last og repræsenterer C. M. Hess' Fa-
briker i Vejle i Støbogs samt driver
Handel med Bygningsmateriel og
Cement. Salgsområdet er Aarhus og
Opland. Desuden driver det Fab-
rikation af Liggister, der sælges
over hele Danmark.

Virksomheden, der er i stadig Vækst,
staar paa Højde med Branchens fø-
rende Firmaer i Aarhus.
(Telef. Aarhus 1830, Brabrand 152).

DET DANSKE TRÆLAST- KOMPAGNI A/S (Aarhus Trælasthandel A/S).

Virksomheden er grundlagt 1896
ved Sammenlutning af Firmaerne
H. Jørgensen & Stilling og Petersen
& Matzen. Indtil 1. Januar 1918
var Firmaet Aarhus Trælasthandel. Aktie-
kapitalen er 3 Millioner Kroner. Ud-
bytte 1922 8 pCt.

Selskabets første Leder var Direktør
J. M. Stilling, der i 1909 afløstes af
Direktør G. Stilling, der havde været
knyttet til Firmaet siden 1901, senest
som Underdirektør. Direktør G. Stil-
ling fratraadte Selskabets Ledelse i
1919.

1. Januar 1913 aabnede Selskabet,
der da havde laaet sit nuværende
Navn, Afdeling i København. Sam-
tidig tiltraadte Selskabets hidtidige
Prokurister, Herterne S. Schleicher
(i Aarhus) og Harald Jensen (i Kø-
benhavn) som Direktører.

Bestyrelsen bestaar nu af Købmand
Chr. Kampmann, Formand, Overrets-
sagfører C. Kier, Næstformand, Gros-
serer A. Collstrop, Direktør J. M.
Stilling og Købmand L. Hammerich.
Virksomheden har i Virkeligheden
eksisteret i Aarhus siden Tredserne
(Harald Jørgensen). Jørgensen og
Stilling samarbejdede i over 20 Aar,
inden de i 1896 dannede ovennævnte
Firma.

JYDSK TRÆ- OG FINERHANDEL
ved V. Mikkelsen.

Kontor & Lager: Spanien 3—5.
Amerikanske Træsorter, Finer og
Krydsfiner er gros og en detail. Virk-
somheden er grundlagt i 1923 af V.
Mikkelsen, der i 30 Aar har været
beskæftiget i Træ-
branchen i Aarhus og saaledes kender
Forbrug og For-
brugere. Ogsaa
Varekilderne kender
Hr. Mikkelsen al
aarelang Erfar-
ing, og har derfor kun-
net sikre sig et ud-
søgt Lager af fine
amerikanske Træ-
sorter og Finer.

V. Mikkelsen.

Den korte Tid, Firmaet har eksis-
teret, har været tilstrækkelig til at
gødgøre, at Indehaverens mange
Forbindelser til begge Sider indenfor
Branchen (Leverandører og For-
brugere) er Basis for en solid For-
retning. Omsætningen er allerede
betydelig. Firmaet leverer vagn-
ladninger direkte fra Udlandet til de
forskellige Byer. (Telef. 298).

BRØDRENE KIER A/S.

Jern og Staal en gros-Virksom-
heden er grundlagt af Brødrene A. og
V. Kier i 1911 som Førtagselskab i L.
Rahrs Jern-Staalforretning. I 1917
overgik den til Aktieselskab med In-
dehavere som Direktører. Aktieka-
pitalen er 720,000 Kr.

I de senere Aar er Forretningen
udvidet betydeligt, den har Filialer
i Herning og Silkeborg, og Brødrene
Kier er endvidere associerede med
Esbjerg Jern- og Staalforretning,
Aks., og med Vejle Jern- og Staal-
forretning, Aks.
(Telef. 78, Stat 2; Telegr. Adr. »Jern-
kier«).

Bygningsartikler. A. HØILUND CARLSEN,

Linoleum er gros og en detail, Voks-
guld, Stukkatur, Sanitets- og Bygnings-
artikler. Clemensbro Virksomheden
er grundlagt 1904 af A. Høilund Car-
sen, den nuværende
Indehaver. Forret-
ningen er en af
Jyllands betydelig-
ste i sin Branche.
Ved Forbindelse med
Udlandets førende
Fabriker og ved di-
rekt Import fra
saadanne har Fir-
maet formaaet at
tremskaffe saadanne
Kvaliteter og Priser,
som Udsættelsen er
steget Aar for Aar. Firmaet har halt
betydelige Leverancer overalt i Jyl-
land, saavel til Private som til Staten
og Kommunerne. (Telef. 1347; Telegr.-
Adr. »Paludanca«).

A. Høilund Carlsen.

A/S L. HAMMERICH & Co., AARHUS

Specialforretning i Bygningsartikler,
grundlagt 1854 af S. Seidelin, overta-
get den 1ste Januar 1884 af L. Ham-
merich, omdannet i 1911 til et Aktie-
selskab med en Kapital paa Kr.
200,000.—. L. Hammerich er For-
mand for Bestyrelsen, der loyrligt be-
staar af Overretssagfører P. Stampe,
Grosserer V. Kier cand. Jur. L. Ham-
merich og Kaptajn G. Hammerich,
medens Paul Hammerich har Ene-
Prokura.

A/S L. Hammerich & Co. er inden-
for sin Branche et af de ældste og
største Specialfirmaer i Landet og
er Indehaver af mange betydelige
Representationer for inden- og uden-
landske Fabriker, som f. Eks.: Ce-
mentfabriken »Danja« og »Hasle
Klinker & Chamottestensfabrik«
samt Forhandler af andre danske
Bygningsartikler som Tagpap, Tag-

sten, Molersten etc. Iøvrigt impor-
terer Firmaet alle Bygningsmateri-
aler, som ikke fremstilles her i Lan-
det, f. Eks. Vægfliser (»Somag«) fra
Tyskland, Gulvfliser fra Holland,
Portmadoe (Tagskifer) fra Wales, As-
bestskifer (»Asbestile«) fra Belgien,
glasserede Rør og ildfaste Sten fra
Sverige etc.

Grosserer L. Hammerich er bl. a.
Næstformand i A/S Aarhus Privat-
bank, Bestyrelsesmedlem i Jydsk
Hypothekforening, A/S Det Danske
Trælastkompagni, A/S Hans Schou-
rup, A/S Brdr. Kier etc. samt Med-
lem af Sørensen i Aarhus.

Firmaet har Kontor og Lager paa
Fredenstov 12 og desuden en større
Lagerplads i Grønnegade.
(Telefoner: 3479 — 380; Statstelo-
fon 26; Telegr.-Adr.: Hammerich.)

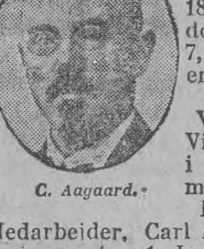
RAL-, SAND- OG MØRTEL Co., A/S

Handel en gros med Bygningsarti-
kler saasom Ral, Sand, Mørtel, Ce-
ment, glasserede Rør, Gips, Tagpap,
Tjære, Væg-, Gulv- & Fortovsfliser,
Cementrør og -Brønde samt Vej-
materialer.

Virksomheden er grundlagt 1919 af
et Aktieselskab. Dets Leder er Di-
rektør Johs. E. Andersen.
(Telefoner: 2018 og 3028).

Kolonial. CARL BERTELSEN & CO.

Kolonial en gros, Import af Mel,
Kaffe og Sydrugter. Virksomheden
er grundlagt 1868 af Carl Bertelsen,
der var en af de første Grossister,
der importerede di-
rette i Produk-
tionsstederne. I
1880 købtes Ejen-
dommen Mejlsgade
7, hvor Forretningen
endnu har tilnuse.

C. Aagaard.

I 1902 overtoges
Virksomheden af
Victor Brabrand, der
i 1918 optog Fir-
maets mangeaargige
Repræsentant og
Medarbejder, Carl Aagaard, som As-
socié og fra 1. Januar 1919 overgik
Forretningen til Aagaard, der er Ene-
indehaver.

Virksomheden rangerer blandt Bran-
chens største og er meget anset.
Melimport er en meget betydelig
Del af Virksomheden. Carl Bertelsen
& Co.'s »Gold Clover« er et almindelig
kendt og anerkendt Mærke. Iøvrigt
importerer Firmaet alt hvad der
hører til Kolonialbranchen. Afset-
ning sker over store Dele af Jylland,
og Mærket »C. B. & Co.«, der findes
paa Firmaets Pakninger, er veist
overalt. (Telef. 4310—4311—4312).

CORTSEN & JACOBSEN

Kolonial en gros, Import af Kaffe,
Mel og Sydrugter.
Virksomheden er grundlagt 1886 af
Grossererne C. Cortsen og Severin
Jacobsen. I 1897 indtraadte Gros-
serer C. Cortsen og Severin Jacobsen
blev Eneindehavere, hvilket han har
været siden da.

Til Belysning af Grosserer Jacobs-
sens Position indenfor sin Stand kan
anføres, at han er fungerende
Formand for Jydsk Kolonial-
grossistforening i Købetoifmetnng
grossistforening og i Bestyrelsen for
Branchens Kreditorforening i
København, lige som han i ca.
15 Aar har været Medlem af Aarhus
Handelsforenings Bestyrelse, dels
som Kasserer, Tilsynshavende ved
Foreningens Aftenskole, Foreningens
Næstformand og en Tid fungerende
Formand. I August 1902 modtog
Grosserer Jacobsen kongelig Udnev-
nelse til at indtræde i den dengang
nedsatte Kommission med Overrets-
sagfører Hvidt som Formand med
Opgave at udarbejde et Lovforslag
om en offentlig Akkordinstitution,
og som resulterede i »Loven om
Tvangsakkord udenfor Konkurs og
om Udvidelse af Adgangen til
Tvangsakkord udenfor Konkurs af
14de August 1905«, efter at Hr. Jacob-
sen sammen med nu afdøde Hr.
Etarsaad Olesen forges havde for-
søgt en Ordning ad privat Vej, da
et tidligere Andragende under et andet
Ministerium var blevet afslaaet.
(Telefon: 215).

MARTHIN HANSEN & CO.

Kolonial en gros Importforretning
specielt i Sydrugter og Mel samt
Kaffe. Virksomheden er grundlagt i
1898 af Martin Hansen, i 1714 optoges
C. Nielsen som Medindehaver, og i
1919 overtog sidstnævnte Firma for
egen Regning.

Grosserer C. Nielsen har vidst at
knytte en fast Kundekreds til Forret-
ningen, hvis Omsætningsgrunde, hans
Ledelse har været stadig stigende.
Hovedsalget sker i Midtjylland, men
Iøvrigt har Firmaet Aftagere langt
videre Udstrækning. (Telef. 355).

ROB. HJORTH & CO.,

Kolonial en gros med egen Import.
Virksomheden er grundlagt 1881 af
J. Christensen. I 1889 ansattes Rob.
Hjorth i Firmaet og overtog dette
1. April 1900 under
Firmanavnet J. Christensen Eftf.
Rob. Hjorth, der var op-
lært i Kolonialhan-
del en gros (hos
Schibbye i Hjørring), drev Forretningen
stærkt frem og
solgte den derpaa i
1903 til Fr. Th.
Adolphs Enke, Kø-
benhavn, men ved
blev at være Leder af Virksomheden.
1. Juli 1915 overtog han sin gamle
Forretning igen, optog Direktør Alf-
red Hansen som Kompagnon og gav
Firmaet sit nuværende Navn. I 1922
udtraadte Alf. Hansen, og Grosserer

Rob. Hjorth.

Hjorth er saaledes nu Eneindehaver
af Virksomheden. (Telef. 214 og 801;
Telegr.-Adr. »Hjorthco«).

KARL KRONEBORG,

Kolonial en gros med Mel-Import
som Special. Virksomheden er grund-
lagt i 1917 af den nuværende In-
dehaver, Grosserer Karl Kroneborg.

K. Kroneborg.

Den er i de for-
løbne Aar oparbejdet
og udvidet ganske
betydeligt, dens
Kundekreds er stor
og er fremdedes i
Vækst.

Firmaets fremra-
gende Melsorter har
i fremtrædende Grad
bidraget til dette
Resultat, men iøv-
rigt importerer det

ogsaa en Række andre Kolonialvarer,
Kaffe og Sydrugter.
(Telef. 4709, Telegr.-Adr. »Kroneborge«).

JULIUS KYSTERS EFTF.

Kolonial en gros, Import, navnlig
af Kaffe og Frugt.

Virksomheden er grundlagt 1891 af
Julius Kyster. I 1914 nedvendiggjorde
Firmaets Vækst gennemgribende Ud-
videlse; og Forretningen flyttedes
da til dens nuværende Domcil hvor
den disponerer over ualmindelig
rummelige Pakhuse m. v.

I 1917 overtoges Virksomheden af
den nuværende Indehaver, Herterne
P. Daniel Petersen, Aage Vinther og
W. Sørensen der har drevet den
yderligere fremad.
(Telef. 3070—3071, Telegr.-Adr.: Kolo-
nialkyster).

NØRREGAARD & CLAUSEN

Kolonial en gros. Virksomheden er
grundlagt i 1919 af Grosserer H.
Nørregaard. I 1920 indtraadte Gros-
serer P. Clausen som Medindehaver
og Firmaet fik da sit nuværende
Navn.

Begge Indehaverne er Fagmænd,
udannede i Branchen, kendt med
Leverandører i Ind- og Udland og i
Besiddelse af indgaende Varekend-
skab, hvilket har virket som en Be-
tryggelse overfor Videreforhandlerne,
hvis Antal derfor har været i stadig
Stigen.

Firmaet er selv Importør, navnlig
af Kaffe, Ris, S, dfrugter og Sirup,
direkte fra Produktionsstederne, saa
at det er eneste Mellelem mellem
disse og Kunderne.
(Telefoner: 4005 og 4006; Telegr.-
Adr.: »Kaffekolonial«).

ANDREAS SØRENSEN

Kolonial en gros.
Import af Kaffe, Mel, Ris, Syd-
frugter, islandske og færøske Pro-
dukter. Virksomheden er grundlagt
i 1874 af Andreas Sørensen. I 1910
overtoges den af Firmaets Søner
Rudolph og Chr. Sørensen; Rudolph
Sørensen udtraadte 1920, hvorefter
Forretningen er ført videre af Chr.
Sørensen som eneste Indehaver, og
under hvis Ledelse Forretningen er
vokset støt fremad og har knyttet
en fast Kundekreds til sig baade i
Aarhus By og Midtjylland og Samsø.

Firmaet nyder Tillid baade hos
Leverandører og Aftagere.
(Telefoner: 152 — 153).

A. CHR. ØSTERGAARD & SØN.

Firmaet blev grundlagt 1882 i Hør-
ning af nu afdøde A. Chr. Østergaard
søn blandt Landforretning, men
flyttedes i 1906 til Aarhus, hvor det
omdannedes til udelukkende at om-
fatte en gros Salg. I 1910 indtraadte
Chr. Østergaard i Firmaet, som der-
efter kom til at hedde A. Chr. Øster-
gaard & Søn. Efter Grundlæggerens
Død den 20de Januar 1911 fortsattes
Firmaet med Chr. Østergaard som
Eneindehaver. Forretningens Hoved-
artikel er Mel (derunder direkte Im-
port af amerikansk og tysk Hvede-
mel), Kolonial en gros og Cement
samt Malt, der fremstilles paa Øster-
gaards eget Malteri i Hørring.

I 1915 flyttede Forretningen fra det
oprindelige Kontor, Havnegade Nr. 6,
til Mejlsgade Nr. 52, Lottrupstid-
gere Spritfabrik, hvor der blev ind-
rettet Kontor, ligesom Lagrene af de

IAFTEN — FOR 175 AAR SIDEN.

KOMEDIEHUSET paa Kongens Nytorv opførte iaften for 175 Aar tilbage Holbergs „Melampe“...

Dengang gik det rask med Premiererne paa Kongens Nytorv. Efter Premiererne paa „Melampe“...

Nu gaar det ikke saa hurtigt med Premiererne paa Kongens Nytorv. Til Genjæld bliver der skrevet hele Aviser om dem...

Sir Carlt-

Julius Magnussen har faaet sit nye Stykke, „En Digters Drom“, antaget paa Det kgl. Teater.

Det ny Teater opfører paa Søndag Eftermiddag „Askepot“, der har vist sig at besidde Evne til at samle Publikum.

Der indstudies i Øjeblikket to Nyheder paa Det ny Teater — et italiensk Stykke af Dario Nicodemi...

Dagmartheatret har nu resolut opgivet Forsøget med „Ingeborg“, og iaften genoptages den muntre, gamle Sukces „Pygmalion“...

Forfatteren Svend Rindom indleverede i Nytaarsdag sin nye 3 Akt-Komedie, „Et Kobberbryllup“...

„Paradisflugten“'s Premiere paa Folketeatret er fastsat til den 11te ds.

Scalateatret har pyntet „Dansk Arbejde“ op med en Gæstespil af Danserinden Inga Agni...

rundt om har samlet sig en god Del Sejr. Her vil hun ogsaa kunne notere en Sejr.

Iaften opfører Apolloteatret „Madame Tapins Mænd“ for 200. og sidste Gang.

I Bonbonnièren opnaar „Den lille Revy“ imorgen sin 50. Opførelse, og i den Anledning bliver den fikset op med forskellige Nyheder...

Fornyelse: Vinterpaladsteatret har benyttet Aarsskiftet til at indlægge nye Vers og Numre i Vinterrevyen „Lykkesedlen“...

ALBERT HELSENGREEN FYLDER 70.

UNGE GREEN, som Albert Helsingreen blev kaldt til Forskæl fra sin Fader, Frederik H. („Gamle Green“), er ikke helt ung længere...

I den langt overvejende Del af sin usædvanlig lange Skuespillergerning har Albert Helsingreen hørt til Kunstens færende Folk...

Der stod altid Respekt om Albert Helsingreen og hans Forestillinger, der steds var prægede af Smag og af et alvorligt og dygtigt Arbejde...

Mange af de Skuespillere og Skuespillerinder, som nu har vundet Navn rundt om paa vore Teatre, kan i første Række takke Albert Helsingreen derfor...

dre, der kom til at nyde godt af det, men derfor blev han ikke træet.

Der gaar i Hundrevis af Anekdoter om Albert Helsingreen, om hans letfængelige hastigt opblussende Kunstner temperament.

Direktor Albert Helsingreen.

som kunde faa ham til at fare voldsomt frem. Men kom han i Kampens Hede til at gøre Uret mod nogen, var han selv den første til at gøre det godt igen.

For nogle Aar tilbage fik Albert Helsingreen Ridderkorset, og alle, der kender ham og hans Arbejde, maatte enes om, at denne Udmærkelse var velfortjent.

Naar den gamle Kunstner nu idag fylder 70, vil det strømme ind til ham med Lykønskninger. For vel er det gaet sørgeligt ned ad Bakke med Provinsens Teaterpublikum...

P. B.

I Hornung & Møllers Sal giver Ove Rosmund og Torsdag den 17de ds. en Sangaften. Mogens Woldike akkompagnerer.

Pianisten Gunnar Johansen, der giver en Koncert i Palæets lille Sal paa Lørdag den 5te ds., vil bl. a. spille Liszt's Arrangement af „Tannhäuser-Ouverturen“.

Berliner-Domkoret.

Det er iaften, at Stats- og Domkirke-koret fra Berlin under Ledelse af Professor Hugo Rüdell giver Koncert i Vor Frue Kirke.

Koncertsangerinden, Fru Pauline Dohert medvirker og vil bl. a. synge Bachs Kantate „Schlage doch, gewünschte Stunde“.

Desuden udfører Organist Julius Thomsen Bachs Præludium og Fuga i C-Dur.

Domkoret vil synge Kompositioner af Orlando di Lano, Bach, Mendelssohn og Prætorium samt „Stille Nacht, heilige Nacht“.

Auktioner.

C. Waagechristensen, Allégade 8, afholder idag Kl. 10 Auktion over herskabeligt Indbo, elegante Spisestuer, Dagligstuer og Sovvevrelser i forskellige Stilarter og Tresorter, enkelte Møbler, Køkkentøj, Pianoer, Malerier, Regulatoruhre m. m.

M. N. Holm, Løngangsstræde 20, fortsætter Auktionen idag Kl. 10.

Lauritz Christensen afholder imorgen Kl. 12½ Auktion over Vognmands materiel og Heste paa Jagtvej 111. Der sælges bl. a. en Landauer paa Gummi, flere Ladvogne, Forretningsheste m. m.

Den dansk-tyske Brydermatch.

Lidt om de 2 Landes Brydere, der skal kæmpe paa Søndag i Idrætshuset.

Rhinlandets udvalgte Bryderhold skal paa Søndag Kl. 1½ i Idrætshuset kæmpe med Atletklubben Dan. Det er første Gang, disse tyske Brydere gæster København.

Nu kommer de altsaa under Ledelse af Fabrikant E. Stehl, som er det tyske Forbunds Formand. Der bliver Kamp i alle 7 Vægtklasser — fra Flue- til Sværvægt.

Modstanderne i Fluevægt (indtil 54 kg) bliver Ruben Schæffelowitz og Willy Nettessheim. De 2 har kæmpet før i Köln. Dengang sejrede Danskeren efter 6 Minutters Kamp over den lille, levende og behændige Nettessheim.

Bantam er i Brydning en ny Vægtklasse, hvis Grænse oppefter er 58 kg. Her mødes Christian Hansen og Peter Rüttsch. Tyskeren er en fortrinlig Bryder, men han har ikke før kæmpet mod Danskene. Dan stiller mod ham en ganske ny ung Mand, den ovenfor nævnte Christian Hansen, som Læreren i Brydning, Oskar Mulvad, er meget begejstret for.

Aage Meier repræsenterer Danmark i Fjervægt mod Tyskeren Josef Hamacher. De har kæmpet mod hinanden før, og da sejrede Hamacher, der skildres som en livlig og intelligent Bryder. Det samme kan med Rette siges om Aage Meier. Fjervægtklassen omfatter Brydere fra 60—62 kg.

I Letvægt mødes Jens Andersen, som er Emil Christensens bedste Elev, og Gerhard Peters, som er bleven fortrukket for 50 andre i denne Klasse, hvis Vægtgrænse er 67½ kg.

Til Let-Mellemvægtskampen (indtil 75 kg) sender Rhinlænderne den 20-aarige Mester August Klæbe, som skal kæmpe med Chas. Frisenfeldt.

I Mellemvægt kæmper Axel Tetens, der er i fineste Form, mod Willy Müller fra Köln — en stor, kraftig og velbygget Yngling, som blev Nr. 3 i Kampen om det tyske Mesterskab i Mellemvægt, skønt han kun vejede 153 Pund. Vægtgrænsen er 165 Pund.

Heinrich Bock fra Köln skal i Sværvægt møde Emil Larsen. Tyskeren var Verdensmester i 1920 og har besejret Poul Hansen fra Aarhus Atletklub. Bock er baade højere og stærkere end Emil Larsen, men denne sidste har jo mange Gange klareret sig i haarde Kampe.

En Garage med 3 Automobileer brændt.

Iaftes ved 11-Tiden blev Brandvæsenet alarmert til Vesterfælledvej 66, hvor der var opstaaet Ild i en Garage. Bygningen med 3 Automobileer brændte fuldstændig.

SMAA DIGTSAMLINGER.

Fra „Sangerens Bog“ husker man maaske den unge Hans Werner som en lidt spinkelt lovende Lyriker. Med den nye Digtsamling „Solstrejfr“, udsendt paa „Klinter's Forlag“, fortsætter han med sine enkle og naturlige, men ikke særlig personligt prægede Vers.

Ikke blot Tonefaldet, men ogsaa Indholdet kan virke lidt almindeligt. Hist og her finder man dog disse smaa vaarlige Glimt, der kunde bedube en Blomstring.

Ikke saa helt gal er hans egen Karakteristik i Digtet „Lustvins Bekendelser“:

Jeg nynnet har og sunget, som det nu faldt mig ind, og mine enkle Viser er født af Vaar og Vind.

Det passer i alt Fald paa de bedste af dem — Visen synes netop at være hans Felt. Derpaa tyder bl. a. den djærve „Fliskernes Udfartssang“ og den muntre lille Sang om Thorshavn.

I Kunstforeningen aabnes idag en Udstilling af Svend Hammerhøis Udkast til Kunsthåndværk: Kummer, Vascer, Bægre i Sølv og Keramik.

Desuden er Kunstforeningens Aarsindkøb fremhængt.

Malerinden, Fru Lilli Lundsteen har aabnet en Udstilling af sine Arbejder i „den Frie“.

Paa „De Frie's“ Udstilling i „Den frie Udstilling er bl. a. solgt: Svend Johansen; „Badende Kvinder“, 1200 Kr.; „Nature morte“, 500 Kr.; Karl Larsen; „Landskab“, 400 Kr.; „Nature morte“, 400 Kr., og „Blomster“, 400 Kr., og Axel Salto; „Landskab“, 500 Kr., „Fra Cagnes“, 500 Kr., og „Vej“, 700 Kr.

Maleren Carl Jensen er af „Grønning“ iaar indbudt som Gæst.

Dansk Sygeplejerskeråd

gør Sygeplejersker opmærksom paa, at der for sidste Gang ifølge Lovændring af 18de April 1923 i Dansk Sygeplejerskerådets Lov er Adgang for Sygeplejersker, som ikke har den fastsatte 3-aarige Uddannelse, til at blive optagne som Medlemmer af Dansk Sygeplejerskeråd.

Skemaer faas indtil 1ste Marts ved Henvendelse til Frk. Nordentoft, Madvigsgade Allé 12, København.

Brand i Vigerslev Allé.

En Lejlighed paa 4. Sal raseret. Ved 5-Tiden igaar Eftermiddags opstod der en heftig Brand paa 4. Sal i Ejendommen, Vigerslev Allé 9, og skønt Brandvæsenet hurtigt kom til Stede, blev alle Møblerne i den 3 Værelser Lejlighed, der beboddes af en Familie Poulsen, ødelagt. Ilden brændte igennem til 3. Sal og anrettede ogsaa der en Del Ødelæggelse.

Forlystelser

J. W. Zimmermanns Billet-Bureau Gl. Kongevej 153. Tlf. 2733, modtager Bestillinger paa Billetter til Teatrene.

Det kgl. teater. Tlf. 1765. Kl. 7½ — 10¼: Barselstuen.

Apolloteatret. Kl. 7¾ pr. T. 5667

200. Gang

Sidste Gang

„Madame Tapins Mænd“.

Fred. 8¼ Premiere: Den svævende Jomfru i Hovedrollen: Holger Pedersen.

Betty Nansen. 8.10½. Tlf. 11490

Fru Oda Nielsen i Det stærkeste Baand

Tlf. 7½ Bonbonnièren. Kl. 8½

Den store Frivillig Mor'skab

Storm P. G. Fischer. Ayoe W. Paul Collin. Forbud. at Billet. til hv. Dag i Ug. u. Forh.

Casinos Jubilæums-Forestill. Kl. 8. T. 1951. Dansen paa Koldinghus og En Søndag paa Amager

Tlf. 8857 Dagmartheatret. Tlf. 8857

Kl. 8. Pygmalion.

Det ny teater. 8-11. Tlf. 1935.

De grønne Dreng

Folketeatret. Kl. 8. Tlf. 7611

Kun saa Gange

Livet paa Hegnsgaard.

Fenix-Teatret. Tlf. 3993. Kl. 7½

SJUSKE-DORTHE

Party 11119. Hiddersal. Kl. 8

Afra. Thompson Jazzband. Drachmann Kro. Udsagt Middag.

Nørrebro Teater. Tlf. 2711

Affæren Jensen

Scala Teater. Kl. 8. Tlf. 1215.

Dansk Arbejde

I Hovedrollerne: Carl Alstrup, Am. Kierkegaard - Liva Weel. Gæstespil af Danserinden Inga Agni fra Casino de Paris.

WORLD CINEMA

2192. Kl. 8: Hadda Padda

med Clara Pontoppidan, Alice Frederiksen & Svend Methling. Desuden Varietéindeling.

PANOPTIKON TEATRET

Manden ud. Hjerte

Spændende Folkeskuespil i 6 Akt. Kl. 2-3.30-5 6.30-8 9.30

Palads Teatret

Hver Aften Kl. 8 præc.

Hr. Adam Poulsen

Norma Talmadge.

Buster Keaton.

Telefoner 4036-4037.

KINO PALÆET

Den store Sukces: Pola Negri i Bella Donna.

Forbudt for Børn. Kino-Palæets Verdens-Nyheder.

REGINA TEATRET

Den store svenske Film: Det omringede Hus.

Iscenesat af Victor Sjostrom. Ekstra: Huset faldt af Plager.

Odd Fellow Pal. store Sal

Lørdag og Søndag Kl. 8 sidste Gang: Det franske Filmsværk

Himlens Mysterier

En Rejse gennem Verdensummet i 5 Dele, optaget under Ledelse af Camille Flammarion.

Foredrag af Astronomen Luplau Janssen.

Billets 1, 1.50, 1.75 taas og kan forudbestilles (9-5) Wilhelm Hansens & Nordisk Musikforlag samt Odd Fellow Palæets Billetkontor fra Kl. 2. Telt. 12722.

BT-CENTRALENS Udstilling

Berlingske Tidendes Jubilæums-Udstilling

Aaben 12-9. Gratis Adgang.

Valby Teater. Mary Pickford. Kl. 6. 7½ og 9

Lilli Lundsteen Udstilling 1.-15. Januar i Den Fri Udstilling.

Kinografen

Frederiksberggade.

Efter Midnat

Sensations-Skuespil fra San Francisco Oplumshuler. Forbudt for Børn.

Ekstra: Det forrykte Hus. Kl. 2, 3¼, 4½, 5¾, 7, 8¼, 9¼.

DET LILLE TEATER

VED SCALA TEATER TLF. 7627

Idag Kl. 2 Premiere

Giftes og skilles-!

Amerikansk Skuespil i 6 Akter. I Hovedrollerne: Irene Rich, Monte Blue.

En Hverdagshistorie om lykkelige og ulykkelige Ægteskaber, fortalt i jævne Ord og med en Handling, som taler til Hjertet og holder Interessen fangen lige til den sidste Scene.

Kl. 2-3¼-5-6½-8-9¼.

Berliner

Stats- og

DOMKIRKEKOR

(Herre- og Drengkor).

Eneste Koncert

Dir.: Professor Hugo Rüdell. Medv.: Pauline Dohert (Alt). Organist: Julius Thomsen.

Billets 1 Kr. 4.80, 3.60, 1.20 incl. Skat (2.40 udsolgt) (9-5) Wilhelm Hansens & Nordisk Musikforlag samt fra Kl. 7 Dyrkøb 7.

Berlingske Tidendes Telefonkoncert

Torsdag d. 3. Januar Kl. 9.30 Eft. pr. arrangement af

Berlingske Telefonavis.

1-2 Ouverturen til „Hebriden“ (Mendelssohn); 3. „Amor ti vincta“ af „Fedora“ (Giordano); 4. „Nu ska du ikke græde, lille Mor“ (Armandola), sunget af Gudrun Knudsen.

Nordisk Polyphon A/S.

Vedrofevej 26. Tlf. 14841. 12314 og 2023.

Ovenstaaende Plader faas i Skandinavisk Musikl., Vimmelskæft 43.

Musikhuset „Panoptikon“ vis-a-vis Wivel Musikhuset Mozart, Vesterg. 34. By 456 Y

Polyphon, Købmagergade 26. Tlf. 8690. Telefonordret modtages. Sendes overalt.

Solskindsdage i Middelhavet.

Filmforevisning af en Turistatur med S/V „Meteor“ til Alger, Egypten, Palæstina, Grækenland, Italien og Reviernen med indledende Foredrag af Red. Assn. Diemer i K. F. U. K.s store Sal, St. Kannikestræde 19, Fredag den 4. Januar Kl. 8 Aften.

Billetter 1 Kr. 1.50 og Kr. 1.00 i Norsk Turistbureau, Frederiksberggade 10, Telt. 8946 samt ved Indgangen.

Overskudet tilfalder Medros og fattige Børns Bespisning.

P. A. C. Perchs Thehandel. Kronspringsgade 5. Tlf. 3562. Udsøgte Theorier. Alle Kvaliteter.

STORBRITANNIEN

BRITISH INDUSTRIES FAIR

1924

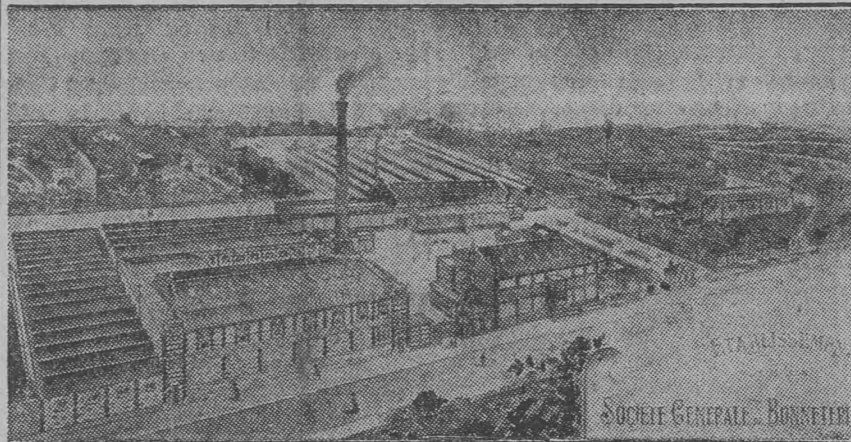
LONDON

BIRMINGHAM

28 APRIL - 9 MAJ

12 MAJ - 23 MAJ

When You Arrive in
LONDON
go straight to the
HOTEL METROPOLE
for the best of every thing
at moderate charges

Britisk Industri-Messe 1924

Det er nu ni Aar, siden den første britiske Industri-Messe arrangeredes med det begrænsede Formaal: At fremme Fabrikation i det forenede Kongerige af Varer, der tidligere importeredes ude fra. Afbrydelsen af Importen paa visse Omraader som Følge af Krigen havde handicappet Hjemmeindustrien meget alvorligt. Denne Situation beskæftigede straks „Commercial Intelligence“ Afdelingen indenfor Handelsministeriet (i 1917 omdannet til Departementet for oversøisk Handel); denne foranledigede Afholdelsen af en Række Konferencer, kendt under Betegnelsen Bors-Møder Exchange Meetings), hvor britiske Fabrikanter kunde undersøge Prover, faa nærmere Oplysninger om Varer og træffe interesserede Købere.

Det blev i 1915 klart, at Regeringen efter at have fremmet Fremstillingen af disse forskellige Varer, maatte gaa et Skridt videre og hjælpe med til at skaffe et Marked, hvor Varerne kunde forevises for Besiddelserne og de neutrale Nationer. Og saaledes skabtes den første „Industries Fair“.

Den Kendsgerning, at Messen har været afholdt hvert Aar siden da er tilstrækkeligt Vidnesbyrd om dens Nytte baade for Udstiller og Køber. I Mellemtiden er den vokset langt udenfor sit oprindelige, begrænsede Formaal og har indtaget sin Position som en stor, aarlig Begivenhed i den britiske Handelskalender. Ogsaa den voksende Interesse i Riget har i de senere Aar med voksende Styrke appelleret til Fabrikanten saavel som til Køberen fra de britiske Besiddelser.

Allerede for adskillige Aar siden har enkelte Firmaer fra Besiddelserne deltaget, og der er lavet en officiel indisk Udstilling. Forrige Aar fremmede Besiddelsernes Interesser yderligere ved en kombineret Udstilling, arrangeret af det kanadiske Handelskammer i London, den fik de bedste Resultater. Det nuværende Korstog for Udbredelsen af Rigets Handel, der jo er baseret paa de sundeste økonomiske og politiske Principer, kunde ikke finde noget bedre egnet Middel end den store Opvisning af Rigets Industri for de virkelige Købere fra Riget. De Forenede Stater og Europa, der i Hundredevis har besøgt tidligere Messer. Hvis man vil sælge Varer i Eksportmarkeder, maa man gøre Varerne kendte; og der er intet bedre Middel til at gøre Varerne kendte end en velordnet Messe, hvor enhver Besøgende er en Kunde af Betydning. Ved at udstille sine nye Frembringelser giver Fabrikanten direkte Bevis for sine Varers Kvalitet og Værdi og opnaar den vidunderlige Fordel at faa personlig Forbindelse med gamle og nye Kunder, hvilket, i Forbindelse med fornuftig Reklame, ikke kan undgaa at bringe forøget Afsetning.

Den verdensomspændende Propaganda-Kampagne, der er gennemført for Messen i Løbet af de sidste 4 Aar af „Departments of Overseas Trade“, er af voksende Virkning og bliver vældig forøget næste Aar ved den kooperative Publicering, der er arrangeret af Departementet og Lederne af „British Empire Exhibition“.

For at give et Begreb om, hvilken

Interesse British Industries Fair vil have for danske Importører, behøver man blot at anføre en Række industrielle Frembringelser, som Danmark importerer fra Storbritannien, og som kan ventes at være repræsenterede paa Britisk Industri-Messe 1924.

Vi indfører — stærkt stigende — Mængder Hermetik (navnlige Laks, Sardiner og Hummer), de berømte engelske Saucer, Cigarer, Cigaretter og fabrikerede Tobakker, Senep, Whisky og Øl o. a. Nærings- og Nydelsesmidler.

Paa Tekstilindustriens Omraade indfører vi Bomuld, Uld og Silke, Hamp, Jute og Kunstuld for adskillige Millioner Kroner. Uld- og Bomuldsgarn samt Tvist for en halv Snes Millioner Kroner.

Af Silkevarer indførte vi for over 3 Millioner — alle Beleb angives i Kroner og gælder for 1922 — Tæpper for over 3/4 Million, Klædningsstoffer for ca. en Snes Millioner, Trikotage for ca. 6 Millioner, Jutevarer (derunder Linoleum) for ca. 4 Millioner, ublegede Varer af Hør eller Bomuld og lign. for 5-6 Millioner, trykkede Tøjer for over 6 Millioner, farvede Metervarer af Bomuld for en halv Snes Millioner, blegede Metervarer af vegetabiliske Stoffer for ca. 11 Millioner, færdigt Tøj af Silke, Uld og Bomuld for over 7 Millioner.

Skind- og Lædervarer (Fodtøj og Dele deraf, Cyklesadler, Rejseartikler, Drivremme etc.) for nogle Millioner. Af Galoscher, Slangor og Dæk til Cykler og Automobileer og andre Gummivarer indførte vi for 8-9 Millioner. Af Papir og Papirvarer (derunder Tapeter) for omtrent 1 1/2 Million. Af Farver og kemisk-tekniske Artikler for ca. 4 Millioner. Af Sannetsvarer og andre Varer af Ler og Porcelæn samt Glas for ca. 4 Millioner. Af Jernplader, Rør, Kettinger og Ankere, Bygningsstøbegods, Jerntraad, Automobil- og Cykledele af Jern eller Staal, Husholdningsartikler, Kedler, Maskindele, Naale, Penne, Radiatorer, Skruer, Lysmaskiner og Dele deraf, Søm og forskellige smedede og støbte Jernvarer for 16-17 Millioner. Af Metalvarer i Guld og Sølv, Kobber og Messing (Haner, Rør, Service etc.) Kabler m. v. for over 4 Millioner. Cykler og Stel, Motorcykler, Automobileer, Vogne, elektriske Maskiner, Dampmaskiner, Petroleumsmotorer, Specialmaskiner for Metalarbejde, Læder-, Papir-, Tekstil- og Næringsmiddelindustri samt for Entreprenørarbejder, Skrive-, Regne- og Tællemaskiner, Grammofoner, Fotografiapparater og Instrumenter af forskellig Art for ca. 4 Millioner.

I alt indførtes fra Storbritannien for ca. 341 Millioner eller over 23 pct. af den samlede Indførsel. Da det almene Publikum ikke har Adgang til Messen, bliver Køberne ikke generede af for mange Tilskuere, og man har i det hele taget sørget for, at der ingen Besværigheder bliver; Departementet vil altid være til Assistance i enhver Henseende. Den oversøiske Køber bliver straks Medlem af en special Klub, hvor der stilles Læse- og Skriveværelser til hans Disposition, og hvor Departementets Embedsmænd giver ham nøje Underretning om det Firma, der udstiller Varer, han har Interesse for. Et Korps af Tolke staar til gratis Disposition.

EVERED and COMPANY Ltd.

SURREY WORKS, SMETHVICK ENGLAND

er Fabrikanter af:

Fittings til Gas og Elektricitet, Kamn Tilbehør, Alle Slags Messing Støbegods til Hjemme- og Bygningsbrug, derunder Muffer og Haner til Gas-, Vand- og Dampledninger, Senge, Spiral- og Fjeder Madrasser, Rør med Messing samt Kobber og Messingovertræk, valsede og støbte Metaller.

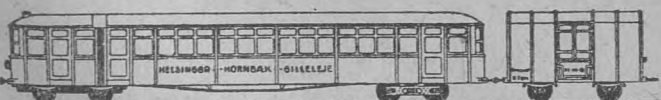
LOMBARD STAALFÆLGE
for CYKLER, MOTORCYKLER, BARNEVOGNE etc.

Lombard Fælge er engelsk Fabrikat, Resultat af 25 Aars Erfaring, i Retning af Kvalitet, Nøjagtighed og Holdbarhed staar de som de bedste. De fabrikeres i alle Standard Størrelser i blankt og forniklet Udstyr, centralt og stælfæret i enhver Farve. Send os Forespørgsler, Mustret Katalog paa Forlangende.

LOMBARD RIM & TIRE Co. Ltd.
LOMBARD ST., BIRMINGHAM, ENGL.

E Section
Cykliefælge

SENTINEL:CAMMELL

THE "SENTINEL" WAGGON WORKS, LTD.
STEAM WAGGONS, TRACTORS, TRUCKS, RAIL GOACHES, LOCOMOTIVES AND TRAILERS.
RAILWAY DEPART: 20 CAXTON ST. REPRESENTANTER: MATHIESEN OG ERNST.
LONDON, S.W.1. ODENSEG. 24. - KBH. Ø.

„GRICE“ HAR FØLGENDE SPECIALITETER:

„INVINCIBLE“ LUFTFILTERER TIL TURBO-ALTERNATORER etc.
MASKINER TIL NAGLER og NITTER.
FORMPRESSER TIL ALLE SLAGS MATERIALER.
TRAADTRÆKNINGSMASKINER.
TRÆKBØNKE FOR RØR og STÆNGER etc.
HYDRAULISK MASKINER TIL ENHVER SLAGS RØRFORBINDINGSVALSER.
JERNSTØBNINGER, AKSLER, REMSKIVER etc.

WM. GRICE & SONS, LTD. LONDON OFFICE:
FAZELEY STREET, BIRMINGHAM, ENGLAND. Howard House,
4, Arundel Street, Strand W.C.2.

VILLIAM TAY & SONS LIMITED

30/34 Leopold Street, Birmingham, England.

Fabrikanter af Skeer og Gasfler.

Elektroplet „Eureka“, „Amarantine“
Nikkel og Messing.

Særlige Mønstre for ethvert Marked.

Enefabrikanter. (Indregistreret „Eureka“). Grundlagt 1860.

„KUBA“ Uldne Tæpper,

der kan vendes
Telegramsadresse: „Carpets, Gloucester“

WM. JONES & CO.

Fabrikanter af „Reversible Carpets“;
— Tæpper, der kan vendes Forliggere og Løbere —
SOUTHGATE MILLS - GLOUCESTER - ENGLAND
Priser og Kataloger paa Forlangende

Agentur for Skandinavien: K. J. HÖGLUND & CO.
65 KUNGSGATAN - STOCKHOLM

⋮ BROWN ⋮

BROWN GYRO KOMPAS —
af enkel Konstruktion, indeholdende et enkelt Gyrohjul. Dette Instrument giver en overordentlig nøjagtig sand Nordretning. Kurser kan styres indenfor 1°, hvorved opnaas en væsentlig Brændselsbesparelse.

ELEKTRO-MEGAFONEN. —
En højtaltende Kommunikations Telefon. — Benyttes i stor Udstrækning ombord paa Skibe, i Fabriker o. s. v. til Udsendelse af Ordre.

BROWN TRAADLØSE TELEFONER —
BROWN HØJTALERE verdenskendt som de første Højtalere til Modtagelse af Tale og Musik.
BROWN TYPE A phoner, de mest følsomme i Verden.

S. G. BROWN Ltd
Victoria Road Northfleet, London W 3.

THE MITCHELL CONVEYOR AND TRANSPORTER Co. Ltd.

ALLE SLAGS
HAANDTERINGS
MASKINER

LONDON E. C. 1
BRUXELLES - PARIS - MADRID - JOHANNESBURG

WAGGON-
LÆSSERE
SNEGLE
HEISEKURVE
ELEKTRISKE GODS-
TRANSPORTØRER
LOKOMOTIV-
KUL OG ASKE
VÆRKTØI

Metalsenge for ethvert Exportmarked.

Telegramadresse: „Combination“ Birmingham.
Code: A. B. C. 5te Udg. Bentley's.
Telf.: Centr. 7556/7, Birmingham.

„Pyramide“

Mærket

FITTER BROTHERS Ltd., 88-90 Pritchett St., Birmingham.

Til alle Forbrugere af Hvidblik!

Vi er Købere af

Blikaffald!

Batchelor, Robinson & Co. Ltd.
(Hovedkontor) 46, Gas Street, BIRMINGHAM.

Telegramadresse: „Stannum“, Birmingham.

Codebøger: Bentley's A. B. C. 6. Udgave. Telefon 1264 Midland.
Fabriker: Nevill's Dock Llanely. — Longhill, West Hartlepool.

The Excelsior Wire Rope Company, Ltd.

Fabrikanter af:

Staal- og
Jerntrusser
til ethvert Brug.

HEGNSTRAAD & PIG-
traad.
Manilla-Reb.

AMALGAMATED DINAS SILICA

1, Northampton Place, Swansea WORKS, Ltd.

Fabrikanter af:

fineste Dinas Silica Mursten, Cement,
kiselsur Sandsten etc. Leverandør til de førende
Staalværker.

Fabriker:
PENWYLLT, GLYN NEATH, NEATH, TEMPLETON og KIDWELLY

ANTHRACITE KUL

Bedste og mest økonomiske Brændsel for
CENTRAL OPVARMNING SAMT
SUGEGAS ANLÆG OG
AABNE KAMINER
KAKKELOVNE

CLEEVES' WESTERN VALLEYS ANTHRACITE GRUBER LTD
Telegram-Adresse: „NUDICAUL“ SWANSEA
Frembringer den
fineste Anthracite
fra egne Kulgruber.
Skriv straks efter vor Brochure!

VINTER I

Fefor Højjeldshotel.

(Fortsat).

Fra Fefor kan man foretage en Mængde herlige Skiture, bl. a. til Feforkampen, hvorfra man har henrivende Udsigt, og Jotunheimen, Hedalsmuen, der gengives paa hestaaende Billeder, Rondane, Snehætten og Sølen samt Fjeldene omkring Mjøsen, Somssætrene, Fagerli m. v.

Her er en Uendelighed af Variationer, snart Fjeld og snart Skov. En Solskinsdag paa Fefor er noget enestaaende. At vaagne om Morgenen og se Solen skinne frem over Sne-toppene, der gnistrer i dens Glød, og lidt efter se, hvorledes et Hav af Guld vælder ud over Landet — at faa Skierne paa og i behageligt Selskab drage til Fefors Sportsuger paa Rutenfjeld eller til Feforkampens mægtige Bjerg — siden komme hjem igen, forfrisket og livsglad, alt dette og meget mere hører til Fefors Tillokkelser.

Viktoria Hotel, Lillehammer.

Victoria Hotel er Lillehammers største Hotel og er helt igennem første Rangs. Det ligger kun faa Minutters Vej fra Jernbanestationen. Det har 50 Værelser med 65 Senge, Selskabslokaler og er fuldt moderne indrettet med tekniske og sanitære Anlæg, Centralvarme, Varmt og Koldtvarmløbninger paa Værelserne osv. og er saaledes i Stand til i enhver Henseende at tilfredsstille et rejsende, internationalt Publikums Krav til et mondant Hotel.

Fra Hotellet har man glimrende Udsigt over Mjøsen, Gudbrandsdalen, Gausdal og Lillehammer By.

Konnerudkollen Turisthotel og Sanatorium.

Dette her i Landet velkendte Hotel ligger udenfor Drammen, ca. 1 1/2 Times Jernbanerejse fra Christiania. Det ligger ca. 400 Meter over Havets Overflade og er i enhver Henseende moderne udstyret, saaledes med Centralvarme, elektrisk Lys, W. C., Badeværelser osv. Det har 50 Værelser med Plads til 90 Senge, smukke Sa-

loner, Peisestue, Billardsalon etc. Stedet er bekendt for sin milde Luft; man mærker næppe selv den stærkeste Kulde, idet Hotellet er beskyttet af Bjerge paa de tre Sider. Til den fjerde Side har man den skønneste Udsigt over Storvandet og Bygderne Skoger og Sande.

Vejen til Drammen er ganske kort, og man kan let komme ind til Byen paa Ski. Paa Kælle kan man glide i et Træk lige til Byen. Hvert Aar afholdes der en stor, meget besøgt Ski-Konkurrence i Nærheden af Hotellet.

Hotel Boulevard, Christiania.

Hvis Indehaver er Hr. Martin A. Hagen, har et udmærket Navn blandt de danske Rejsende, der her føler sig hjemme uden at have en ubehagelig Fornemmelse af at maatte betale Komfort og Hjemlighed altfor dyrt.

Hotellet er fuldt moderne indrettet, har hyggeligt og smagfuldt indrettede, elegante Værelser med glimrende Senge, ligs Betjening og alle de Bekvemmeligheder, man er vant til at finde i et moderne, første Klasses Hotel.

Ogsaa dette Hotel hører til dem, hvortil man, naar man een Gang har været der, uvilkaarligt søger tilbage, naar Lejlighed bydes.

Theatercaféen, Christiania.

Alle Christianiarejsende kender Theatercaféen. Ved sin Indretning, sit Publikum, sin Servering, sit hele Milieu er det vel den Café i Christiania, der mest minder os danske om de største og fineste af vore egne Cafés.

Man mærker den kyndige Ledelse, der gør sig gældende paa alle Punkter i denne livlige og kenne Café's Ledelse. Indehaveren, Hr. Bomann-Hansen har formaaret at tilvejebringe (Fortsættes næste Side.)

HOTEL BRISTOL

KRISTIANIA

LANDETS MEST MODERNE HOTEL. AABNET 1920

100 VÆRELSE MED KOLDT OG VARMT VAND

50 VÆRELSE MED BAD OG DUSCH

ELEGANTE SELSKABSLOKALER

1STE KLASSES RESTAURANT

Krisiania

Teatercaféen og Hotel Continental

(ved National-Theatret)

Café med a la carte-Servering hele Dagen.

2. Etage stor elegant Spisesal.

Diner — Souper — Stort Orkester.

Hotel Nobel

KRISTIANIA.

Ny Montering og oppudset Anbefales det rejsende Publikum

HILFRED N. HOLTE.

Telef. 14021 — 15821.

Ski af Hickory, Ask og Fyr.

Kun udsøgte Materialer.

Righoldigt Lager af Alle Vintersportsartikler.

Vore haandsyede Begsønstøvler anbefales.

Forlang Katalog.

Ludv. Torgersen & Co. A/S

Storthingsgd. 4, Christiania, vis-à-vis Grand Hotel.

P. Backer

PELVAREFORR.

CHRISTIANIA

Kongensgd. 31

Slemdal Hotel

1 Minut fra Station. 30 Værelser — 80 Senge. Al Komfort — 1ste Klasse Holmenkollbanen

Konnerudkollen Turisthotel 7 km S. fra Drammen

Bekendt for sin smukke Beliggenhed, den friske Luft og milde Klima. Med den ny elektriske Bane tager det 1 T. 25 M. fra Kristiania

Telefon 314   Telegram-Adresse: **Turisthotellet**

Tonsaasens Kurhotel.

Ved Valdresbanen, ca. en Kilometer fra Tonsaasen Station (682 Meter over Havfladen) ligger dette Hotel, paa tre Sider beskyttet mod Vinden af tæt Granskov; fra den fjerde Side har man glimrende Udsigt over Etnadalen. Hotellet er forsynet med moderne Bekvemmeligheder, elektrisk Lys, Centralvarme og har et Badeanlæg, hvor forskellige Slags Bade kan faas. Det har 65 Værelser med Plads til 115 Senge, hyggelige og rummelige Saloner, Billardsalon, Koncertsal o. s. fr.

Skønt Hotellet ligger saa højt, er Luften mild og Planterverdenen usædvanlig rigt repræsenteret. Klimaet er tørt og Luften stille.

I Omegnen findes udmærkede Spadserestier, og om Vinteren er der Masser af Sne og glimrende fast Pora.

I ca. en dansk Mile Afstand fra Hotellet begynder Højjeldet at rejse sig.

Hotellets Selskabslokaler er ualmindelig rummelige. Dets Køkken er berømt. Til Gæsternes Bekvemmelighed har det egen Rigstelefonlinie og Telegraf.

Kurhotellet er aabent baade Sommer og Vinter, og der er altid rig Lejlighed til at drive Sport.

Dokka Hotel.

Ved Dokka Station paa Valdresbanens interessanteste Punkt, hvor Banelinien stiger stærkt og gaar i mange Kurver og ad den trange og dybe Etnadals Sydsida, ligger Dokka Hotel. Det er smukt beliggende, hyggeligt indrettet og yder foruden andre Behageligheder sine Gæster udmærket Mad.

Egnen er udmærket egnet til minderlige Udfugter, selv ganske korte; og man har al ønskelig Lejlighed til Dyrkning af udendørs Glæder.

Hotellet sætter sig da ogsaa stadig fastere i de Rejsendes Bevidsthed som et Opholdssted, man har Glæde af at søge, og den faste Stab af Gæster er i vedvarende Vækst.

H. Rodes Hotel, Slemdal.

I ved Christiania, er et meget bekvemt og behageligt Opholdssted. Det ligger i Nærheden af Stationen, er komfortabelt indrettet, har godt Køkken og hyggelige Værelser, elektrisk Lys, Bad, Centralvarme, W. C. etc. Hotellets Gæster har nem Forbindelse med Hovedstaden og umiddelbar Adgang til den Sport, der har gjort Christianias Omega verdensberømt.

BREIDABLIK

Kur & Turisthotel

Valdres 1900 F. o. H.

Centralopvarmning — elektr. Lys

1ste Klasse Køkken, Øl og Vin

Godt Ski- og Kælketerren.

Gratis Undervisning i Skisport.

Nyopdaget Radiumskilde paa Stedet.

Billige Priser.   Postadr.: Breidablik, Norge.

Har den bedste Beliggenhed af alle Turisthoteller i Norge.

Tonsaasen Sanatorium, Valdres

1 Km. fra Tonsaasens Jernbanestation.

Postadr.: Tonsaasen, Telegraf- og Telefon-Adr. i Tonsaasen.

1ste Kl. Sports- & Rekreatjonssted.

Lun Beliggenhed. Skov paa tre Kanter. Udmærket Skiterræn. Store luftige Værelser & Saloner. Centralvarme. Elektrisk Lys. Prima Køkken. Øl og Vin. Fast Tilsynslæge.

Tuberkulose modtages ikke

DOKKA HOTEL

DOKKA STATION VALDRESBANEN

30 Værelser, 45 Senge, Modtager saavel faste Gæster som Gennemrejsende. — Besillinger direkte til Hotellet *****

Udmærket Ski- og Sports-Terræn

Vinter i Norge

Rigt illustreret Brochure sendes gratis paa Anmodning. Ved Henvendelse i Bureauet kan De sikre Dem Værelse og paa Forhaand træffe en bestemt Aftale om Prisen. Om ønskes kan ogsaa Betaling for Ophold, Drikkepenge samt Rejsebilletter ske ved Bestilling. I saa Fald medgiver Bureauet den Rejsende en særlig Kupon som Betaling til Hotellet.

Bennett's Rejsebureau

Kjøbenhavn   Aarhus

Telefon 4878   Telefon 4661

Hotel Boulevard

Tordenskjoldsgate 1 (Hjørnet af Stortingsgate.)

Kristiania.

1ste Klasse — nymonteret — centralt beliggende. Godt Køkken.

Direktør: Martin A. Hagen.   Tlf. 32714—31701.

VICTORIA HOTEL

Dokka   Valdresbanen

1. Kl. Hotel — 2 Minuter fra Station

Skyds paa Stedet — Øl og Vin

RIMELIGE PRISER   Indehaver: Frk. ASMANN

NORGE

(Fortsat fra forrige Side.)

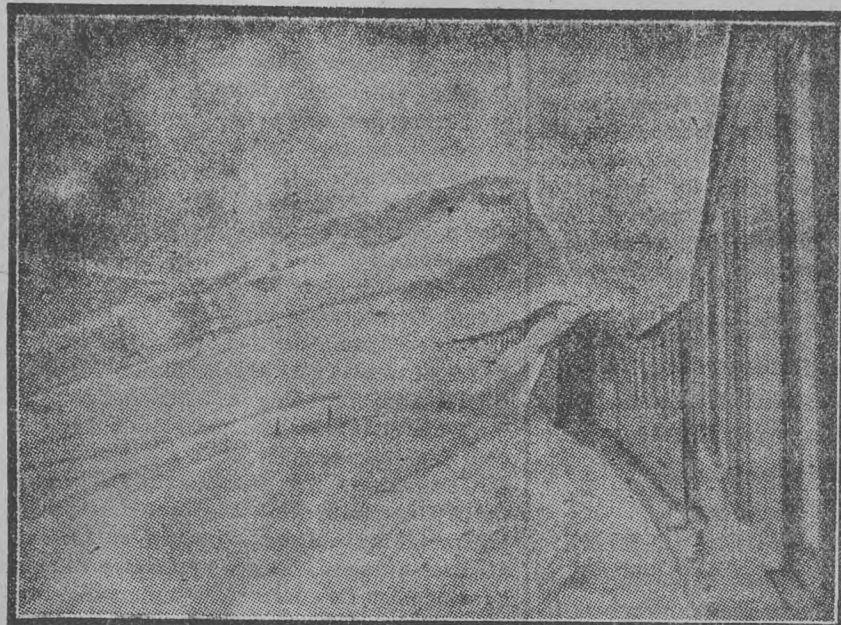
den i alle Detailler gennemførte Orden og Sikkerhed, der præger en virkelig første Klasse Café. Det kan ikke fejle, at Theatercaféen for de fleste Rejsende — i alt Fald for de fleste københavnske Gæster i Norges Hovedstad — vil mindes som det Sted, hvor man, udenfor sin midlertidige Bolig og dens Appartentier følte sig mest „hjemme — d. v. s. mest paa en Café som den, man helst søger, naar man er i København.

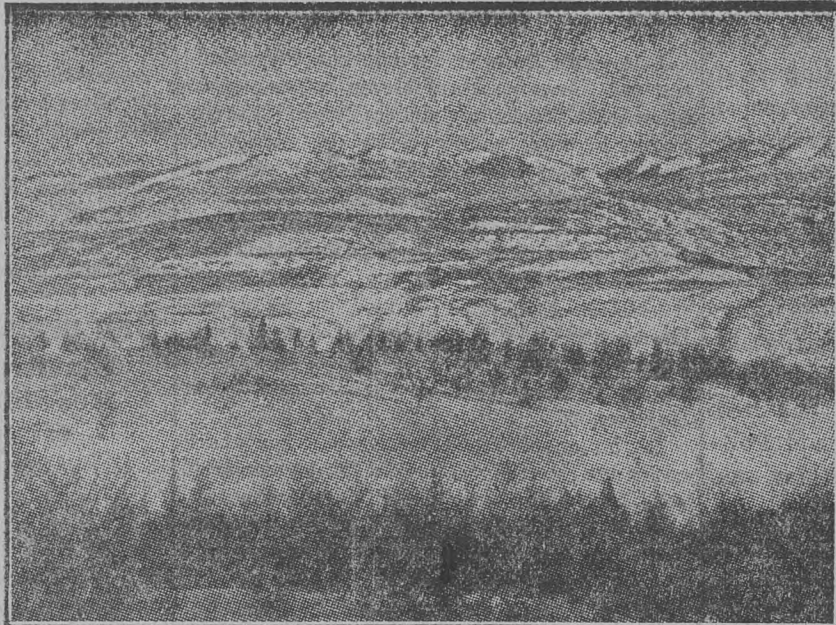
vor Tids Bekvemmeligheder i enhver Henseende uden alt for store Omkostninger. Thi trods det i enhver Henseende første Klasse Præg er Hotellets Priser paa alle Punkter rimelige.

Hotel Nobel ligger i Karl Johansgate Nr. 33, altsaa paa Hjørnet efter Grand Hotel. Det har 60 Værelser og kan rumme 100 liggende Gæster. Betjeningen er yderst behagelig, og man føler sig i det hele taget i enhver Henseende vel rejst, naar man først har faaet sig installeret paa Hotel Nobel. Og man føler, at man dér har fundet sit faste Opholdssted i Christiania — ogsaa naar man i Fremtiden maatte komme til denne skønne By.

Hotel Nobel i Christiania, Indehaver: H. N. Holle, er velkendt og meget yndet af de Norgesrejsende, der ønsker det bedste mulige Ophold under moderne Omgivelser og med

Fra Bergensbanen.

Typisk Vinterbillede.

Viktorias Hotel, Dokkar.

Dette Hotel nyder først og fremmest Fordelen af en glimrende Beliggenhed i en meget interessant Egn ved Valdresbanen og umiddelbart ved de ejendommelige, stejle Skraaninger mod Etnadalen. Under Hr. Asmanns Ledelse er det godt indrettede Hotel et særdeles tiltalende og et mere og mere søgt Op-

holdsted for de Rejsende, der vil have fuldt Udbytte af den herlige norske Vinter i et søgte norsk Landskab og i Omgivelser, der giver let Adgang til alle Slags udendørs Adspredelser.

Ogsaa indenfor Hotellets Vægge kan man tilbringe hyggelige og muntre Timer i hyggelige og bekvemme Omgivelser.

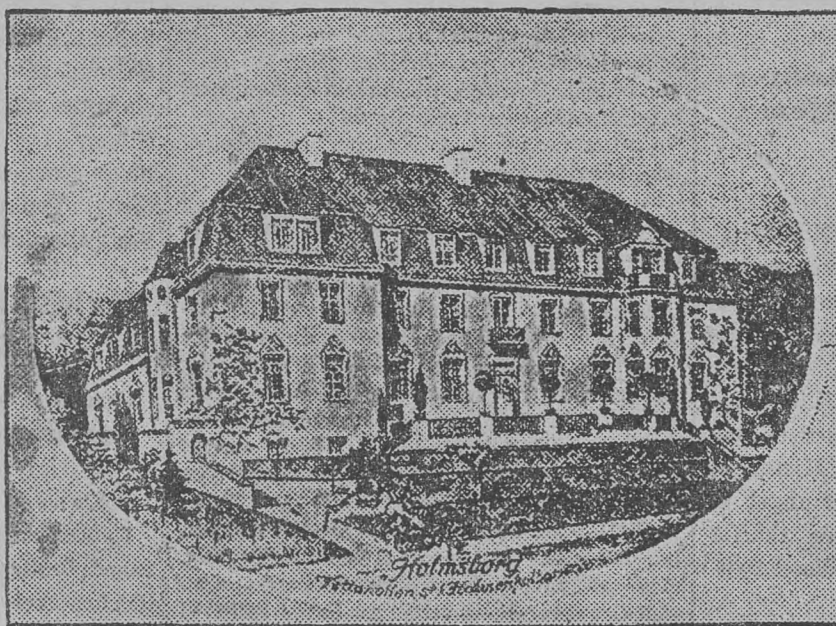
Holmsborg Turisthotell, Holmenkollen.

800 Fod over Havet ligger dette det første stenbyggede norske Landhotel. Det har første Klasse Kjøkken, al moderne Komfort, naturskønne Omgivelser og ligger som bekendt i et enestaaende Terræn for Vintersport.

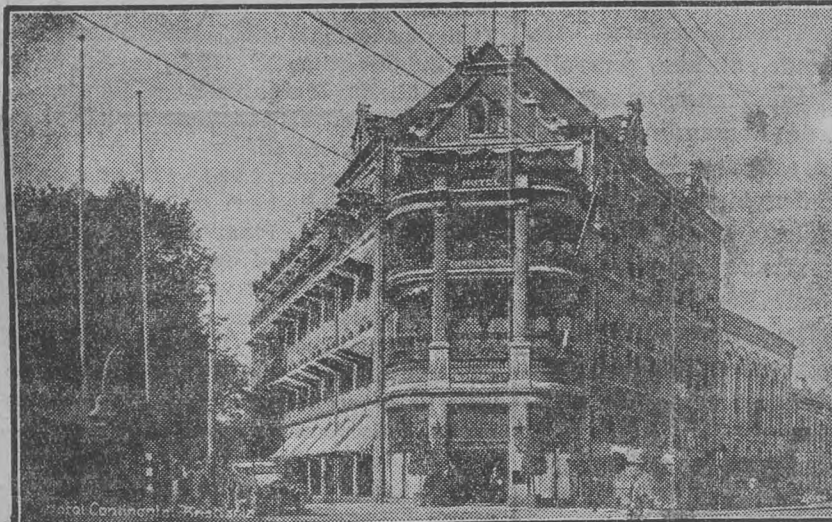
Alle, der har været i og ved Christiania, kender den friske Skovluft paa Holmenkollen og forstaar, at et

Ophold der ikke mindst er af Værdi for Rekonvalescenter og for Mennesker, der trænger til Ro og Hvile.

Gæsterne har den Fordel, at de selv om de er faste Pensionærer, kan spise deres Frokost i Sjøfartskaféen i Christiania, der har samme Ejer som Holmsborg Turisthotel. Og Sjøfartskaféen er en meget yndet Frokost-restaurant.

Holmsborgs Turisthotel.

Hotel Continental, Christiania.

2800 f. o. h.
FEFOR
HØJFJELDS-HOTEL
PR. VINSTRÅ ST.
GUDBRANDSDALEN

Det glimrende Skiterræn, den lune Belliggenhed, det gunstige Klima, i Forbindelse med Naturens Skønhed, har gjort **FEFOR** til et af Norges berømteste og mest besøgte Vintersportssteder

VICTORIA HOTEL
LILLEHAMMER

Varmt og koldt Vand,
Centralvarme paa Værelserne.

Golaa
2800 f. o. h.

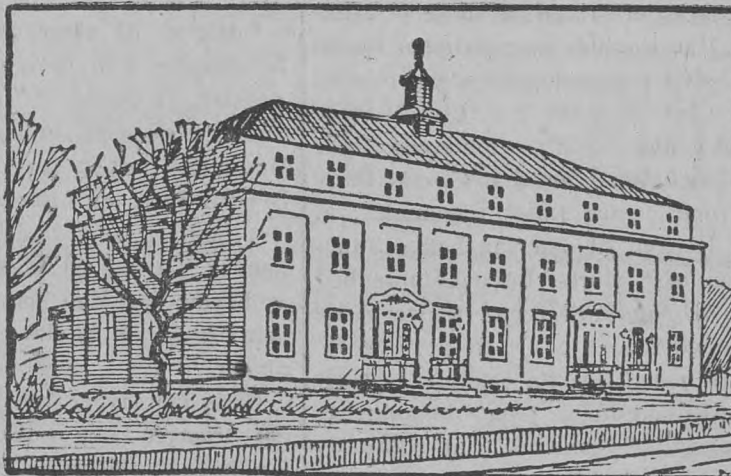
Høifurshotel, Harpefoss st., Gudbrandsdalen, Norge, begynder Vintersæsonen 1ste Februar. Glimrende Skiterræn, 1ste Kl. s. Køkken, Øl- og Vinret. Elektrisk Lys. Bestyrerinde Fru Valborg Stockfleth, Oldfrue Frøken Ida Sommerfelt. Henvendelse: Golaas Kontor, Raadhusgt. 28, Kristiania, eller Bureauerne.

A/s Norsk Spisevognsselskap

Hovedkontor: Kongensgate 29 - Kristiania

Følgende Jernbanerestauranter drives af Selskabet:
Kristiania: Østbanen og Vestbanen — Jessheim — Hamar — Lillehammer
Opdal — Støren — Hell — Elveum — Honefoss — Myrnes — Voksdal — Ski
Spisevogne paa Bergensbanen og Dovrebanen

Spisevognsselskabets Turisthotel
Opdal Station, Dovrebanen
Aabnet i Foraaret 1924. Moderne Indretning.

BREISETH HOTEL
LILLEHAMMER

1. KLASSE 2 MIN. FRA STATION

LANGSETH HOTEL & PENSIONAT
PR. LILLEHAMMER

er beliggende 2 km fra Lillehammer, 1000 Fod over Havet
Moderne indrettet med Centralvarme
Stor Pejsestue — Stor Veranda mod Syd

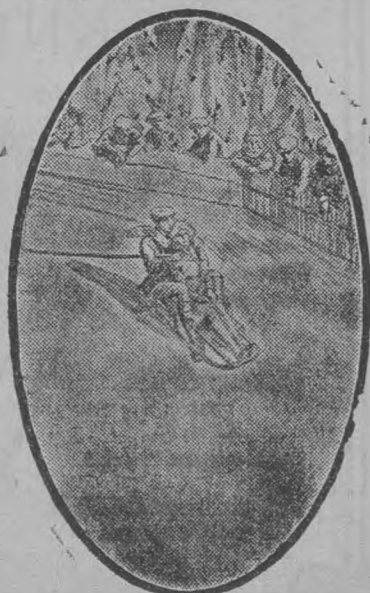
DEN BEDSTE REKREATION
VINTERSPORT I STYRKENDE LUFT

Oplysninger, Brochurer og Prospekter angaaende
REJSER og VINTEROPHOLD i

NORGE
gratis i

BENNETTS REJSEBUREAU, Raadhuspladsen 47
NORSK TURISTBUREAU, Frederiksberggade 10
og de øvrige Rejsebureauer i Danmark eller direkte fra

Statsbanernes Rejsekontor og Sovevognscentral.
KRISTIANIA. Ø.

Lillehammer Turisthotel

Første Klasse Sports- og Rekreativsted — Herlig Belliggenhed i Skoven
Udmærket Skiterræn for Nybegyndere saavel som avuede Skiløbere.
Al moderne Komfort — 15 Mins. Vej fra Lillehammer Station
Ny Ejer: **BIRGER HANSEN.**

TELEGRAMMER

Truende Arbejdskamp i Tyskland.

De berlinske Metallfabriker er Striden begyndt.

Privattelegram.

BERLIN, ONSDAG AFTEN.

I den berlinske Metal-Industri trækker det op til en stor Konflikt, idet Arbejderne har afvist den af Arbejdsgiverne foreslåede nye Lønoverenskomst med en Reduktion af 14 pCt. af de nugældende Lønninger. Ved enkelte Virksomheder har Arbejderne allerede begyndt en Obstruktion, som, hvis den fortsættes, vil blive besvaret med Lockout fra Arbejdsgivernes Side.

Rigsarbejdsministeriet har tilkaldt Repræsentanter for begge Parter for at mægle i Konflikten. „Vorwärts“ forudsiger en stor Lønkamp, hvis Arbejdsgiverne indenfor Metallaget ikke giver efter i Lønsørgsmaalet.

Konflikten ved Metallfabrikerne er kun et Led i den Kamp, der truer med at rejse sig om Lønsørgsmaalet. Fagforeningerne kræver, at Lønningerne i Fremtiden skal være mindst lige saa store, som de har været i December Maaned, medens Arbejdsgiverne henviser til, at Levnedsmidlerne er blevet billigere siden Rentemarkens Indførelse, og hævder, at Lønningerne som Følge deraf bør gaa ned.

Ogsaa Spørgsmaalet om Arbejdstiden giver vedblivende Anledning til spredte Konflikter, og vil antagelig for eller senere blive Genstand for en almindelig Kamp. Jern- og Staalindustriens Arbejdsgivere har, som bekendt, forlangt 10 Timers-Dagen indført, og har ogsaa hist og her opnaaet Arbejdernes Samtykke. Andre Steder gør Arbejderne voldsom Modstand, og den lokale Fagforeningsgruppe i Düsseldorf har givet sine Medlemmer Befaling til ikke at arbejde mere end 8 Timer, og hvis dette forlanges af dem, da at forlade Arbejdspladsen.

Kølig Modtagelse af det konservative Frieri. De Liberale og Arbejderpartiet maa kunne enes i et Par Samlinger.

Privattelegram.

LONDON, ONSDAG.

Den konservative Plan om Samarbejde med de Liberale i en aller anden Form eventuelt saaledes, at Højrepartiet skulde yde et Ministerium Asquith Støtte, modtages meget køligt i den liberale Presse, der fremhæver Lighedspunkterne mellem Arbejderpartiets og de Liberales Program, der vil gøre det muligt at støtte et Ministerium Mac Donald, Begejstringen for en saadan Udvikling er dog betydelig mindre i „Daily Chronicle“, der staar Lloyd George nær, end i mere venstre-orienterede Blade som „Manchester Guardian“ og „Daily News“; dog mener Daily Chronicle, at man af Hensyn til den vanskelige Situation maa vise større Imødekommenhed overfor Arbejderpartiet end under andre Omstændigheder.

„Westminster Gazette“ udtaler sig for en Regeringsdannelse efter de naturlige Udviklingslinier saaledes, at Ramsay Mac Donald overtager Ansvar, naar Baldwin efter Parlamentets Sammentreden har faaet sit Mistillidsvotum. Bladet mener, at de Lovforslag, hvormed man opnaas Enighed mellem Arbejderpartiet og de Radikale sammen med Finanslovene og en Valgreform vil kunne give Stof

nok til Arbejde i mere end en Parlaments Samling, en Udtalelse, der tyder i Retning af, at Ministeriet Mac Donald i givet Tilfælde kan faa en længere Funktions-tid, end man hidtil har været tilbøjelig til at tro.

Indrepolitisk Krise i Tjcekoslovakiet?

Oppositionspartierne samles i Modstand mod den fransk-tjcekosiske Traktat.

Privattelegram.

BERLIN, ONSDAG AFTEN.

Fra Prag meddeles: Afslutningen af den fransk-tjcekosiske Overenskomst truer med at medføre en alvorlig indenrigspolitisk Konflikt i Tjcekoslovakiet. De yderliggaaende nationale Blade udtrykker stadig deres største Tilfredshed med Overenskomsten, men fra det tyske, det socialdemokratiske og de andre oppositionelle Partiers Side trues der med skarp Kamp mod den Politik, af hvilken Traktaten er et Udslag. Selv indenfor Regeringspartierne giver den alvorlige Misstemning, som Traktaten har vakt i England, Anledning til store Bekymringer. Den Kendsgerning, at Tjcekoslovakiets tyske Befolkningslag, der udgør omtrent en Trediedel af den samlede Befolkning, staar sluttet imod Traktaten, kan heller ikke undlade at gøre sin Virkning paa den politiske Situation. Dr. Benesh' Politik har aldrig været Genstand for saa skarpe Angreb som i Øjeblikket.

Fra flere Sider udtaler man Haab om, at det skal lykkes Præsident Masaryk, der netop i disse Dage er vendt tilbage fra sin Ferie, at løse den indenrigspolitiske Krise, der trækker op.

Hugo Stinnes starter et Filmsselskab.

BERLIN, ONSDAG AFTEN.

Hugo Stinnes har i Berlin under Navnet „Westfilm“ startet et Selskab med det Formaal at fremstille og sælge samt udleje Films og drive Biografteatre. Selskabets Hovedopgave skal i første Række være at bearbejde russiske og andre østeuropæiske Litteraturværker for Filmen for at afsætte dem paa de vestlige Markeder.

Dr.

Seinen gaar over sine Bredder.

Beboerne i Paris' Nabobyer maa forlade deres Hjem.

Privattelegram.

(Times' Service.)

PARIS, ONSDAG.

Udsigten til alvorlige Oversvømmelser foraarsager stor Uro i den franske Hovedstad. I mange af Forstæderne staar Gaderne allerede under Vand, og flere Hundrede Indbyggere i Alfort-Ville, Ivry, Bry-sur-Seine og andre Nabobyer er blevet nødt til at forlade deres Hjem, og henvend Tusind vil idag blive tvunget til at bryde op. Man har foreløbig skaffet dem Husly i Skoler og militære Bygninger.

Gare d'Orsay er blevet lukket, og Vandet trænger ind i Udenrigsministeriets Kældere. Paa Quai de la Gare er Kørebanelen oversvømmet. Paa andre Kajer er Bolværkerne blevet forhøjede.

„Universum“s Foredrag.

„Universum“ er forhindret i at afholde Foredrag iaften og imorgen.

Ny dansk Højderekord.

Militærflyveren, Løjtnant Erlind slaar sin egen Rekord med 1700 Meter.

Løjtnant Erlind.

I de sidste Dage er der ude paa Flyvepladsen ved Klovermarksvej bleven udkæmpet en interessant Tvekamp mellem to af Hærens bedste Flyvere, nemlig Erlind og Steinbeck. Konkurrencen havde til Formaal at sætte en ny Højderekord, og den fik det Udfald, at Løjtnant Erlind sejrede, idet han naaede en Højde paa 7400 Meter, medens Steinbeck kun naaede 7260 Meter.

Løjtnant Erlind har dermed sat ny dansk Højderekord, idet han har slaat den tidligere Rekord, der var paa 5700 Meter, med 1700 Meter. Det var i 1918, at han selv satte denne Højderekord.

Der er en Mulighed for, at han har naaet en endnu større Højde, idet Højdeemaaleren viste 7800 Meter, men det vil først kunne afgøres om nogle Dage, naar Barografen, hvis Angivelse det kommer an paa, har været underkastet den sædvanlige Efterprøve.

Under en Samtale igaar med Løjtnant Erlind lykkedes vi Flyveren til det ærefulde Resultat.

— Hvor nær er De nu ved Verdensrekorden? spurgte vi ham.

— Ak, der er langt — langt igen, den er paa 12,420 Meter, men det vilde være ganske umuligt med de Maskiner, der staar til vor Raadighed, at naa op til den Højde. Det kan kun gøres med specielle Apparater, der udelukkende er bygget med det Formaal for Øje som et Led i den rent tekniske Konkurrence mellem de store Verdensfabriker. I det Kapløb kan vi selvfølgelig ikke være med. Men jeg tror nok, at jeg kan være det Resultat, jeg har opnaaet, bekendt.

— Hvad Maskine benyttede De?

— Baade Steinbeck og jeg brugte Fokker C. I, den nye Maskine, vi hentede hjem fra Holland engang i September ifjor.

— Hvorfor brugte De ikke de nye Potez-Maskiner?

— Fordi de ikke kan gaa saa højt. De er kun indstillet paa stor Hastighed.

— Og da De sidst satte dansk Højderekord, hvad Maskine benyttede De da?

— Det var en N. & W.-Jager, en Type, vi ikke benytter mere.

— Var det ikke en frygtelig kold Tur?

— Nej, vi var pakket saa godt ind baade i Skindkombinationer, tykke Pelsstøvler osv., saa vi havde det helt lunt, skønt der var 40 Graders Kulde. Det var en vidunderlig Udsigt fra den svimlende Højde i det frostklare Vejr. Vi kunde se helt ind til de store Søer i Sverige, baade Vemern og Vettern, og mod Nord kunde vi se paa den anden Side Göteborg. Sjælland laa udbredt for os som et Landkort, og vi saa baade Jylland og Fyn tydeligt samt Bornholm og dybt ind i Tyskland. Da jeg naaede op over de 6000 Meter, begyndte det saa smaalt at svimle for mig, men saa havde vi et Itindaendingsapparat, som Grosserer Boas velvilligst havde stillet til vor Raadighed, og med det for Munden var der ikke noget i Vejen. Det er egentlig ikke Aandednd, man føler, men det er, som man skal bestemme, og det kommer saa lumskt ind over En.

— Hvor længe varede Turen?

— Nøjagtig halvtanden Time, men det var de sidste 800 Meter, der forholdsvis tog længst Tid. Jeg var over en halv Time om at naa den Distance.

— Kunde De ikke være gaaet højere op?

— Jo, noget videre kunde jeg vel nok være naaet, og jeg tror ikke, jeg var oppe paa min Maskines Tophøjde, men Højdeemaaleren viser kun 8000 Meter, saa der var egentlig ikke meget Plan i at stige længere.

— Hvor langt havde De fjernet Dem fra Flyvepladsen, da De havde naaet Kulminationen?

— Jeg var lige over Dragør, medens Steinbeck var helt ved Helsingør, førend han naaede sit Maksimum.

Statsansættelse af Dommerfuldmægtige.

Et Møde til Drøftelse af Spørgsmaalet.

Som bekendt har Justitsminister Rytter i Folketinget fremsat Lovforslaget om Statsansættelse af Dommerfuldmægtige ved Underretterne udenfor København i den Skikkelse, hvori det i sidste Samling vedtoges af Lands-tinget. Lovforslaget indeholder bl. a. den Bestemmelse, at juridiske Kandidater ikke kan faa Ansættelse som Sekretærer i Centraladministrationen eller faa Beskikkelse som Landsretssagførere, forinden de mindst 1 Aar har været Fuldmægtige paa et Amts-, Dommer- eller Politikontor, en Bestemmelse, hvormed Meningerne er delte.

Paa Initiativ af forskellige Organisationer af yngre Jurister vil Lovforslaget og specielt Bestemmelsen om „den juridiske Værnepligt“ nu blive Genstand for en Drøftelse paa et Møde, som finder Sted paa Torsdag den 10. Januar i Hotel „Phoenix“. Højesteretsagfører Karsten Meyer vil holde det indledende Foredrag, og til Mødet er der udgaaet Indbydelse til en Række Politikere, administrative Embedsmænd, Dommere og Sagførere.

Den græske Militærliga opløst. Plastiras erklærer sig for Republikken ved Nationalforsamlingens Møde.

Privattelegram.

(Times' Service.)

ATHEN, ONSDAG.

Militærligaen er blevet officielt opløst idag, og den udøvende Magt overgivet til Nationalforsamlingen ved dens Aabningsmøde imorges. Salen var overfyldt, der var mange Damer tilstede, og alle Pladserne i Diplomaten var optaget.

Efter at Biskoppen af Athen med Bistand af 20 Gejstlige i pragtfulde Talarer havde udført den kirkelige Aabningsceremoni, aflagde Medlemmerne Ed i Fædrelandets Navn. To tyrkiske Deputerede svor paa Koranen, og fire Jøder paa det gamle Testamente.

Oberst Plastiras, den tidligere Leder af Militærundervalget holdt en lang Tale, hvori han erklærede, at han personlig var stemt for Republikken. Denne Udtalelse overraskede Forsamlingen, idet man ikke ventede, at Plastiras vilde tage aabent Parti, og den blev hilst med et Udbrud af det vildeste Bifald. Plastiras sluttede med at sige, at han trak sig tilbage i den faste Forvisning om at have gjort sin Pligt. Han var lykkelig, fordi Venizelos, Grækenlands bedste Søn, snart vilde være i deres Midte.

Tyrkiske Indgreb overfor Skibsfarten.

Forbud mod, at udenlandske Bjergningsdampere arbejder langs Kysten.

Konstantinopel, 2. Januar. RB.

I udenlandske Skibsfartskredse er man meget urolig over, at de tyrkiske Autoriteter fortolker Bestemmelserne om den ikke nationale Kystfart i Lausanne-Traktaten som ogsaa gældende for Bjergningsarbejde.

Der er for Øjeblikket stationeret to udenlandske Bjergningsdampere i tyrkiske Færvande, af hvilke den ene tilhører et skandinavisk Selskab. Paa Grund af den store Betydning, som Bjergningsarbejdet har i disse farlige Færvande, har den britiske Kommissær taget energiske Skridt.

Islandsk Ordensdekoration.

Kongen har under 1. d. M. paa Ordensnævnets Indstilling tildelt Orlogskaptajn E. Briand de Crèvecoeur, R. af D., Ridderkorset af Den islandske Falk.

Udenlandske Ordensdekorationer.

Kongen har tilladt Efternævnte at anlægge og bære følgende fremmede Ordensdekorationer:

Officerskorset af den franske Æreslegion: Kommandør V. J. A. Harttung. Ridderkorset af den franske Æreslegion: Kaptajn P. C. S. Jensen.

Officerskorset af den italienske Kroneorden: Fungerende Chef for Kystudkigsvæsenet, afskediget Kaptajn C. L. von Ellbrecht.

En ny Udgave af Juridisk og Statsvidenskabelig Stat.

I disse Dage er paa V. Richters Forlag udkommet en ny og udvidet Udgave af „Juridisk og Statsvidenskabelig Stat“. Denne Udgave var haardt tiltrængt, eftersom det er fjorten Aar siden, at den forrige „Stat“ fremkom, og selv om den i 1913 blev suppleret med et Register over de Kandidater, der da var tilkommet, var den altsaa nu stærkt forældet og ikke ført à jour i nogen Henseende.

Medens Udgaven i 1910 besørgedes af nu afdøde Overretssagfører V. Richter og daværende Fuldmægtig i Kultusministeriet O. Waage Jensen, har Politiasessor J. L. Kold paa Grundlag af Kriminaldommer O. Waage Jensens Manuskript udarbejdet den nye Udgave over de nulevende Juridiske Kandidater fra Københavns Universitet indtil Udgangen af 1922. Kandidaterne fra 1923 er ikke medtaget, da kun de færreste af disse antages at have opnaaet Stilling, hvorfor der for deres Vedkommende henvises til Kandidat-Fortegnelsen i „Ugeskrift for Retsvæsen“. Den danske Sagførerforening har støttet Forlaget økonomisk, og en Række kendte Jurister o. a. har ydet værdifuld Bistand ved Haandbogens Tilblivelse.

Det viser sig, at de juridiske Kandidaters Antal er 2920, bortset fra Kandidaterne i 1923. I 1913 var Antallet 2362. Blandt Kandidaterne findes 39 Kvinder, i 1913: 7.

Kandidaternes Fordeling efter Livsstilling opviser bl. a., at 287 er Dommere og Politimestre (mod 210 i 1913), 938 Sagførere (660), ansatte i Centraladministrationerne 350 og 80 i Udenrigsministeriet (347), kommunale Tjenestemænd 137 (99), Amts-Dommere og Politifuldmægtige 292 (320), Handel og Industri 42 (22), Journalister og Literater o. l. 20 (23) o. s. v. Af Kandidaterne har 15 den juridiske Doktorgrad.

Fortegnelsen over Statsvidenskabelige Kandidater er udarbejdet af Fuldmægtigene i Finansministeriet, cand. polit. P. Grønvold og cand. polit. Jens Toftgaard. Det viser sig, at Antallet af biograferede Kandidater er 300, hvoraf 23 er Kvinder. Heraf er 41 ansatte i Centraladministrationen og 25 i Udenrigsministeriet; 95 er andre administrative Tjenestemænd, 6 Universitetslærere, 24 er i kommunale Stillinger, 47 ansatte i Pengeinstitutioner; ved Handel og Industri 21, ved Landbruget 22, og 20 er Redaktører og Journalister. 7 af Kandidaterne er eller har været Ministre, og 14 er eller har været Rigsdagsmænd; 20 har tillige juridisk Embeds eksamen, og 9 har den statsvidenskabelige Doktorgrad, 2 den juridiske og 2 den filosofiske.

Den ældste Juridiske Kandidat er Overretsprokurator J. H. Mundt, født 1834 og Kandidat fra 1858, medens den ældste statsvidenskabelige Kandidat er fhv. Assistent i Finansministeriet, Kancelliraad L. C. C. Paulsen, som er født 1837 og Kandidat fra 1861.

Blandt de væsentlige Forbedringer i den nye Udgave kan anføres, at Oplysningen om vedkommende Kandidats Hustrus Navn er medtaget.

Corona-Sortiment.

Corona danica . . .	100 Øre
Corona baltica . . .	70 "
Rosa de Sevilla . . .	60 "
Corona de Hranada . . .	60 "
Corona romana . . .	50 "
Corona minor	42 "

DANSK ARBEJDE

Ancient Old Parr Scotch Whisky

Engelske garanteret

RUSTFRIE KNIVE

som aldrig skal pudses

En uhyre Lettelse for enhver Husholdning.

Th. Rom & Co. Eff.

ved Jørgen Bucks.

Vesterbrogade 2 B.

Telefon 10.625.

Glas og Porcelæn

Kgl.-Hof-Leverandør Grundl. 1824

H.O. Grave

Gl. Strand 34

Telf. 3489

Specialitet:

Engelsk Fajance. Belgisk Krystal.

J. FISKER & Co.

APARTE

Nyhed!

Nyhed!

Sæsonens mest efterspurgte Parfume! Meget holdbar og økonomisk i Brug.

Flacon 10.00 - 6.00 - 3.00 - Prøvel. 1.50

Såbe og Parfume i Etui 7.50 - 9.00

Hovedudsalg: Østergade 26.

Filialer: Frederiksberg 30, Frederiksberg 33, Vesterbrog 21, G. Kongevej 125, Østergade 50, Amagerebrogade 15.

Danmark og det internationale Laan til Østrig.

Interview med Statsgældsdirektor P. O. A. Andersen, der har deltaget i Kontrolkomiteens Møde i Paris.

Kontrolkomiteen vedrørende det internationale Laan til Østrig har i disse Dage holdt Møde i Paris, og Departementschef, Statsgældsdirektor P. O. A. Andersen, der har deltaget paa Danmarks Vegne, er nu vendt tilbage. Paa vor Henvendelse udtaler Departementschefen følgende om Konferencens vellykkede Forløb:

I dette Møde af Kontrolkomiteen var de svenske og danske Delegerede tilstede for første Gang, og der deltog Repræsentanter for alle de garanterende Stater med Formanden, Professor Panteloni, i Spidsen. For Sverige mødte Statsgældsdirektøren, Greve Lagerbjälke, for Frankrig Direktøren for Udenrigsministeriet, Sédoux, for England Mr. Niemeyer fra the Treasury, for Belgien Direktøren for Nationalbanken, Janssen, og for Holland Hr. Patjein. Og selvfølgelig havde Generalkommissionæren for de østrigske Finanser, Hr. Zimmermann, givet Møde. Han repræsenterer Folketoriet og har været den førende Kraft med Hensyn til hele Laanetransaktionen og Udførelsen af den internationale Finansplan.

Kontrolkomiteens Repræsentanter afholdt ved denne Lejlighed tre Møder, paa hvilke Generalkommissionæren fremlagde en Række Rapporter angaaende Forløbet af det seneste Budgetaar og Budgettet for 1924, og det fremgik heraf, at den hidtidige Del af Budgetaaret havde været gunstigere end forudsat ved Laanets Ordning og ved Arrangementet af hele Finansplanen, hvilket naturligvis vakte megen Tilfredshed blandt de Delegerede.

Paa det første af Møderne beskæftigede man sig ogsaa med den spanske Andel af Laanet, der først er indgaaet fornylig, idet Spanien ligesom Schweiz har foretrukket selv at yde en Del af Laanet, hvorefter de paagældende Andele nu er garanteret paa samme Maade som det øvrige Beløb. Af de andre Forhandlingsemner kan særlig fremhæves Spørgsmaalet om de østrigske Jernbaner, og i Beretningen fra Generalkommissionæren fandtes der iøvrigt en endelig Opførelse angaaende Laanets Anbringelse i Amerika, England, Frankrig, Tjsekoslovakiet, Italien, Sverige og Holland. Ingen af Obligationerne er som bekendt placeret her i Landet, idet den Part, der kunde have været Tale om for de danske Bankers Vedkommende, gik til Sverige.

Hvordan stillede Forsamlingen sig til det Arbejde, der nu er foretaget i Østrig?

Der føres nogen Diskussion, hvori forskellige af de Delegerede deltog, og man henledte sluttelig Opmærksomheden paa nogle enkelte Forhold, som Komiteens Medlemmer ønskede at fremhæve, hvorefter der udtaltes en Aerkendelse til Generalkommissionæren af det Arbejde, han havde udført, og af den østrigske Regerings loyale Medvirken til det opnaaede Resultat.

Departementschefen udtaltes ogsaa sluttelig, at det store internationale Laan til Østrig medgaar til Dækning af to Finansaars Underskud, ligesom det bidrager til Ordningen af den nye Notebank, der arbejder tilfredsstillende. I

det hele taget synes Forholdene i Østrig paa forskellig Maade at have bedret sig, takket være de omfattende Foranstaltninger, der er truffet. Priserne er saaledes nogenlunde stabile ligesom Valutaen, og der er Fremgang at notere paa forskellige Omraader, hvor de finansielle Vanskeligheder har gjort sig gældende.

En urimelig Strejke.

Dansk Arbejdsmandsforbund er stridslystent.

Der eksisterede mellem Dansk litografisk Principalforening og Dansk litografisk Forbund en Overenskomst, omfattende alle Arbejdere i Faget, baade faglærte og ufaglærte, og denne Overenskomst udløb efter Opsigelse fra begge Sider 1. Januar iaar.

Et enkelt Firma under Dansk litografisk Principalforening, Hagen & Sivertsen, Odense, beskæftigede imidlertid nogle Arbejdsmænd, der staa under Dansk Arbejdsmandsforbund, og for disse findes en særlig Overenskomst, der ligeledes udløb den 1. Januar.

Forhandlingerne mellem Dansk litografisk Principalforening og Litografisk Forbund har ikke ført til nogen endelig Ordning af Overenskomstforholdene, men der arbejdes dog fremdeles videre i Faget. Derimod har Dansk Arbejdsmandsforbund givet Strejkevarsel for de omtalte Arbejdere hos Hagen & Sivertsen, ialt 6—7 Mand til idag Torsdag, og paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen igaar lykkedes det ikke at naa til Enighed om en ny Overenskomst.

Da Arbejdsgiverforeningen fandt det urimeligt, om de 150 Medlemmer af Litografisk Forbund, der arbejder hos Hagen & Sivertsen, skulde faa Vanskeligheder ved Arbejdets Udførelse paa Grund af, at de faa Arbejdsmænd strejkede, stillede Arbejdsgiverforeningen paa Fællesmødet det Forslag, at den omhandlede Arbejdsmandsoverenskomst skulde løbe uforandret videre til 1. Februar, men Dansk Arbejdsmandsforbund, hvis Formand Lyngsø var til Stede, nægtede at tiltræde dette Forslag.

Dødsfald.

Grosserer Hans Lorentzen.

I en Alder af omtrent 66 Aar er Grosserer Hans Lorentzen, Indehaveren af Firmaet Green & Thielemann, afgaaet ved Døden. Grosserer Lorentzen havde i en længere Aarrække opholdt sig i England, hvor han drev selvstændig Forretning, men vendte for ca. 15 Aar siden hjem til Danmark, hvor han kort Tid efter overtog ovennævnte Firma, som han med Dygtighed og Energi førte videre.

Den Afdøde, der var Broder til Professor arl Lorentzen, efterlader sig Enke, født Lefolii, og to Døtre.

Fra Højesteret.

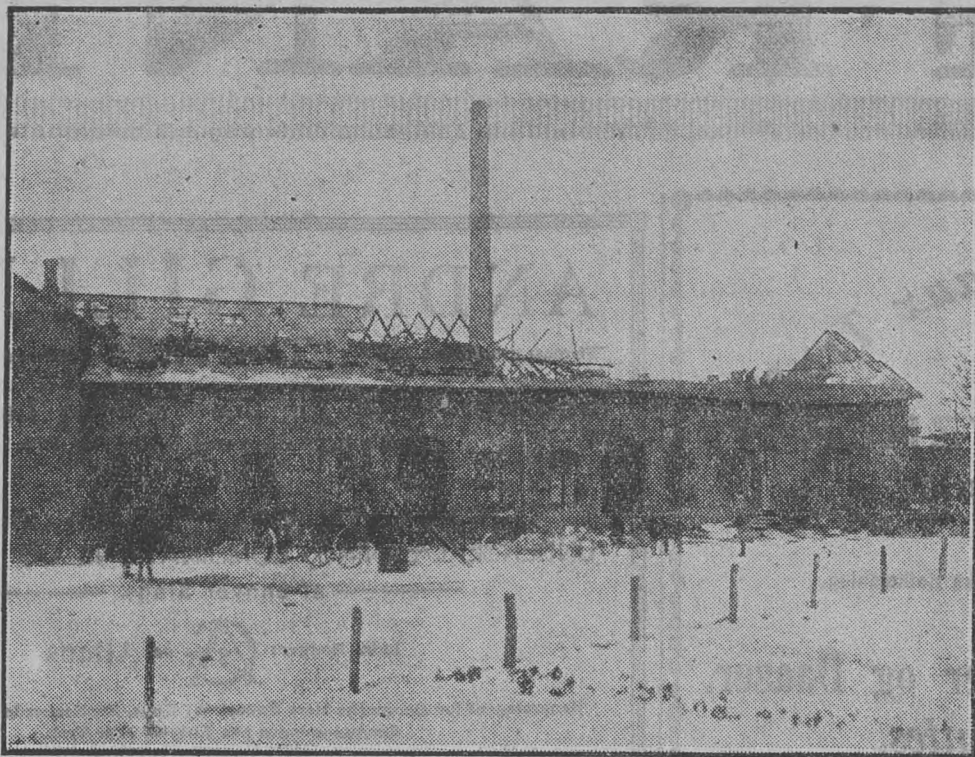
En Skattesag fra Aalborg.

Købmand I. C. Hjorth, Aalborg, havde i 4 Aar opgivet sin Skatteindtægt mindre end den var og i 1 Aar højere end den var. For Statsskattens Vedkommende indgik han Forlig om at betale yderligere 3408 Kr. Nu vilde Kommunen ogsaa have Ekstra-Skat. Vestre Landsret udtalte, at Ligningen jo ikke senere var ændret, saaledes som Loven forlanger. Hjorth havde ikke handlet med bedre Vidende, og at han havde forpligtet sig, ved Forlig overfor Statsskattemyndighederne, kunde ikke give Kommunen nogen Ret.

Denne Afgørelse stadfæstedes igaar af Højesteret. Sagen har iøvrigt ikke principiel Betydning, idet det paagældende Hul i Lovgivningen senere er rettet.

Fra Branden paa „Trifolium“.

En Mejerist blev stærkt medtaget af Røgforgiftning.

Den brandlittede sydlige Lønge af Mejeriet.

Som allerede iafes meddelt, lykkedes det hurtigt at begrænse den Brand, som igaar Morges havde taget fat paa Mejeriet „Trifolium“ i Haslev. Det katastrofale Omfang, som det til en Begyndelse saa ud til, at Branden vilde faa, blev da lykkeligt indskrænket til en Tagbrand, der ødelagde den øverste Etage i den sydlige Fløj af Mejeriet. Den underste Etage i samme Fløj er derimod ubeskadiget af Ilden.

Den brandlittede Fløj, som vender ud imod Jernbanen, havde i øverste Etage Bødkerværksteder, og der var midlertidigt indrettet et Malerværksted. I dette opstod Branden. En Malersvend rensede for nogen Tid siden nogle af sine Færvepotter, og den fernisholdige Twist, han tørrede Potterne af med, væstede han da hen i et Hjørne. Han tænkte ikke paa, at olieholdig Twist kan forårsage Selvændelse. Men det er rimeligvis dette, der er sket.

I Tagetagen brændte Bødkerværkstedet, og desuden brændte 10—12 Mejerist-Værelser. Ved Branden i disse var nær sket en alvorlig Ulykke: En Mejerist Petersen, som havde sin Tegnebog liggende paa sit Værelse, vilde hente denne, og han trængte gennem de fremvældende Røgskyer ind i Værelset. Han blev da røgforgiftet, og paa et sent Tidspunkt blev han reddet. Han kom paa Haslev Sygehus og var stærkt medtaget, men i Løbet af Eftermiddagen var hans Befindende ganske tilfredsstillende.

Skaden anslaaes til 50—75,000 Kroner. Der var assureret. Om noget Driftstab bliver der ikke Tale, idet Mejeriet har arbejdet med Undtagelse af kun en Times Afbrudelse. Som allerede igaar nævnt var Københavns Brandvæsen tilkaldt, men det blev afbestilt, for det var kommen længere end til Godsbanegaarden. Det lokale Brandvæsen kunde ikke udrette meget med den ene Sprøjte, det raadede over. Men en Motorsprøjte fra Ringsted, der hurtigt var kommen til Stede, blev Herre over Ilden, da Branden havde været et Par Timer. En Sprøjte, der kom fra Næstved, kom saa sent, at den ingen Betydning fik.

Den københavnske Dameafdeling under „Det Røde Kors“ begynder nye Samariterkursus paa Mandag den 7de ds. Enkelte Indmeldelser kan endnu modtages hos Papirhandler Aamodt, Kongens Nytorv 7. (Se omstaaende Annonce.)

LANDET RUNDT

Dræbt sin Moder ved et Vaadeskud.

Odder, Onsdag, RB. En ung Mand, Søn af Møllebygger Chr. Petersen, Astrup, vilde forleden Aften tage et Projektil ud af en Revolver. Skudet gik af og ramte hans Moder i Halsen. Hun indlagdes paa Odder Sygehus, hvor hun iafes er afgaaet ved Døden.

En Belle skamslaar to Betjente

Aarhus, Onsdag (Privat.) En paa Frederiksberg hjemmehørende Voldsmand, som for Tiden opholder sig i Aarhus, forulempede inat ved 12-Tiden Passagererne i en Privatautomobil. En Politibetjent, som vilde anholde ham, blev slaaet til Jorden, og da to Statsbetjente kom til Hjælp, skamslog Bøllen ogsaa en af dem, hvorefter det lykkedes at overmande ham. Betjenten havde faaet et saa alvorligt Slag, at hans Hjørnetand var gaaet igennem Kinden.

Omrydningen i Næstved Garnison.

Næstved, Onsdag Aften. (Privat.) Under Ledelse af Stabsintendant Andersen har de militære Myndigheder nu rømmet den store militære Administrationsbygning paa Farinagsvej, som er bleven uendygdig ved Fodfolks Garnisonens Flytning. Vagtposterne er bleven inddraget, og Skilderhusene og alt andet Inventar fjernet. Aktieselskabet Næstved Kvægtorv og offentlige Slagtehus, der for nogen Tid siden overtog alle Depotbygningerne, der nu

er bleven ombyggede, har ligeledes købt Administrationsbygningen.

Testamentarisk Gave.

Soro, Onsdag (Privat.) Fornylig døde Kobbersmed Albert Petersen, Soro, og hans Testamente er nu blevet aabnet. Efterat have bortgivet forskellige Beløb til velgørende Formaal bestemmer Testator, at det ved Salget af hans Forretning og Ejendom indkommende Beløb skal anvendes til et Alderdomshjem i Soro.

Det bedrageriske Landpostbud.

Næstved, Onsdag Aften (Privat.) Som meddelt blev et Landpostbud paa Ruten Næstved—Vejlø forleden suspenderet, efter at der var oplyst, at han havde bedraget Postvæsenet. Efter et Forhør idag, hvorunder han tilstod at have beholdt ca. 1100 Kr., som han skulde have indbetalt paa Postgironkontoret, blev han arresteret.

Aarets første Snepe.

Næstved, Onsdag Aften (Privat.) En 17-aarig ung Mand, Valdemar Andersen, Bakkegaard, Næsby, skød Nytaarsdag en Snepe — Aarets første — der som god gammel Tradition byder, blev indsendt til Kongens Hofholdning.

Sprittyverisagen i Slagelse.

Slagelse, Onsdag (Privat.) Der er idag faldet Dom i den tidligere omtalte store Sprittyveriaffære her i Byen. Hovedmanden, en Vinkyper, idømtes 120 Dages simpelt Fængsel, en Svensker 80 Dages, en Arbejdsmand 40 Dages, en Chauffør 20 Dages Fængsel. De to sidste Domme er dog betingede.

Stort Smykketyveri paa Krogerup

Fyrstinde Olga Koslowsky blev igaar anholdt og har aflagt Tilstaaelse. Smykkerne fundet i hendes Værelse.

Nytaarsaften opdagede Hofjægermesterinde Ida Brun paa Krogerup ved Humlebæk, at en Samling af hendes kostbareste Familiesmykker var forsvundet fra en aflaaet Skuffe i Toiletmøblen i Soveværelset, og Nøglen til denne Skuffe opbevarede altid i en aflaaet Skuffe i Dagligstuen, der ligger i en anden Fløj af Gaarden.

Tyveriet var saaledes meget mystisk og kunde kun være begaaet af en Person, der havde et meget nøje Kendskab til Forholdene. Politiet i Helsingør fik Anmeldelse om Tyveriet, og 2 Statsbetjente gik straks i Gang med en Undersøgelse paa Krogerup.

Igaar førte en meget indgaaende Visitation af alle Værelserne paa Gaarden til Fundet af Smykkerne, hvis Værdi er ansat til ca. 15,000 Kr. De fandtes alle ubeskadigede i en lille Puf, som stod i et Værelse, der beboes af den russiske Fyrstinde Olga Koslowsky, som i længere Tid har opholdt sig som Gæst paa Krogerup.

Det vakte ligefrem Bestyrtelse paa Gaarden, at Smykkerne var fundet netop der, hvor man mindst havde ventet det; men Beviserne var uomtvistelige, og Fyrstinden blev taget med til Helsingør, hvor hun blev afhørt dels af Opdageren, dels af Politimester Petri selv.

Fyrstinde Olga Koslowsky aflagde Tilstaaelse om at have begaaet Tyveriet af Smykkerne Nytaarsaftens Dag, og hun blev derefter indsat i Helsingørs Arrest for i Løbet af Dagen idag at blive fremstillet for en Dommer.

Fyrstinde O. K. er født i Petrograd 1894. Hendes Fader, der er død for flere Aar siden, var Godssejer og kaldte sig General, skønt han aldrig har været ansat i Militæret. For 4 Aar siden kom hun og hendes Moder hertil Landet, hvor de siden har opholdt sig og dels har boet paa Hotel Phoenix, dels har været Gæster paa forskellige Herregaarde. Bl. a. har de to Damer flere Gange boet paa Krogerup, og i Foraaret 1923 afgik Fru Koslowsky ved Døden der.

En Udtalelse af Politimester Petri.

Vi talte iafes med Politimester Petri, som udtalte, at Mistanken hurtigt blev rettet mod Fyrstinde O. K., da saa godt som ingen andre kunde have begaaet Tyveriet, og da Smykkerne blev fundet indsyet i en lille Pude, der raa i Puffen i hendes Værelse, kunde der jo ingen Tvivl være. Hun aflagde da ogsaa straks Tilstaaelse.

Formentlig er Fyrstinde Olga Koslowskys Formuesomstændigheder meget daarligere, og det er vel for at kunne gøre Smykkerne i Penge, at hun har taget dem. Man mener, at hun ogsaa har stjålet andre Steder, hvor hun har opholdt sig som Gæst, men herom har Politiusundersøgelsen endnu ikke drejet sig.

Samariterkursus.

Den københavnske Dameafdeling under „Det Røde Kors“ begynder nye Samariterkursus paa Mandag den 7de ds. Enkelte Indmeldelser kan endnu modtages hos Papirhandler Aamodt, Kongens Nytorv 7. (Se omstaaende Annonce.)

Abonnement

Berlingske Tidende

kan tegnes ved at indsende den andstedes i Bladet værende Bestillingsseddel

Ekspeditionen Pilestræde 34

Abonnementsprisen:

	pr. Kvar- tal Kr.	pr. Md. Kr.
Morgenudgaven	8.00	2.70
Aftenudgaven	5.00	1.70
Begge Udgaver	13.00	4.40

anbefaler sig til forestaaende Selskaber, Brylluper, Sølvbrylluper etc. med Servering i Hjemmet, baade større og mindre Selskaber og til alle Priser. . . . .

H. JØRGENSEN
Palægade 5.
Tlf. Central 3351.

A.C. Gaméls
Caffé.

LIQUEUR
DE LA
VIEILLE CURE

Mesterkokken Escoffier skriver:
„La Vieille Cure est la liqueur ideale après un repas.“
A. Escoffier

„La Vieille Cure“ er den ideale Liqueur efter en fin Middag.

KONGL. HOF-VINHANDEL
LORENTZEN
PETERSEN
ST. KONGENSGADE 66
TLF. 373 & 11373

BOURGOGNE

rede pr. Fl. Kr.
Mâcon sup. 4.50
Pommare 6.00

hvilde
Chablis. 5.00
Fleur de Chablis 6.00

Dessert Chokolader Fyldte Konfekter
Vaffel-Desserten Frugt-Vaffler.

JENSEN & MØLLER

FRANKRIG

Pâtés de Foie Gras aux Truffes
 Gaaseleverpostei med Trøfler
EDOUARD ARTZNER
 Strasbourg (France).
 Grundlagt 1803.
 Leverander til H. M. Kongen af Danmarks Hofholdning.

▲
Gaaseleverpostej i Krukker og Daaser.
 Posteier en croutes.

▼
 Eneforhandlere for Danmark:
Borring & Olsen,
 Vestre Boulevard 6.
 København B.

Telf. 6748 og 11948.

ANDRE GILLIER
 Firmet grundlagt i 1825. TROYES Firmet grundlagt i 1825.
 Strømpevæverier for fine Varer og Luksusvarer.
 Beskæftiger mere end 3000 Arbejdere.

□
 STRØMPER OG SOKKER I TRAAD OG SILKE
 UNDERBEKLÆDNING, COMBINATIONS OG KOSTUMER
 af enhver Slags.

Indr. Mærker: og ARGUS

Generalagent for Danmark: Herr Robert W. Kops, Studiestræde 39, København.
 Korrespondance paa Engelsk eller Tysk.

LA SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BONNETERIE C^o & G
 13, Rue Largentier SOCIÉTÉ ANONYME TROYES (Aube)

konstruerer i sin Afdeling »CONSTRUCTION«:
Fladstrikkemaskiner (System Cotton), Fladstrikkemaskiner (System Linard) til Glatstriking.
Fladstrikkemaskiner (System Cotton), Fladstrikkemaskiner (System Hoër) til Monsterstriking.
Spindemaskiner, Perfektionerede Spolemaskiner Maskiner til Kastesyning.
Søger Repræsentanter for Danmark, Norge og Sverige.
 Og fabrikerer i sin Afdeling »TRICOTAGE«:
Strømper og Sokker, finmaskede Nyheder, Underbeklædning i alle Sorter Jersey, i Uld, Bomuld, Traad, Silke, imit. Silke.
Jerseybeklædning for Damer og Børn. Badedragter.
 Repræsentant for Exporten. **M. PONTEIL**
 25, rue d'Hauteville, Paris.

Huset EPITALON FRÈRES
 grundlagt i 1824, er et af de betydeligste i St. Etienne Egnen. Det ejer store moderne udstyrede Fabrikker, der fremstiller de sidste Fremskridt indenfor Branchen.

Dette Firma fabrikerer alle Slags Baand, men har specialiseret sig i ensfarvede og især stykkefarvede Baand. Det fabrikerer ligeledes Fløjl og har ogsaa i de sidste Aar skabt en Baandafdeling efter nysede Mode.

Dette Firma har altid opnaaet den højeste Udmærkelse paa alle Udstillinger.

Det repræsenteres i Paris af Mr. Marmisolle, III rue Réaumur, i England af Hr. Robert Edridge, 64 Aldermanbury, London, i Skotland af Hr. T. C. Fulton, 165 Ingram Street, Glasgow, i Canada af Hr. Claude Denis, 230 Moe Gill Street, Montreal, i Forenede Stater af L. Erstein and Bro, 345 Fourth Avenue at 25 Street, New York, i Australien af Hr. Paul J. Pellier, Box 2263 G. P. O. Sydnev, for Eksporten af Hr. Joanneton, 58 rue des Petites Ecuries, Paris.

Tekstilindustriens Udvikling i Ste Marie-aux-Mines i Alsace.

Den gamle Raadhustaaen i Ste Marie-aux-Mines.

I den bagerste Del af Lièpvre-Dalen, der strækker sig fra Højvogesernes Hovedkam til Alsace-Sletten, ligger paa en snæver Plads den i Begyndelsen ved sin Bjergværksdrift og senere ved sin Tekstilindustri verdenskendte By Ste Marie-aux-Mines (Markkirch).

Enge og rige Skovstrækninger, der naar frem til selv Byen, danner de skønne Omgivelser, der indrammes af ejendommeligt formede Bjergkammer.

Foruden ved Landevejen, der fra Schlettstadt fører langs Banen, staaer Ste Marie-aux-Mines desuden ved den udmærkede anlagte og vedligeholdte Bjergvej i Forbindelse med Ribeauvillé, Luftkurstedet d'Aubure og Bonhomme i Karpersbergdalen. Alle disse Bjergveje naar op i en Højde af 700 til 800 Meter og løber for Størstedelen gennem skyggefulde Skove. Egnens højeste Spids, Brézouard, med herlig Udsigt over Schwarzwald, Alperne og næsten hele Vogeser-Bjergkæden, er 1230 Meter høj og ligger 2-3 Timers Vej fra Byen.

Paa en Time kan man naa den tidligere franske Grænse, der snoede sig paa Bjergkæderne hen imod den bagerste Del af Dalen.

Ste Marie-aux-Mines Oprindelse kan ikke nøje fastlaas. De første Dokumenter, der nævner Byen, er fra Begyndelsen af det fjortende Aarhundrede. Men flere Forstæder, saasom Echery, Surl'hôte og Fertrupt har eksisteret flere Aarhundreder før den Tid, nemlig ved Bjergværksdriftens første Begyndelse. Men først ved dennes Opblomstren i det sekstende Aarhundrede fik Ste Marie-aux-Mines en vis Betydning.

Indtil 1381 stod Egnen under Herterne til d'Echery, der synes at have skabt dens Rigdom og Magt ved Udnyttelse af de første Bjergværker. Da det sidste Medlem af denne Familie var død, blev den bagerste Del af Dalen delt paa langs mellem Hertugerne af Lorraine og Ridderne af Ribeauvillé. Da den lille Flod, Liepvette,

dannede Grænsen, blev den vordende By i hele sin Længde delt mellem disse to Dynastier. Den venstre Side var lorrainsk; der taltes fransk Dialekt, og Beboerne vedblev at være Katoliker. Den højre Side beholdt det tyske Sprog og sluttede sig senere til Lutherdommen og Calvinismen.

Først i det attende Aarhundrede, efter Dannelsen af en fælles Kommune og Overgangen til Frankrig, sammenbandedes og forenedes disse to Befolkninger, der havde adskilt sig saa tydeligt fra hinanden. Men Bønderbefolkningen paa Bjergskraaningerne opretholdt Adskillelsen og bevarede hver sine Ejendommeligheder meget længe. Det er ikke stort mere end tredive Aar siden, der viste sig Tegn til en begyndende Sammensmeltning. Liepvettes venstre Bred har indtil vore Dage beholdt Betegnelsen „Lorraine-Siden“ og den højre Bred Betegnelsen „Alsace-Siden“.

I 1697 gik Alsace definitivt over til Frankrig, uden at dog denne Forandring af Nationalitet influerede synderligt paa Egnens Sæder og Skikke, idet Hertugerne af Lorraine paa den ene Side og Ridderne af Ribeauvillé paa den anden Side beholdt deres Herredømme indtil Revolutionen.

Skønt Ridderne af Echery havde udnyttet Minernes Rigdomme allerede før det trettende Aarhundrede, kom Bjergværksdriften dog først til fuld Blomstring i Midten af det femtende og navnlig i det sekstende Aarhundrede. Først og fremmest udvandedes Sølv i forskellige Forbindelser, endvidere Bly og Kobalt og i ringere Grad — Jern, Kopper, Arsenik etc.

Ifølge forskellige Dokumenter saas Bjergværkerne ved Ste Marie-aux-Mines for at være betydeligere end alle andre Bjergværker i Europa. Mineralerne uddrages i særlig ren Tilstand, Sølvet i Blokke, der ofte vejede flere Hundrede Pund. De Hjælpemidlerne til Smeltning og Udskilning var saare primitive, spillede denne Metallernes Renhed en vigtig Rolle for Bjergværkernes Betydning Aarerne var undertiden meget lange og af stor Ydeevne. Der findes Minegange, der er flere Kilometer lange og fører fra en Sidedal til en anden tværs igennem Bjergskraaninger. Enkelte af dem er endnu tilgængelige.

Fra Begyndelsen af det syttende Aarhundrede tog Bjergværksdriften af; under Trediveaarskrigen var den endogsaa helt indstillet i en Aarrække; og under Krisen og Affolkningen, der var Følger af Krigene, kunde den ikke genopnaa sin tidligere Betydning. I det første Aar af det attende Aarhundrede faldt flere Minegange sammen, idet Afstivningerne, der var af Træ, stadig havde været usatte for Ødelæggelse uden at blive vedligeholdt. Siden er der gjort gentagne Forsøg paa Driftens Genoptagelse. Besiddelsen af de forskellige Miner er gaaet fra den ene til den anden, og senere har de været samlet paa een Haand.

(Fortsættes.)

TISSAGE & BONNETERIE
 De TROYES.
 Aktieselskab med Kapital 2.000.000 Francs.
 43, Rue de la Mission — Troyes.
 Telegr.-Adr.: Jersiris.

Jerseyvæverier (af enhver Art) og Kunstsilke
 til Kjoler og alle Slags Klædningsstykker.

Kontor og Salgsafdeling i Paris:
 11, Rue Saint-Augustin (2).
 Telegr.-Adr.: Jersini.

Repræsentant for
 Sverige Norge: TRYGVE STORM, Bogstadsvej 5, Christiania.
 Danmark: KNUD MEYER, Amagerbrogade 133, København.

ETABLISSEMENTERNE
FRANÇOIS ROUSSEL PÈRE & FILS
 AKTIESELSKAB
 KAPITAL 8 MILLIONER FRANCS

FABRIK FOR
 ENSFARVET OG KULØRT STOF TIL
 KJOLER, LIV, NEDERDELE, OVERSTYKKER

ROUBAIX

Forretningslok. & Kontor: 37, RUE NAIN
 Telegram-Adresse: FRANÇOIS ROUSSEL-ROUBAIX
 Telefon 509

Fabrik: 139, RUE DES ARTS
 Telefon 945

Raauld, kæmmet og spunden Uld
ALPHONSE SIX
 TOURCOING
 BUENOS AYRES
 BAHIA — BLANCA
 MONTEVIDEO — SYDNEY — MELBOURNE

Kæmning Spinding Tvinding.

Raa Uld at alle Slags til Vævning
 Kæmmet Uld til Trikotage
 Spunden Uld Possementarbejde

REPRÆSENTANTER:
 DANMARK: Alfred Hoff, 45, Bredgade, København
 SVERIGE: Karl Grönwall, 40, Rezer naggatan, Stockholm
 NORGE: Oscar E. Lund & Co., 13, Kongens Gade, Christiania.

TREFOUSSE & Cie
 GRUNDLAGT 1829
 I CHAUMONT (HAUTE MARNE)

Hvidgarvning, Farvning og Fabrikation af
KIDHANDSKER

FORRETNINGER I:
 New York, 440, Fourth Avenue S. W., Corner af Thirtieth Street.
 London, 6 & 7, Hart Str., Woodstr., E. C.
 Montréal, 13, Victoria Square,
 c/o Messrs Mc. Intyre Son Co., Ltd.

UDSTILLINGSMEDAILLER:
 Grands Prix: Paris 1889,
 Saint Louis 1904, Milano 1907,
 London 1908.
 Udenfor Bedømmelse Medlem af Dommerkomiteen.
 Paris 1900. Liège 1905. Gent 1913.

I PARIS sælges
 Tréfousse & Cie's Handsker af Grand Magasin du Bon Marché under Mærkerne:
GANTS BONCICANT og GANTS DU BON MARCHÉ

SCHAEFFER & Cie
 — Pfafstatt le Chateau —
 KOMMANDIT AKTIESELSKAB

Fabriker i Pfafstatt le Chateau og i Mulhouse (Haut Rhin).

Modtager til Behandling alle Bomuldsstoffer.
 Farvning. — Trykning.
 Vaskeøgte Kunstlæder til Indbinding, Saffanarbejde, Rejseartikler, Karosserier samt til teknisk Brug.

GRUNDLAGT 1835

GRUNDLAGT 1835

RENAULT & Co
 COGNAC

AGENT FOR DANMARK: HOLGER WILLUMSEN, VESTRE BOULEVARD 11

ETABLISSEMENTS J. SAVOURE
 BONNETERIE DE LUXE
 Strømpevæverier for Luksusvarer

Fabriker i Arcis-sur-Aube og i Sainte-Savine Aube
 Hovedsæde og Udsalg: 120, Rue de Rivoli, Paris
 Repræsentanter søges for Danmark, Norge og Sverige

ÆGTE COGNAC
AUGIER Frères & Co
 COGNAC
 — GRUNDLAGT 1643 —
 Den ældste af alle lignende Forretninger.
 Generalagent for Danmark: Benni Golf, Ny Kongensgade 21. Tlf. Central 10855.

Undervisning

Billig Uddannelse til Kontorpladser. Kontorskift, Regning, Maskinskrivning, Sprogkursus 10 Kr. Bogholderi, alle 3 Systemer 50 Kr. Stenografi 40 Kr. Forlang Program. Byen 4090. Nehms Kursus, Amagertov 31. Aabent 10-9. Elever optages straks. Flinker Damer skaffes som Regel gode Pladser.

Lektiehjelp

Præparand med Realleksamen tilbyder Lektiehjelp. Telf. Godthaab 2795.

Lærere

til at undervise 2 Børn (9 Aar) 3 Timer daglig i de almindelige Skolefag. Bilet, mrk. 3397, med Opgivelser af Alder og Gægeforsind etc., modt. Berl. Tid.

Knipping og Poreisensmaling

ogsaa Aften timer. Maglekløvede 3. Telf. Vester 9883. Fru Astrid Falkenberg.

Stammen, Talefærdighed

undg. Lærer, moderate Priser. Træffes 10-12 og 4-7. Niels Juelsgade 11, 2. Sal.

Kursus for unge Piger

Daghold i Retskrivning, Regning, Sprog, Stenografi, Matematik, Haandarbejde. A. Lundin, cand. mag., Øbro 1986 Y.

Matematik, Fysik

Manufaktur tilbodes. Hold og Enetimer. Stud. polvt. Hartz, Valby Langgade 47, 2. Telf. Valby 470 Y.

Aamdrætsvejsler

for Sangere, Talere, Sunde og Syge. Ann Bendorff, Raadhjulspladsen 14 A. 4. Sal. Indmeldelse Onsdag - Lørdag fra Kl. 2-3.

Lektiehjelp

tilbydes af en Dame med Præliminært Eksamen og færdig Ophold i England (specielt Matematik og Engelsk). Bilet, mrk. 3433, modt. Berlingske Tidende.

Nye Kursus

3 Mdr. Kontorskift, Regning og Børholderi 25 Kr. 4 Mdr. s ovennævnte Fag samt Stenografi og Maskinskrivning 50 Kr. 6 Mdr. i alle ovennævnte Fag samt Dansk, Tysk og Engelsk 90 Kr. Indm. 9-2 og 5-10. (Agergaard), København Handels- og Skriveinstituttet, 76. Nørrebrogade 76. Nora 876 X.

Grundig praktisk Uddannelse

Skrivning, Regning, Bøgholderi, Bogholderi, 15 Kr. indl. Meta Kristensen, Bogholderikonkulent, Sofievej 3, 2. Nora 2523.

Seks Kr. pr. Maaned

Eleverne holdes gratis med Bøger i alle Fag. Engelsk, Tysk, Maskinskrivning, Stenografi, Handelskorrespondance, Handelsregning. Den engelske Dag- og Aftenkole. Stenog. 10 Kr. indm. 9-2 og 5-10. (Agergaard), København Handels- og Skriveinstituttet, 76. Nørrebrogade 76. Nora 876 X.

Sogaards Handels- og Skrivekursus

Enkeltmandskursus: Skrivning, Regning, Bogholderi, Dansk, Nørregade 45 (ved Folketeatret). Tlf. Byen 1584 X.

Maskinskrivning helt Kursus 25 Kr.

Stenografi 10 Kr. maanedlig. Stenografisk Bureau, Niels Hemmingsensgade 16. Byen 2558 V.

Sogaards Handels- og Skrivekursus

Enkeltmandskursus: Skrivning, Regning, Bogholderi, Dansk, Nørregade 45 (ved Folketeatret). Tlf. Byen 1584 X.

Kunsthøjskole

Hold, Enetimer Dag- og Aftenkursus i Haandarbejde 4 St. Tlf. Godth. 1241 X.

En ung Pige i fjerde Mellemlasse

søger daglig Hjælp i Regning, Helst en, som er bosiddende i Hellerup eller Hellerup-Østerbro. Bilet med Opgivelse af Pris pr. Time, mrk. 3612, modtager Berlingske Tidende.

Stenografi

Enet. Chr. 9 G. Byen 4026. 9-1

Dag- og Aftenkursus

i Kjøle- og Linnedsyning samt Drengtoget begynder 1. Januar. E. Schlegel, Dossersinen 28, 3. Sal. Nora 3176 Y.

Stenografisk Akademi

Rosengården 11 (v. Kulturvet) Byen 3106. Indmeldt til Enetimer eller Hold Kl. 10-2 og 5-7. Program udlev.

Stenografi

Enet. Chr. 9 G. Byen 4026. 9-1

Stenografi

Kursus. Enetimer. Maskinskrivning, København's Stenografiske Institut. J. M. Jørgensen, f. T. Bredgade 25 D. Palæ 3766.

Tf. 4234

Frdgb. & Østerbro's Handels- og Skriveinstituttet, Eilovsvej 10 (H. N. Weiss) Østerbro, 54 D.

Samariterkursus

Den københavnske Dameafdeling under Det røde Kors begynder nye Kursus 7de Januar paa Husarokassen fra 3-5 og 7-9. Indmeldelse (10 Kr.) hos Papirhandler Aamodt, Kongens Nytorv 18.

A. Gyldenkrone

Malmøgade 2.

Stenografi

Rich. Jørgensen, Fælledvej 21. Central 13834.

Minna Iversen

Undervisning i Knipping (Tønders Knipping) og Hebebojsning. * Dag- og Aftenkursus. Tlf. Byen 7060. Øster Farimagsgade 15.

Sprog

Fr. berg og Østerbros Handelsgymn., Bülowsvej 10. Østerbrogade 54 D. Telf. 4234.

Mrs. Green, Sprogundervisning

af indfødte Lærere. Tordenskjoldsgade 13. Central 11074. 6-9 om Aftenen.

Fransk Dame

tilbyder Undervisning i Conversation, Rejseforberedelse, Grammatik (fineste Referencer). Raadhjulspladsen. 3 Kroner Timen. Bilet, mrk. 3604, modtager Berlingske Tidende.

Engelsk Undervisning

Begyndere og Konversation. Hurtig Rejseforberedelse. Træffes 5-7. Fru Larsen, Møntegade 25 St.

Engelsk Handelskorrespondance

Julie Petersen, Kgl. aut. Translatrice, Foraaubingsskolen Alle 17 E, Stuen, Oversættelser.

Russisk og Tysk, Undervisning

tilbyder ung Kusseinde. Vester 2231 X. Ring inden 6.

Engelsk Konversationshold

for unge Damer. Moderne Litteratur. 8 Kr. mdl. Talevejsler for Begyndere og Viderekomne 5 Kr. Byen 1733 V.

Efter 2 Aars Studier v. Oxibords

Universitet tilbydes jeg Undervisning i Engelsk, saavel for Begyndere som Viderekomne. Bilet, mrk. 18612, modtager Berlingske Tidende.

Tysk hos Translater, nær Triangeln

Deltagere med Realeks. eller tilsvarende Kundskaber kan optages paa lille Korrespondenthold. Telefon 8719, (kun 6-8).

Spansk

Undervisning af indfødte Lærere (inde) ønskes af yngre Herre. Bilet, mrk. 73893, modtager B. T. Centralen, Raadhjulspladsen.

Engelsk og Fransk

Hurtig og praktisk Undervisning af øvet Lærere. Maanedlig Indmeldelse af Udlandet. Moderate Priser. Østerbrogade 85. Colving. Tlf. 14018. Trif. 10-12.

Engelsk i social-økonomisk til Debat

og i social-økonomisk en Aften hver 14. Dag fra 8-10. Telf. 19586.

Engelsk og Tysk

Konversation, Handelskorrespondance, Enetimer 10 Kr. pr. Maaned. Smaa Hold 5 Kr. Oversættelser. Fanny Lewishohn exam. Lærere. Vestervoldgade 96, 3. Træffes 3-8.

Fransk, Tysk, Dansk for Udlandige

Moderate Priser. Fru Jacobi, Nansensgade 71. H. J. Fredrikshøjsgade. Telefon Byen 981 Y. Inden 12. efter 6.

Russisk, Fransk, Engelsk, Tysk

Meta Kristensen, Bogholderikonkulent, Sofievej 9, 2. Nora 2523.

Practical English

21 Aar i Amerika. Handelskorrespondance, Oversættelser, Rejseforberedelse Morris Gutterman, Vendersgade 22.

Fransk, Frk. M. Arland

12 Aar i Paris. St. Thomas Alle 10. Telefon Byen 5872 Y.

Grundig Tysk

af indfødte Damer. Danasvej 5. 1. Sal th. Tlf. Vester 5819 V.

Fransk

Valkendsgade 30. K. Byen 3635. Indmeldelse Kl. 12-9 Aften. Begyndere og Viderekomne.

Mr. Cleaver

English Gothersg. 149. By. 1492 X.

Tysk

Martha von Schädler, Ir. 12 I. Bülowsvej 11. St. Vester 5595 V.

Fransk

Undervisning og Oversættelse ved kgl. aut. Translatrice. Nørrebrogade 74 A, 1. Tlf. Nora 771 V. Trt. best. efter 6.

Engelsk

Elever modtages til Rejseforberedelse og Korrespondentuddannelse i Fleraarigt Studieophold i Udlandet. Johanne Stützer, Nyvej 8 A. Telf. Vester 831 X.

Mlle Depernay Française

Tlf. de 12-1. Gothersgade 159, 3.

Undervisning i Tysk

Philip Eichel, Telf. Byen 153 X. Niels Juelsgade 6, 2.

Lær at tale, Engelsk

efter en enest. prakt. og interess. Metode. Jeg kan lære Dem at tale og skrive Engelsk flydende paa 3-4 Md. Smaa bill. Hold og Enetimer. Nora 5701. Mrs. Ross, Jesper Broch, manngade 4, 1. N.

Examinerte deutsche

Communelehrer erteilt Unterricht. Taarnborgvej 16, 4. bei Gl. Kongev.

Lær Sprog i Berlitz School

Verdens største Sproginstitut. Her faar de

De hurtigste Resultater for praktisk Rejse- og Forretningsbrug - Den bedste Stil og Udtale - De dygtigste indfødte Lærere - Det Hold, der passer bedst for Dem - Det, der netop har Brug for - Billigere Priser og bedre Vilkaar, end andre kan byde Dem.

2 Guldmedailler Paris 1900, 2 Sølvmedailler Paris 1900, Guldmedaille Zürich 1902, Guldmedaille Lille 1902, Grand Prix St. Louis 1904, Grand Prix Liège 1905.

1 Januar begynder Nye Kursus for Begynd. og Viderekomne i Hovedsprogene, 2 Timer ugl., 5 a 10 Elever; 3 Mdr. 35 Kr., 6 Mdr. 60 Kr. - Særlige Hold for Elever med Forbundskaber, og særlige Korrespondancehold, Enetimer, i alle Dage, ogsaa af Slags Specialundervisning, af kompetente Lærere, 10 Timer 40 Kr., 15 Timer 55 Kr., 30 Timer 100 Kr., 60 Timer 185 Kr. Indmeldelse til de nye Hold og Privat timer udledes snarest, for at den ønskede Tid kan reserveres.

Vimmelskiftet 42. Jorcks Passage. Tlf. 9202.

Musik og Sang

Klaverværker (Frederiksberg). Viderekomne Elever samt Børneelever fra 9 Aars Alderen modtages. Hurtig Rejseforberedelse. Træffes 5-7. Fru Larsen, Møntegade 25 St.

Engelsk Undervisning

Begyndere og Konversation. Hurtig Rejseforberedelse. Træffes 5-7. Fru Larsen, Møntegade 25 St.

Engelsk Handelskorrespondance

Julie Petersen, Kgl. aut. Translatrice, Foraaubingsskolen Alle 17 E, Stuen, Oversættelser.

Russisk og Tysk, Undervisning

tilbyder ung Kusseinde. Vester 2231 X. Ring inden 6.

Engelsk Konversationshold

for unge Damer. Moderne Litteratur. 8 Kr. mdl. Talevejsler for Begyndere og Viderekomne 5 Kr. Byen 1733 V.

Efter 2 Aars Studier v. Oxibords

Universitet tilbydes jeg Undervisning i Engelsk, saavel for Begyndere som Viderekomne. Bilet, mrk. 18612, modtager Berlingske Tidende.

Tysk hos Translater, nær Triangeln

Deltagere med Realeks. eller tilsvarende Kundskaber kan optages paa lille Korrespondenthold. Telefon 8719, (kun 6-8).

Spansk

Undervisning af indfødte Lærere (inde) ønskes af yngre Herre. Bilet, mrk. 73893, modtager B. T. Centralen, Raadhjulspladsen.

Engelsk og Fransk

Hurtig og praktisk Undervisning af øvet Lærere. Maanedlig Indmeldelse af Udlandet. Moderate Priser. Østerbrogade 85. Colving. Tlf. 14018. Trif. 10-12.

Engelsk i social-økonomisk til Debat

og i social-økonomisk en Aften hver 14. Dag fra 8-10. Telf. 19586.

Engelsk og Tysk

Konversation, Handelskorrespondance, Enetimer 10 Kr. pr. Maaned. Smaa Hold 5 Kr. Oversættelser. Fanny Lewishohn exam. Lærere. Vestervoldgade 96, 3. Træffes 3-8.

Fransk, Tysk, Dansk for Udlandige

Moderate Priser. Fru Jacobi, Nansensgade 71. H. J. Fredrikshøjsgade. Telefon Byen 981 Y. Inden 12. efter 6.

Russisk, Fransk, Engelsk, Tysk

Meta Kristensen, Bogholderikonkulent, Sofievej 9, 2. Nora 2523.

Practical English

21 Aar i Amerika. Handelskorrespondance, Oversættelser, Rejseforberedelse Morris Gutterman, Vendersgade 22.

Fransk, Frk. M. Arland

12 Aar i Paris. St. Thomas Alle 10. Telefon Byen 5872 Y.

Grundig Tysk

af indfødte Damer. Danasvej 5. 1. Sal th. Tlf. Vester 5819 V.

Fransk

Valkendsgade 30. K. Byen 3635. Indmeldelse Kl. 12-9 Aften. Begyndere og Viderekomne.

Mr. Cleaver

English Gothersg. 149. By. 1492 X.

Tysk

Martha von Schädler, Ir. 12 I. Bülowsvej 11. St. Vester 5595 V.

Fransk

Undervisning og Oversættelse ved kgl. aut. Translatrice. Nørrebrogade 74 A, 1. Tlf. Nora 771 V. Trt. best. efter 6.

Engelsk

Elever modtages til Rejseforberedelse og Korrespondentuddannelse i Fleraarigt Studieophold i Udlandet. Johanne Stützer, Nyvej 8 A. Telf. Vester 831 X.

Mlle Depernay Française

Tlf. de 12-1. Gothersgade 159, 3.

Undervisning i Tysk

Philip Eichel, Telf. Byen 153 X. Niels Juelsgade 6, 2.

Lær at tale, Engelsk

efter en enest. prakt. og interess. Metode. Jeg kan lære Dem at tale og skrive Engelsk flydende paa 3-4 Md. Smaa bill. Hold og Enetimer. Nora 5701. Mrs. Ross, Jesper Broch, manngade 4, 1. N.

Examinerte deutsche

Communelehrer erteilt Unterricht. Taarnborgvej 16, 4. bei Gl. Kongev.

Foreninger

St. L. L. 5924151 St. Joh. L. St. F. N° 5924177 = 2. B.

Femmers Kvindeseminarium, Struensegade 50.

Fredag den 4. Januar Kl. 8: Aarssammenkomst for tidligere Elever.

„Kredsen“

For de Ordensbrødre, som ikke har Bilet til Logens Taffel den 5. Januar 1924, arrangerer „Kredsen“ som i tidligere Aar - samme Dag en Middag a 9 Kr. pr. Kuvert, incl. Skat i Nimbs Selskabslokaler.

Brødre, som ønsker at deltage i denne Middag, bedes tegne sig paa en Liste, som vil være fremlagt hver Søndag fra Kl. 10 Form. til Kl. 4 Eftm. paa „Kredsen's Kontor, Niels Juels Gade 7, Stuen tilv. i Gaarden. Tlf. Byen 4731. Tegningen som er bindende, slutter senest d. 4. Januar Kl. 4 Eftm.

Arbejdernes Byggeforening

Kronprinsensgade 6, 1. 9-3. Lørdag 9 2. Fredag Aft. 6-8. Virker som Sparekasse og har til Formaal at opføre sunde og velindrettede Huse.

Indmeldelse modtages daglig. Kontingentet 2 Kr. om Maaned. Udbyttet til Medlemmerne i en Række af Aar 4 1/4 pCt. af hver uldt indbetalt 20 Kr.

Kammermusikforeningen.

Torsdag 3. Januar Kl. 9 Herman Sandby: Strygekvartet Nr. 3 i a-moll. Carl Nielsen: Op. 5, Strygekvartet i f-moll. Medlemmerne kan i Alten faa Lejlighed til indbetale Kontingentet 1/2 Time for Modets Begyndelse.

Bethedas Foredræsrække

Januar Marts 1921. „Kristendommen og vor Tid“.

Januar: Onsdag 16: Pastor Skovgaard-Petersen: Bjerprædiken og vor Tid. 23: Professor Ed Geismar: Lidelsen i Verden og Guds Forsynsværelse. 30: Provst Nordentoft: Vort Medansvar for de sociale Tilstande.

Februar: Onsdag 6: Sognepræst Hans Koch: Nutidens religiøse Længsler og Kirken. 13: Rektor Conrad Hansen: Barnedaab og Religionsundervisning. 20: Missionar Einer Hoff: Den nye Tid paa Missionsmarken. 27: Sognepræst Chr. Gad: Kristendommen og vor jordiske Kald.

Marts: Onsdag 5: Stiftsprovst, Dr. Ussing: Haabets rette Plads i Troslivet.

Alle Foredragene er Kl. 8. Adgangskort a 2 Kr. faas i Bethedas Forretningskontor, Romersgade 17 (aabent 9-5) samt ved Indgangen. Enkeltbiletter a 50 Øre kan som Regel faas ved Indgangen.

Verdens største Aviser

saavel som alle andre Blade i de 5 Verdensdele besørger vi Annoncer til Gratis Oversættelse til alle Sprog. De Forenede Annoncebureauer, Amagertov 23. Tlf. 3884-13884.

Et varmt Køkken

kan man opnaa ved at bruge Fugdal Tørv til Komfuret, og disse Tørv-koster kun en Femtedel af, hvad Køgegaskoster. Tørvene faas ved Henvendelse paa Tørvkontoret, V. Voldgade 4, Telf. 12,375.

Smager Theen Dem ikke, prøv da Masagama The

tilberedt saaledes: Naar Vandet spilkoger skylles Thepotten, hvorefter man kommer rigeligt med Blade paa og fylder op med spilkogende Vand. Theen trækker nu 5 a 7 minutter (ikke over lid), hvorefter det hældes fra Bladene over paa Serveringskanden. Nu er sidste Kop The lige saa aromatisk som første, og dertil en sund og stimulerende Drik. Forlang Masagama hos Deres Købmand.

Van Houten's

CACAO 29 CHOCOLADE

I Januar sælges en Del

MUSIK-INSTRUMENTER

til nedsatte Priser:

bl. a. Mandoliner fra 13 Kr. Banjo-Mandoliner fra 60 Kr. Basuner fra 75 Kr. Spejder-Trommer fra 8 Kr. Tamburiner fra 1 1/2 Kr. Kastagnetter fra 1 1/2 Kr. Ocarina fra 50 Øre. Nodelulle fra 1 1/2 Kr.

Aeolian Vocalion Plademaskiner fra 450 Kr. Electromophoner fra 500 Kr. Harmoniums fra 250 Kr. Pianoer fra 400 Kr. Selvspillende Klaverer fra 2400 Kr. Aco- og Vocalion-Plader fra 2 Kr. Piano-Noder fra 1 Kr. Selvspillende Harmonier, Harmonista, Harmonikaer fra 10 Kr. Ariston-, Intona-, Phonix-, Sym

Vidneafhøringerne i Internationale Assurance-Compagni

Hospitalsdirektør Nielsen rettede i Juni 1921 en skarp Kritik mod Selskabet og gik kort efter ud af Bestyrelsen.

I det igaar fortsatte Forhør i Sagen mod „Internationale Assurance-Compagni“ mødte som i aftes med det første Revisor C. Holmdal, som gav Forklaring om sin Stilling i Selskabet, hvor han havde deltaget i den aarlige Revision, men kun havde opfattet sig som Talrevisor, medens den kritiske Revision — efter hans Mening — paahvilede de daglige Revisorer og Forretningsudvalget.

Efter Revisor Holmdal mødte flere andre Revisorer, som gav lignende Udtryk for deres Pligt som Revisorer.

Instruksen, som begrænsede Revisorerne's Ansvar.

Kontorchef Bruun mødte og forklarede, at det var ham, der havde forlangt en Instruktion af Direktør Wiingaard, underskrevet af Bestyrelsen, for at Revisionen kunde være klar over det Arbejde, der paahvilede den. Han havde følt sig som Talrevisor, og det havde han sagt til W. Han var ikke i Tvivl om, at Ansvar for den kritiske Revision paahvilede Forretningsudvalget og dermed Bestyrelsen.

Næste Vidne var Kontorchef Graae, som ogsaa havde revideret Selskabets Regnskab, men ligesom de andre Revisorer mente, at det maatte være Forretningsudvalget og de daglige Revisorer, der foretog den kritiske Revision.

Derefter mødte

Direktør Østergaard, Nordisk Genforsikring, som forklarede, at det ikke er almindeligt,

at Hovedselskabets Bestyrelse udgør alle Aktionærerne i deres Datterselskaber, medens Wiingaard gjorde det, hvad der højest kan tillades gamle, soliderede Selskaber.

Dommeren: De har afgivet en Erklæring sammen med Direktør Sonnenberg. Er der indbefattet Bestyrelsens Stilling til Udbyttet?

Østergaard: Nej, det mener jeg ikke, men Udtrykket, at vi ikke mener, at Bestyrelsen kan dædes for Retrocessionsforholdene, har ikke Hensyn til Benyttelsen af Datterselskaberne i det Omfang, som det er sket i I. A. C., og Udbyttebetalingen. Bestyrelsen var jo ikke Fagmænd, men det vil jeg nødig udtale mig om.

Om den Undersøgelse, som Vidnet og Direktør Bramsen foretog i 1921 i November Maaned, forklarer han, at den var temmelig overfladisk.

Om Spørgsmaal.

Administrerende Direktør og Mægler udtalte Vidnet:

Jeg finder det ganske forkasteligt, at en administrerende Direktør samtidig er Mægler, men jeg tør ikke sige, at det ikke finder Sted baade i Udlandet og maaske ogsaa herhjemme, og jeg vil endda mene, at det kan praktiseres, at Direktøren faar Mæglerprovision af hans eget Selskabs Præmier. Det herer jo paa, hvor hæderlige Direktørerne er.

Ja, Assurandører er jo ikke Engle.

Aah, det kan de da være. Jeg finder som sagt Forholdet forkasteligt, men jeg kunde godt tænke mig, at et Selskab vilde tillade det, selv om det kunde være farligt,

og jeg tror, det er forbudt i den nye Forsikringslov.

Hospitalsdirektør K. M. Nielsen

mødte derefter og forklarede, at han paa Foranledning af Borgmester Lehmann havde været med i I. A. C.s Bestyrelse fra Begyndelsen.

Dommeren: De solgte nogle Aktier til andre og overtog ogsaa selv Aktier, hvorfor De i 1916 fik udbetalt 500 Kr. i Provision for Deres egne Aktier.

Nielsen: Jeg tror, jeg fik dem sendt.

Men De vidste, hvad det var for Penge?

Ja, men jeg er ikke sikker paa, om det var blevet drøftet i Bestyrelsen.

De traadte ud i November 1921.

Ja, jeg meddelte, at mine Embedsforretninger lagde saa meget Beslag paa mig, at jeg ikke kunde deltage i Bestyrelsesmøderne, men der var en dybere liggende Motivering. I Juni 1921 kort før Generalforsamlingen havde jeg faaet tilsendt et Udkast til Regnskab og Beretning samt en Skrivelse fra Direktionen om, at der var Ebbe i Kassen.

Det faldt mig for Brystet og kom fuldstændig bag paa mig. Jeg fremkom i Bestyrelsesmødet med en Kritik af Direktionen og Forretningsudvalget, fordi dette ikke havde holdt den menige Bestyrelse underrettet.

Direktør Nielsen oplæste derefter et Uddrag af den Kritik, han skriftligt havde rettet mod Selskabet, og hvori han bl. a. havde fremhævet, at andre Selskaber kunde give gode Udbytter. I. A. C. havde fra Begyndelsen haft 30 Procent af Aktiekapitalen indbetalt, og Wiingaard havde stadig betegnet Selskabet som det fineste af alle, saa der maatte være noget galt i, at der nu skulde indkaldes Kapital, skønt Præmierne i det forløbene Aar havde været oppe paa ca. 50 Millioner Kr. Direktionen foreslog Optagelse af Laan, hvad der vilde have stillet Selskabet i en daarlig Belysning overfor Bankerne, som vilde stille store Krav om Pant,

og den anden Udvej — at indkalde paa Aktierne — vilde være ubehagelig for Aktionærerne, hvoraf mange vilde se deres økonomiske Stilling truet.

Direktør Nielsen havde i sit skriftlige Indlæg foreslaaet Likvidation eller Overdragelse til et andet Selskab, Likvidation endda med Tab af de 30 Procent, der var indbetalt. Men, udtalte Direktør N., baade fra W.s og fra anden Side blev der givet Oplysninger, som skulde vise, at jeg saa for sørt derpaa.

Dommeren: Men blev de 6 Procent foreslaaet som Udbytte for 1920 trods Deres Kritik?

Ja, jeg bojede mig for Direktionen og Forretningsudvalget.

De blev dog alligevel i Bestyrelsen til November 1921?

Ja, jeg arbejdede for at faa en Meddirektør, men det blev jo ikke til noget. Der blev tilkaldt Sagkyndige, bl. a. Direktør Bramsen, som mente det rigtigst at standse men Wiingaard mente, Selskabet var godt. Jeg turde dog ikke blive ved, men meldte mig ud.

Ansaa De Dem nærmest som Repræsentant for Aktionærerne?

Ja, jeg var jo stadig Aktionær ogsaa i de smaa Re'er.

De var Revisor i de to Réer og modtog det store Udbytte.

Ja, Udbyttet havde jeg ingen Indflydelse paa. Det var ganske vist formelt Bestyrelsen, der foreslog Udbyttet.

Jeg vil ikke rose mig af Sagkyndskab eller større Kløgt end de andre Bestyrelsesmedlemmer, men jeg følte instinktmæssigt, at der var noget galt; derfor gik jeg min Vej.

Sparekassidirektør Jensen-Bjellekjær forklarede derefter, at han kom med som Repræsentant for Dansk Spareselskab, og han havde tegnet Aktier, dog uden at faa Provision af egne Aktier, men Grunden hertil vidste han intet om.

Om de 78,000 Kr., der er overført fra Dansk Spareselskab til I. A. C., forklarede Vidnet, at der havde været Tvivl om, hvorvidt D. S. var en Spareforening, der maatte høre ind under Sparekassinspektoret, og hvorved der ikke kunde blive Tale om Akquisitionskostninger, eller et Forsikringselskab. De havde aldrig — heller ikke fra Ministeriet — kunnet faa at vide, hvorledes Forholdet var, men Wiingaard paatog sig da at afholde Udgifterne, og Vidnet kunde godt tænke sig, at W. selv vilde betale Beløbet, da Spareselskabet var hans Hjertebar.

Dommeren: Og han sagde ikke, at han tog Pengene fra I. A. C.?

Vidnet: Nej.

Blev man da ikke klar over, at Spareselskabet senere vilde komme til at betale Pengene?

Nej det vidste jeg intet om.

De var jo Aktionær i Réerne, Gjorde De ikke Vrøvl over at skulle modtage 148 pCt. i 3 Aar?

Nej, det maatte jo Bestyrelsen om. Det blev sagt, at Forsikring var noget, der betalte sig godt.

Forheret blev derefter udsat, men fortsattes idag.

HAANDCRÈME
beskytter Hænderne
mod
KULDE og FROST
Faas overalt!
Skriv efter Prøvetube, der sendes gratis og portofrit.
A. H. RIISE'S HOVEDDEPOT
GOTHERSGADE 8 - KØBENHAVN K.

DØDE

Vor kære Mand, Fa'r og Svigerfa'r, fhv. Bankkasserer **Carl Hjorth** døde den 29. December. **Eduardine Hjorth**, **Axel Hjorth**, **Karen Hjorth**, **Koncertsangerinde**, **Olaf Hjorth**, **Astrid Hjorth**, **Overretssagfører**, f. Hasforth. Begravelsen er Torsdag den 3. Januar Kl. 2 1/4 fra Assistens Kirkegaards store Kapel.

Vor kære Mand og Fader **Marius Birket** er død i Dag fra mig og mine Børn. København, d. 29. Decbr. 1923. **Frederikke Birket**, f. Dahlgren. **Holger, Inger Marie og lille Annelise**. Begravelsen finder Sted Fredag den 4. Januar 1924 Kl. 1 1/4 fra det Nordre Kapel paa Vestre Kirkegaard, hvortil eventuelle Kranse venligst bedes sendt.

At min kære Søster **Nanny Charlotte Nathalie Bergmann** pludselig er afgaaet ved Døden Søndag den 30. Decbr., bekendtgøres herved for Slægt og Venner. Begravelsen finder Sted Fredag den 4. ds. Kl. 1 1/4 fra Garnisons Kirkegaards Kapel. Evt. Kranse bedes sendt til Kapellet.

At vor kære Mand, Fader, Søn og Broder, Barbmester **Aage Mario Knudsen** den 29. December er afgaaet ved Døden paa Amislyggehøst, bekendtgøres herved for Slægt og Venner. Paa Familiens og egne Vegne **Valborg Knudsen**, **Villa »Nobis«, Herlöv**. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar Kl. 2 fra det store Kapel paa Vestre Kirkegaard. Eventuelle Kranse bedes venligst sendt til Kapellet.

Vor kære Moder, Svigermoder og Bedstemoder, Enkefru **Jutta Christine Daugaard**, født Schou, døde 3. Juledag i sit 87. Aar. Aalborg, den 29. Decbr. 1923. Paa Familiens og egne Vegne **M. Daugaard**. Begravelsen foregaar i København forsk. Fredag den 4. Januar Kl. 1 1/4 fra Vestre Kirkegaards nordre Sidekapel, hvortil event. Kranse venligst bedes sendt.

At vor kære Fader **Eskild Oettinger** Nytaarsaften er afgaaet ved Døden, bekendtgøres herved af Børn, Sviger søn og Børnebørn. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar Kl. 11 1/2 fra Mosaik Vestre Kirkegaard. **Sara Heilbuth, Ingeborg Davidsen**.

At vor kære Tante **Laura Koenig**, f. Wiegand, den 29. December er afgaaet ved Døden, bekendtgøres herved for Slægt og Venner. **Sophie Alstrup, Olga Wiegand**, f. Wiegand. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar Kl. 2 fra Frederiksberg Kirke, hvortil eventuelle Kranse venligst bedes sendt.

Vor mangeaarige, elskelige Chef og trofaste Medarbejder, Overretssagfører **O. N. Nøkkentved** døde igaar. Begravelsen foregaar fra Frederikssunds Kirke den 4. Januar 1924 Kl. 2 1/4. **Frederikssund**, d. 31. Decbr. 1923. **Rich. Knudsen**, Sagfører. **Iuline og Erna Platz**, Kontorassist.

Det er min tunge Pligt at meddele, at adm. Direktør i Østflittens Brandforsikring **M. Birket**, R. af Dhg., efter et meget langt Sygeleie i Dag er afgaaet ved Døden, 44 Aar gammel. København, d. 29. Dec. 1923. **Poul Christensen**, Formand for Bestyrelsen. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar 1924 Kl. 1 1/4 fra Nordre Kapel paa Vestre Kirkegaard.

Min elskede Mand, Overretssagfører **O. N. Nøkkentved** døde idag, Søndag. Begravelsen foregaar fra Kirken Fredag den 4. Januar 1924 Kl. 2 1/4. Slægt og Venner bedes modtage Dødsbudskabet paa denne Maade. **Frederikssund**, d. 30. Decbr. 1923. **Laura Nøkkentved**, f. Idel.

Det bekendtgøres herved, at min kære Mand, fhv. Gaardejer, Dbmd. **P. Poulsen** er afgaaet ved Døden Fredag den 28. Decbr. Paa Børns, Svigerbørns og egne Vegne **Neel Poulsen**, **Englandsvej 45**. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar Kl. 1 fra Sundby Kirke til Taarnby Kirkegaard.

Vor kære, opotrende Hustru og Moder **Ane Cathrine Christensen** døde fra os igaar. **Frederiksberg**, d. 29. Decbr. 1923. **Chr. Christensen**, **Elsø og Carl Folmer**. Begravelsen finder Sted Fredag den 4. Januar Kl. 2 fra Søndre Kapel paa Fasankirkegaarden, hvortil event. Kranse bedes sendt.

At vor kære Mand og Fader, Typograf **Wilh. Hansen** pludselig er afgaaet ved Døden den 29. December, bekendtgøres herved. **Amalie Hansen**, f. Nielsen, og Børnene. Bisættelsen finder Sted Fredag d. 4. Januar Kl. 1 i Krematoriet paa Bispebjerg.

Vor kære, gode Hustru, Moder, Bedstemoder og Svigermoder **Fanny Olofa Friis**, født Therp, døde stille Mandag den 31. Decbr. Dragør, den 2. Januar 1924. Paa Familiens og egne Vegne **Jan Friis**. Begravelsen foregaar fra Dragør Kirke Lørdag den 5. Januar Kl. 2.

Vor inderlig elskede Datter og Søster **Mary Ingeborg Jensen** er efter lang Tids Sygdom stille afgaaet ved Døden den 29. Decbr., 24 Aar gammel. Hendes dybtørgende Forældre og Søskende. **Albert Jensen og Hustru**, **Ejendomshandler**, **EngHAVEVEJ 1, St. Hans**. **Margrethe**, **Axel, Anna, Ebba**. Begravelsen foregaar Fredag den 4. Januar 1924 Kl. 11 1/4 fra Søndre Kapel paa Vestre Kirkegaard, hvortil eventuelle Kranse bedes sendt.

Vor højt elskede Moder og Svigermoder **Louise Mende**, født Müller, døde pludselig idag. København, d. 31. Decbr. 1923. **Lucia Mende**, **Otto Küncel**, **Harald Nielsen**, **Louise Küncel**, **Astrid Nielsen**. Begravelsen foregaar Lørdag den 5. ds. Kl. 11 fra det store Kapel paa Assistens Kirkegaard, hvortil eventuelle Kranse venligst bedes sendt.

At min kære Hustru **Anna Helene Andresen** er død den 30. Decbr., bekendtgøres herved. Paa Børns og egne Vegne **P. J. Andresen**, pens. Sibsforer i D. F. D. S. Begravelsen foregaar fra Gentofte Kirke Lørdag den 5. Januar Kl. 1.

Min kære Mand, fhv. Laboratorieforsker **Just Chr. Holm** døde stille inat. **Frederiksberg**, d. 31. Decbr. 1923. **Cecilie Holm**. Bisættelsen finder Sted Lørdag den 5. ds. Kl. 1 fra Krematoriet, hvortil event. Kranse bedes sendt.

Min kære Mand, Grosserer **Poul Jølvor** døde Nytaarsdag efter faa Dages Sygeleie. København, den 2. Januar 1923. **Elisabeth Jølvor**, f. Winther. Bisættelsen finder Sted Lørdag den 5. ds. Kl. 3 1/2 fra Set. Pauls Kirke. Eventuelle Kranse bedes sendt til Kirken. Begravelsen foregaar i Svendborg.

At vor kære Broder **Anders H. Skovfoc**, forhen. Tilskærer hos Firmaet I. Moresco, København, Lørdag den 30. December er afgaaet ved Døden, bekendtgøres herved for fraværende Slægtninge og Venner. **Frøbjerg**, **Bred St.**, d. 1. Januar 1924. Paa Familiens Vegne; **Carl Skovfoc**. Begravelsen finder Sted Lørdag den 5. Januar Kl. 11 fra Hjemmet, Kl. 2 ved Orte Kirke.

Min kære Hustru, vor kære Moder **Kaja Ingeborg Høning**, født Jagd, døde paa Diakonisseshjælpen Nytaarsnat. **P. J. Høning**, **Gunhild**, **Aksel**, **Astrid**, **Kai**. Begravelsen foregaar fra Solled Kirke, Lørdag d. 5. Januar Kl. 1 1/4. **Vor kære Hustru og Moder Hainsine Frederiksen**, født Nielsen, døde stille og roligt Nytaarsnat Kl. 12 1/2. Paa Børns og egne Vegne **Chr. Frederiksen**, **Værkfører ved Søminnekorpset**. Begravelsen finder Sted Søndag den 6. Kl. 2 fra Søndre Kapel paa Vestre Kirkegaard.

Vor kære Tante, Oberstinde **Thora Rogind** døde idag den 2. Januar. **Rose Christiansen**, **Cathrine Clausen**. Begravelsen foregaar i Haderslev.

Min kære Mand, Grosserer **Hans Lorentzen** døde i aftes. København, den 1. Januar 1924. **Astrid Lorentzen**, f. Lelolii. **Børnene**.

Vor kære Mand og Fader, Hestehandler **F. Worle** er idag pludselig afgaaet ved Døden. **Frederiksberg**, 2. Januar 1924. Paa Børns, Svigerbørns og egne Vegne **Mario Worle**. Begravelsen bekendtgøres senere.

At vor kære Fader **August H. C. Ballin** døde igaar, bekendtgøres herved af hans Hustru og Børn. **Anna Ballin**, **Johannes Ballin**, **August Ballin**. Begravelsen vil senere blive bekendtgjort.

At min kære, trofaste Medarbejder gennem en meget lang Aarrekke, **Hr. August Ballin**, efter længere Tids tiltagende Sygdom er afgaaet ved Døden d. 2. Januar 1924, bekendtgøres herved, **Jørgen Jensens Eff.**

Vor kære, lille **Annelise** døde idag. København, den 31. Decbr. 1923. **Franciska og Olaf Hasmark Ove**.

Vor kære Mand og Fader, Assurandørdirektør **Jacob Jensen** døde Lørdag Aften stille og rolig. Aarhus, den 29. Decbr. 1923. **Christiane Jensen**, f. Brostrup. **Paul Brostrup-Jensen**.

Gudfader hjemkaldte igaar Aften min Hustru **Johanne Gelert** ved en mild og stille Død. København, d. 1. Januar 1924. **Chr. Gelert**. Begravelsen finder Sted i Stihed.

Vor kære Bedste- og Svigermoder **Helene Ballin**, født Warburg, døde idag. København, d. 1. Januar 1924. **Ragna Holtman**, **August Kongsted**, f. Kongsted. **Gertrud Kongsted**, **Carl Holtman**. Begravelsen foregaar i Stihed.

At Gud har hjemkaldt min kære Mand og Fader, fhv. Forretningsfører **Christopher Schrøder** den 30. Decbr., bekendtgøres herved for Slægt og Venner. **Frederiksberg pr. Sørb.** **Ane Kirstine Schrøder**, f. Jensen. **Helga Schrøder**, **Arvid**, **Rostassistent**, **Hugo Schrøder**, **Revisor**. Begravelsen finder Sted i København og vil senere blive bekendtgjort.

Vor gode Fader, fhv. Apoteker paa St. Croix **A. Paludan-Müller** døde Nytaarsdag 1924. København, den 2. Januar. **Marie Paludan-Müller**, **Ingeborg Tillisch**, f. Paludan-Müller. Begravelsen foregaar i dybeste Stihed.

DØDE

Anmeldte for Københavns Byrets Skifteret. Den 2den Januar. Fhv. Handlende, Frk. Maren Rasmussen. Frk. Birthe Marie Jensen Rasmusdatter. Gaardejer Per Poulsen. Arbejdsmand Hans Pedersen. Blomsterhandlende Frk. Petrine Hansen. Pens. Telefonmontør Hans Peter Arnold Petersen. Pensionist Niels Peter Nielsen. Fru Anna Margrethe Jensine Petersen, f. Petersen. Husassistent, Frk. Ingeborg Mary Jensen. Frk. Anna Kristine Maria Kristensen.

Arbejdsmand Christiansens Enke, Margrethe, f. Sørensen. Husejer Frk. Nanny Charlotte Nathalie Bergmann. Arbejdsmand Petersens Hustru Mata Mathilde Emilie, f. Nielsen. Frk. Ingeborg Kathrine Kirstine Nielsen. Enkefru Johanne Petersen. Værkfører Wilhelm Carl Alfred Stevnsdal. Typograf Lars Peter Wilhelm Hansen. Karretmager Niels Victor Emil Jensen. Missionær Oxbiergs Hustru Marie Christine, f. Boye. Arbejdsmand Madsons Enke, Hanne Marie, f. Nielsen.

BEGRAVELSER

Torsdag den 3. Januar. Nordre Kapel paa Vestre Kirkegaard, Kl. 1 1/4: Enkefru Johanne Petersen. Søndre Kapel paa Vestre Kirkegaard, Kl. 1 1/4: Værkfører Wilhelm Carl Alfred Stevnsdal, Kl. 2 1/4: Skomagere Nicolai Anders Nielsen. Østre Kapel paa Vestre Kirkegaard, Kl. 2: Frk. Alma Sofie Engberg, Kl. 11 1/4: Pens. Reservesprøjtefører Schütts Hustru Anna E. C. Kapellet paa Assistens Kirkegaard, Kl. 2 1/4: Fhv. Bankkasserer Carl Richardt Hjorth. Krematoriet, Kl. 1: Enkefru Anna Margrethe Jensine Petersen. Kapellet paa Holmens Kirkegaard, Kl. 12 1/2: Enkefru Huld Marie Josephine Larsen. Søndre Kapel paa Frederiksberg Assistens Kirkegaard, Kl. 1 1/4: Karretmager Laursens Hustru Mathilde, f. Hansen, Kl. 2: Fhv. Kontorchef Gethers Hustru Philippa, f. Roerup. Nordre Kapel paa Frederiksberg Assistens Kirkegaard, Kl. 1 1/4: Frk. Petra H. Hansen, Kl. 2: Frk. Elna Sasser.

CARL IPSEN'S
Ligkistemagasin
Oehlenschlägersg. 1
Begravelser og
Ligbrændinger besørges.
Central 9967 Vester 4282.

Viggo Klæbels
Ligkistemagasin,
Adalgade 7. Telefon 3167.
Grundlagt 1860.
Begravelser og Ligbrændinger besørges.

SEMLER & PEDERSEN
LIGKISTE-MAGASIN
Saxogade 2 (Hj af Vesterbro)
Filial Østerbrogade 64 Tlf. 0 2628
Begravelser og Ligbrændinger besørges
Balsamering af Lig udføres

HANDEL SØFART

England og Verdens-Økonomien.

Det store engelske Finansblad „Economist“ udarbejder hvert Nytaar en Oversigt over den økonomiske Udvikling i det forløbne Aar. Bladets „Financial Review“ er stillet til vor Disposition, og vi gengiver det nedenfor.

Udviklingen henimod en Løsning af Verdens økonomiske Problemer har ikke været saa gunstig i 1923, som man haabede, da Aaret begyndte. Faa Dage efter Nytaar opløstes Paris-Konferencen, og Frankrig bestemte sig til at okkupere Ruhr-Området, hvilket fik de mest virtrækkende Følger og hidtil har domineret den økonomiske og finansielle Stilling. For Storbritanniens Vedkommende har Aaret imidlertid bragt en vis Genrejning. Delvis paa Grund af det Skridt, der blev taget af Frankrig i Januar, blev der givet en kunstig Opstramning til forskellige af Landets specielle Industrier, og Handelsforholdene paa virkede deraf i fire eller fem Maaneder, idet det ligeledes fik nogen Fordel af den boom, som udviklede sig i Amerika i de første Maaneder af Aaret. Priser og Lønninger har været adskilligt roligere end i de foregående Aar, og Produktionen i de fleste Hovedindustrier er langsom, men sikkert steget og nærmer sig nu til det Omfang, der gjaldt før Krigen. Denne Ekspansion er opnaaet uden utilbørlige Prisforhøjelser og er af Pengemarkedet blevet finansieret uden utilbørlige Forhøjelser af Raterne, og uden at Producenterne har maattet sælge de Værdipapirer, i hvilke de anbragte deres løse Kapital under Depressionen.

Arbejdsløshed, Produktion og Priser.

Ovenstaaende Resumé maa suppleres med nogle faa statistiske Oplysninger. Arbejdsløshed s-Procenten, som var 12,7 i Januar var 11,7 pCt. i Oktober efter at have været saa lav som 10,7 pCt. i Maj. Den sæsonmæssige Nedgang i Beskæftigelsen, som normalt finder Sted i Efteraaret, har iaar slet ikke gjort sig gældende, idet Tallene for August, September og Oktober har været stationære. Fra 1. Januar til 1. December var der en Netto-Reduktion paa omtrent 300.000 i det samlede Antal af ubeskæftigede Arbejdere.

Produktionsstatistik forefindes ikke i større Udstrækning, men de Tal, der kendes, giver et godt Indtryk. Den gennemsnitlige månedlige Kulproduktion er saaledes 23,3 Mill. Tons for de første 10 Maaneder af Aaret, sammenregnet med 20,6 Mill. i 1922 og 24,3 Mill. i 1913. Af Raarjer produceredes der i den samme Periode 631.000 Tons pr. Maaned imod 542.000 Tons i 1922 og 569.000 Tons i 1913. Endvidere produceredes der 720.000 Tons Staal om Maanedet imod 494.000 Tons i 1922 og 649.000 Tons i 1913.

Det månedlige Gennemsnit af „Economist“'s Engros-Indeks var i 1922 59,9 pCt over Gennemsnittet for 1913. I de første 10 Maaneder af 1923 var det 60,6 pCt. højere end i 1913; det højeste Punkt naaedes i Slutningen af April, da Stigningen var 64,9 pCt og det laveste — 55,3 pCt. — i Slutningen af Juli.

Det officielle Pristal for Leveomkostningerne var i Januar 77 pCt. højere end i Juli 1914, faldt til 69 pCt. i Maj og Juni, men slutter nu med den samme Procent som da Aaret begyndte.

Handelen med Udlandet og Handelsbalancen.

Tallene for Storbritanniens Handel med Udlandet har som Sammenligningsgrundlag tabt en Del af deres Værdi, da Englands og Nord-Irlands Handel med den irske Frisat er taget med ind i Statistiken, medens det er udeladt i den irske Frisats direkte Handel med Udlandet. Hvor meget dette paavirker de Tal, der nu offentliggøres, er det umuligt at sige, omend det er anslaaet af en fremragende Sagkyndig, at 5 pCt. af Ændringen falder paa de irske Tal. I de 11 Maaneder af 1923 viser de officielle Tal en Stigning paa 8,8 pCt. i Importen, sammenlignet med den tilsvarende Periode ifor, medens Stigningen er 6,3 pCt. i Eksporten og 13,5 pCt. i Reeksporten. Importoverskudet, som er 177 Mill. Lstr., er steget med 26 Mill. Lstr. eller med 17 pCt., men det månedlige Gennemsnit paa lidt over 16 Mill. Lstr. forekommer ikke særlig ufordelagtigt i Sammenligning med Differencen forud for Krigen, naar man tager Hensyn til Prisernes Forandring.

En nærmere Undersøgelse af Handelsbalancen kan foretages for de første 9 Maaneder af Aaret. Det fremgaar heraf, at vort Importover-

skud i Handelen med Amerika var 77 Mill. Lstr. mod 103½ Mill. i den samme Periode 1922 og 44 Mill. Lstr. i Januar—September 1914. I Sammenligning med 1914 er Nettoimporten fra Amerika steget med 71 pCt., Eksporten med 66 pCt. og Importoverskudet med 75 pCt.

Valutaforholdene.

En af Foreteelserne paa Valutamarkedet i det forløbne Aar var den jævne Nedgang i Sterlingnoteringen i New York, Kursen var i Begyndelsen af Aaret 4,68 Dollars pr. Lstr. og steg til over 4,70 i Marts, men fra dette Tidspunkt og videre frem var der en jævn, omend svag Nedgang indtil Efteraaret, da Kursen begyndte at synke noget hastigere, idet den naaede 4,25 i November, det laveste Punkt siden Begyndelsen af 1922. En af Grundene til den ret pludselige Nedgang i Kursen var en Ministers diskrete Bemærkninger om den engelske Pengepolitik. Hans Tale blev fortolket, som om den betød, at Regeringen paataente en Inflationspolitik som et Middel imod Arbejdsløsheden, og til trods for øjeblikkelige Dementier fra Premier- og Finansministerens Side var Virkningen paa Valutamarkedet voldsom, og en Overflytning af Tilgodehavender fra London til andre Pladser gav øjeblikkelig en Antydning af, hvad der vilde blive Følgerne, hvis Storbritannien forlod sin sunde Finanspolitik.

De vigtigste Kontinentalvalutaer har bevæget sig hid og did, eftersom Reparationspørgsmaalets Faser skiftede. De franske og belgiske Francs og den italienske Lire er mere eller mindre fulgte ad, omend Liren den seneste Tid har vist Tegn til Uafhængighed. Alle udviser de en betydelig Depreciering. En Begivenhed, der maa noteres med Tilfredshed, er derimod Stabiliseringen af den østrigske Krone, takket være den af Nationernes Forbund iværksatte særdeles vellykkede Plan, der medførte et internationalt Laan til Østrig i Juni Maaned. En uheldig og kaotisk Skæbne har ramt den tyske Mark. Kursen var i Begyndelsen af Aaret 48,500 pr. Lstr., men har nu naaet det astronomiske Tal 50 Billioner. Og de forskellige tyske Finansministers Bestræbelser for at standse Syndfloden og indføre et stabilt Omløbsmiddel har foreløbig været fejlede.

Pengevæsen og Banker.

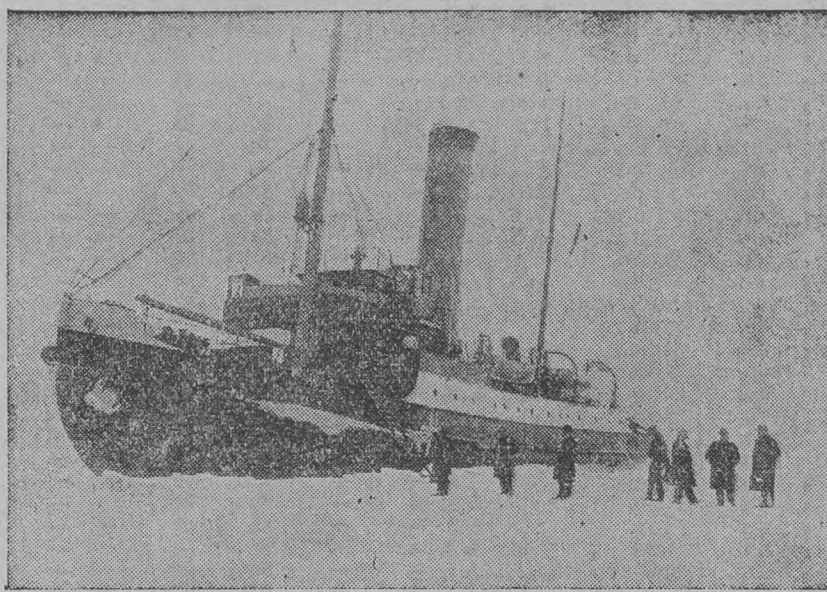
Paa Londons Pengemarked var Aarets Begivenhed Diskontoens Forhøjelse fra 3 til 4 pCt. den 5. Juli. Dette Skridt gav Anledning til megen Diskussion imellem de Sagkyndige. Det var den almindelige Mening, at Bankens Foranstaltning fandt Sted af Hensyn til Dollarkursen, og det er sandsynligt, at Direktionen foretog Forhøjelsen paa et Tidspunkt, da man maatte antage, at den ikke vilde faa nogen skadelig Virkning paa det engelske Forrentningsliv. Som Forholdene har udviklet sig er hverken Dollarkursens Stigning blevet standset eller den indenlandske Industri blevet hæmmet.

Bortset fra Bank-Ratens Forandring har Pengemarkedets Historie i 1923 været uden Begivenheder. Raterne paa Diskontomarkedet er stadig behersket af de Sætsere, der er gældende for Treasury Bills, som er blevet en af de vigtigste Bestanddele af Lombard Streets Maskineri. Omløbet af Currency Notes har vist en svag Tendens til Nedgang og andrager nu omkring 281 Mill. Lstr., hvilket er en Nedgang paa ca. 10 Mill. Lstr. i tolv Maaneder. Bankindskudene er ogsaa væsentligt lavere end i Slutningen af 1922, idet Gennemsnittet for de 9 engelske Clearing-Banker for Oktober 1923 er 1629 Mill. Lstr. mod 1685 Mill. i December 1922. Kapital-Emissioner paa London-Markedet fandt Sted i et mindre Omfang end i 1922, omend de sidste Maaneder viser en anselig Ekspansion og meget større Totalsummer end i de tilsvarende Maaneder i 1922. Nedgangen i Summen for de første 9 Maaneder skyldes hovedsagelig mindre Laan fra Regeringens Side samt en Nedgang i de andre Beløb, der blev lagt Beslag paa til andre Formaal. Den nye Kapital, der i denne Periode blev anvendt af britiske Besiddelser, androg 50½ Mill. Lstr., hvilket var en Nedgang paa 4½ Mill., og samtidig et Ud'andets Laan ned fra 50 til 43 Mill. Lstr.

Aktiemarkedet.

Paa Aktiemarkedet var den første Halvdel af Aaret adskilligt bedre fra et forretningsmæssigt Synspunkt end den næste. I de første fire Maaneder var der en

Isen bliver nærgaaende.

Havneæsnets Isbryder „Væderen“ i Virksomhed.

Isen begynder at blive nærgaaende nu. Igaar var Sundet fra lidt Syd for Helsingør indtil udfør Kastrop isfyldt, og enkelte Steder i Drogden og omkring Middelgrunden pakkede Isen paa ubehagelig Maade, saa at Svitzer maatte bringe et og andet nedstødt Fartøj Assistance, og Københavns Havneæsnets Isbryder „Væderen“ maatte begynde sin Kampagne. Den gæve lille Isbryder, der i flere foregående Vintre, under nuværende Havnemester Hansens

jævn og solid Kursstigning, og det højeste Niveau naaedes ifølge Beregningerne i Bankers Magazine i April. Da det stadig mislykkedes at naa til en Ordning paa Kontinentet, blev der lagt en Dæmper paa Foretagsomheden, og skønt det ikke kan siges, at der har været nogen Déroute, har den ringe Interesse, der er udvist af Publikum, ikke været tilstrækkelig til at holde Kurserne oppe.

Praktisk talt ligger de dog gennemsnitlig paa det samme Niveau som i Slutningen af 1922, og hvis de Forhaabninger, der nu næres, m. H. t. en Fremgang i Løsningen af de europæiske Problemer, ikke bliver gjort til Skamme, vil man maaske komme til at opleve en stærk Stigning i Børsforretningerne og i de noterede Kurser.

Børsen.

Fra Valutamarkedet.

Man havde ventet Sterling ansat lidt lavere i gaar, men Forventningen blev ikke opfyldt. Sterling blev ved Noteringen uforandret.

Dollars, som fra Formiddagen viste stærkt stigende Tendens, noteredes ikke mindre end 4 Kr. højere for 100 Dollars, og i Dollar'ens Kølvaand fulgte de svenske Kroner, som viste en Stigning af 65 Øre, hvorved en svensk Krone nu kom til at koste 1½ dansk Krone.

Derimod var Parisfrancs yderst svage. Noteringen blev 28,90, men den virkelige Omsætningskurs ligger ikke saa lidt herunder.

Obligationerne.

Fonds laa en Ubetydelighed lavere. Der omsattes 846,100 Kr. og 100 Pd. Sterling.

Aktiemarkedet.

Bankerne laa fast med en Omsætning af 92.000 Kr. Ganske vist var Haandværkerbank ½ lavere, men Diskontobanken og Aarhus Privatbank sluttede begge ½ højere, og Privatbanken lagde endogsaa 2 til sidste Kurs. Uden Notering nævnedes Islands Bank 63 Sælger.

Af Trafikpapirer omsatte Københavns Telefonaktieselskab 24.000 Kr. med ½ lavere Slutkurs. Jydsk Telefon havde ingen Omsætning, men sluttede — med Fradrag af 2½ pCt. — 1 højere. Frederiksberg Sporvejselskab sluttede — efter Fradrag af 5½ pCt. — 88½ Køber. Blandt Assurancepapirerne omsattes 4000 Kr. kgl. Soassurance til 80. Uden Notering nævnedes Store Nordiske 680 Køber, Brandassurance A. 440 Køber, do. B. 540 Køber.

Handelselskaberne laa ved en Omsætning af 320.000 Kr. særdeles fast. Ø. P. omsatte 100.000 Kr. og sluttede 2 højere. Ø. K. havde en Omsætning af 204.000 Kr. og sluttede 4½ højere. Kul sluttede ved en lille Omsætning i højere. Uden Notering nævnedes Oversøisk Compagnie 57 Sælger.

Dampskibene laa med fast Tendens og en Omsætning af 372.000 Kr. For- enede steg ¼, men Dannebrog noterede Dagens største Stigning med 3. Flere Selskaber steg 1½ og 1½. Uden Aars Fedelsed den 10. Januar.

Notering nævnedes Torm 340 Køber.

Industrien var fast og havde en samlet Omsætning af 667.400 Kr., hvoraf over en Trediedel skele i Kabelekter, der sluttede i en Kurs 6½ pCt. højere end sidst. Film steg 2½, og Burmeister blev 1½ højere, Sukker 1½ højere. Adskillige Selskaber havde Kursstigninger mellem 1 og 2 pCt. For Bryg noteredes en Kursnedgang af 3½, og desuden sluttede Faxe 3½ lavere, medens der endnu noteredes et Par ubetydeligere Minus'er.

Ialt omsattes paa Aktiemarkedet 1.479.400 Kr.

Efterbørsen.

I Bank- og Skibsgruppen nævnedes: Landmandsbank omsat til 35, Kul 113 Køber, Ø. P. 156½—158, Ø. K. 178½—179, omsat til 178, 179, For- enede 100½—101, omsat til 100½, Norden 250 Køber, omsat til 250, Dannebrog 113½—115, omsat til 114, Orient 400 Køber, Myren 130½—131½, Dansk-Fransk 120 Køber, omsat til 120, Dana 37½—38, Orion 70½ Køber, Bugser 64½ Køber, Aalborg Bank 122 Køber, Syd. Am. Plant. 3 Køber, Dansk-Norsk 80½ Sælger, omsat til 80½, 80, Patria omsat til 6, Dspk. af 1912 280 Køber, Hamlet 2½ Køber, Quarto 1—2, Skagerak 74½—75, Hippalos 4 Køber, Atlanterhavet 123—124, omsat til 123½, Atalanta 135 Køber.

I Industrigruppen nævnedes: Burmeister 191—191½, Sukker 284 Køber, omsat til 284, 285, Sprit 175½ Køber, Modeweg 107½—108½, Teglværker 35½—36, omsat til 35½, Porcelæn 108 Køber, Papir 111—112, Nordisk Kabel 136½—138, omsat til 136, 136½, 137, For. Jernstøberier 81½—83, omsat til 81½, 82, Atlas omsat til 90, Nord. Films omsat til 93, 94, Svovlsyre omsat til 158, Østjydsk Bryg 128 Sælger, Maltfabrik 126—130, Mælk omsat til 170, Beauvais 132—134, omsat til 133, 134, Wolff & Arvé 64—69, omsat til 65, Hellebæk 124 Køber, Hørholm 63½—65, Schønning & Arvé omsat til 46, Kruckov-Waldorff 14—16, omsat til 15, 14, Lange & Co. 20—25, Vølund 55 Køber, omsat til 55, Fredb. Jernst. 84—86, Schous Sæbe 176—179, Blaagaard Sæbe 59—61, Soda 119 Køber, Dansk Frysning 9 Køber, Herman Petersen 69½ Køber, omsat til 70, Dæhnfeldt 8—12.

Svitzer 124—127, Nord. Fjer. 103—105, Skovindustri 6½—8, Brødfabrikker 107 Køber, omsat til 107, 106, United Wine 50—65, Søe-Jensen 25 Køber, Grenaa Dampvæveri omsat til 75, Frederiksberg Metal 66 Køber, Roulunds Fabr. 15 Sælger, Dansk Sæbe 60 Køber.

Personalia.

Grosserer J. C. Jensen, Ny Østergade, fylder 60 Aar den 8. Januar.

Den 9. Januar fylder Kreditforeningsdirektør N. K. Moestrup 70 Aar.

Grosserer J. Amstrup fylder 60 Aar den 9. Januar.

Prokurist Hjalmar Holboll fylder den 6. Januar 50 Aar.

Kontorchef i „Østifternes Kreditforening“ R. R. Eibe fejrer sin 75. Uden Aars Fedelsed den 10. Januar.

Det vanskelige Aar.

Allerede i Juli Maaned begyndte nogle erfarne britiske Redere at tage Skibene hjem for at lægge dem op, ihvorvel ingen Reder gerne lægger sit Skib op uden at være tvungen dertil. Man havde i Foraarets Løb trostet Rederne med, at man havde naaet Bunden; ikke des mindre gik det i Sommerens Løb stadig nedad, af og til saas en lille Lysning, som fik Optimisterne til at fornemme en bedre Tid, men alle Tegn paa Børing svandt atter bort i Sommerstilheden, og alt blev ved det gamle trostesløse. Hvad der ogsaa i Juli skadede Skibsfarten, var den om sig gribende Havnearbejderstrejke i England, idet Skibene fik lange Ophold dér til Tab for Rederierne. De store Udgifter ved Losning og Lastning stod heller ikke i Forhold til Fragterne. Det hændte, at den udgaaende Fragt næsten gik med til Betaling i Lossehavnen. For Trampfarten var det ogsaa til Skade, at Linerne tog, hvad de kunde, og for Sejlskibene var det endnu uheldigere, da Dampene blev kastet ind paa Ruter, der før var forbeholdt Sejlskibene.

Med nogen Forundring saa man i England, at Japan, Italien og andre Lande kunde tage mod Fragter, som man i England maatte anse for tabbringende. Udlandets Konkurrence syntes at udvikle sig foruroligende for England, og der hævdede sig Røster for, at man ikke kunde holde Stillingen under de nuværende Forhold. Endog af Kornfarten blev den britiske Tonnage trængt ud af fremmed Konkurrence. Man klagede over, at andre Landes Skibe bragte Korn fra Englands egne Kolonier.

I August bedredes Forholdene ikke, de ustabile Forhold i Europa bar sin store Skyld for den akutte Depression i Skibsfarten. Det lysnede lidt, da den engelske Havnearbejderstrejke, som havde været i fem Uger, nu begyndte at ebbe ud. Nogle engelske Skibe blev dog oplagt, efterhaanden som de kom hjem, de tabte stadig Penge ved at sejle, og kunde egentlig ikke konkurrere med Udlandets Skibe; man mente, at Søfolkene vilde blive mere medgørlige, naar de saa, at britiske Skibe ikke kunde sejle med de høje Hyrer. Rederne mente, at Skibene maatte lægge op, indtil en saa høj udgaaende Fragt kunde faas, at man var sikret for Tab paa Rundreisen. Andre britiske Redere søgte endnu deres Skibe udefter, men paa fremmede Pladser kunde de ligge længe og vente paa en hjemgaaende Last. For disse Redere var det ikke længere saa meget Spørgsmaalet om Raterne, som blot at kunde faa Fragt, de tog derfor mod Fragter, der gav større Tab, end hvis de havde taget Skibene hjem i Ballast til Cardiff.

September begyndte med, at La Plata viste en lille Bedring, saa ringe, at det man opnaaede var, at Tabet dog blev mindre end før. Der blev ogsaa købt en god Del Trælast fra Østersøen, hvor Rederne kunde forlange højere Fragter. Efter Jordskælvskatastrofen viste der sig et stort Behov for Tonnage for Fart paa Østen, og der søgtes Dampere for Korn fra Australien til Japan.

Uheldigt var det, at man for hver ledig Fragt paa Markedet saa flere Skibe melde sig som fragtsøgende; der var stadig for stor Overflod paa Tonnage i Forhold til Verdensomsætningen. Rederne var bange for at bygge Skibe under saadanne Forhold, man mærkede dette særligt paa de britiske Værfter, der næsten ikke fik Bestillinger paa ny Tonnage, end ikke Clydens verdenskendte Værfter modtog i et Par Maaneder nogen Kontrakt om Bygning af Skibe.

I Begyndelsen af Oktober var der paa enkelte Markeder Tilløb til en lille Bedring i Raterne og nogen mere Efterspørgsel efter Tonnage, men i det store og hele var Forholdene dog ikke gunstige, og Aar-

sagerne var først og fremmest de internationale Kreditforhold, som tvang de valutasvage Lande til at indskrænke Købet af oversøiske Varer.

Noget ind i Oktober begyndte det at se lidt bedre ud, ikke fordi man kunde finde lønnende Beskæftigelse, men en Lysning saas dog i den Sky, som saa længe havde hvilet over Markedet. Der var mere Aktivitet i Kulhavnen. Middelhavet tog en Del Last, og rundt omkring paa Kontinentet sporedes der Bedring; paa Montreal var Efterspørgslen større, fordi det gik mod Sæsonens Slutning, og det samme kunde ogsaa siges om Hvidehavet og Østersøen samt om Sortehavet og Donau, der tog en Del Tonnage, for Sæsonen skulde sluttes.

Men selv under disse lidt bedre Forhold var det vanskeligt for mange Redere at undgaa Tab, og for en stor Del skyldtes det de lange Ophold i og de høje Afgifter i de britiske Havne. De ellers praktiske Engelskmænd lod de kontinentale Havne gaa i Spidsen med Hensyn til billige Afgifter og hurtig Ekspedition. Man har Eksempler paa, at Skibe, der lossede Trælast i Manchester, maatte ligge i et Par Uger og vente paa at komme til at losse.

De økonomiske Forhold i Tyskland øvede ogsaa deres Indflydelse paa Fragtmarkedet, og nogle Redere havde en vis Uvillie mod at sende deres Skibe til Hamborg eller andre tyske Havne eller omdirigerede Dampene. Et saadant Forhold maatte virke forvirrende paa ethvert Marked, men var man bange for at sejle paa Tyskland, uddvidedes efterhaanden Sejlsadsen paa Rusland i stigende Grad.

I Begyndelsen af November Maaned sendtes Tonnage til Stillehavet, fordi den japanske Regering bestilte en Del Trælast; af større Betydning var dog Beslutningen om at tage flere Linere ud af Atlanterhavsfarten og lade dem sejle Turisture Jorden rundt. Nogle af disse Linere tager nemlig, hvad Last de kan faa fat paa, og selv om de ikke har stor Betydning som Fragtskibe, var det dog ca. 700.000 Tons, som for Vinteren blev taget fra de amerikanske Havne.

Midt i November blev der befragtet mange Skibe med Trælast fra Nordvest-Amerika til Japan, og da disse Skibe blev taget fra andre Markeder, haabede man paa, at det vilde influere gunstigt paa Fragtmarkedet som Helhed, men da der paa den anden Side ogsaa stadig kom ny Tonnage ind paa Markedet, antog man, at der endnu var 50 pCt. mere Tramptonnage, end Efterspørgslen krævede.

Spørgsmaalet om almindelig Oplægning var derfor stadig oppe, men hvad skulde Rederne gøre; det kostede at holde Skibene sejlene, men det var dyrt at lægge dem op. Der laa dog i engelske Havne ¾ Mill. Tons oplagt, og dette Tal var siden April jevnt og sikkert blevet større. Tallet svarede til 5 pCt. af den engelske Flaade, Frankrig havde 35 pCt. oplagt og Amerika 60 pCt.

Der var stadig — selv i Slutningen af November — Skibsfart paa Bottenhavet. Det milde Vejr gjorde sin Indflydelse gældende. Nordpacificfarten blev stadig livligere, fra Japan krævedes mange Skibe, og i Slutningen af November sporedes i det hele taget en „all round“ Forbedring paa de lange Rejser.

I December stod det klart, at Aaret vilde slutte bedre, end man turde haabe et Par Maaneder før. Bedringen var dog ikke Tegn paa en kommende god Tid, dertil er Depressionen for omfattende, men siden Foraaret havde det ikke set saa lyst ud.

Kornafskibningen trak Tonnage til Australien og Sortehavet; La Plata var kommen ud af Stagnationen og tog Tonnage til bedre

Officielle Kurser paa Københavns Børs.

Den 2. Januar 1924.

Obligationer.

Table of bond prices (Obligationer) with columns for issuer, amount, and price. Includes entries like 'Danske Statsobl. af 1894' and 'Stats 10-aarige af 1915'.

Table of various financial instruments and exchange rates, including 'Kreditk. i Landejend.', 'Fynske Kreditforening', and 'Jydske Land Kredit'.

Table of interest rates and other financial data, including '1. Afd.', '2. Afd.', and '3. Afd.'.

Table of stock prices (Aktier) for various companies like 'Nationalbank', 'Privatbank', and 'Dansk-fransk Dampskibsselskab'.

Rater, og Japan ønskede nu Mel og Træ og tog Hvede fra Australien. Ogsaa Sukkerfarten lovede ret godt, Japan og Europa importerede Sukker fra Java og Mauritius med stigende Efterspørgsel efter Skibe.

I det nye Aar tør man derfor til en vis Grad haabe paa en livligere Skibsfart, end man længe har været vant til at se.

Meddelelse fra Marineministeriet.

Lysklokkelønden Sassnitz og Fyr og Fyrskibet Bremen er inddragne. Vragtønderne Konrad i Femern Bølt og Ala 7 Søml Nord for Dahmes Hoved er erstattet af Vragtønder. Fyrskibet Travemünde er erstattet af en sort-rød Spidstønde.

I disse Dage er udsendt den aarlige Fortegnelse over samtlige Grosserere i København samt Fortegnelsen over Mæglere og Veksellere.

Table of exchange rates (Valuta og Diskonto) for various cities: København, Stockholm, Kristiania, Berlin, London.

De skandinaviske Seddelbankers Ugerapporter.

Table showing weekly reports of Scandinavian note banks for 1923, including Nationalbanken, Sveriges Riksbank, and Norges Bank.

Handelstelegrammer.

Table of telegrams and exchange rates from London, Liverpool, and other international locations.

Generalforsamlinger og Udbytter.

Table listing general assemblies and dividends for various companies, including A/S Aalborg Aktie-Bryggerier and A/S Almani Bryggeri.

Særskilte Bekendtgørelser

Legater

Ledige Portioner af Legater under Bestyrelse af Københavns Borgerrepræsentation.

De, der vil søge nedennævnte Legater, kan få Blanketter til Ansøgninger udlævet paa Borgerrepræsentationens Legatkontor, Raadhuset, Kl. 10-3, og maa tilbagelevere dem sammesteds, behørig udfyldte, attesterede og forsynede med Anbeholdninger, inden 1ste Februar d. A.

L. N. Hvidts Legat, stiftet 12. August 1849.

Ledig en Portion paa 180 Kr. en Gang for alle for en værdig og trængende Enke eller en Borger med Borgerskab i København. Udbetales den 12. August d. A.

Jens Steffensen Kaas' Overskudslegat til Huslejemester Spannjers tilsvarende Legat.

Ledig nogle faa Portioner à 30 Kr. til værdige, gamle eller svage Personer af begge Køn, glatte eller uglatte, af alle Borgerklasser i København, Spannjers tilsvarende paa Frederiksberg, og kan de, der en Gang har faaet et af disse Legater, der kun uddelles for et Aar ad Gangen, forvente fremdeles at faa det, saalænge Trang og Værdighed skønnes at være tilstede, men maa de hvert Aar indgive Attest om deres Stilling tilligemed Huslejekvittering. Blanketter til Attester maa være afhentede og indgivne inden ovennævnte Tidfrist.

B. W. Mitchells Legat.

Ledig nogle faa Portioner à 200 Kr. aarlig for over 40 Aar gl., i Køben havn boende Enker eller forældreløse, uglatte Døtre af afdøde Mænd af Handels-, Haandværks- eller Embedsstanden i København, naar de lever i trange Kvar og er uden Forsørgere.

Alle, der allerede har dette Legat, maa, for at beholde det, hvert Aar med Attest godtgøre, at de paaemlede opfylder Betingelserne for Opnaaelse af Legatet. Blanketter til disse Attester maa være afhentede og indgivne inden ovennævnte Tidfrist.

Niels Aarestrup og Hustru Petrine Aarestrups Legat.

Portionerne af dette Legat udbetales paa Overretssagtorer Hallagers Kontor, Dyrsk Nø. 7, 1ste Søj, den 10., 11. og 12. Januar 1924, hver Dag Kl. 3-4 Eftermiddag.

De udlævede Kvitteringsblanketter medbringes i underskrevet og attestet Stand.

København, den 2. Januar 1924. Bestyrelsen.

N. Zahles Legat

til videre Uddannelse ved Studier hjemme eller ude, dog kun undtagelsesvis Eksamenstudier, kan søges af prøvede og dygtige Lærere ved Pige-skoler af lignende Art som Frk Zahles Skole Lærere fra denne har under ellers lige Vilkaar Fortrinret. Legatportionen (1000 Kr.) bortgives 19de Marts. Ansøgninger sendes inden 20de Februar til Professor A. B. Drachmann, Ellinorvej 33, Charlottend.

Prinsesse Louise af Schaumburg-Lippe, født Prinsesse af Danmark, Mindelegat.

Af dette Legat, hvis Formaal er at yde Rekonvalescenshjælp til uformuende Kvinder mellem 30 og 60 Aar, hvem akutte Sygdomme har bragt i trange Kvar, er 15 Portioner à 100 Kr. ledige.

Ansøgninger maa være indsendte inden 12. Januar 1924 til Overretssagfører Henrik Stæhr, Holmens Kanal 2 København, og maa være skrevne paa Blanketter, der holdes sammesteds.

København, den 28de November 1923. Legatets Bestyrelse.

Det af Københavns Kommunalbestyrelse for Træaaret 1924-26 affattede Regulator for offentlige Gangstier

er overensstemmende med Forskrifterne i Lov af 4. Juli 1850 § 3 Udfærdiget den 5. Januar 1924 fremlagt til Eftersyn i Raadhusets Oplysningskontor og paa Distriktsforstander-kontorerne i Frederikssundsvej 102, Lyshøj Allé 5 og Portugalsgade 10. Københavns Magistrat, den 29. December 1923.

Licitation.

Bly til Gjentotte Kommunes Vandværk. Levering af 6000 kg. Bly udbydes herved i offentlig Licitation i Henhold til Betingelser, der ligger til Eftersyn paa Teknisk Forvaltnings Kontor, Ingeborvej 1, Charlottend (10-3), og som kan udlæves ved Henvendelse til Kontoret.

Tilbud, mrd. »Bly«, indgives samme Sted inden Lørdag den 5. Januar Kl. 1.45 Em, til hvilken Tid Tilbudene vil blive aabnede i Overværelse af de Bjedende, som maatte indfinde sig.

Gjentotte Kommunalbestyrelse, den 21. December 1923.

H. Parkov.

V. A. Westergaard

Udstationering.

Ved Gardehusregimentet vil der ca. den 8de Ja uar 1924 blive udstationeret en Del Stamheste, som fortrinvis egner sig til Ridebrug. Ansøgninger om at komme i Betragtning som Fodervært — for nye Foderværter ledsaget af en Vederbæftighedsattest fra en Øvrigheds-person eller to vederbæftige Mænd — maa snarest indsendes til Gardehusregimentet, København Ø. Ansøgning fra nuværende eller tidligere Foderværter vil fortrinvis blive taget til Folge.

Erhvervsbanken

for Handel, Haandværk, Landbrug og Grundejere. Aktieselskab.

Balance pr. 31. December 1923. Aktiver. Kr. Ø. Kassebeholdning 106,435.61 Indenlandske Banker og Sparekasser 284,728.78 Udenlandske Korrespondenter, fremmed Mønt og Veksler paa Udlandet 418,593.51 Aktier og Obligationer heraf egne Aktier nom. Kr. 119,520.— 125,708.67 Panteobligationer 319,907.29 Indenlandske Veksler 946,313.10 Udlaan m. Pant eller Kautions heraf mod Pant i egne Aktier, nom. Kr. 11,840.— 1,950,378.17 Kasse Kredit 1,176,289.62 Konto Kurant 1,405,485.93 Forskellige Debitorer 26,434.56 Faste Ejendomme 884,901.29 Inventar og Boksanlæg 46,783.73 Omkostnings-Konto 120,884.76 7,812,840.02

Passiver. Kr. Ø. Aktiekapital 1,000,000.00 Folio Konto 995,622.11 Konto Kurant 524,837.75 Indlaan paa Bankbog eller Bankbogsvilkaar 664,630.87 Indlaan paa bestemt Tid eller Opsigelse 1,894,357.11 Indenlandske Banker og Sparekasser 51,207.76 Udenlandske Banker 250,550.61 Kunders Tilgodehavende i fremmed Valuta 439,658.61 Forskellige Kreditorer 728,318.98 Prioritetsgæld i fast Ejendom 497,225.75 Renter & Provisioner 166,430.47 7,812,840.02

Haandværkerbanken i København.

Balance ultimo December 1923.

Debet. Kr. Ø. Kassebeholdning 1,255,937.90 Indenlandske Banker 436,828.79 Udenlandske Korrespondenter, fremmed Mønt og Veksler paa Udlandet 227,294.36 Obligationer og Aktier heraf egne Aktier nominelt Kr. 0.— 4,409,611.51 Panteobligationer 2,666,193.52 Indenlandske Veksler 4,182,655.91 Udlaan mod Pant eller Kautions 2,461,550.45 Heraf Laan mod Haandpant i egne Aktier nominelt Kr. 96,200.— 19,098,838.69 Konto Kurant 8,065,365.71 Forskellige Debitorer 276,432.63 Faste Ejendomme 1,258,000.00 Afdelingernes Inventar og Box Konto 60,000.00 Omkostninger 409,910.47 44,808,617.94

Kredit. Kr. Ø. Aktiekapital 6,000,000.00 Reserver 531,387.59 Folio Konto 1,563,889.15 Konto Kurant 6,823,265.31 Indlaan paa Bankbog ell. Bankbogsvilkaar 8,440,113.00 Indlaan paa bestemt Tid eller paa Opsigelse 9,842,589.02 Indenlandske Banker 9,949,698.41 Udenlandske Korrespondenter, fremmed Mønt og Veksler 594,214.15 Forskellige Kreditorer 286,476.08 Prioritetsgæld i fast Ejend. 704,565.34 Rente og Provision 30,787.05 44,808,617.94

Aktieselskabet

Købmandsbanken i København.

Balance ultimo Decbr. 1923.

Debet. Kr. Ø. Kassebeholdning 121,789.55 Indenlandske Banker 101,325.74 Udenlandske Korrespondenter, fremmed Mønt og Veksler paa Udlandet 99,950.04 Obligationer og Aktier heraf egne Aktier nom. 49,400.00 Indenlandske Veksler 465,459.06 Udlaan mod Pant eller Kautions 837,851.10 Heraf Laan mod Haandpant i egne Aktier nom. Kr. 3,000.00 Kassekredit 2,253,111.63 Konto Kurant 113,186.27 Forskellige Debitorer 210,606.11 Inventar 43,000.00 Omkostninger 107,441.72 4,481,264.75

Kredit. Kr. Ø. Aktiekapital 750,000.00 Reserver 80,000.00 Folio Konto 1,174,281.04 Konto Kurant 113,363.71 Udlaan paa Bankbog 950,192.64 Indlaan paa Opsigelse 835,808.03 Indenlandske Banker 140,301.40 Forskellige Kreditorer 180,753.96 Rente og Provision 152,365.99 Overført fra forr. Aar 38,195.38 4,481,264.75

Aktieselskabet

Smith, Mygind & Hüttemelers

4 1/2 pCt. Partial-Obligations-Laan.

Den pr. 2. Januar 1924 forfaldne Rentekupon Nr. 57 udbetales hver Søndag fra Kl. 10-2 i Københavns Handelsbank, Holmens Kanal Nr. 2. Sammesteds indrives de pr. 2. Januar udtrukne Obligationer.

Aktieselskabet

Fabrikers Partialobligationslaan

De pr. 2. Januar 1924 forfaldne Kupons og udtrukne Obligationer indløses af Aalborg Diskontobank.

Aktieselskabet

For alle Slags kurante Partivarer

haves hurtige, kontante Aftagere, for Tiden søges særlig Kaffe, Kommen og Kemikalier. Dansk Handel & Eksport, Knabrostræde 5. Tel. Central 8623.

Aktieselskabet

De forenede Bryggerier.

Udbytet for Aaret 1922-23 udbetales daglig med 15 pCt. imod Aflevering af Kupon Nr. 10. København, den 31. December 1923.

Privatbanken i København, Aktieselskab.

A/S. Frederiksberg Sporveje.

Udbytte 5 1/2 pCt. for Regnskabs-aaret 1923 af ovennævnte Selskabs Aktier udbetales fra og med 2. januar 1924 daglig Klokken 11-1 paa Selskabets Konto, Frederiksberg-gade 36. 3. Sal, mod Aflevering af de paagældende Kupons. Bestyrelsen.

Kjøbenhavns Handelsbank

udbetaler daglig Kl. 10-2 de pr. 2. Januar 1924 forfaldne Kupons af:

- Sønderjyllands Kreditforening. Jydsk Hypothekforening. Østifternes Landhypothekforening. Islands Landskasses 4 1/2 pCt. Laan af 1909. Islands Statskasses 5 pCt. Laan af 1919. Bryggeriet »Odin« 5 pCt. Laan af 1899. Crome & Goldschmidts Fabrikers 5 pCt. Laan af 1911. De forenede Jernstøberiers 5 pCt. Laan af 1910. Hedehus-Teglværkets 5 pCt. Laan af 1907. Portland-Cement-Fabrikens »Norden« 5 pCt. Laan af 1911. Trondhjems Kommunes 3 1/2 pCt. Laan af 1895, samt udtrukne Obligationer af Sønderjyllands Kreditforening. Jydsk Hypothekforening. Østifternes Landhypothekforening. Islands Landskasses 4 1/2 pCt. Laan af 1909. De forenede Jernstøberiers 5 pCt. Laan af 1910. Hedehus-Teglværkets 5 pCt. Laan af 1907. Portland-Cement-Fabrikens »Norden« 5 pCt. Laan af 1911. Trondhjem Kommunes 3 1/2 pCt. Laan af 1895.

Privatbanken i København.

Imod Aflevering af de tilsvarende Kupons udbetales daglig de den 2. Januar 1924 forfaldne Renter af følgende Aktier og Obligationer, nemlig:

- Aktier i Store Nordiske Telegraf-Selskab. do. i Lolland-Falsterske Jernbane-Selskab. do. i Østjyllandske Jernbane-Selskab. do. i Jydsk Telefon-Aktieselskab. 6 pCt. Reservelondsbeviser i Det forenede Dampskibsselskab. 4 pCt. Obligationer i Østjyllandske Jernbane-Selskab. 4 pCt. do. i Gjedser Jernbane-Selskab. 4 pCt. do. i Byggeselskabet Aladdin af 1918 samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Burmeister & Wains Eksport Komp. samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i A/S Cimbrria samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Danske Cikoriefabriker af 1902 samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Danske Cikoriefabriker af 1911. 4 1/2 pCt. do. i Danske Sukkerfabriker. 5 pCt. do. i Danske Vink- og Konserverfabriker af 1911 samt udtrukne Stykker. 4 1/2 pCt. do. i Danske Conservesfabriker af 1902 samt udtrukne Stykker. 3 1/2 pCt. do. i Frederiksberg Kommune af 1896 samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Gyldenlandske Boghandel. 5 pCt. do. i Gosch & Godthaab samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Kastrop Glasværk samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Missionskurstedet Nyborg Strand samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Raadvaddams Fabriker. 6 pCt. do. i Scania-Vabis & Raadvaddam. 5 pCt. do. i »Sanatorier for Brystsyg«. 5 pCt. do. i Krystalisværket A/S. 5 pCt. do. i Københavns Telefon Aktieselskab af 1909 og 1914 samt udtrukne Stykker. 4 1/2 pCt. do. i Slangerupbanen. 4 pCt. do. i Aarhus Stad af 1899 samt udtrukne Stykker. 3 1/2 pCt. do. i Aarhus Stad af 1902. 5 pCt. do. i Jydsk Telefon-Aktieselskab af 1906 og 1909. 5 pCt. do. i Jydsk Telefon-Aktieselskab samt udtrukne Stykker. 6 pCt. do. i Jydsk Telefon-Aktieselskab samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Forenede jyske Farverier og Trikotagefabr samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i De forenede Glasværker samt udtrukne Stykker. 5 pCt. do. i Danske Oliemøller og Sæbelabriker. 4 1/2 pCt. do. i do. Oblig. i Industrielle Kreditforening samt udtrukne Stykker. — i Jydsk Land-Hypothekforening do. — i Kommune-Kreditforeningen do. — i Københavns Hypothekforening do. — i Østifternes Hypothekforening do.

Patent til Salg.

Handel-Maatschappij H. Albert de Bary & Co., Amsterdam, Holland, ønsker at sælge deres danske Patent No. 23999 paa en »Tokammerbremse«, eller at afstaa Retten til Udnyttelse af Patentet. Nærmere Oplysninger meddeles Lehmann & Reer, Krystalgade 24.

Licitationen

udg. 2 Gg. ugl. Abonn. 5 1/2 Kr. kvart-aarlig Eksp Læderstræde 11 C. 7814.

Aktier,

Obligationer og udenlandsk Mønt, Checks og telegrafisk Udbetaling. Danske Aktieselskabsoplysninger. Vekslerer Chr. Lauridsen, Ndr. Frihavnsgade 52. Telf. 5386.

Czar-Rubler købes.

Tilbud udbedes. Tlf. Vester 4849.

Bluseskaanere og Jumpers i alle Arter købes. Kun Lagervarer her eller ab Tyskland og England. Billet, mrk. 3606, modt. Ann.-Kont., Blaagaardsgade 3.

Islandsk Kompagni A/S St. Strandstræde 14. Palm 2017. Klipfisk Sild Lamnekød Specialitet: Klipfisk i Pakker Æggehvide Vand Sammen- 74% 13% Klipfisk 21% 73% lig selv

J. C. Nielsens Læste- og Rundstokkefabrik, Trælhandlende, Øresundsvej 143. Telefon Amager 1869. Lager af: Rundstokke, Kasteskaffer og Ledningslister. Prima Varer, rimelige Priser.

Trævarer

af alle Slags fra første Kl. snorlandske og sydsvenske Savværker tilb. til laveste Dagspriser. Forespørgsler besv. omg. N. Johnson & Co., Esløf, Sverige. Telegr.-Adr.: »Johan

Kælke.

Et Parti Kælke, 90 cm. a 6.50 paa Stk. tilsalg. Telf. 6343.

Dampkedel! En brugt, men god Kedel, med ca. 100 Kv.-Meter Hedeflade ønskes til købs. Udførl. Oplysninger i Billet, mrk. 73830, modtager B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

En Vognladning tyske glas. Rør 10 cm, med fornødne Façonrør, som ankommer til Frederiksberg St. i Løbet af 8 Dage, er billig tilsalg. Billet, mrk. 73787, modtager B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

SODA her forlange Tilbud fra Einar Egense Amallegade 3 Telef. 8295 — 13295 — 6848 Kemikalier for Industri

13 Ligestrems-Motorer à 3 1/2 H. Kr., 6 svære Briketpressere og 7 autor. Komprimer-Maskiner for Tabletter og lign., alle nye, sælges meget billigt. Billet, mrk. 6362, modtager T. Holms Annoncebureau, Niels Hemmingsensgade 20.

3000 Spader sælges samlet a 55 Øre pr. Stk. Aage Lind Bredgade 63. Telf. 12.581.

By-Repræsentant søges. 3 a 4 energiske Repræsentanter antages straks for København i The- og Vinbranchen. Uden tidligere at have repræsenteret Firmaer i samme Branche, er Henvendelse uønsket. Nødvendige Oplysninger samt Referencer i Billet, mrk. 17705, til Berlingske Tidende.

Dygtig Repræsentant sælges af yderst konkurrencedygtigt Firma til Salg af tyske Nikkelvarer. Ansøgninger med Oplysninger under Billet, mrk. 18588, modtager Berlingske Tidende.

God Kapitalanbringelse. En herværende, over 20 Aar gammel, kendt Fabriks- og Handelsvirksomhed, der drives som Aktieselskab, men hvor 99 pCt. af Aktierne er paa Ledens Hænder, ønsker paa Grund af, at Forretningen stadig vokser, 75,000 Kr. Præference Aktier tegnet til god Rente. Billet, mrk. 2793, modt. Berlingske Tidende inden 10de Januar 1924, til hvilken Tid Forretningens Regnskab er færdigt. Der tages kun Hensyn til Billetter, der er fremsendt gennem anerkendte Sagfører-Firmaer. Beløbets Størrelse bedes opgivet.

Dygtig Sælger som i Bil besøger Bagere og Kolonialhandlere i By og paa Landet paa Sjælland, kunde ønske at medtage et l. Kl. Firma. Billet, mrk. 3482; modtager Berlingske Tidende.

En virkelig regnskabskyndig yngre Mand tilbyder sin Assistance med Anlæg af Bøgholderier, Omlægning af ældre Regnskaber samt Status-Oppørelser og Revision. Udarbejdelse af Drejtsregnskab til Skattevæsenet i Henhold til Lov af April 1922. Tlf.: Strand 123 y.

Nye Fjedere til »Ford«. Repræsentationen for en nøje gennemprøvet, patenteret Dobbelt-Ford-Fjeder til »Ford«, kan for København og enkelte Distrikter paa Sjælland, afgives til solde Firmaer. Eventuelle Interesserede bedes indlægge Billet, mrk. 18604, til Berl. Tid.

Skotøjsfirma. Det landskendte Firma »The White Eagle Shoe Co.«, hvortil er knyttet en god og solid Kundekreds, kan overtages med Inventar og et yderst ringe Lager paa favorable Vilkaar. Nærmere Aftale: Central 12360.

Provins- og Landrejsende. Gammel, anerkendt Cigarfabrik, som ønsker at gaa bort fra Pladsrepræsentation, søger 3 dygtige Rejsende, som mod god Provision vil medtage konkurrencedygtig Prøvekollektion, 1 for Nord- og Sønderjylland, 1 for Fyen og Langeland, 1 for Sjælland og Lolland-Falster. Billet, mrk. 93, modtager Bergenholz, Centralpavillonen, Kbhvn. B.

Kolonial-Repræsentanter. Energiske og hos Utekrammere godt indførte Repræsentanter søges til Salg af sydrugt for konkurrence- og leveringsdygtigt Firma. H. Nees & Co. A/S. - Sydrugt en aros - Nørre Farimagsgade 33.

Repræsentant - Maskinbranchen. Som indenbyes Repræsentant søges en Værkfører ell. lign. i Alderen 27-33 Aar, der mener sig i Besiddelse af Evner som Sælger. Skal besøge de større Fabriker for et velindført Firma i Maskin- og Værktøjsbranchen. Stillingen er velbetalt og der reflekteres kun paa en første Klasses Mand. Billet, mrk. 3186, modtager Berlingske Tidende.

TRYKSAG Til Berlingske Tidendes Ekspedition, Pilestræde 34, København K.

Generalrepræsentation for Danmark.

Til Repræsentation af vore Fabrikater i Danmark søger vi 1ste Klasse, Repræsentanter med bedste Forbindelser med den i dette Tilfælde kommand, Kundekreds. Tilbud om muligt i det tyske Sprog (Kendskab til det tysk Sprog er en Betingelse) samt Fotografier og Referencer ubedret F. J. Mamppe Stargard i Pom. Likörfabrik, Weinbrenneri.

Uge- eller Maanedtsblad

kan — for at faa fuld Udnyttelse af Maskiner og Arbeidskraft — blive trykt i moderne Bogtrykkeri til ekstra Lav Pris. Forlang Tilbud i Bille m. nr. 3383, til Berlingske Tidende.

Konsignations-Lager i Rostock

ønskes i Fedt, Margarine, Ost etc. etc. at et velindført Firma. Sikkerhed kan stilles. Bille, m. nr. 3494, modtager Berlingske Tidende

Agentur og Oplag

søges af velindført Firma for Aabenraa eller hele Sønderjylland. God Lage plads. 1ste Klasse Firmaer bedes henvende sig til Nielsen & Jensen, Aabenraa. Telefon 458.

Manufaktur-Sælger,

indført paa Øerne og Østkysten af Jylland, søger et 1ste Klasse Firma repræsentere pr. Provision. Ima-Referencer. Bille, m. nr. 3524, modtager Berlingske Tidende.

En Kompagnon søges,

som vil deltage i Udnyttelsen af et revolutionerende Patent (Universalinduct til Turistautomobiler). Kapital uødvendig. Bille, m. nr. 3513a, modtager B. T.-Centralen, Aarhus.

Imod Kapitalindskud

søger energisk, ung Mand Optagelse i et ældre, velanset Agentur og Importfirma. Bille, m. nr. 3504, modt. Berlingske Tidende.

Sælger — Specialmaskiner.

Salgsorganisation i Danmark søger en 1ste Kl.s Sælger af Kontortechnik. Kun en Herre, der kan og vil tjene over 10,000 Kr., bør ansøge. Gensidig Diskretion. Bille, m. nr. 3330, modtager Berlingske Tidende.

Rejsende — Sverige.

Et Trikotagefirma søger velindført Repræsentant til at medtage Kollektionen. Bille, m. nr. 3381, modtager Berlingske Tidende.

Skotøjsrejsende,

indført overalt, ønsker at medtage et godt Firma i Damefodtøj, specielt Kilearbejde. Bille, m. nr. 3425, modtager Berlingske Tidende.

Fabriksleder til Trikotagefabrik.

Til selvstændig at lede en fuldt moderne Trikotagefabrik søges en dygtig, teknisk uddannet Mand. Henvendelse Fredag den 4de d. M., fra Kl. 9—5, til

Uhrenholdt & Christensen, Klosterstræde 23.

Fremtidsstilling.

En dygtig, energisk, ung Mand, 25—30 Aar, med gode Salgsevner, og som virkelig har Interesse for sit Arbejde, kan mod indskud ca. 5000 Kr. faa god Stilling i ca. 12 Aar gammel, godt indarbejdet, velanset en gros Agenturforretning (ikke Forsikring eller Manufaktur) med store Muligheder for Udvidelse. Om godt Samarbejde kan opnaas, eventuelt senere, mod større Kapitalindskud, Kompagniskab. Bille, m. nr. 73872, modtager B. T. Centralen, Raadhuspladsen.

Rejsende og Repræsentant

for København og Provinsen, der vil medtage en Kollektion i Haandarbejder og Lyseduge til hidtil ukendte Priser, bedes indlægge Bille, m. nr. 3532, med Referencer, paa Berlingske Tidende.

Repræsentanter.

2 unge, energiske, ugifte Repræsentanter, som tidligere har besøgt Købmænd, Bagere og Konfekturerforretninger, søges til at berejse hele Danmark. Ansøgere maa være mellem 23 og 30 Aar. Rejsesudgifter, Diæter, Gage og Provision erholdes. Ansøgere bedes vedlægge Kopi af anbefalinger samt opgive Referencer under Bille, m. nr. 17753, til Berlingske Tidende.

Aarhus.

Indført Detailfirma i Aarhus i Manufaktur søger Forbindelse med udenlandske Firmaer i Uld- og Bomuldsvarer. Bille, m. nr. 18594 modtager Berlingske Tidende.

Rejseplads søges

til Nytaar af stabil Rejsende pr. Provision eller fast Gage. 10 Aar for nuværende Firma, godt indført over hele Landet hos Bog-, Galanterihandlere, Isenkræmmerne, Sadelmagere og Glarmestre. Bille, m. nr. 18580, modt. Berlingske Tidende.

Pens. Embedsmand

søger Kapital (indtil 5000 Kr.) til hurtige Forretninger m. meget stor Fortjeneste. Bedste Sikkerhed. Bille, m. nr. 16389, modtager Berlingske Tidende.

Bager

Med Kapital søges til Start, evt. Ejendoms køb. Bille, m. nr. 3605, modt. Berlingske Tidende.

Elektrisk en gros

mindre Forretning, indarbejdet genn. 10 Aar, til Salg. Bille, m. nr. 3603, modt. Berlingske Tidende.

God Livsstilling.

Handels- eller bogholderkyndig Mand, der kan indskyde en Kapital mellem 50 og 100,000 Kr. i en i god Gang værende ca. 14 Aar gammel en gros Forretning, kan opnaa Kompagnonstilling. Alle nærmere Oplysninger er til Tjeneste ved Henvendelse til Sagførererne H. A. Rasmussen & S. Olesen, Odense.

Maskinafskrivning - Duplikering

25 Sange duplikeres fra 2 Kr. Fru Bülow-Olsen, Tagensvej 52. Taga 194 Y.

Undertegnede tegner herved Abonnement paa

Morgenudgaven Aftenudgaven Begge Udgaver

af Berlingske Tidende.

(Det, der ikke ønskes, bedes overstrøget).

Navn

Stilling

Adresse

2 energ. Forretningsmænd m. Kontor & Telt.

søger straks Agentur, Kons.-Lager ell. Samarbejde med kapitalstærk Forretningsmand. Bille, m. nr. »Business» 540, modt. Berlingske Tidende.

10,000 Kr.,

vent mere. Yngre Forretningsmand er korrespondere Tysk, Engelsk, fransk, søger sig optaget som Kompagnon i ældre, solid Forretning, vent. søges Stilling i et Firma, hvorefter paa Grund af Alder i nær emtid ønsker at trække sig tilbage. skretion tilskires. Bille, m. nr. 3502, modt. Berlingske Tidende.

Konsignationslager. Manufakturhandler,

er grundet paa Kapitalmangel, hænnes i Udvidningen, søger et Konsignationslager. Bille, m. nr. 3506, modt. Berlingske Tidende.

Stilling søges som Repræsentant eller Rejsende i Trikotage eller Manufaktur indført ung Forretningsmand. Kundekreds: ca. 300 Forretninger i København og paa Øerne. For Tiden usat i ældre importfirma i ovennævnte Branche. Fineste Referencer foreligger for dygtig og energisk Sælger. Fast Gage og Provision ønskes, og kun Tilbud fra 1. Kl.s Firmaer. Bille, m. nr. 17725, modtager Berlingske Tidende.

Veksellærer (noteringsberettiget) søger Medarbejder med Kapital. Man bedes henvende sig personligt eller skriftligt til Højesteretssagfører A. Martensen-Larsen, 30 Breugade, København.

Cigar- og Vinkandler

søger Plads som Repræsentant for herved Cigar-, Cigaret- eller Vinfirma. Har været Repræsentant. Bille, m. nr. 3363, modtager Berlingske Tidende.

Sælger søges.

Et herved velindført Aktieselskab søger en 1ste Kl.s Sælger, som mod stor Provision kan paatage sig Salget af Drivremme, Slinger, Olier etc. Bille, m. nr. 3526, modt. Berlingske Tidende.

Bygningskonduktør

søges til Murer- og Entreprenørforretning. Ansøgeren maa være perfekt til Opmaalning med Folkene og til Tilbudgivning. Kendskab fordrer til Jord- og Kloakarbejde. En Mand, der kan tilføre nyt Arbejde, foretrakkes. Referencer ønskes. Bille, m. nr. 3591, modtager Berlingske Tidende.

Kompagnon.

Yngre Forretningsmand af anset Familie og med Kapital søger Optagelse som Kompagnon i god Handels- eller Fabrikvirksomhed. Skriftlig Henvendelse til Overretssagfører Edmund Warburg Nørregade 6.

Rejsende.

En yngre ugift Rejsende eller ældre Manufakturkommiss der har Bilkort, kan straks faa Plads som Rejsende for ældre Firma i Herreklædningensbranchen. Anbefalinger modtages i Bille, m. nr. 73828, til B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

Rejsende.

Et 16 Aar gammelt, vel indført Firma i Herrerelinger og Hatte her søger straks en ung Rejsende for Jyllands Landpladser. Løkket Bil, Dage og Provision. En velindført Rejsende, der kan føre Bil, vil blive foretrukket. Bille, m. nr. 73827, modtager B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

Skotøj-Repræsentant

for Købstæderne, velindført i fine Forretn., søges mod Provision til at medtage en virkelig 1ste Kl.s Kollektion i randsyet Fodtøj. Bille, m. nr. 73811, modt. B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

Papirvarer engros.

Mod Kapitalindskud søges Engagement som Disponent eller Repræsentant. Bille, m. nr. 3361, modtager Berlingske Tidende.

God Stilling

kan overtages straks ved Indskydelse af 3000 Kr. i mindre Fabrik. Løn 300 Kr. md. Telf. Vester 7936. Traf. mellem 10—4.

Norge.

Energisk Sælger, mangedaart Kendskab til Norges Købmændsstand, søger i Kl.s Firma at rep. Bosiddende i Norge. Afrejser ca. 9 ds. Bille, m. nr. 73868, modtager B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

Agentur søges

af energisk Forretningsmand i Jern, Staal, Isenkram, Emballage og Bygningsartikler. Bille, m. nr. 50052, til B. T.-Centralen Gl. Kongevej 153.

Annonceagent,

paalidelig og energisk antages som Enepræsentant ved herved Ugeblad. Bille, m. nr. 3576, modtager Berlingske Tidende.

By-Agent.

Nogle Byagenter, der vil medtage Seglgarn paa gode Vilkaar, søges. Bille, m. nr. 90, modt. Bergenholz, Centralpavillonen, B.

Sprogkyndig Bogholder

med flere Aars Erfaring fra ledende Stilling i Ind- og Udlandet søger Stilling straks eller senere. Bille, m. nr. 3389, modtager Berlingske Tidende.

Enepræsentationen for Danmark

for de verdenskendte, transparente Reklameplakater til Paaklæbning af Butiksdøre og -Vinduer søger en hos Fabrikanten og Hovedforhandler indført, repræsentativ Personlighed. Bille, m. nr. 3597, modt. Berl. Tidende.

To solide og dygtige

Agenter antages for Salg til Kontorer og lign. af Cigarer til en gros Priser. Bille, m. nr. 73855, modtager B. T.-Centralen, Raadhuspladsen.

Rejsende - Isenkram.

En absolut dygtig og præsentabel Isenkræmmer, ca. 25—30 Aar, søges af herved velindført Firma til 1ste Februar. Naar ikke rejses, maa der arbejdes paa Lageret. Bille, m. nr. 73871, med Indsendelse af Anbefalinger og andre Oplysninger samt Gagefordring, modtager B. T.-Centralen Raadhuspladsen.

Bogholder

søger Aftenbeskæftigelse. Bille, m. nr. 3582, modtager Berlingske Tidende.

Kapital søges

til Køb, Salg og Belaaning af Automobiler og Klaver søges mindre Kapital. Godt Udbytte, fin Sikkerhed. Bille, m. nr. 3619, modtager Berlingske Tidende.

Reisende

i Piber og Rygeartikler, Landet. Sjælland søges. Bille, m. nr. 6306, modt. Th. Holms Annoncebur., N. Hemmingsensgade 20.

Til Mæglerfirma søges Kompagnon, velrenommeret, centralt beliggende, optager driftigt Mand, 1000 Kr. nedvendig. Nærmere ved Bille, m. nr. P. 14053 til A. Selerbys Annoncebureau, Istedgade 99, 1. Telefon Vester 213 Y.

Repræsentant.

2 dygtige Repræsentanter for Salg af Kul og Koks antages straks. Bille, m. nr. 12, modtager Sylvester Hvid, Nygade 7.

Gratis Statusoppgørelse.

Som Reklame for vort Revisions- og Bogføringsinstitut kan et begrænset Antal erholde gratis Statusoppgørelse nu til Nytaar, naar De skal opsætte Deres Indtægt for Skattevæsenet, mod at vi faar Lov til at føre Bøgerne for Dem i det nye Aar. Honorar ca. 8 Kr. pr. Maaned for en alm. Detailforretning. Alle Oplysninger gives beredvilligt.

Haugaard & Bentzen, Revisions- og Bogføringsinstitut, Frederiksbergallé 19. Til 13947 9-5.

Skotøjsrejsende,

energisk, dygtig og velindført paa alle Landstæder i Danmark, søges straks til mod Provision at medtage en Kollektion i elegant Dame- og Herrefodtøj. Viggo P. Sonne & Co., Skotøjsfabrik, Aaboulevard 9 B.

Repræsentant,

der ved sin Personlighed og Dygtighed som Sælger formener at kunne opnaa Salgsresultater hos herv. Institutioner og Industridrivende med tekniske kemiske Artikler, kan straks faa Ansættelse i herv. Firma paa god Provisionsbasis. Ansøgninger, der ikke er vedlagte Referencer eller Anbefalinger, vil ikke blive besvaret. Bille, m. nr. 17775, modtager Berlingske Tidende.

Repræsentant:

Chokolade -- Konfekturer. Dygtig og energisk Repræsentant, der er velindført i Københavns Konfekturerforretninger og Konditorier, søges snarest af gammelt Chokolade Import-Firma. Fast Gage og Provision Uden 1. Klasse Referencer og virkelige Salgsevner er Henvendelse unødigt. Bille, m. nr. 17769, modtager Berlingske Tidende.

Rejsende i Kolonial,

absolut velindført hos Provinsens Grossister, søges til mod Provision at medtage et Par letselgelige Specialartikler. Bille, m. nr. 17731, modtager Berlingske Tidende.

Konfekturer-Rejsende i Sverige,

der sideordnet med sin øvrige Kollektion kunde ønske at medtage nogle letselgelige Lakridsartikler og lign., kan faa Agenturet for et herved Specialfirma. Der reflekteres kun, saafremt Vedkommende er godt indført blandt Grossister og store Detailister. Bille, m. nr. 17733, modt. Berlingske Tidende.

Maskinkonstruktør

søges snarest til raadgiv. Ingeniørkontor. Maa være perfekt i Regning og kunne arbejde selvstændig. Bille, m. nr. 17735, med alle Oplysninger, modt. Berlingske Tidende til den 5te ds. Kl. 3.

Varig Stilling

tilbydes yngre Mand, gerne med haandværksmæssig Uddannelse, som kan udføre alm. Kontorarbejde og Ekspedition i herv. ældre Special en gros Forretning. En Mand, som mod fuld Sikkerhed kan indskyde 2000 Kroner, foretrakkes. Bille, m. nr. 3423, modt. Berlingske Tidende.

Kompanon søges

til igangværende Forretning ca. Kr. 3000 nedvendig. Bille, m. nr. 3427, modtager Berlingske Tidende.

Værdipapirer eller Kontanter.

Indtil 15,000 Kr. søges, Betyggende Sikkerhed. Stor Rente. Afvikling paa et Aar. Henvendelse til Overretssagfører gennem Bille, m. nr. 18526, til Berlingske Tidende.

Træløst.

28-aarig Træløstforvalter søger Plads i April paa Træløsthandel eller Søværk. Er vant til at lede Arbejdet paa større Pladser samt deltage i Kontorarbejde. Prima Anbefalinger havs, nuværende Plads i 4 Aar. Eventuelle Billeter med Oplysning af Gage og Tiltrædelse bedes indlagt under m. nr. »Træløst» 18554, modt. Berlingske Tidende.

Secretary: Mr. A. W. MACREDIE, F. C. A., Orchard Chambers, Church Street, Sheffield.

Det meddeles herved Publikum, at ingen af vore Dampkul sælges i Danmark uden at være ledsaget af et Certifikat, angivende det nøjagtige Kvantum, som hver Ladning indeholder, underskrevet af Sekretæren eller en anden Betoldmægtiget af Kulkompagniet, der afskiber Kullene. Denne Advis gives for yderligere at stadfæste den tidligere Bestemmelse, og for at beskytte Køberne, vil Mr. E. ROBINSON of the Lancashire and Yorkshire Railway Buildings, Savile Street, Hull, udnævnt af Selskabet som Inspektør, gratis udstede Certifikat i Humber Havne i Hull, Grimsby Immingham og Goole og Mr. M. PICKWICK, af Partington Docks, Manchester Ship Canal, vil ogsaa gratis bekræfte i hver Havn for Køberne, at de i Certifikatet omtalte Kul virkelig er indladede i Fartøjet af Kulkompagniet. Enhver Køber af vore Kul maa paase, at han faar Certifikater baade fra Kulkompagniet og fra Inspektøren. De bedste haarde South Yorkshire Dampkul anvendes i store Kvantiteter af de betydeligste engelske Jernbaneselskaber til Drift og Iltog samt af Selskaberne for transatlantisk Skibslast. Kulkompagnierne, som producerer de bedste Yorkshire Hard Steam Coals, og som ere Medlemmer af the South Yorkshire Steam Coal Owners Association, findes i alfabetsk Orden, som følger:

- BAHREN, WALKER & COMPANY LIMITED, Bentley Colliery. THE BROSOWORTH MAIN COLLIERY CO. LIMITED. JOHN BROWN & CO. LIMITED. Aldwark Main, Car House and Rotherham Main Collieries. THE BULLCROFT MAIN COLLIERIES LIMITED. CARLTON MAIN COLLIERY CO. LIMITED. Carlton Main, Grimsthorpe and Frickley Collieries. J. & J. CHARLESWORTH LIMITED. Kilnurst and Thrybergh Hall Collieries. DALTON MAIN COLLIERIES LIMITED. Roundwood and Silverwood Collieries. THE EARL FITZWILLIAM, Elsecar Collieries. FOUNTAIN & BURNLEY LIMITED, North Gawber and Woolley Collieries. THE HATFIELD MAIN COLLIERY CO. LIMITED. HICKLETON MAIN COLLIERY CO. LIMITED. THE HOUGHTON MAIN COLLIERY CO. LIMITED. THE MALBY MAIN COLLIERY CO. LIMITED. THE MANYERS MAIN COLLIERIES LIMITED. THE MITCHELL MAIN COLLIERY CO. LIMITED. Mitchell Main and Darfield Main Collieries. MONK BRETTON COLLIERY CO. LIMITED. THE NEW MONCKTON COLLIERIES LIMITED. THE ROSSINGTON MAIN COLLIERY CO. LIMITED. ROTHER VALE COLLIERIES. COLLIERIES LIMITED. South Kirkby Colliery & Hemsworth Colliery. THE TINSLEY PARK COLLIERY CO. LIMITED. WATH MAIN COLLIERY CO. LIMITED. THE YORKSHIRE MAIN COLLIERY LIMITED.

Forretninger

købes Bl. Handel søges. En god Bl. Handel med Lejlighed søges af unge Folk. Bille, m. nr. 17761, modt. Berl. Tid.

Ring til Hafnia. Deres Forr. garant. Solgt omg. Central 10711. Bevislig god Forretning søges. Bille, m. nr. 3610, modt. Berlingske Tid.

Repræsentant, Cigarforretning søges. En god Cigarforretning, helst med Lejlighed, søges. Bille, m. nr. 17763, modtager Berl. Tid.

Deres Forretning kan sælges straks. Vinkelvej 9, St. sælges Blomsterforretning til Overtagelse straks. Telf. Øbro 316 X.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Stuebutik, 2 Vær. Lejlighed, tilsalg for ca. 4000 Kr., hvilket er 2500 Kr. under den oprindelige Pris. Omsætning 45,000. Lav Leje, 5 Aars Lejemål. Jacobsen & Co., Solvgade 10, Palm 2172.

Jeg har solgt og søger grundet paa Bjendomsalg, Forretning med Lejlighed snarest. Kontant Betaling. Bille, m. nr. 3429, modt. Berl. Tid.

Cigarforretning med 2 Vær. og Køkken, Omsætning 3000 Kr. pr. Maaned. Husleje kun 600 Kr., sælges til meget rimelig Pris.

En god Cigarforretning, helst med Lejlighed, søges. Bille, m. nr. 17763, modtager Berl. Tid.

Cigarforretning, Vesterbo, med 1 Værelse og Køkken, Omsætning 800 Kr. pr. Uge. Husleje kun 600 Kr., sælges til rimelig Pris.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Cigarforretning med 2 Værelser Lejlighed, særlig godt Strog, til Salg for kun 3500 Kr. Kolonialforretning, indre By, nydelig Butik med Baglokal. Omsætning ca. 40,000 Kr. Denne gode, gamle Forretning, der er drevet af forrige Indehaver i 37 Aar, sælges meget billigt. Ca. 5000 Kr. nedvendig.

En god Cigarforretning, helst med Lejlighed, søges. Bille, m. nr. 17763, modtager Berl. Tid.

Kolonialforretning med 2 Værelser og Køkken, beliggende i god Haverisgade, god Omsætning, sælges med stort Værelse og Inventar for kun 4500 Kr. Eventuelt mindre Udbetaling.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Frugt- og Blomsterforretning, nydelig Stuebutik med 1 Værelse og Køkken, Omsætning ca. 30,000 Kr., sælges billigt.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Viktualieforretning med 3 Værelser og Køkken. Omsætning 47,000 i 1923, billig Husleje, sælges med Værelse og Inventar for kun 6500 Kr.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Herkrampforretning, indre By, rimende beliggende, Omsætning 80,000 Kr., drevet af forrige Indehaver i 40 Aar. Pris 5500 Kr.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Mejeri i god Drift, i Nærheden af København, ønskes tilkøbs. Bille, m. nr. B 49, modtager Wolffs Box, Østergade 57. K.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Rulleforretning med Beboelse ønskes straks tilkøbs. Bille, m. nr. 3558 modtager Berlingske Tidende.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602, modtager Berlingske Tidende.

Virksomhed søges af fhv. Hotelejer, Branche ligegyldig. Kompagniskab udelukket. Ca. 100,000 Kr. strax disponibel. Reflekterer kun paa direkte Tilbud. Bille, m. nr. 18618, modtager Berlingske Tidende.

En alsidig Forretningsmand ønsker Optagelse i solid, indarbejdet, mindre en gros eller detail Forretning, som eventuelt senere kan overtages, dog mindst 3 Mdr. efter Ansættelse. Kapital haves disponibel. Bille, m. nr. 3602,